

I

T.C.

SİİRT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT ANABİLİM DALI

BÖLGESEL KALKINMA İKTİSADI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÜNİVERSİTENİN BİR ŞEHRİN SOSYAL VE EKONOMİK GELİŞİMİNE
KATKISI: SİİRT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali Savaş ALTUNÇ

Prof. Dr. Arzdar KİRACI

Eylül/2018

Siirt

T.C.
SIIRT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlanmış olduğum “Üniversitenin Bir Şehrin Sosyal ve Ekonomik Gelişimine Katkısı: Siirt Üniversitesi Örneği” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Ali Savaş ALTUNC

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Prof. Dr. Arzdar KİRACI danışmanlığında, Ali Savaş ALTUNÇ tarafından hazırlanan bu çalışma 07/09/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından İktisat Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Tez Yöneticisi) : Prof. Dr. Arzdar KİRACI İmza:

Jüri.Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Sıddıka AKDENİZ İmza:

Jüri.Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Semih S. AKTUĞ İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

07/09/2018

İmza

Adı ve Soyadı
Enstitü Müdürü

Dr. Öğretim Üyesi Veyisel OKÇU

İÇİNDEKİLER

ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
ÖNSÖZ	VIII
KISALTMALAR	IX
TABLolar	XI
ŞEKİLLER	XIV
EKLER	XV
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
ÜNİVERSİTENİN KAVRAMSAL ANALİZİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ .	3
1.1. ÜNİVERSİTENİN KAVRAMSAL ANALİZİ	3
1.1.1. ÜNİVERSİTENİN TANIMI	3
1.1.2. ÜNİVERSİTELERİN KURULMASINDAKİ ETKENLER	6
1.1.3. ÜNİVERSİTENİN GÖREVLERİ VE AMAÇLARI	11
1.1.4. ÜNİVERSİTENİN İŞLEVİ	16
1.1.5. ÜNİVERSİTENİN ÖZERKLİĞİ	18
1.2. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELERİN TARİHSEL	
GELİŞİMİ	21
1.2.1. DÜNYA'DAKİ ÜNİVERSİTELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ	21
1.2.1.1. Orta Çağ'da Üniversiteler (1088-1500 Dönemi)	22
1.2.1.2. Modern Üniversiteler (1500-1990 Dönemi)	26
1.2.1.3. Çağdaş Üniversiteler (1990-... Dönemi)	32
1.2.2. TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELER VE ÜNİVERSİTELERİN TARİHSEL GELİŞİM	
SÜRECİ	36
1.2.2.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Üniversiteler	37
1.2.2.2. Cumhuriyet Döneminde Üniversiteler	39

III

1.2.2.2.1. 1923-1950 Döneminde Üniversiteler	40
1.2.2.2.2. 1950-1980 Döneminde Üniversiteler	42
1.2.2.2.3. 1980-1990 Döneminde Üniversiteler	45
1.2.2.2.4. 1990 Sonrası ve Günümüz Üniversiteleri.....	48
İKİNCİ BÖLÜM	51
SİİRT ÜNİVERSİTESİ	51
2.1. TARİHSEL GELİŞİMİ	51
2.1.1. TEMELLERİ	51
2.1.2. KURULUŞU.....	52
2.2. GENEL BİLGİLER	54
2.2.1. FİZİKİ YAPISI	54
2.2.2. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLERİ.....	58
2.2.3. SAHİP OLDUĞU GÜÇLÜ YÖNLER.....	60
2.2.4. SAHİP OLDUĞU ZAYIF YÖNLER.....	61
2.2.5. SAHİP OLDUĞU FIRSATLAR	62
2.2.6. SAHİP OLDUĞU TEHDİTLER	63
2.2.7. TEMEL İLKE VE DEĞERLERİ	63
2.2.8. AMAÇLARI VE HEDEFLERİ	64
2.2.8.1. Eğitim-Öğretim Yapısına Yönelik Amaç ve Hedefler	65
2.2.8.2. Fiziksel Altyapısının ve Paydaşlar İle İlişkilerin Geliştirilmesine Yönelik Amaç ve Hedefler	65
2.2.8.3. İnsan Kaynaklarına Yönelik Amaç ve Hedefler	66
2.2.8.4. Bilimsel Faaliyetlere Yönelik Amaç ve Hedefler	67
2.2.8.5. Finansal Kaynaklara Yönelik Amaç ve Hedefler	68
2.4. AKADEMİK VE İDARİ BİRİMLERİN YAPISI.....	70
2.4.1. AKADEMİK YAPISI	70
2.4.1.1. SİÜ Bünyesindeki Fakülteler.....	74
2.4.1.1.1. Eğitim Fakültesi.....	74
2.4.1.1.2. Fen Edebiyat Fakültesi	75
2.4.1.1.3. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	76

2.4.1.1.4. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	78
2.4.1.1.5. Ziraat Fakültesi	79
2.4.1.1.6. İlahiyat Fakültesi	80
2.4.1.1.7. Veteriner Fakültesi	81
2.4.1.1.8. Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	82
2.4.1.2. Bünyesindeki Enstitüler	83
2.4.1.2.1. Fen Bilimleri Enstitüsü	83
2.4.1.2.2. Sosyal Bilimleri Enstitüsü	83
2.4.1.2.3. Sağlık Bilimleri Enstitüsü	84
2.4.1.2.4. Yaşayan Diller Enstitüsü	84
2.4.1.3. Bünyesindeki Yüksekokullar	85
2.4.1.3.1. Sağlık Yüksekokulu	85
2.4.1.3.2. Yabancı Diller Yüksekokulu	87
2.4.1.3.3. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	87
2.4.1.3.4. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	88
2.4.1.4. Bünyesindeki Meslek Yüksekokulları	89
2.4.1.4.1. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	89
2.4.1.4.2. Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	89
2.4.1.4.3. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	90
2.4.1.4.4. Eruh Meslek Yüksekokulu	91
2.4.1.4.5. Kurtalan Meslek Yüksekokulu	92
2.4.2. İDARİ PERSONEL YAPISI	93
2.5. ÖĞRENCİ YAPISI VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	94
2.6. SOSYAL VE BİLİMSEL KAZANIMLARI	100
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
109	
SİİRT ÜNİVERSİTESİ'NİN SİİRT İLİNİN GELİŞİMİNE KATKILARI. 109	
3.1. SİİRT ŞEHRİNİN SOSYAL GELİŞİMİNE KATKISI	110
3.2. EKONOMİK YAPISI VE EKONOMİK DURUMU	119
3.3. SİİRT ŞEHRİNİN EKONOMİK GELİŞİMİNE KATKISI	125
3.3.1. SİİRT ŞEHRİNİN EKONOMİK GELİŞİMİNE DOĞRUDAN KATKILARI	126

3.3.1.1. Doğrudan Gelir Katkısı.....	127
3.3.1.2. Doğrudan İstihdam Katkısı.....	127
3.3.2. SİİRT ŞEHİRİNİN EKONOMİK GELİŞİMİNE DOLAYLI KATKISI	128
3.3.2.1. Dolaylı Gelir Katkısı.....	128
3.3.2.1.1. Eğitim-Öğretim Yapısının İyileştirilmesine Yönelik Dolaylı Ekonomik Katkısı	131
3.3.2.1.2. Fiziksel Altyapısı ve Paydaşlara Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı	132
3.3.2.1.3. İnsan Kaynaklarına Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı	134
3.3.2.1.4. Bilimsel Faaliyetlere Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı	136
3.3.2.1.5. Finansal Kaynaklara Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı	137
3.3.2.2. Dolaylı İstihdam Katkısı.....	138
SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	141
KAYNAKÇA.....	157
ÖZGEÇMİŞ.....	170

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÜNİVERSİTENİN BİR ŞEHRİN SOSYAL VE EKONOMİK GELİŞİMİNE
KATKISI: SİİRT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Ali Savaş ALTUNÇ

Danışmanı: Prof. Dr. Arzdar KİRACI

2018, Sayfa: 169

Juri: Prof. Dr. Arzdar KİRACI

Juri: Dr. Öğr. Üyesi Semih S. AKTUĞ

Juri: Dr. Öğr. Üyesi Sıddıka AKDENİZ

Bu tezin amacı, Siirt Üniversitesi'nin Siirt şehrine yapmış olduğu sosyal, kültürel ve ekonomik katkıların neler olduğunu örnekler vererek araştırmaktır. Bu araştırma yapılırken üniversitenin bir şehre yapmış olduğu katkıyı daha iyi anlayabilmek için öncelikle üniversitenin kavramsal analizi ve üniversitenin özelliklerinin neler olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Siirt Üniversitesi'nin tarihsel gelişimi ve günümüzdeki durumu hakkındaki bilgiler sayesinde Siirt şehrine nasıl ve hangi alanda üniversitenin katkı sağladığı ortaya koyulmaktadır. Üniversite Siirt şehrine doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siirt İli, Siirt Üniversitesi, Sosyal Katkı, Ekonomik Katkı

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

**CONTRIBUTION OF A UNIVERSITY TO THE SOCIAL AND ECONOMIC
DEVELOPMENT OF A CITY: EXAMPLE SIIRT UNIVERSITY**

Ali Savaş ALTUNÇ

2018, Page:169

Jury: Prof. Dr. Arzdar KİRACI

Jury: Asst. Prof. Semih S. AKTUĞ

Jury: Asst. Prof. Sıddıka AKDENİZ

The aim of this thesis is to investigate what the social, cultural and economic contributions of Siirt University are to the city of Siirt by giving examples. In order to better understand the contributions that a university makes, as a first step the conceptual analysis of the university and the characteristics of the university are explained. Using the information about the historical development of Siirt University and its current situation, it is revealed how and in which areas the university has contributed to the city of Siirt. The University, directly and indirectly, contributes to the city of Siirt.

Key words: Siirt Province, Siirt University, Social Contribution, Economic Contribution

ÖNSÖZ

Bu zorlu ve stresli yolda tezimin hazırlanması, gelişmesi ve sonuçlanmasında benden desteklerini esirgemeyen sevgili hocalarıma, arkadaşşıma ve eşime teşekkür etmek istiyorum.

Danışmanım olmaktan büyük gurur duyduğum çok değerli hocam **Prof. Dr. Yüksel BİRİNCİ**'ye tez çalışmamın oluşumundan sonuçlandırılmasına kadar her bir kelimenin titiz bir çalışma disiplini ile tavsiye, eleştiri ve yönlendirilmesiyle sağladığı katkılardan dolayı en içten saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

İkinci danışmanım olan **Prof. Dr. Arzdar KİRACI**'ya tezimin son şeklini almasında yapmış olduğu düzenleme, öneri, tavsiye ve tez yazım kuralları ile tezin içerik olarak da amaç ve hedeflerinin sonuçlandırılmasında göstermiş olduğu desteklerden dolayı teşekkür ederim.

Tez izleme sürecinde bana cesaret vererek yol gösteren tez okuma, kelime-ımla hatalarımı düzeltme ile bilgi ve tecrübesiyle tezimin oluşumunda bana samimi bir şekilde destek veren **Hüseyin YILMAZ**'a minnetlerimi sunar teşekkür ederim.

Bir teşekkür de yol arkadaşım, hayat boyu destekçim, kader ortağım, her alanda bana destek olduğu gibi tezimin oluşumunda bana büyük bir sabır ve inanç gösteren sevgili eşim **Ayşegül ALTUNÇ**'a sonsuz sevgi ve aşkla teşekkür ederim.

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
BAP	: Bilimsel Araştırma Projesi
BESYÖ	: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
DİKA	: Dicle Kalkınma Ajansı
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EĞT.ÖĞR.PLAN	: Eğitim Öğretim Planlamacısı
İİBF	: İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
KGTS	: Kütüphaneler arası Güç Birliği Takip Sistemi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MD	: Madde
MÖ	: Milattan Önce
MYO	: Meslek Yüksekokulu
ODTÜ	: Ortadoğu Teknik Üniversitesi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SKHK	: Sayılı Kanun Hükmünde Kararname
SKS	: Sağlık Kültür ve Spor
SODES	: Sosyal Destek Programı
SIÜ	: Siirt Üniversitesi
TAGEM	: Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti

TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TDK	: Türk Dil Kurumu
UNECSCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı
ÜNİ	: Üniversitesi
VHKİ	: Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
YRD	: Yardımcı
YTE	: Yüksek Teknoloji Enstitüsü
YY	: Yüzyıl

TABLolar

Tablo 1.1. Ülkemizdeki Akademik Birim Sayıları, 2016 – 2017.....	14
Tablo 1.2. Ülkemizdeki Üniversite Öğrenci Sayıları, 2016-2017	15
Tablo 1.3. 1923-1950 Döneminde Üniversiteler	42
Tablo 1.4. 1950-1980 Döneminde Üniversiteler	45
Tablo 1.5. 1980-1990 Döneminde Üniversiteler	48
Tablo 2.1. SİÜ'nün Kuruluş Dönemleri	53
Tablo 2.2. SİÜ'nün Kapalı Alanı (m ²).....	54
Tablo 2.3. SİÜ'nün Yıllar İtibariyle Bina Sayısı.....	55
Tablo 2.4. SİÜ'nün Kampüs Alanları.....	56
Tablo 2.5. SİÜ'nü Sahip Olduğu Güçlü Yönler	60
Tablo 2.6. SİÜ'nü Sahip Olduğu Zayıf Yönler	61
Tablo 2.7. SİÜ'nü Sahip Olduğu Fırsatlar.....	62
Tablo 2.8. SİÜ'nü Sahip Olduğu Tehditler	63
Tablo 2.9. SİÜ'nün Akademik Birim Sayısı	71
Tablo 2.10. SİÜ'nün Yıllara Göre Program Sayısı.....	71
Tablo 2.11. SİÜ'nün Yıllara Göre Akademik Personel Sayısı.....	72
Tablo 2.12. Yabancı Uyraklı Akademik Personel Sayısı	73
Tablo 2.13. SİÜ'nün Akademik Personel Sayısı, 2017-2018.....	74
Tablo 2.14. Eğitim Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017	75
Tablo 2.15. Eğitim Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017	75
Tablo 2.16. Fen Edebiyat Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017	76
Tablo 2.17. Fen Edebiyat Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017 ...	76
Tablo 2.18. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017	77
Tablo 2.19. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Akademik Personel,2016-2017	77
Tablo 2.20. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017.....	78
Tablo 2.21. İİBF Akademik Personel Sayısı, 2016-2017.....	78
Tablo 2.22. Ziraat Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017	80
Tablo 2.23. Ziraat Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017	80
Tablo 2.24. İlahiyat Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017	80

Tablo 2.25. İlahiyat Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017	81
Tablo 2.26. Veteriner Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017.....	82
Tablo 2.27. Veteriner Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017.....	82
Tablo 2.28. Fen Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Sayıları, 2016-2017	83
Tablo 2.29. Sosyal Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Sayıları, 2016-2017	84
Tablo 2.30. Sağlık Yüksekokulu Akademik Personel Sayısı, 2016-2017.....	86
Tablo 2.31. Sağlık Yüksek Okulu Öğrenci Sayıları, 2016-2017	86
Tablo 2.32. Yabancı Diller Yüksekokulu Öğrenci Sayıları, 2016-2017	87
Tablo 2.33. Yabancı Diller Yüksekokulu Akademik Personel, 2016-2017	87
Tablo 2.34. BESYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017	88
Tablo 2.35. BESYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017	88
Tablo 2.36. Sosyal Bilimler MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017.....	89
Tablo 2.37. Teknik Bilimler MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017	90
Tablo 2.38. Sağlık Hizmetleri MYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017..	91
Tablo 2.39. Sağlık Hizmetleri MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017.....	91
Tablo 2.40. Eruh MYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017	92
Tablo 2.41. Eruh MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017	92
Tablo 2.42. Kurtalan MYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017	93
Tablo 2.43. Kurtalan MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017	93
Tablo 2.44. SİÜ'nün Yıllara Göre Personel Sayısı.....	93
Tablo 2.45. SİÜ'nün İdari Personeli Sayısı	94
Tablo 2.46. SİÜ'nün Yıllar İtibari İle Öğrenci Sayıları.....	95
Tablo 2.47. SİÜ'nün Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayıları, 2016-2017	97
Tablo 2.48. Birinci Öğretim ve İkinci Öğretim Öğrenci Sayıları, 2016-2017 .	98
Tablo 2.49. SİÜ'nün Engelli Öğrenci Sayıları, 2016-2017	98
Tablo 2.50. Öğrencilerin Geldikleri İllere Göre Dağılımı, 2016-2017.....	99
Tablo 2.51. Yıllar İtibariyle Öğrenci Kontenjan Doluluk Oranları	99
Tablo 2.52. SİÜ'nün Yüksek Lisans-Doktora Öğrenci Sayısı, 2016-2017	100
Tablo 2.53. SİÜ'nün Yıllara Göre Kütüphane Kitap Sayıları	102
Tablo 2.54. SİÜ'nün 2017 yılı Kütüphane Kitap ve Üye Sayısı	102

Tablo 2.55. SİÜ’de Düzenlenen Akademik Toplantılar.....	105
Tablo 2.56. SİÜ’nün Kulüpler Tarafından Yapılan Etkinlikler.....	106
Tablo 2.57. SİÜ’nün Akademik Yayınları	107
Tablo 2.58. SİÜ’nün Projeleri	107
Tablo 2.59. SİÜ’nün Yayınları	108
Tablo 3.1. SİÜ’nün Sosyal Kültürel Etkinlikleri	118
Tablo 3.2. Yıllara Göre SİÜ Bütçe Tutarı (TL).....	120
Tablo 3.3. SİÜ’nün 2012-2015 Yılları Arası Hazine Öz Gelir Toplamı	121
Tablo 3.4. SİÜ’nün 2014, 2015 ve 2016 Yılı Bütçe Gelirleri	121
Tablo 3.5. SİÜ’nün 2016 Yılı Bütçe Ödeneği	122
Tablo 3.6. SİÜ’nün 2018 Yılı İdari Performans Tablosu.....	124
Tablo 3.7. SİÜ’nün Personel Giderleri, 2013-2016.....	127
Tablo 3.8. SİÜ’nün Proje Sayıları İle Proje Tutarları, 2013-2017	129
Tablo 3.9. SİÜ’nün Kongre Katılım ve Yayın Destekleri, 2013-2017.....	130
Tablo 3.10. SİÜ’nün 2008-2017 Yatırım Harcamaları.....	130
Tablo 3.11. SİÜ’nün 2016 Yılı Yatırım Harcamaları.....	130

ŞEKİLLER

Şekil 1.1 Ülkemizdeki Üniversite Öğrenci Oranları, 2016-2017	15
Şekil 2.1 SİÜ'nün 10 Yıllık Kapalı Alan Artışı	55

EKLER

Ek Tablo 1. 1990 Sonrasında Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler.....	151
Ek Tablo 2. Siirt Üniversitesi Yapım İşleri, 2009-2017.....	155

GİRİŞ

Bu çalışmada, üniversitelerin bir ülkenin kalkınmasında, gelişip büyümesinde etkili olan, toplumun refahının artmasını sağlayan öncü kurumlarından biri olduğuna dair elde edilen bulgular sunulmaktadır. Tezde üniversitelerin yüksek öğretim faaliyetlerini gerçekleştirerek toplumun ihtiyaç duyduğu mesleki bilgi ve teknik beceriye sahip bireylerin yetişmesini sağladığı gösterilmektedir. Üniversite kavramının ve üniversite kavramı ile ilişkilendirilen kavramların analizi üniversitenin bir topluma bir şehre nasıl ve ne kadar katkı sağlayacağını göstermektedir. Bu nedenle tez hazırlık sürecinde üniversitenin kavramsal analizi yapılmıştır.

Bir üniversitenin ne kadar faydalı bir kurum olduğunu analiz edebilmek için Dünya genelinde üniversitelerin tarihsel gelişim sürecini bilmek gerekmektedir. Orta Çağ, Modern ve Çağdaş üniversiteler Avrupa'da gelişmiş ve daha sonra Dünya genelinde kurulan üniversiteler bu coğrafyadaki üniversiteler örnek alınarak kurulmuşlardır (Öztunalı, 2009, s. 3).

Türkiye'deki üniversitelerin neler olduğu ve nasıl kurulduğunun analiz edilmesi Siirt Üniversitesi (SİÜ)'nin de nasıl kurulduğunun zeminini hazırladığından Türkiye'deki üniversitelerin kuruluş süreçlerine tezde ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Ülkemizde 1933 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi'nden günümüze kadar kurulan üniversite sayısında sürekli bir artış olmuştur (Erdem, 2006, s. 304).

Kalkınma planlarında bölgesel eşitsizliği gidermek için en önemli araç olarak görülen üniversiteler, büyük şehirlerden yurt geneline yayılmaya başlanmıştır. Bu şekilde sayıları hızla artan üniversiteler her şehre bir üniversite açma hareketiyle kuruldukları şehirlerin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlamaktadırlar. Üniversitelerde istihdam edilen bütün personelin ve bölümlerde okuyan her bir öğrencinin yapmış olduğu harcamalar sayesinde üniversiteler kurulduğu şehre ekonomik katkı yapmasını sağlamaktadır. Üniversitenin kuruluş aşamasında yapılan sermaye yatırımlarıyla kurulan yeni binalarda, çarpan etkisiyle ülke ekonomisine dolaylı katkısı bulunmaktadır. Bu ekonomik katkılarla beraber üniversite kurulduğu şehrin yapılaşması, çeşitli sosyal kültürel mekânların, sportif ve

eğlence mekânlarının ve kafelerin açılması, farklı şehirden, ülkelerden ve kültürlerden öğrencilerin gelmesi şehrin sosyal ve kültürel alanda da gelişmesini sağlamaktadır (Akçakanat, Çarıkçı, & Dulupçu, 2010, s.167 ; Demirer, Duran, & Orhangazi, 2000, s. 45).

TBMM 58. hükümet planında ki her ile bir üniversite açılmasına yönelik programlar ile üniversiteler 2013 yılı sonu itibariyle ülkemizdeki her ilde kurulmuştur (Sargın, 2007, s. 132). Siirt Üniversitesi de bu program çerçevesinde kurulan üniversitelerden bir tanesi olup, bu çalışmada SİÜ'nün Siirt iline sağladığı sosyal, kültürel ve ekonomik katkılar incelenmeye çalışılmıştır.

Yapılan bu tezin amacı SİÜ'nün Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine nasıl ve ne kadar katkı sağladığını ortaya koymak ve gelecekte yapılacak çalışmalar için kaynak oluşturmaktır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; üniversitenin tanımı, yönetim yapısı, akademik yapısı, akademik ve idari personel yapısı, kademeleri, işlevi, özerkliği, görevi ve amaçları ile kurulmasındaki etkenler ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir. Bununla beraber Dünya'da ve Türkiye'de üniversitelerin tarihsel gelişim süreci geçmişten günümüze kadar dönem bazında analiz edilerek Türkiye'deki üniversiteler kuruluş tarihlerine göre sıralanmıştır (Bkz Tablo 1.5, Tablo 1.6, Tablo 1.7 ve Ek Tablo 1).

Çalışmanın ikinci bölümünde; SİÜ'nün kuruluş ve kurumsal yapısı içinde; tarihsel gelişimi, yönetim yapısı, akademik ve idari birim yapısı, öğrenci yapısı ve demografik özellikleri, sosyal-kültürel ve bilimsel kazanımlarına değinilerek, Üniversite hakkında genel bilgiler verilerek SİÜ'nün günümüzdeki durumu açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise SİÜ'nün Siirt şehrine sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine ne kadar katkısı olduğu, SİÜ'nün ekonomik yapısı ve ekonomik durumunun Siirt şehrinin ekonomik gelişine ne kadar katkı sağladığı rakamlarla analiz edilmiştir.

Son olarak sonuç ve değerlendirme yapılarak gelecekte SİÜ'nün daha iyi bir üniversite olabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÜNİVERSİTENİN KAVRAMSAL ANALİZİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Üniversite hakkında günümüze kadar yazılan ansiklopedi, bilimsel makale ve akademik kaynaklarda farklı tanımlamalar yer almaktadır. Bu farklılıklar üniversite tanımı yapanların ideolojilerine, yaşam biçimlerine, doğdukları coğrafyaya ve dünya görüşlerine göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle çalışmanın birinci bölümünde öncelikle üniversitenin tanımı, yapısı, akademik yapısı, kademeleri, çeşitleri, işlevi, amacı, görevi ve özerkliğine yönelik ayrıntılı açıklamalar yapılmakta olup, daha sonra Dünya'daki üniversitelerin tarihsel gelişimi ve ardından Türkiye'de üniversitenin tarihsel gelişim süreci ve özellikleri incelenerek bölüm sonlandırılmaktadır. “Üniversitenin Bir Şehrin Sosyal ve Ekonomik Gelişimine Katkısı: Siirt Üniversitesi Örneği” konulu bu tezin üniversite kavramı özelinde daha iyi analiz edebilmek için üniversitenin kavramsal analizi ve tarihsel gelişim sürecine değinmek gerekmektedir.

1.1. ÜNİVERSİTENİN KAVRAMSAL ANALİZİ

Bir üniversiteyi kavramsal olarak analiz edebilmek için üniversitenin tanımının, akademik yapısının, yönetim yapısının, kademelerinin, çeşitlerinin, kurulmasındaki etkenlerin, özerkliğinin, işlevlerinin, amaçlarının ve görevlerinin neler olduğunun bilinmesi gerekir. Aşağıda başlıklar altında üniversitenin kavramsal analizi yapılmaktadır.

1.1.1. Üniversitenin Tanımı

Tarih boyunca birçok tartışmaya konu olan üniversite kavramının kelime kökeni incelendiğinde; ilk olarak ortaya çıkışı Orta Çağ'dan günümüze kadar gelmiş olan ve Latince kullanılan “Universitas” kelimesi olduğu bilinmektedir. “Universitas” kelimesi Latince, *“bağımsız tüzel kişiliğe sahip, toplumun farklı kesiminden ortak çıkarları olan kişileri bir araya getiren veya birleştiren, özgür düşüncenin hakim olduğu birlik ve topluluk”* anlamına gelmektedir. “Universitas” sözcüğü; bir bölgeyle, bir alanla, bir coğrafyayla hatta bir ülke ile sınırlandırılmış

olan bilgiyi aşır, dogma bilgileri ve körü körüne bağı uygulamaları dışlayan bir anlam içermektedir (Lucas, 1996, s. 21).

Türk Dil Kurumu (TDK)'na göre üniversite; “*bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu*” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2018).

Üniversite ile ilgili ansiklopedik tanımlamalara bakıldığında; Büyük Larousse'ta sözlük anlamına göre üniversite, “*bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü ve yüksekokul gibi aynı rektörlüğe bağı birimlerden oluşan eğitim-öğretim kurumu*” olarak tanımlanmaktadır (Larousse, 1993, s. 256). Bir diğers ansiklopedik kaynak olan Ana Britannica'da ise üniversite; “*bilim ve sanat dallarında eğitim-öğretim yapan, meslek eğitimi ve lisansüstü programları bulunan ve çeşitli dallarda, farklı alanlarda diploma veren yükseköğretim kurumu*” olarak tanımlanmaktadır (Ana Britannica, 1993, s. 193).

T.C. 1982 Anayasası'nın 130. maddesinde üniversite; “*çağdaş, eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip kurumlar*” şeklinde tanımlanmaktadır (T. C. Anayasası, 1982). Bu tanımla beraber 1980 askeri darbe hükümeti tarafından üniversiteye bir misyon yüklemiş ve bu misyonun gerçekleştirilmesi istenmiştir.

Üniversite sadece belli bir ülke sınırları içindeki farklı kültür ve dünya görüşüne sahip öğrencileri değil, Dünya'nın farklı ülkelerinden farklı kültüre sahip öğrencileri bir araya getiren, bilimsel üstünlüğün, akademik becerinin ve demokratik yönetim anlayışının ağır bastığı sosyal gelişimin tamamlandığı, eğitim-öğretim ve araştırmaların her alanda yapıldığı, uluslararasılaşmanın sağlandığı bir toplumsallaşma ortamıdır (Gökçe, 2000, s. 24). Üniversite kurulduğu şehrin uluslararasılaşmasını sağlayarak şehre sosyal, kültürel ve ekonomik katkı sağlamaktadır.

Sosyal bilim insanlarına göre üniversite, bir örgüt olarak tanımlanacak olursa; üniversite, farklı coğrafi bölgeler ile farklı kültürlerle sahip insanların bir araya gelip, kurum içinde devamlılık oluşturan, güçlü örgütlenmiş siyasal baskı ve ekonomik yaptırımlara bağlı olmayan, bilim üreten, eğitim-öğretimin profesyonel bir şekilde yapıldığı, iyi bir sistem içinde örgütlenen kurumdur (Çatalbaş, 2007, s. 110).

Üniversiteye belli bir misyon yükleyen ve üniversiteyi topluma hizmet eden bir kurum olarak gören bilim insanları, üniversiteyi; bir ülkenin ihtiyaç duyduğu, kalifiye ve gelişmiş insan gücünün ortaya çıkararak, bilimsel bilgi ve evrensel kültürün üretilip geliştirilmesini sağlayan, ortaya çıkan bilgiyi toplumsal sorunların çözümünde kullanabilen, topluma hizmet sunan, toplum için en yararlı kurum olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz & Kaynak, 2011, s. 6). Üniversite şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarına bilimsel yöntemler ile çözüm bulan bu şekilde kuruldukları şehre hizmet sunan kurumlardır.

Üniversite; öncelikle kişisel bilgi birikimin artırılması ve mesleki profesyonelliğe ulaşabilmesi için sahip olunması gereken mesleki bilginin öğrenilmesini sağlayan, meslek edinme kurumudur. Üniversite kurulduğu şehrin, bölgenin ve ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik yönden gelişmesine, katkı sağlayan, çağın koşullarına uygun olarak toplumun ihtiyacı olan yüksek seviyede bilimsel bilginin üretilip, geliştirilip, paylaşıldığı kurumdur. Üniversite öğretim görevlileri tarafından bilimsel eğitimin verildiği, iş piyasasının isteği ve ihtiyacı doğrultusunda bilimsel ve teknolojik araştırmaların yapıldığı, ulusal ve uluslararası ekonominin değişen koşullarına uygun bir şekilde ihtiyaç duyulan personelin yetiştirildiği ve kuruldukları alanlarda yaşayan tüm insanlara yol gösteren, her kesimden insanın sahiplendiği kurumdur (Çalışkan, 2010, s. 81). Üniversite kuruldukları şehirdeki halka sunmuş olduğu bilimsel bilgi ve teknolojik yeniliklerle beraber, çalışmanın asıl amacını ortaya koyacak olan şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik yönden gelişmesine katkı sağlayan en önemli kurumlardan biridir.

Üniversite kavramının günümüzdeki en genel tanımı ise, bilim insanlarını ve üniversite öğrencilerini bir araya getiren, geniş bir topluluk olup, bilimin her alanında araştırmalar yapan ve bu araştırmaları yaygınlaştırıp, ortaya her türlü yenilik koyan kurumdur (Can, 1994, s. 9).

Üniversite; günümüzde bütün eğitim-öğretim kurumlarının en gelişmiş ve en üst seviyesindeki kurumu olup, milli özelliklere, demokratik yapıya, laik ve çağdaş eğitim-öğretim esaslarına bağlı bir düzen içinde eğitim öğretim hizmetini gerçekleştirmektedir. Üniversite; ülkemizin, bölgemizin ve şehirlerimizin gelişmesi için ihtiyaç duyulan personeli yetiştirerek bünyesinde yapılan araştırmalar ve inovasyon yayımı ile ihtiyaç duyulan alanlarda danışmanlık yapan öğretim elemanlarının bulunduğu, bilimsel ve ekonomik özerklik ile bünyesinde enstitü, yükseköğretim ve fakültenin bulunduğu tüzel kişiliğe sahip eğitim-öğretim kurumudur (Günay, 2004, s. 29).

1.1.2. Üniversitelerin Kurulmasındaki Etkenler

Üniversitelerin kurulma ölçütlerini daha iyi analiz edebilmek için Cumhuriyet'in kuruluşundan, günümüze kadar kurulan üniversiteler ayrıntılı bir şekilde analiz edildiğinde; 1933 yılında Darülfünun'un İstanbul Üniversitesine dönüştürülmesinden sonra 1950'li yıllarda sayıları artarak devam eden devlet ve vakıf üniversiteleri 1973,1974, 1975, 1982, 1992, 2006, 2007, 2008, 2010, 2016 ve 2018 yıllarında artışına devam etmiştir. Bu dönemlerde üniversitelerin artmasında çeşitli sebepler olmakla birlikte, bu dönemlerdeki gelişmeler ayrıntılı olarak incelendiğinde ülkemizde yeni bir üniversite kurulması ve kuruluş yerinin seçilmesinin iki temel sebebi vardır. Bunlar ekonomik ve siyasi nedenlerle ele alınabilir (Arap, 2010, s. 10).

Üniversitelerin kurulma sürecinde etki olan unsurlardan biri ekonomik etkenlerdir. Üniversite kurulduğu şehrin ekonomik kalkınmasını, kişisel gelirin artmasını sağladığından dolayı kuruluş aşamasındayken bile birçok ekonomik etki altında kaldığı görülmektedir. Cumhuriyet'in kurulduğu yıllardan itibaren ülkemizin ekonomik gelişmesinin sağlanmasında üniversiteler çok aktif olmuşlardır. Bununla beraber, 1950'li yıllardan bu yana ülkemiz sınırlar içinde bölgesel ekonomik eşitsizliği gidermek için üniversitelerin ekonomik etkisinden yararlanılmak istenilmiştir. Bu amaçla üniversitelerin yurt genelinde eşit bir şekilde kurulması amaçlanmıştır. Bunu yapmanın temel hedefi; eğitim-öğretimin profesyonel olarak üniversitelerin kurulduğu her şehre, her bölgeye götürmek ve ekonomik, sosyal ve kültürel alanda geri kalmış şehirlerin ve bölgelerin gelişip, cazibe merkezi haline

gelmesini sağlayarak, ülkemizdeki bölgeler arası eşitsizlik sorununu gidermeye yönelik çözüm yolu bulmaktır (Özarslan, Korkmaz, & Batırel, 1998, s. 17).

Üniversite yetiştirdiği kalifiye personel ve mezun öğrenci ile istihdam sağlayarak, gelir kazandırıp şehir ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Emek piyasasına nitelikli eleman yetiştirerek, mezunlar ve girişimciler sunan üniversiteler; cazibe merkezi haline gelerek kamusal olanakların en etkili şekilde kullanıldığı bir kurumdur. Üniversiteler sayesinde girişimciler üniversiteden yetişen personele yönelik iş olanağı oluşturmayı teşvik etmekte, genç neslin ihtiyacı olan sosyal ve kültürel hareketliliği sağlayarak, yaşam kalitesine katkıda bulunup mezun olan genç nüfusun şehirden göç etmesini engellemektedir (Cooke & Huggins, 1997).

Üniversitelerin ekonomik anlamda, bu kadar etkili olması üniversiteyi kamusal bir hizmetten çıkarıp, özel sektöründe yöneldiği bir hizmete dönüştürmüştür. Sayısı gittikçe artan vakıf üniversitelerinden de anlaşılacağı üzere, üniversitelerin kuruluşu büyük bir pazara dönüştürmüştür. Bu bakış açısı ile üniversiteler özel sektörün de el attığı bir alan haline gelmiş olup, buna yönelik yasal düzenlemelerin yapılmasıyla beraber özel üniversitelerin önü açılmıştır (Arap, 2010, s. 11).

Ekonomik alanda planlı ekonomi dönemine geçişle birlikte üniversiteler daha farklı bir yapıya dönüşmüşlerdir. Üniversiteler bu dönemde ekonomik bir etken olarak karşımıza çıkmış ve ülke genelinde sayılarının arttırılarak, geri kalmış veya az gelişmiş olan şehirlerin ekonomisinin kalkındırılmasında faydalı olacak kurumlar arasında görülmeye başlanmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanan Beş Yıllık Kalkınma Planlarında (BYKP) 1962'den bu yana üniversitenin ekonomik gücü üzerinde hep durulmuştur. Bir şehirde üniversitenin kurulmasının o şehrin ekonomisine nasıl katkı yapacağı üzerinde belli başlı plan ve stratejiler yapılmıştır. BYKP'lerinde belirlenmiş olan hedeflerden biri de üniversitelerin çok önemli sektörlerdeki insan gücü ihtiyacının temin etmesi için fakülte yatırımlarının desteklenmesidir (DPT, 1967, s. 141).

BYKP'larına ek olarak DPT'nin 1968 yılında hazırlamış olduğu "*Yükseköğretim Araştırması Raporu*" ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'nin 1990'ların başlarında yapmış oldukları "*Yeni Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluş Yerlerinin*

Seçiminde Uygulanacak Ölçütler Rapor’’unda bir şehirde üniversite kurulurken üzerinde durulması gereken en önemli etkenin ekonomik ölçütler olduğu belirtilmiştir. Bu iki rapora göre üniversiteler yurt genelinde yaygınlaştırmaya devam edilmeli, ancak her ile bir üniversite kurmak o dönemlerde zor olduğundan gelişmekte olan şehirlerde kurulacak üniversitelerin bölgesel gelişme merkezleri dikkate alınarak seçilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (Erdoğan, 2004, s. 46).

Üniversitenin kurulmasındaki ekonomik etkenler göz önüne alındığında; ülkemizde üniversiteler ilk olarak ekonomik canlılığın ve ulaşımın kolay olduğu büyük şehirlerde kurulmuş, daha sonra taşrada kurulmaya başlanmış olup, 2006 yılından bu yana 58. Hükümet Programı ile her ile bir üniversite kurma hedeflenmiştir. Bu hedefe 2013 yılı itibariyle her ile bir üniversite açılarak ulaşılmıştır (Sargın, 2007, s. 132).

Üniversiteler kurulurken üzerinde etkili olan faktörlerden birisi de siyasi etkidir. Üniversitelerin kurulmasında ekonomik etki olduğu kadar, üniversite kurulurken ekonomik etki gibi siyasal etkininde olduğu aşağıda ayrıntılı bir biçimde analiz edilmiştir. Bir şehrin kurulmasında, ilçeden il olmasında nasıl siyasi bir etken varsa üniversitelerin bir şehirde kurulmasında da ekonomik etkenler kadar siyasi durumların da etkileri vardır. Ülkemizde üniversitelerin kuruluş yerlerinin seçiminde karşımıza en fazla çıkan etken ekonomik etken değil, siyasal konjonktürün neden olduğu etkenlerdir. Üniversitelerin kuruluş aşamasında ekonomik ve siyasal etki birbirinden ayrı olarak değerlendirilse de, üniversitelerin kuruluş etkenlerini daha iyi anlayabilmek için bu sınıflandırmaya gerek duyulmuştur (Katoğlu, 2000, s. 423).

Ülkemizde üniversite kurulma sürecinde ortaya konan yasalar ile üniversitelerin kuruldukları dönemler ayrıntılı olarak incelendiğinde; Cumhuriyet tarihinde, her dönemki siyasal iktidarın üniversite yasalarının üniversite kurulma sistemi üzerindeki etkisi görülmektedir. Siyasal iktidarın sahip olduğu siyasi görüş ne ise üniversite yasaları o yönde şekillenmekte olup, üniversiteler o şekilde kurulmaktadır. Cumhuriyet’in kuruluş yıllarında ortaya çıkan önemli gelişmelerin etkisiyle Darülfünun kendinden beklenen ilerlemeyi gösterememiştir. Bununla beraber resmi devlet ideolojisine de ayak uyduramaması nedeniyle siyasal iktidar ile

karşı karşıya gelmiş ve bunun sonucunda Osmanlı Devletinden miras kalan kurumlar tek tek kapatılmıştır (Ataunal, 1993, s. 39).

2252 sayılı İstanbul Darülfünunun İlgası ve Maarif Vekâletine Yeni Bir Üniversite Kurulmasına Dair Kanun ile beraber ilk üniversite reformu gerçekleştirilmiş olup, oluşturulan ilk üniversite tüzüğünde üniversite; eğitim-öğretim yapan, araştıran, araştırmayı yapan bir kurum haline gelmesi istenmiştir. 1945 yılında çok partili hayata geçişle beraber üniversitelerin kuruluş yapısını şekillendiren kanunlar yayımlanmıştır. 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 3. maddesinde üniversitenin görevleri; milliyetçi ve ideolojik ifadeler ile biçimlendirilmiş olup, siyasi otoritenin gerçekleştirdiği, üniversite yasalarının üniversite kurulma sistemi üzerindeki etkisi açık bir şekilde görülebilmektedir. 1946 yılında çıkan Üniversiteler Kanunu'ndan sonra üniversite kanunlarının tarihi, darbeler tarihi ile beraber devam etmiştir. Üniversite yasaları bu tarihten itibaren üç kere değişmiştir. Bu değişikliklerin hepsi de askeri darbelerden sonra hükümeti ele geçiren ideolojinin, siyasal baskıcı otoritenin etkili ya da iktidarda olduğu zamanda yapılmıştır (İnan, 1989, s. 24, 27).

Üniversite kanunlarının tamamına bakıldığında ülkemizdeki üniversite modelinin hangi siyasal baskı altında olduğu ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de gerçekleştirilen bu yasal değişiklikler, her zaman siyasal olayların etkisi altında yapılmış olup, üniversitelerin kurulması veya kurulmaması bu etki ile olmuştur. Üniversite kanunlarının yayımlandığı 1919, 1933, 1946, 1960, 1973 ve 1981 dönemlerinin hepsinde kanun metinleri daha ayrıntılı hale getirilmiş ve modern, muasır, ideal üniversite kavramından uzaklaşmıştır (Arap, 2010, s. 15).

Cumhuriyet kurulduktan sonra yavaş yavaş kurulmaya başlayan üniversiteler, 1990'lardan sonraki süreçte ise seri üretim şeklinde arka arkaya kurulmuşlardır. Siyasi partilerin etkisi ile gününbirlik siyasi ihtiyaçların giderilebilmesi için arka arkaya kurulan ülkemizdeki üniversiteler; akademik ihtiyaçtan ziyade, dönemin siyasi ihtiyaçlarına göre kurulmuş olup, Dünya standartlarına göre geri seviyede olan üniversiteler bu durum sonrasında kalitesini daha da gerilere çekmiştir (Demirer, Duran, & Orhangazi, 2000, s. 41, 42).

Darülfünun'un 1933 yılında İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmesinden 1992 yılına kadar geçen süre içerisinde ülkemizde birçok üniversite kurulmuştur. Ülkemizde kurulan üniversite sayısı yüzde yüzden fazla artmıştır. Ancak 1992 yılında toplu üniversite kurma çalışmalarının hız verilmiş ve 21 üniversite, iki Yüksek Teknoloji Enstitüsü (YTE)'nin kurulması ile ilgili çalışmalar yapılırken Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nde siyasi partiler yine benzer mücadeleler içine girmiştir. Dönemin İçişleri Bakanı İsmet Sezgin *"21 üniversite, iki Yüksek Teknoloji Enstitüsü kurulması kararının amacının bu üniversitelerin kuruldukları şehirlerin sosyal, kültürel, ekonomik, tarımsal, sanayi ve teknoloji hayatının gelişimine katkıda bulunmak"* olarak açıklamıştır (Gündeay, 2002, s. 4).

TBMM'nde gerçekleştirilen oturumlarda birçok milletvekili seçilmiş oldukları şehir için, 1992 yılında dönemin İçişleri Bakanı İsmet Sezgin ile aynı fikirde olup bu yaklaşımı destekleyen pek çok konuşmalarda yapılmıştır. Bu kapsamda Manisa milletvekilleri, Manisa'nın Gördes İlçesinde ekonomik yönden geri kalmış ve kültürel potansiyelin geliştirilmesi için Celal Bayar Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksekokulu (MYO) açılması istenmiş ve bu amaca da ulaşmışlardır (Meclis Tutanakları, 1992). Bu örnekte olduğu gibi siyasi partilerin aldığı kararların üniversitelerin kurulması üzerinde yapmış olduğu etki birçok il ve ilçede görülmektedir.

TBMM 58. Hükümet Programı okunurken, yeni üniversitelerin kurulmasına yönelik olarak ülke çapında daha yaygın ve etkili bir şekilde üniversitelerin kurulması ve yeni kurulan bu üniversitelerin mevcut potansiyel ve olanaklarının dikkate alınarak belli başlı kriterlerle açılması istenmiştir (AKPARTİ, 58. Hükümet Programı, 2002). Ancak daha sonra siyasi partilerin aldığı kararların üniversitelerin kurulmasına etkileriyle beraber üniversitelerin kuruluş yerlerinin seçimlerinde daha önceden belirlenen kriterlere de uyulmamıştır.

Ülkemizde 2006 yılında 15 üniversitenin kurulmasına ilişkin gerçekleştirilen Meclis görüşmelerinde üniversite kurulmalarına yönelik açılan oturumlarda milletvekilleri yeni kurulan üniversitelerin yer seçimlerine ilişkin standart bir yer seçim ölçütünün olmadığını savunanlar olduğu gibi, tam tersini savunan milletvekilleri de olmuştur (TBMM, 2005).

Her şehre bir üniversite kurmak, her ilde bir üniversite açma projesi ile yükseköğretim sistemine bir dinamizm getirilmiş ancak bir kalite standardı sorununu beraberinde de getirmiştir (Sargın, 2007, s. 134).

1.1.3. Üniversitenin Görevleri ve Amaçları

Üniversite; yeni düşünce normlarını geliştirip topluma aktararak gerçeklerin bekçisi, doğmaların karşıtı, toplumsal değerlerin koruyucusu, yeni yetişecek neslin şekillendiricisi ve geleceğin yol göstericisidir. Bu nedenle yüksek öğretim kurumu olarak üniversite; sadece öğrencilere bilgi aktarmaz, aynı zamanda bilimsel araştırmalarla bilgi üretir, bu bilgiler sayesinde de toplumun sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal geleceğini oluşturan gelişmiş bir kurumdur (Hatipoğlu, 2016, s. 144).

Üniversite; bir devletin bilimsel politikalarını, teknolojik yatırımlarını gerçekleştiren, devletin ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu gelişmiş seviyelerdeki ve farklı alanlardaki ihtiyaç duyulan insan gücüne göre öğrencilerin yetişmesini sağlayan ve bu şekilde araştırma yaparak, ortaya çıkan araştırma sonuçlarına göre bilim ve teknoloji ilerlemesine katkı sağlayan, her türlü yayını yapıp geliştiren, toplumsal sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapan eğitim-öğretim kurumudur (Yücel, 2006, s. 51).

Üniversite kuruluş amacına ulaşmak için belli başlı görevleri gerçekleştirmektedir. Üniversitenin klasik amaç ve görevlerini aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Yayar & Demir, 2013, s. 107);

- Bilimsel araştırma yapmak, geliştirmek, yeni bir çıktı ortaya koyup sonuçlarını toplumla paylaşmak,
- Üniversite bünyesindeki her bireyin kişisel gelişimini sağlamak,
- İnsanların entelektüel yaşamlarına katkıda bulunmak,
- Mesleki alanda kendini yetiştirmiş, bilgi birikimine sahip iş hayatının ihtiyacı olan niteliklere sahip personeli yetiştirmek,
- Sosyo-ekonomik açıdan gelişmekte olan şehirlerin gelişmesine, kalkınmasına ve büyümesine katkıda bulunmaktır.

Günümüzde üniversite kuruluş amaçlarının dışına çıkmış ve üniversitede gerçekleştirilen faaliyetler üniversiteyi kuruluş amacının ötesine geçirmiştir. Üniversite bu faaliyetlerle beraber çok geniş alanları kapsayıp, büyük istihdam alanları oluşturup, geniş bir bütçe harcaması ile karmaşık bir yapıya sahip olmuştur. Üniversite klasik amaç ve görevleri ile birlikte eğitim ve araştırma yapmak için kuruldukları şehirlerin büyüklüğüne bağlı olarak kentin, bölgenin hatta ülkenin gelişmesine sosyal, kültürel ve ekonomik katkılar sağlayabilmektedir. Çağdaş üniversite; üniversitenin klasik amaçları olan eğitim-öğretim ve araştırma amaçlarına ek olarak, günümüzde amaçlarını çeşitlendirerek üniversite-sanayi işbirliğini sağlamış olup, bu şekilde gerçekleştirilen araştırma faaliyetleri ile elde edilen patentli buluşlar sayesinde ulusal ve uluslararası ekonomide etkili bir şekilde faaliyet göstermektedir (Işık, 2008, s. 161).

Üniversitenin amaç ve görevleri sürekli olarak değişmekte ve gelişmeye devam etmektedir. Çağdaş bir üniversitenin görevi; eğitim-öğretim hedeflerine ulaşırken, üniversitenin ortaya koyduğu patent ürünleri sayesinde sınırlı ve belli başlı alanlarda ticari, ekonomik faaliyetlere katkı sağlamasıdır (Sargın, 2007, s. 43).

Üniversitenin günümüzde gelişmiş seviyede birçok amacı vardır. Üniversitenin en temel amacı cinsiyet, din ve ırk ayrımı gözetmeksizin insanların sosyal, kültürel ve entelektüel anlamda bilimsel bilgi birikimiyle belli meslekler için eğitmek ve yeni bir şeyler ortaya koymak için bilimsel araştırma ve gelişmeler yapmaktır (Russell, 2001, s. 26).

Üniversitenin başka bir amacı ise kendisini geliştirmek isteyen öğrenciler için gözlem, inceleme ve deney yapmalarını sağlayarak, doğru düşünme yeteneklerinin gelişmesine katkı yaparak, ileri ahlaklı, yüksek seviyede bilim, meslek ve sanat adamları yetiştirmeye çalışmaktır (Hatiboğlu, 2000, s. 123).

Sonuç olarak üniversite bulunduğu şehrin, bölgenin ve ülkenin ekonomik alanda; kişisel gelir, şehir ekonomisi ve yeni yetişen mezun olan öğrencilerle iş gücü hareketliliği sağlamaktadır. Sosyal-kültürel alanda toplumun sahip olduğu sosyal ve kültürel çevrenin gelişimini düzenlenmektedir. Üniversite fiziki ve çevre düzenine yönelik alt ve üst yapıyı geliştirip, eğitim seviyesini arttırıp, sağlık hizmetlerin gelişmesini sağlayıp, teknoloji, taşımacılık, iletişim hizmetlerini iyileştirip,

yaşam standartlarını yükseltip, kültürel aktiviteleri arttırıp, nüfus ve demografik yapının iyileşmesi, eğitim-öğretime katılma oranında artış, iç ve dış göçün azalması, doğum ve ölüm oranında olumlu yönde değişme gibi belli başlı görevleri yerine getirerek şehrin her alanda kalkınmasını sağlamaktadır. Bu şekilde her şehrin bir üniversiteye sahip olması ve üniversitelerin yukarıda sayılan amaçlarını ve görevlerini tamamlamaları halinde sadece şehrin değil, bölge hatta ülkenin de her anlamda gelişmesini sağlamaktadır (Yıldız & Talih, 2011, s. 273).

Üniversite, bazı özellikleri nedeniyle kent yaşamına katkıda bulunmaktadır. Üniversiteli olarak kentlere genç ve bekâr bir erkek kalabalığının yığılması olumsuz toplumsal sorunlar oluşturduğu gibi, kalabalık bir tüketim grubu olarak da kentin ekonomik ve sosyal yaşamını etkilemiştir (Timur, 2000, s. 43,44).

Üniversite kurulduğu kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yönde gelişmesini sağladığından dolayı ülke için çok önemli bir role sahiptir (Erol, 2005, s. 85).

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre üniversite; *“bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumu”* şeklinde tanımlanmıştır (2547 Sayılı Kanun, 1981).

Fakülteler; kendi alanlarında yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan akademik birimlerdir. Fakülte üniversite içerisindeki en büyük idari birime sahip yapıdır. Fakülteler öğrenci sayısı bakımından üniversitenin akademik yapısı içinde en fazla öğrencinin eğitim-öğretim gördüğü birim olduğundan, bir şehirde tek başına bir fakültenin varlığı bile öğrenciler sayesinde gerçekleştirilecek doğrudan ve dolaylı istihdam ve gelir katkıları ile şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimi sağlanacaktır (SİÜSP, 2012, s. 50).

Yüksekokullar; kendi alanlarında belirli bir mesleğe yönelik eğitim-öğretime ağırlık veren ve eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan akademik birimlerdir. Meslek Yüksekokulları; kendi alanlarında belirli bir mesleğe yönelik eğitim-öğretime ağırlık veren ve eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan akademik birimlerdir. Yüksekokul ve meslek yüksekokulu, ülkenin kamu veya özel

sektör için ihtiyaç duyulan kalifiye personelin yetiştirilmesi ve kendini geliştirmesi için kurulan en önemli eğitim öğretim birimleridir (SİÜSP, 2012, s. 51, 52).

Enstitüler; kendi alanlarında birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisansüstü, düzeyde eğitim öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan akademik birimlerdir (SİÜSP, 2012, s. 53).

Aşağıdaki Tablo 1.1’de ülkemizde bulunan devlet üniversiteleri, vakıf üniversiteleri ve vakıf meslek yüksekokullarının 01.09.2018 tarih itibari ile türlerine göre akademik birim sayıları verilmiştir. Türkiye’de 01.09.2018 tarih itibari ile 206 üniversitede; 1.329 devlet fakültesi ve 455 vakıf fakültesi olmak üzere 1.784 fakültede, 360 devlet yüksekokulu ve 106 vakıf yüksekokulu olmak üzere 466 yüksekokulda, 884 devlet meslek yüksekokulu ve 110 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere 994 meslek yüksekokulunda; 496 devlet enstitüsü ve 212 vakıf enstitüsü olmak üzere 708 enstitüde eğitim-öğretim hizmeti gerçekleştirilmekte olup, her geçen gün eğitim-öğretim birimlerinin sayısı artmaktadır Ülkemiz gelişmekte olan bir ülke olduğu için eğitim-öğretim alanında gerçekleştirilen yatırımlar ile birlikte ülkemizdeki üniversite sayıları da artmaktadır (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 1.1. Ülkemizdeki Akademik Birim Sayıları, 2016 – 2017

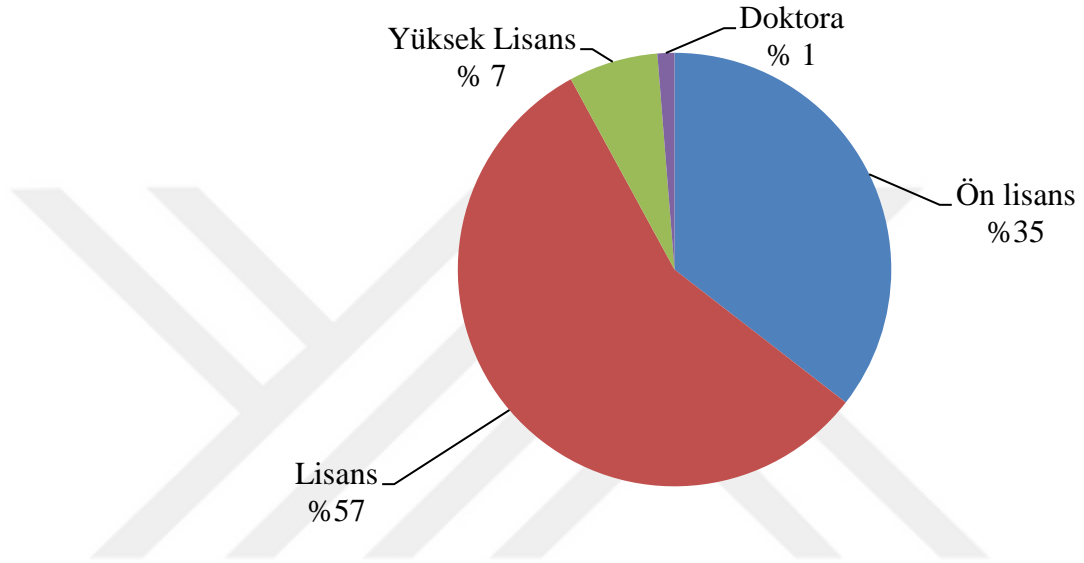
Akademik Birim	Devlet Üni.	Vakıf Üni.	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	112	65	6	183
Fakülte	1.227	408	0	1.635
Yüksekokul	366	100	0	466
MYO	853	96	6	955
Enstitü	476	197	0	673

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

Ülkemizde 01.06.2018 tarih itibariyle 129 devlet üniversitesi, 72 vakıf üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere; toplam 474 yüksek okul ve 993 meslek yüksekokulu ön lisans, 1.741 fakültede lisans, 703 enstitüde yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitim-öğretim hizmeti gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde; devlet ve vakıf olmak üzere toplam yüksek okul ve meslek yüksekokullarda 5.111.852 öğrenci ön lisans, fakültelerde 8.143.158 öğrenci lisans, enstitülerde de 960.430 öğrenci yüksek lisans ve 182.534 öğrenci doktora seviyesinde olmak üzere toplam 14.397.974 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür. Aşağıdaki Tablo 1.2’de 2016-2017 eğitim-öğretim

döneminde ülkemizdeki üniversitelerde eğitim-öğretim gören toplam öğrenci sayısı 14.397.974 kişidir. 2016-2017 döneminde eğitim öğretim gören öğrencilerin %57'si lisans öğrencilerinden, %35 ön lisans öğrencilerinden, %7'si yüksek lisans öğrencilerinden oluşmakta iken % 1'i doktora öğrencilerinden oluşmaktadır (YÖK İstatistik, 2018).

Şekil 1.1 Ülkemizdeki Üniversite Öğrenci Oranları, 2016-2017

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

Tablo 1.2. Ülkemizdeki Üniversite Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Öğretim Kademeleri	Erkek	Kız	Toplam
Ön lisans	2.671.542	2.440.310	5.111.852
Lisans	4.404.678	3.738.480	8.143.158
Yüksek Lisans	588.794	371.636	960.430
Doktora	107.200	75.334	182.534
Toplam	7.772.214	6.625.760	14.397.974

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

Yukarıdaki Tablo 1.2'de 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde ülkemizdeki üniversitelerin cinsiyete göre öğretim kademelerinde eğitim öğretim gören öğrenci sayılarına yer verilmiştir. Ülkemizde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde üniversitelerdeki öğrencilerden 7.772.214'ü erkek öğrencilerden oluşurken 6.625.760'ı kız öğrencilerden oluşmaktadır (YÖK İstatistik, 2018).

Üniversite öğrenci sayılarının fazla olması bir şehri, bir bölgeyi ve hatta bir ülkenin gelişimi için çok önemlidir (Sargın, 2007, s. 130). Bu nedenle 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde ülkemizde eğitimini tamamlayan 14.397.974 öğrencinin buldukları şehirlerin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine ister istemez katkıları olmuştur.

1.1.4. Üniversitenin İşlevi

Üniversite kavramı üzerinde durulurken üniversitenin yapısal işlevi de dikkate alınmalıdır. Üniversite günümüzde çok farklı işlevleri bünyesinde barındıran büyük bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitimden-siyasete, sanattan-ekonomiye her alanda üniversitenin ayrıntılı olarak araştırma yaptığı bir alan vardır. Üniversitenin, eğitim-öğretim amacıyla gelen genç neslin zihinsel ve bedensel gelişimini sağlayan bir işlevi bulunmaktadır. Bu işlev eğitim-öğretimi tamamlayan öğrencilerin bilim, sanat ve fikrin gelişmesini sağlamaktadır. Üniversite, aynı zamanda bilimin yeryüzündeki temsilcisi olup, sahip olduğu inovatif birikim ile yenilikler ortaya çıkaran, bu sebeple gelişmemiş şehirlerin gelişimini bu yeniliklerle sağlayan bir işlevinden de söz edilebilir (Bolay, 2005, s. 105).

Üniversitenin işlevini ortaya koyarken üniversitenin kurulduğu coğrafyanın, kuruldukları yerdeki halkın sahip olduğu kültürel yapının, elde edilen teknolojinin ve üniversite özerkliğinin dikkate alınması gerekmektedir. Üniversiteler buldukları çevrenin taleplerine, piyasanın isteklerine, sanayi ile işbirliğine uyum sağlaması gerekmektedir. Üniversite eğitim-öğretim yapan, araştırma ortaya koyan, yenilik üreten ve topluma hizmet sunan işlevlerine sahip olması gerekmektedir. Günümüzde üniversitenin en önemli işlevlerinden biri; üniversitenin girişimci üniversite modeline sahip olmasıdır. Girişimci üniversite; beşeri sermaye oluşumunu sağlayıp, araştırma yapmak gibi üniversitenin klasik ve akademik görevleri yanında, teknolojik yenilikler ile bilgi transferini sağlayıp, ekonomik yapı ve toplumsal düzene katkı sağlayan bir kurumdur (Martin & Etzkowitz, 2000, s. 28).

Üniversite kurulduğu şehirde bilerek veya bilmeyerek oluşturdukları iş alanlarının etkisiyle, üniversite bünyesinde çalışan tüm personel ve personelin aileleri, üniversitede eğitim-öğretim gören öğrencilerin ve ziyaretçilerin yaptıkları tüketim harcamaları ile şehrin ekonomik gelişimine çok büyük katkı sağlaması

üniversitenin ekonomik işlevini oluşturmaktadır. Üniversite; toplumun verimliliğini arttıran, işsizliği azaltan, kişisel gelirin artmasını sağlayan, kuruldukları şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine de katkı sağlayan ve kuruldukları şehirlerde herkes için büyük önem taşıyan bir işleve sahiptir (Özek, 2010, s. 102).

Üniversite, hem şehir, hem bölge, hem de ülke ekonomisinin gelişimi için çok önemli bir konumdadır. Günümüz üniversitesinin bir diğer işlevi; kurulduğu şehrin ekonomisinin, sosyal ve kültürel yapısının bir parçası olmakla beraber bütün personel, öğrenci ve sahip olduğu tüzel kişiliği ile kentin içinde bulunduğu sosyo-kültürel, politik, bilimsel ve fiziki çevresi ile sürekli etkileşim halinde olarak topyekûn kalkınmayı sağlamasıdır (Çatalbaş, 2007, s. 93).

Üniversitenin işlevleri, üniversitenin kurulduğu günden günümüze kadar çok fazla değişiklik göstermiştir. Üniversite ilk kurulduğu zamanda araştırma, eğitim ve topluma yönelik çeşitli işlevleri bulunmasına rağmen, günümüzde üniversitenin bulunduğu çevredeki piyasa güçlerinin ve ekonomik durumların etkisiyle gelişmiş, büyük bir işlevi olmuştur. Rektör artık daha uzun süreli olarak seçilen veya atanan, lider niteliği ön plana çıkan, kısmen toplumla etkileşim içinde olan ve kısmen toplam kalite anlayışında girişimci olan bir konumdadır. Rektör, öğretim üyelerinin yöneticisi olduğu gibi, yerel halkla etkileşim içinde olmakla birlikte, sanayi-devlet-üniversite üçgeni arasında bağlantı kuran topyekûn kalkınmasının sağlanmasında aktif rol oynayan üniversitenin temsilcisi konumundadır (Işık, 2008, s. 162).

Günümüzde üniversitenin işlevleri açısından çok daha kapsayıcı ve genişleyici bir süreç yaşanmaktadır. Dünya genelinde üniversite öğrenci sayısı, öğretim elemanı sayısı ve bilimsel araştırma sayısı geçmiş yıllara göre çok daha fazladır. Üniversite kurulduğu toplumun çok yüksek seviyede beyin gücüne sahip olduğu için ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü geliştirip, bu güç ile beraber bilime, bilimsel araştırmaya ve teknolojinin üretimine yönelik ülkenin gelişimini sağlayan işlevleri bulunmaktadır (Hatipoğlu, 2016, s. 27).

Üniversitenin demokrasinin gelişimine yönelik işlevi; bir üniversite katılımcı demokrasinin oluşup gelişmesini ve çoğulcu anlayışa sahip bir ortamın oluşumunu sağlamaktadır. Üniversite farklı düşünce ve kültürdeki bireylerin birlikte öğrenme beraber araştırma yapma ve ortak çalışmalarda bulunma anlayışının, farklı siyasi ve

kültürel yapıya sahip öğrencilerin birbirlerine karşı özgür bir şekilde düşüncelerini söyleyip geliştirebildikleri özgür, demokratik düşünce yapısının hâkim olduğu bir işlevi bulunmaktadır (Bolay, 2005, s. 105).

Üniversite farklı coğrafyalardan gelen, yeni yetişen neslin; toplum hayatına kazandırılması için ihtiyacı olan bilgi, beceri ve eğitimin alınabilmesi ve kişilerin gelişmesine yardım eden kişisel gelişimi tamamlayan bir işlevi vardır (Görmüş, Aydın, & Ergin, 2013, s. 126).

Klasik üniversite işlevlerine ek olarak günümüzde Dünya genelindeki üniversitelerde; şehrin, bölgenin ve ülkenin sosyal yapısının, kültürel çevresinin ve ekonomik durumunun kalkınmasına katkı sağlayacak sekiz işlevi aşağıdaki şekilde sıralanabilmektedir (Drucker & Goldstein, 2007):

- Gerekli insan sermayesi oluşturmak,
- Bilgi oluşturmak,
- İnovasyon oluşturmak,
- Teknoloji ve know-how transferi oluşturmak,
- Bölgesel liderlik oluşturmak,
- Sermaye yatırımı oluşturmak,
- Bilgi altyapısını oluşturmak,
- Bölgesel ortamı etkilemek.

Dünya'daki gelişmiş bir üniversitenin işlevlerini genel olarak; eğitim-öğretimi sağlamak, teknolojinin gelişmesine yönelik bilimsel çalışmalar ve araştırmalar yapıp inovasyon oluşturmak ve toplumun gelişimine hizmet etmek şeklinde üç grupta toplanmaktadır (Gürüz, 2001, s. 68).

1.1.5. Üniversitenin Özerkliği

Günümüzdeki üniversite klasik anlamdaki özelliklerin büyük bir kısmını yitirmiş olmakla beraber, modern anlamda çok farklı özelliklere bürünmüş halde karşımıza çıkmaktadır. Bütün gelişmiş ülkelerde üniversiteyi, üniversite yapanın; eğitim-öğretim özelliği ile beraber onun bir eğitim-öğretim kurumu olmasının yanında, üniversitenin bir özgür araştırma ve tartışma platformu olma özelliğine sahip olmasıdır. Bu çerçevede üniversitede yapılan eğitim-öğretim içeriğinin

üniversite dışından belirlenemeyeceği, üniversite evrensel doğruların arandığı, karşılıksız yapılan bir bilgi ve gerçek arayışının, özgür düşüncenin egemen olduğu özerk bir yapı haline gelmektedir (Şenesen, 1997, s. 36).

Üniversite özerkliği üniversitenin bir kamu kurumu olduğu ülkelerde, siyasi otoritenin, hükümetin ya da merkezi yönetimin; üniversitenin özel bir kurum olduğu ülkelerde ise, ayrıca sermayenin karşısında özerk olması, kanunların belirlediği sınırlar içinde, kendi kurallarını kendisinin koyması, kendi kaynakları üzerinde tasarruf edebilme ve kullanabilme hakkının olması, akademik olan ve olmayan bütün işlerini kendi seçilmiş organları aracılığıyla yürütmesi anlamına gelmektedir (Öztürk, 2006, s. 78).

Bir kurumun veya bireyin, özerklik karakterine sahip olması için belli başlı sahip olması gereken özellikler vardır. Örneğin ifade ve fikir özgürlüğünün olduğu bir üniversitede, akademik özgürlüğün varlığından söz edilebilmektedir. Bir üniversite bağlı bulunduğu yönetimin ortaya koyduğu irade veya bu iradeyi uygulama özgürlüğüne sahipse gerçek anlamda üniversite özerkliğinden bahsedilebilir. Bununla beraber üniversitede özgürlük ve özerklik birlikte ele alınması gereken bir kavramdır, üniversitedeki öğretim elemanlarının sahip oldukları özgürlük ve özerklik ile yasal statünün tanıdığı özgürlük ve üniversitenin kurum olarak ortaya koyduğu özerklik bir arada olursa anlam kazanmaktadır. Otoriter veya totaliter yapılarda üniversite özerkliği ve akademik özgürlük sınırlandırılmış olabilir (Günay, 2004, s. 56).

Bir üniversitenin özerk bir yapıda olması sonucunda; ekonomik gücü ile yapacağı harcamalar, doğrudan ve dolaylı gelir ve istihdam etkisi ile kurulduğu şehrin gelişimine katkı sağlayabilmektedir.

OECD üniversite özerkliğini ayrıntılı olarak inceleyip, kurumsal açıdan özerk bir üniversitenin nasıl olacağını 8 ölçütü aşağıdaki gibi sıralamaktadır (OECD, 2018).

- Üniversite nakit ihtiyaçlarını karşılayabilmek için kendi fonunun sahibi olabilmelidir.

- Üniversite için oluşturulan parasal kaynakların; etkin bir şekilde belirlenen amaçlar doğrultusunda, bağımsız bir biçimde, istenilen araştırmalar için harcayabilmelidir.
- Üniversite gayrimenkul ve diğer bilimsel donanımların, aletlerin ve araştırma malzemelerinin malvarlığına sahip olmalıdır.
- Üniversite akademik takvim, akademik program ve üniversitedeki bütün ders içeriklerini, üniversite yönetimlerinin kendi istediği doğrultusunda belirleyebilmelidir.
- Üniversite bünyesindeki akademik personelin nitelik ve liyakat esasına göre istihdam edilmesini ve işten çıkartılmasını düzenleyebilmelidir.
- Üniversite personelinin hangi birimde ne kadar ücret alacağını belirleyebilmelidir.
- Üniversite, üniversitede eğitim-öğretim görebilecek öğrenci sayısını, üniversite kontenjan yapısına göre belirleyebilmelidir.
- Üniversite mali özerkliğin sağlanması amacıyla öğrenci harçlarının ne kadar olacağını belirleyebilmelidir.

Yukarıdaki bu sekiz özellik üniversitenin mali, akademik ve yönetsel özerkliğini ortaya koymaktadır. Ancak üniversitede özerkliğin en etkili olduğu alan mali özerkliktir. Üniversitenin kuruluş amaçlarında gerçekleştirmek zorunda olduğu görevlerini yerine getirilebilmesi için mali, akademik ve yönetsel açıdan özerk bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Bir üniversitenin özerk bir yapıda olabilmesi için aşağıda sıralanan 7 şarta sahip olması gerekmektedir. Bunlar (Gürüz, 2001, s. 28):

- (1) Şeffaf olabilme yeteneği,
- (2) Hesap verilebilme yetkisi,
- (3) Kalite sağlama güvencesi,
- (4) Mali özerkliğe sahip olması,
- (5) Mali kaynaklar elde etmesi,
- (6) Akademik özerkliğin olması,
- (7) Akademik özgürlüğün olmasıdır.

1.2. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bir üniversitenin sosyal, kültürel ve ekonomik olarak bir şehre ne şekilde bir katkı yaptığını anlayabilmek için üniversitenin nasıl tarihsel bir kuruluşunun olduğunun da analiz edilmesi gerekmektedir. Üniversitelerin tarihsel gelişim süreci öncelikle genelden özele incelenecek olup, aşağıdaki başlıklar altında üniversitelerin Dünya'da ve Türkiye'de tarihsel gelişim süreçlerine değinilecektir.

1.2.1. Dünya'daki Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi

Milattan önceki yıllarda Yunanistan'da açılan okullar üniversiteden ziyade özellikleri açısından özel okula benzemektedir. Yunanistan'daki Museum, üniversiteye benzemekle beraber eğitimden çok araştırma yapan, yeni bir buluş ortaya koyan bir fonksiyona sahip olmakla beraber, zamanla kendilerini geliştirmişlerdir. Üniversite ile yükseköğretim kurumu arasındaki ayrımı göz önüne alındığında, Platon'un Akademia'sı, Aristoteles'in Lyseum'u ve İskenderiye'de Büyük İskender'in Museum'u yükseköğretim kurumu olarak Batı'da ilk üniversiteler olarak kabul edilmektedir (Günay, 2007, s. 225).

Avrupa'da; 1088 yılında İtalya'da Bologna Üniversitesi, 1167 yılında İngiltere'de Oxford Üniversitesi, 1170 yılında Fransa'da Paris Üniversitesi Dünya tarihinde kurulan ilk üniversitelerdir. Ancak tarihte ilk üniversitenin Medreselerin kurulmasıyla başladığını ileri süren ünlü tarihçi J. D. Bernal gibi bilim adamları da vardır (Bernal, 1995, s. 26).

Avrupa ve Amerika'daki üniversitelerin kuruluşuna yönelik yapılan araştırmalarda üniversiteleri tarihsel gelişimine yönelik olarak ortak görüşler olmakla birlikte, birbirlerinden çok farklı düşünenlerle karşı karşıya kalındığı da gözlenmiştir. Bu farklılaşmanın nedeni, üniversitelerin işlevine, amaçlarına ve gelişimine ilişkin yaklaşımların farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Üniversiteler, Batı kültürünün gelişmesinde tarihsel süreç içinde belirleyici bir etken olmuştur. Dünya'daki bir çok ülkenin kültürel gelişiminde, üniversitelerin yapmış olduğu etki nedeniyle üniversitelerin tarihsel gelişimi ülkeler bazında değil, tarih sırasına göre aşağıda anlatılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle aşağıdaki alt başlıklar halinde Orta Çağ,

Modern Çağ ve Çağdaş üniversiteleri sınıflandırılarak ayrıntılı bir analiz yapılmaktadır. Ancak Dünyada üniversitelerin tarihsel gelişimi için yapılan bu sınıflandırma da ilk kurulan üniversitelerin Avrupa'da daha çok olmasından dolayı üniversitelerin tarihsel gelişimine yönelik elde edilen bulguların daha çok Avrupa merkezli olduğu görülmüştür (Arap, 2007, s. 282).

Üniversitelerin Avrupa'da doğup gelişim göstermesi ve buradan da diğer ülkelere keşifler ve seyahatler sonucu giden bilim adamları aracılığıyla aktarılan bilgi ve tecrübeler ile yeni bilim adamlarının yetişip, diğer ülkelerde de üniversitelerin kurulması nedeniyle Dünya'da üniversitenin tarihsel gelişimini Avrupa'dan ele alınması gerektirmektedir. Bu nedenle üniversite hakkında yapılan tarihsel çalışmaların hemen hemen hepsi öncelikle Avrupa'daki üniversitelerin, ikinci olarak da Amerika kıtasındaki üniversitelerin kaynaklarından araştırılmaktadır. Üniversite kavramı, kuruluş yönelimi bakımından ortak niteliğini korumakla beraber içinde doğduğu topluma, bulunduğu kültüre, kurulduğu coğrafyaya ve karşılaştığı toplumsal, siyasal ve ekonomik sorunlara göre değişmektedir. Dünya genelinde özellikle üniversitelerin beşiği olan Avrupa'da üniversiteler her dönemde kendini göstermiştir. Çalışmanın bu bölümünde Dünya'da kurulan üniversitelerin tarihsel gelişimi; Orta Çağ (1088-1500 dönemi), Modern (1500-1990 dönemi) ve Çağdaş (1990-günümüz dönemi) üniversiteler olarak üç başlık altında ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır (Öztunalı, 2009, s. 3).

1.2.1.1. Orta Çağ'da Üniversiteler (1088-1500 Dönemi)

Orta Çağ'da üniversiteler özellikle Avrupa'da laiklik ve özerklik ilkeleri dikkate alınarak, kuruluş aşamasındayken pek çok zıtlığı bünyesinde bulundurarak açılmışlardır. Orta Çağ'da eğitim-öğretimi sağlayan üniversite hocaları, ruhban sınıfından oluşmuştur ve üniversite denetimleri piskoposluğun gözetimi altında yapılmıştır. Bu durum üniversitelere toplumsal düzen içinde medeni hukuka bağlı değil, dini yargıya bağlı bir ayrıcalık oluşturulmuştur. Orta Çağ'da üniversitelerde dini yapının etkisi çok fazla hissedilmiştir. Üniversiteler dini ve siyasi bir güce bağlı olan Katolik Kilisesi'nin başı olan papanın denetimi ve kontrolü altına girmiştir. Papa krallara karşı bir güç oluşturabilmek için üniversiteleri desteklemiş ve üniversitelerin taleplerini yerine getirmiştir. Orta Çağ'da üniversitelerin kurulmasıyla beraber,

üniversitede eğitim-öğretim görmek belli bir grubun elinde tekelleşmeye başlamış ve aynı zamanda üniversite bünyesindeki öğrenciler için üniversite bir mesleki eğitim şekline de dönüşmüştür. Orta Çağ üniversiteleri birinci kuşak üniversite olarak ta adlandırılmaktadırlar (Ülgen, 2001, s. 5).

Orta Çağ Avrupa'sında üniversitelerin ortaya çıkmasındaki en önemli faktör bulunduğu topraklar üzerindeki gelişmiş bir antik dönem tarihi ve bilgi birikimine sahip olmasıdır. Dil bilgisi, hitabet, mantık, geometri, matematik, astronomi, müzik gibi sosyal ve fen ilimlerinin bu coğrafyada daha Antik Çağ'da öğrenilmesi üniversitelerin temellerini bu çağda atılmasını sağlamıştır (Subjektif, 2006, s. 15).

Bunun dışında Avrupa'da Orta Çağ'daki üniversitelerin oluşmasını sağlayan bir diğer etkende Orta Çağ Avrupa medeniyetleri ile Dünya'nın diğer medeniyetlerinin sürekli bir etkileşim halinde olmasıdır. Avrupa'daki üniversiteler kurulmaya başlamadan önce Hristiyan öğrenciler İspanya'daki İslam uygarlığının kültür ve etkisi altında bulunan eğitim kurumlarında öğrenimlerine devam etmişlerdir. İtalya, Fransa ve İngiltere'de kurulan üniversitelerin temelinde yatan eğitim-öğretim sistemi; İslam uygarlığının etkisiyle geliştirilen bilimsel araştırmalar, çalışmalar ve uygulamalardan etkilendiği düşünülmektedir. Orta Çağ Avrupa üniversiteleri günümüz üniversitelerinin temellerini oluştursa da günümüz üniversitelerinden her anlamda farklıdırlar. Orta Çağ'daki üniversitelerin en önemli amacı sadece eğitim vermek olduğundan, bu dönemdeki üniversitelerde Yunan ve İslam bilgi birikiminin toplanması, bunların üniversite bünyesindeki öğrencilere aktarılması temel amaç olmuştur. Orta Çağ'da üniversite eğitimi; her alanda özellikle felsefe ve teolojide öğretim elemanları tarafından üniversite öğrencilerine bilgilerin aktarılması ve bu şekilde öğrencilerden de tekrar ederek ezberlenmesini sağlayacak şekilde oluşturulmuştur. Üniversite öğrencileri arasında yapılan tartışmalar geçmişten gelen bilgilerin tekrarlanmasından ve güzel konuşma alışkanlığı kazandırmasından öteye gidememiştir (Rukancı & Anameriç, 2004, s. 180).

Orta Çağ'da Avrupa'da kurulan üniversiteler papalık, imparatorluk, krallık, prenslik, ve kent yönetimlerin baskısı altında özellikle İtalya, Fransa ve İspanya'da kurulmuştur (Öztunalı, 2001, s. 2).

Avrupa'da 1088 yılında Dünya'nın en eski üniversitelerinden biri olan Bologna Üniversitesi kurulduktan sonra; 1170 yılında Paris Üniversitesi hemen ardından Oxford Üniversitesi, Cambridge Üniversitesi, Prag Üniversitesi, Krakow Üniversitesi, Arrezzo Üniversitesi, Palencia Üniversitesi, Padua Üniversitesi, Napoli Üniversitesi ve diğerleri arka arkaya kurulmaya başlanmıştır (Gürüz, 2001, s. 22)

Orta Çağ'da elde edilen bilgi birikiminin büyük bir çoğunluğu, Antik Çağ ve İslam uygarlığına ait olmakla birlikte, hukukta Bologna Üniversitesi, tıpta Salerno Üniversitesi, doğa bilimlerinde Oxford Üniversitesi ve ilahiyatta Paris Üniversitesi ileri düzeyde örnek alınabilecek seviyede eğitim-öğretimin yapıldığı üniversiteler olmuştur (Erol, 2005, s. 89).

Orta Çağ üniversitelerinde verilen derslerin çoğu, özgür sanatlar, gramer, retorik, mantık, aritmetik, müzik, astronomi, vb. bilimsel kültür olarak anılan din bilimden oluşan Hristiyanlaşmış Antik Çağ dersleridir. Bu dönem için reformcuların ve pedagogların, programı çoğu zaman yoksullaştırarak yinelemekten başka bir şey yapmadıkları ifade edilmektedir. Antik Çağ'dan gelen bu pedagoji geleneği, 11. yüzyılın sonlarında, özellikle İtalya ve Fransa'da canlanmıştır. Bu dönemde manastır okulları ikinci planda kalmış, bu döneme kadar etkisiz olan katedral okullarının sayısı artmıştır. Bilgili ve etkin yüksek düzeyde din adamları, ihtiyaç duydukları eğitilmiş din adamlarını yetiştirerek katedral okullarını geliştirmeye çalışmış, okulların yönetimine de kilisede görevli din adamları getirilmiştir. Orta Çağ'da kilise eğitimi hem ders, hem içerik, hem öğrenci sayısı üzerinde etkili olmuştur (Gürüz, 2001, s. 28).

Orta Çağ'da Avrupa'daki üniversiteler kilise ve kentlerin bağımsız olarak örgütlenmesi ile diğer kurumlardan farklı yapı ve amaçla kurulmuşlardır. Bu üniversiteler klasik bilim anlayışından sıyrılıp, modern bilimi geliştirip, yeni ders programları ve kurallar koyup, siyasi, hukuksal ayrıcalıklara sahip olup, sıra dışı faaliyetler gerçekleştirip, diğer kurumlardan ayrılarak farklılık göstermişlerdir. Avrupa'da 12. yüzyıla kadar katedral ve manastır okulları Orta Çağ'da eğitim ve öğretimin devam ettiği yerlerken bu okullar etkilerini kaybetmiş ve üstünlüklerini daha çok araştırma yapan eğitim-öğretimde profesyonelleşen üniversitelere kaptırmışlardır (Özkul, 2006, s. 81).

Avrupa'da 12 yy.'da hızla kurulmaya başlayan üniversitelerin sayısı 13.yy.'ın sonunda yaklaşık yirmiye ulaşmış olup, 14. yy.'da yirmi beş yeni üniversitenin kurulmasıyla Dünya tarihinde bu dönemde en fazla üniversitenin olduğu kıta Avrupa kıtası olmuştur. Orta Çağ'da kurulan bu ilk üniversiteler, kurmuş oldukları köklü idari yapı ve eğitim sistemleri ile Avrupa'da daha sonra kurulan üniversiteler için örnek alınabilecek bir model oluşturmuşlardır (Mubahat, 1970, s. 80).

Zamanla bu yeni eğitim ve öğretim kurumları, öğrenci ve öğretim elemanı seçimi, kaliteli ve etkili ders programları, münazaralar, bilimsel araştırma ve tartışmalar ile beraber elde ettikleri bilgi birikimine sahip gelişmiş kütüphaneleri ile katedral ve manastır okullarından ayrılmışlardır. Bunun yanı sıra, üniversitelerin elde etmiş olduğu bilginin kayıtlı olduğu ve bilginin yayılmasına aracılık eden kitaplar, katedral ve manastır okullarındaki gibi saklanmayıp, bilginin üretimi ve yayımı için birer araç haline gelmiştir. Orta Çağ'da üniversitelerin kurulması çok uzun bir zaman almıştır (Wissema, 2009, s. 48).

15. yy da siyasal otoriteler baskıları ile üniversiteler üzerinde hâkimiyet kurmuşlardır. Bu dönemde siyasal otoritenin baskısı ve denetimden şikâyetçi olan üniversiteler uzun yıllar sonucu elde etmiş oldukları özerkliklerini kaybetmek istemediklerinden dolayı, siyasal otoritenin kendilerine sağlamış olduğu mali imtiyazlar ve kariyer nedeniyle buna karşı üniversiteler bir tepki göstermemiş ve yeterince direnememişlerdir (Wittrock, 1993, s. 47).

Orta Çağ'da üniversiteler toplumsal sınıflandırmaya tabi olmalarına rağmen kozmopolit ve ulus üstü bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu dönemde öğrencilerin bir üniversiteden diğerine rahatlıkla geçişine olanak sağlayacak biçimde örgütlenmeye gidilmiştir. 1500'lü yıllardan sonra dönemin getirdiği politik ve dini değişikliklerle beraber üniversiteler Katolikler ve Protestanlar arasındaki rekabetin bir ürünü olarak ortaya çıkmışlardır (Goff, 2005, s. 49).

Orta Çağ'da üniversiteler kurumsallaşarak kendi istedikleri fakülte veya kolej sistemi halinde örgütlenmişlerdir. Paris Üniversitesi fakülte sistemini benimserken, Oxford ve Cambridge ise kolej sistemini benimsemiştir. Bunla beraber üniversite yönetimi kendi istedikleri müfredat, eğitimin şekli, derslerin sayısı ve çeşitliliği, sınav sürelerini ve tarzını, lisans, mastır, doktora derecelerinin yeterlilik koşullarını

belirleme, öğretim üyelerine verilecek unvanlar, öğrencilerin uyacakları kurallar, kendi yöneticilerini seçmek gibi konularda söz sahibi olmuşlardır (Erol, 2005, s. 86, 87).

Avrupa'da Orta Çağ'da açılan üniversite sayıları; 1378 yılında 28 iken, 1400 yılında 31 ve 1500 yılında 63'e yükselmiştir. Üniversiteler için özerkliğin temeli Orta Çağ'da atılmıştır. Avrupa'da 14. ve 15. yüzyıllarda kurulan üniversitelerin tamamı ya imparator, kral, prens yada yerel yönetimler tarafından kurularak, Papalık fermanları ile yüksek seviyede kurum statüsü haline gelmiştir. Papalık tarafından verilen bu statü özerkliği teminat altına alırken bir yandan da devlet üniversiteleri belirli ölçülerde kontrol edebilir hale gelmiştir. Bu statü sayesinde Avrupa'daki yerel yönetimlerin müdahalelerine karşı üniversiteler kendini koruyabilmiş ve bu şekilde üniversite özerkliğinin temelleri atılmıştır (Öztunalı, 2009, s. 4).

Orta Çağ'da üniversiteler kendi özerkliklerini elde eden eğitim-öğretim kurumları haline gelmiş olup gelecek yüzyıllarda oluşacak modern üniversiteler için zemin hazırlamışlardır. Klasik üniversiteden çağdaş üniversiteye direk geçilmemiş önce modern üniversiteler kurularak eğitim-öğretim sistemleri denenmiştir. Bu nedenle aşağıda modern üniversitelerin kuruluş ve özelliklerinden bahsedilmektedir.

1.2.1.2. Modern Üniversiteler (1500-1990 Dönemi)

Batılı üniversiteler kuruluşlarından birkaç yüzyıl sonra 15. yüzyıl sonunda bile toplumsal işlev açısından aynı noktada bulunmuştur. 15. yüzyılın sonlarına doğru üniversite eğitimi ile siyasal otoritenin üniversitelerden istediği sosyal beklentiler giderek artmıştır. 16. yüzyıla kadar daha çok kilisenin etkisi ve baskısı altında olan üniversiteler artık siyasal otoritenin artan ihtiyaçlarına yanıt vermeye, devlete; hukukçu, kalifiye, donanımlı memur yetiştirmeye başlamışlardır. Bu üniversiteler 16. yüzyılın başından itibaren Avrupa'da mutlak monarşinin kurulması ve ulusal bilinçlerin oluşması sürecinde henüz sanayi toplumlarının oluşturduğu kapitalist üniversite niteliğine bürünmeden önce büyük bir değişime uğramışlar ve bu oluşuma belirli sınırlar içinde katkıda bulunmuşlardır. Mutlak monarşilerin kuruluş sürecinde üniversiteler giderek artan bir şekilde siyasi otoritelerin denetimi ve baskısı altına girmişlerdir (Timur, 2000, s. 55, 57).

Modern Çağ'da da yeni üniversiteler oluşturulmaya devam edilmiş, 1500 yılında Avrupa'da aktif üniversite sayısı 63 iken giderek hızlı bir artış gösterip, bu sayı 1790'da 143'e ulaşmıştır. Orta Çağ'da görülen Katolik ve Protestan üniversiteler bu çağda da etkisini devam ettirmiştir. Avrupa'da bu dönemde de kurulan üniversiteler; Protestanlar ve Katolikler arasındaki rekabetten kaynaklanmıştır. Katolikler, özellikle de Cizvit Tarikatı'nın üyeleri, Avrupa'da 16. yüzyılda 53, 17. yüzyılda 19 ve 18. yüzyılda 23 olmak üzere bu dönemde toplam 95 üniversite kurmuşlardır. Protestanlar da Katolikler gibi üniversiteyi Protestanlığı yaymak için üniversiteyi bir araç olarak görmüş ve bu sebeple, 16. yüzyılda 30, 17. yüzyılda 9 ve 18. yüzyılda 3 olmak üzere modern üniversiteler döneminde toplam 42 üniversite kurmuşlardır. Avrupa'nın kuzeyinde Protestanlığın yayılmasında bu kurulan üniversiteler çok etkili olmuştur. Avrupa'daki bütün ülkelerde modern üniversitelerin sayısının ve kalitesinin artması aynı hızla olmamış, kuruluş ve gelişme süreci farklılık göstermektedir (Wittrock, 1993, s. 49).

Bu dönemde kurulan üniversitelerin özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Öztunalı, 2009, s. 5).

- Skolastik düşüncenin yerini hümanist ve akılcı düşünce olarak üniversitelerde kilisenin güç ve etkisi azalmıştır.
- Yerel yönetimlerin güç ve etkisi artarak üniversitelerin müfredat programları değiştirilmiştir.
- Öğrenci birlikleri önemini kaybetmiş, üniversite içindeki güç senato ve fakülte gibi kurullara geçmiş ve kürsüler oluşturulmuştur.
- Bilimsel araştırmalar üniversite dışındaki kurumlar tarafından da yapılmaya başlanmıştır.
- Üniversite öğretim elemanlarının atamalarında, eğitsel yeteneklerle beraber bilimsel ve akademik yayınlarda dikkate alınmaya başlanmıştır.
- Üniversiteler hızla Avrupa dışındaki ülkelerde de yayılmıştır.

Avrupa'da özellikle; İngiltere, Portekiz, Polonya gibi ülkelerde Orta Çağ'da açılan üniversiteler Modern Çağ'da da eğitim öğretimini sürdürürken, İspanya, Fransa ve İtalya'da birçok yeni modern üniversite eğitim öğretimi gerçekleştirmek için kurumsallaşarak açılmış, ancak bunlar da Orta Çağ'daki üniversitelerinin

seviyesine dahi gelememişlerdir. Kuzey Avrupa’da ise tek tük üniversiteler kurulmaya başlamış ve geleceği çok parlak olan Leyden Üniversitesi, Graz Üniversitesi, Göttingen Üniversitesi, Moskova Üniversitesi gibi üniversitelerin temelleri bu dönemde atılmıştır. Avrupa’nın önemi şehirlerinden olan Londra, Amsterdam, Brüksel, Madrid, Milano gibi siyasal, kültürel, tarihsel ve ekonomik merkezler, bu şehirlerdeki idarecilerin ve burjuvaların iktidar korkularından dolayı modern üniversitelerin gelişim sürecinden uzakta kalmışlardır (Gürüz, 2001, s. 30).

Üniversitelerin Avrupa’da çoğalmasının nedeni, Charle ve Verger tarafından;

“ulus devletlerin ya da Almanya ve İtalya’da yerel prensliklerin yükselmesi ve 1520’den sonra Protestan reformuyla meydana gelen dinsel kopmalar olarak ifade edilmektedir. Bu yaklaşıma göre, Avrupa üniversiteleri bağlamında Protestan ülkelerdeki oran hiçbir zaman 1/3’ü aşmamışken, reform ve arkasından gelen mezhep savaşları sonucunda yükseköğretimin önemini kabul eden bu devletler, hızla üniversite kurmaya başlamışlardır. Diğer yandan Katolik Kilisesi de olası misyonerlere karşı güç kaybına yönelik büyük direniş göstermesi umuduyla sınır bölgelerinde yeni üniversitelerin sayısını arttırmıştır”

şeklinde ifade edilmiştir (Charle & Jacques, 2005, s. 50). Üniversiteler Avrupa’da dini kaygılar ve mezhep sonucunda mezheplerin aralarındaki rekabetten dolayı artış göstermiştir.

Modern çağda Rönesans’tan itibaren üniversitenin üzerinde kilisenin etkisi ve denetimi azalırken siyasi otoritenin üniversite üzerindeki etkisi artarak devam etmiştir. Dünya genelinde, bu çağda devlet yönetiminin, öğrenci ve profesör seçimi dâhil birçok konuda üniversitelerin üzerinde etkin bir şekilde rol oynadığı görülmektedir. Üniversitelerin hangi alanda eğitim verip, hangi alanda vermeyeceğine, hangi derslerin okutulup, hangi derslerin okutulmayacağına, siyasi otoritenin baskı ve denetimi altında tartışılırken, Avrupa’nın merkezinde Almanya’dan bilimsel bilgi üretimini, ücretsiz ve evrensel eğitim ilkesini merkeze alan modern üniversite doğmuştur. Fransa’da ise modern üniversitelerin temeli;

Fransız Devrimi ve Napolyon Savaşları'ndaki gelişmelerle birlikte Napolyon'un 1806'da çıkardığı Üniversite Kanunu ile üniversiteleri kapatıp, yerine üst düzey bir yükseköğretim kurumunun kurulmasıyla gerçekleşmiştir (Timur, 2000, s. 65).

Fransa'da Napolyon tarafından 19. yüzyılda oluşturulan Bonaparte modeli üniversite tipi ile kilise devlet ilişkileri düzenlenmiş devlet laik olarak yapılandırılmış ve eğitim-öğretim kamu hizmeti olarak görülmüştür. Bu modelin asıl amacı; nitelikli meslek ve devlet adamları yetiştirilerek devletin siyasi iktidarının sürdürülmesidir. Bu eğitim-öğretim modelinin gerçekleştirilebilmesi için hiyerarşik bir yönetim yapısı ile mesleki ve teknik eğitimin verildiği üniversiteler kurulmuştur. Bonaparte modeli üniversite tipi aslında bir üniversite değil eğitim-öğretim sistemi olmuştur. Bu sistem; kültürel ve mesleki eğitim vermek amacıyla, sınıfsız toplumda çeşitli hizmetler için ihtiyaç duyulan kişileri burjuvazinin içinden çıkararak yetiştirmiştir. Bonaparte modeli üniversite, güçlü merkezi devletin öngörüldüğü bir yapıya sahip olmuştur. Üniversitelerin mezuniyet şartları, haftalık ders saatleri, ders programları, akademik personellerin atanması ve terfisi gibi üniversiteyi ilgilendiren tüm konular devlet kontrolünde gerçekleştirilmiştir. Üniversitelerin hiçbir araştırma işlevi bulunmamıştır. Fransa'da günümüzde Napolyon tarafından oluşturulan Bonaparte modeli üniversite tipi bazı üniversitelerde hala eğitim-öğretime devam etmektedir (Öztunalı, 2001, s. 13).

Almanya'da 19. yüzyılda kurulan Humbolt modeli üniversite tipinde ise profesörlerin önderliğinde, uzmanlaşmış kürsüler ve enstitüler kurularak araştırma alt yapıları oluşturulmuştur. Oluşan bu model modern üniversitenin kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Humbolt modeli üniversite ulus devletinin doğuşuyla ortaya çıkan milliyetçilik fikrinin gelişmesi ve üniversite dışında gerçekleşen bilim devrimi sayesinde, üniversiteler modern bir görünüme sahip olmuşlardır. Humbolt modeli modern üniversite özellikleri aşağıda sıralanmaktadır (Peters, 2004, s. 47);

- Modern üniversiteler bilimsel ve örgütsel bilgi birikimine sahiptirler,
- Modern üniversiteler sadece mali denetime tabidirler,
- Modern üniversiteler kurullar eliyle yönetilirler,
- Modern üniversitelerin rektörleri, üniversite profesörleri arasından bir yıllığına seçilir,

- Modern üniversitelerde profesörler iş güvencesine sahiptirler,
- Modern üniversitelerde üniversiteler tüm kesimlere açıktır,
- Modern üniversiteler devlet tarafından finanse edilmiştir.

Humbolt'un kurduğu bu üniversite sistemi sayesinde; üniversite yönetimi kurumsal bir kimliğe sahip olmuştur. Bu üniversite sisteminde yer alan araştırma ve öğretim birliği ilkesinin günümüz üniversitelerini kalıcı bir şekilde etkilediği görülmektedir. İkinci kuşak üniversite olarak tanımlanan Modern üniversiteler, üniversitenin kurumsallaşmasını sağlamıştır (Şenesen, 1997, s. 38).

Modern Çağ'da kurulan üniversiteler bir önceki bilimsel bilgi birikiminin sahibi olan Orta Çağ üniversitelerini örnek alarak kurulmuşlardır. Ancak o dönemdeki üniversitenin görünüşteki birliğinin yerini çeşitli yerel uygulamalar ve ulusal özellikler almıştır. Modern çağda üniversiteler siyasal otoriteler tarafından sıkı biçimde denetlenerek aristokratikleşmişlerdir. Büyük üniversiteler dışındaki küçük üniversitelerin maddi olanakları yetersiz olduğundan, bu dönemde siyasi otorite tarafından yüksek fakültelerdeki öğretim elemanlarına kilise veya adliyede görev verilmiş olup, bu şekilde siyasi otorite tarafından öğretim elemanlarının hem mesleki hem de maddi yaşamlarını denetleme olanağı elde edilmiştir (Charle & Jacques, 2005, s. 51).

Avrupa'da 1088 yılında Bologna Üniversitesi ile başlayan üniversite kurulma anlayışı 19. yüzyılın başında 190 üniversiteye ulaşmışken Amerika'daki üniversite sayısı 50 civarında olmuştur. 19. yüzyılın başından itibaren Dünya'da başlayan kapitalizm rüzgârı, Batı'da da ekonominin hızla gelişmesini sağlarken, siyasal alanda ise ulusal birliklerin, milli devletlerin kurulmaya başlaması üniversitelerin yapısını da önemli ölçüde etkilenmiştir (Timur, 2000, s. 149, 150).

Dünya genelinde, 19. yy ve 20 yy üniversitelerin sayısının arttığı bir dönemi kapsamaktadır. Avustralya'da Sydney ve Melbourne Üniversiteleri, Yeni Zelanda'da Otago Üniversitesi, Hindistan'da Kalküta, Bombay ve Madras Üniversiteleri, Tayland'da Chulalongkorn Üniversitesi, Japonya'da Kyoto, Tohoku, Kyushu ve Hokkaido Üniversiteleri, Osmanlı Devletinde İstanbul Darülfünunu'nu, Kore'de Kore Üniversitesi'nin, Tayvan'da TsingHua, Hong Kong'da Hong Kong Üniversitesi'nin, İsrail'de Haifa-Technion ve WeizmannInstitute'un, Brezilya'da Rio

de Janeiro Üniversitesi ile Singapur'da RafflesCollege'in kurulmaları yükseköğretimin bu dönemde Dünya genelinde yaygınlaşmasının örnekleridir (Gürüz, Şuhubi, Şengör, Türker, & Yurtsever, 1994, s. 64).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'daki üniversiteler karakteristik anlamda bir değişiklik yaşamaya başlamıştır. Avrupa üniversiteleri çöküntü içine girmiş ve hem sistem, hem de bilimsel başarı alanında Dünya'nın önde gelen üniversitelerinden olan Alman üniversitelerin bilimsel başarılarıdaki öncülüğünü Amerikan üniversitelere devretmiştir. Avrupa'nın en zengin ülkesi olan Almanya'da ve diğer Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde kaliteli, donanımlı ve kalifiye öğrenci anlayışı; miktar lehine feda edilmeye, üniversitelerde eğitim-öğretim gören öğrencilerin sayısının artışı ile beraber, üniversiteler aşırı kalabalıklaşmaya, kaliteli ve sayısal anlamda öğretim elemanı sayısı azalırken, sınıflardaki eğitim-öğretim seviyesi de azalmaya başlamıştır (Öztunalı, 2009, s. 28).

Amerikan üniversiteleri; bir Alman ekolü olan Humbolt'un sistemini kendi popülist anlayışlarıyla geliştirerek, Land Grant College'lerin ortaya çıkmasını sağlamışlardır. Humbolt'un üniversite sistemlerindeki bilimsel araştırma ve geliştirme kürsüleri ve enstitüleri zamanla daha esnek yapıdaki bölümler haline gelmiştir. Kapitalist dünya düzeni içindeki yerini alan üniversiteler, piyasanın taleplerine uyum sağlamaya başlamış ve bilimsel araştırmaları bilim yapmak için değil, mevcut sorunların pratik çözüm çalışmaları için yapmışlardır. Üniversite meslek okullarının sayısını ve çeşitliliğini arttıran bir yapı haline dönüştürülmüştür (Tekeli, 2003, s. 131, 132).

Türkiye'deki üniversite hareketlerini en çok etkileyen ülke olan Fransa'da üniversite eğitim-öğretimi devlet tarafından ve parasız olarak verilirken bir tasarı ile özel üniversiteler gündeme getirilmiştir. 1960'lı yıllarda modern üniversitelerde özellikle Fransa'da üniversite eğitim-öğretimi özelleştirilmeye çalışıldığı görülmeye başlanmıştır. 1968 toplumsal çatışmaların çıkış noktası, üniversiteler olduğu için Fransa'da üniversite kurumunun varlığı tartışılmaya başlanmış ve üniversitenin ne olduğuna, ne amaçla kurulduğuna, temel işlevinin ne olduğuna ilişkin konular tartışılmıştır (Özyörük, 1969, s. 5).

Dünya genelinde yayılan 1968 olayları ve 1980'li yıllardan beri yaşanan süreç ile beraber yasalarda yapılmaya çalışılan değişiklikler modern üniversitelerde, piyasanın etkisinin arttığını ve bilime bakış açısının hızla değiştiğini göstermektedir. Modern üniversitelerin ekonomik sıkıntıları, üniversitelerde yapılan bilim ve bilimsel araştırmaları gölgelemektedir. Bilim ve toplum için yapılan bilim anlayışı yerine, güç için bilim etkili olmuş ve ekonomik kalkınma için üniversite terk edilmeye başlanmıştır. Üniversitelerden mezun olan öğrenciler meslek edinme amacıyla, bir kadro ve iş sahibi olmak için üniversiteden mezun olmuşlardır (Batur, 2003, s. 54).

1990'lı yıllarda modern üniversitelerde tartışılan en önemli konu liberalizmin eğitim harcamalarına ve dolayısıyla üniversite sistemine etkisi ve oluşturduğu sorunlar olmuştur. Devlet artan eğitim harcamaları için yeterli kaynakları tedarik edemediğinden üniversite fonlarını arttırabilmek için yeni ortaklar aramıştır. Bu dönemde modern üniversitelerde okuyan öğrenci profili de değişmeye başlamıştır (Charle & Jacques, 2005, s. 16). Küresel rekabet anlayışı sadece ülkeleri değil üniversiteleri de etkilemiş ve teknolojideki gelişmelerde yaşanan ekonomik sıkıntıların külfeti üniversite öğrencisine yüklenmeye çalışılmıştır. Ayrıca aynı etki nedeniyle üniversite ile kapitalizmin örgütsel bütünleşme arayışı da gündeme gelmiştir.

Yukarıdaki başlıklar altında Orta Çağ ve Modern üniversitelerden ayrıntılı olarak örnekler verilerek analiz edilmiş olup, aşağıdaki başlıkta, günümüz çağdaş üniversitelerinden örnekler verilerek analiz yapılmaktadır.

1.2.1.3. Çağdaş Üniversiteler (1990-... Dönemi)

Çağdaş üniversiteler; yetişmiş insan gücü planlaması sonucunda kurulan, toplumun ihtiyaç duyduğu öğrencilerin niteliklerine ve becerilerine göre seçilerek alındığı yükseköğretim kurumlarıdır. Çağdaş üniversite kendisini zamanın koşullarına göre güncelleyebilen, sürekli dinamizm içinde var olan, bünyesinde üretilen bilgi ve hizmetleri toplumun her kesimine sunan, üretkenliğini sürekli hale getiren, sonuç olarak çağdaş ve üretken kişiler yetiştiren üniversitedir (Sağlamer, 2006, s. 41).

1990'lı yıllarla beraber bilgisayarın kullanılmaya, internetin yayılmaya, teknolojinin gelişmeye başlaması üniversitelere de çağ atlatmıştır. Orta Çağ'dan beri

yukarıda anlatıldığı şekilde üniversiteler yüzyıllarca değişen koşullara göre gelişen yapılarıyla, ortaya koydukları sosyal, kültürel ve ekonomik katkılarıyla kuruldukları alanlarda güçlü kurumlar haline gelmiştir. Üniversiteler bu şekilde değişip gelişirken aynı zamanında yüzyıllardır geleneklerini ve klasik amaçlarını da koruyarak kuruldukları alanlara uyum sağlayıp varlıklarını da sürdürmüşlerdir (Öztunalı, 2001, s. 18). Klasik üniversiteler yani ortaçağ üniversiteleri; zamanla klasik, bilimsel bilgiden evrensel ve objektif bilgiye; akademik özerklik ve akademik özgürlük ile topluma en iyi şekilde hizmet edip, kurdukları ekonomik, kültürel ve sosyal alandaki farklı sistemlerle önce modern üniversitelere sonra da çağdaş üniversitelere dönüşmüşlerdir.

Üniversiteler 1960'lı yıllara gelindiğinde teknolojik ve toplumsal olaylarla beraber hızlı bir şekilde gelişmiştir. Modern üniversite sistemi olan Humboldt modeli, çöktükten sonra yukarıda değinildiği gibi üniversite üzerinde devletin ve bürokrasinin müdahalesi gittikçe daha da artmıştır. 1970'li yıllarda ise özellikle ABD'deki Hewlett, Packard, Dell, Intel, Sun Microsystems gibi teknolojiye dayanan firmaların ihtiyaçları ile küresel ekonominin ve rekabetin etkisiyle üniversitelerin amaç ve görevleri değişmiştir. Teknolojiye dayalı bu firmaların ihtiyacı olan ARGE'nin üniversitedeki araştırmalar ile birleştirilmesi sayesinde endüstri kuruluşlarından fon temin edilmekle beraber, onlarla ortak araştırma projeleri yapılmaya başlanmış olup, üniversite-sanayi işbirliğinin temelleri çağdaş üniversiteler ile atılmıştır (Sahin, 1997, s. 92).

20. yüzyıla gelindiğinde çöken Humbolt tipi üniversite modeli tekrar canlandırılarak üniversite anlayışının yeniden biçimlenmesi istenmiştir. Bu dönemde üniversite bilgi birikimi ve üretim yeri olan klasik anlayışından sıyrılmış, yeni teknoloji üreten kurumlar haline gelmiştir. Çağdaş üniversiteler üçüncü kuşak üniversiteler olarak adlandırılırken bunun en iyi örneğini Amerika'daki üniversiteler vermiştir. Çağdaş üniversitelerde rektöre klasik ve modern üniversitelerden çok daha fazla misyon verilmiştir. Çağdaş üniversitelerde rektör devlet kurumları arasında liderliği ön plana çıkan, toplumla, siyasetçilerle ve sanayicilerle ortak hareket edebilen, toplam kalite anlayışında girişimci özelliğe sahip olan, üniversitenin en büyük temsilcisi haline gelmiştir. Bu dönüşüm fordist üretimden esnek üretime, sanayi toplumundan teknoloji toplumuna geçiş ile Dünya'daki ekonomik ve siyasal

değişim süreçlerinin etkisiyle yakından ilişkilidir. Çağdaş üniversiteler ile beraber Devlet, üniversite üzerindeki tedarikçi özelliğini yitirip, düzenleyici bir konuma gelmiştir (Arap, 2010, s. 7). Bunla beraber üniversiteler mali sıkıntılarını öğrencilerden alınan harçlardan ve küresel dünya ekonomi piyasasına yönelik bilgi ve teknoloji üretimi yaparak, zengin sanayici iş adamlarından yani üniversite-sanayi işbirliğinden sağlamaktadır.

Orta Çağ ve Modern Çağ üniversitelerinin en belirgin özelliği olan bilimsellik özelliği; çağdaş üniversiteler içinde geçerlidir. Günümüz çağdaş üniversiteleri bu özelliği geliştirerek; teknoloji için bilim ve bilginin üretimini için araştırma yaparak sağlamaktadırlar. Çağdaş üniversiteler, Dünya’da meydana gelen değişimleri iyi takip ederek, sağlam bilgi birikimi ile uluslararası gelişmelere uyumu doğru bir şekilde sağlayarak, tedbirler alıp derhal uygulamaktadırlar. Çağdaş üniversitelerin gelişimi, mezun olan öğrencilerin mesleki bilgiler ile değil, yeni teknolojik araştırma yaparak topluma hizmet edecek bilginin üretimi ile sağlanmaktadır. Bu araştırmaların etkili olabilmesi için ülkede ve Dünya’da ünlü olan, adından söz edilen, yeni araştırmacılar tarafından örnek alınabilecek, bilim insanlarının çağdaş üniversitelerde öğretim elemanı olarak çalışması gerekmektedir. Çağdaş üniversiteler, kuruldukları alanın geçmişten gelen tarihi dokusunu, o bölgenin geleneklerini, inançlarını ve kültürel mirasını geliştirmeyi iyi bir şekilde analiz edip, bunların gelişimine katkı sağlayıp, milli kültürün oluşumuna, yenilenmesine, gelişmesine ve Dünya’ya açılıp evrensel kültüre ve bilime dönüşmesine katkı sağlamaktadırlar (Bolay, 2005, s. 108).

Peygamber Efendimiz (SAS) “*İlim Çin’de bile olsa, gidiniz*” hadisi insan için bilginin ne kadar kıymetli olduğunu ortaya koyar, bu amaçla üniversitelerde ortaya konan bilginin evrensel bilgi olması için çalışmalar yapılması gerekmektedir (İSLAM, 2018). Çağdaş üniversitelerde bilimsel bilgi üretirken çok farklı kültür ve toplumlardaki bilim adamlarından destek alarak evrensel bilginin oluşmasını sağlamaktadırlar. Einstein Almanya’da doğdu, Almanya’da çalıştı, ancak daha sonra Amerika’ya yerleşti ve orada öldü. Einstein ortaya koyduğu en etkili bilimsel bilgiler Amerika Üniversite kürsülerinde olmuştur (Öztunalı, 2009, s. 19).

Üçüncü kuşak günümüz çağdaş üniversitelerinin özellikleri aşağıda sıralanmaktadır (Şahin & Saygılı, 1996, s. 110);

- Çağdaş üniversitelerde; disiplinler arası uzlaşma, işbirliği ve yeniliklerin ortaya konması, itici bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Çağdaş üniversiteler, yeni teknolojiler ve inovatif ürünler ortaya çıkarmaktadır.
- Çağdaş üniversiteler, çok popüler olmayan üniversiteler ile işbirliği sağladığı gibi, uluslararası çok tanınmış üniversitelerle de işbirliği sağlayıp, ortaya koydukları teknik bilgi ve patentli ürünleri sanayiciler ile profesyonel hizmet sağlayıcılarına sunan üniversitelerdir.
- Çağdaş üniversiteler, ortaya koydukları ürünler, yetiştirdikleri öğrenciler ve öğretim elemanları için diğer çağdaş üniversiteler arasında uluslararası piyasalarda rekabet ortamına girmişlerdir.
- Çağdaş üniversiteler, çift yönü gelişmiş olup, hem iyi bir bilimsel araştırma yapan, hem de çok etkili bilimsel çalışmaların yapıldığı kurumlardır.
- Çağdaş üniversiteler, evrensel bir yapıya sahip olup, çok sayıda ve farklı kültürden personel, öğrenci ve öğretim elemanları ile uluslararası bir ortamda faaliyet gösteren ortak dilin İngilizce olduğu kurumlardır.
- Çağdaş üniversiteler, ortaya koydukları patentler ve yapmış oldukları çalışmalar ile devlet baskısı ve kontrolü altında değildirler.
- Çağdaş üniversiteler, kendi özel bütçeleri ve bağımsız araçlar ile eğitim fonlarından alınan destekler sayesinde ortaya konan kanunlardan daha az etkilenecek mali özerkliğe daha çok sahiptirler.
- Çağdaş üniversiteler, özerk üniversitelerdir.

Yukarıda sayılan özellikler göz önüne alınacak olursa; çağdaş üniversitelerin kuruldukları alanlarda sorumluluk üstlenmesi, sanayici ve iş adamları ile birlikte girişimde bulunması ve teknolojik risk alması bu üniversitelerin girişimci bir rolde olduğu anlamına gelmektedir (Barnett, 2008, s. 99).

Çağdaş üniversiteler klasik ve modern üniversitelerin ortaya koyduklarının üstüne, katma değer oluşturarak yeni ve özgün bir kuruma dönüşmüşlerdir. Çağdaş üniversiteler piyasa ve toplumun ihtiyaç duyduğu bilgi ve ürünleri ortaya çıkarmak hedefiyle eğitim ve araştırma yapan ve topluma hizmet sunan bir yapıdadır. Bu şekilde salt bilim için bilim üretmek yerine, toplumun talep ve ihtiyaçlarına uygun

pratik sorunların çözümü ile yeni ve yenilikçi bilim için bilgi üretimine geçilmiştir (Arap, 2010, s. 6).

Çağdaş üniversiteler, ortaya koydukları bu bilgi birikimi ve ürünleri sayesinde kuruldukları şehirlerin sosyal, kültürel ve ekonomik alanda gelişimine katkı sağlamaktadırlar. Bunla beraber kendi kaynaklarını oluşturup, kuruldukları alanlarda yeni mezunlar için istihdam oluşturmaktadırlar (Çiftçi, 2011, s. 341).

Çağdaş üniversitelerdeki öğrenciler, klasik üniversite öğrencileri gibi dört duvar arasına sıkışmış öğrenci profili yerine, kendini geliştiren bireysel araştırma ve bağımsız çalışma becerileri kazandıran, öğrenmeyi öğreten bir eğitim öğretim sistemini benimseyen öğrenci profiline sahiptir (Timur, 2000, s. 6).

1.2.2. Türkiye’de Üniversiteler ve Üniversitelerin Tarihsel Gelişim Süreci

Bazı üniversite tarihçileri Türkiye’de kurulan ilk üniversitenin Osmanlı döneminde, Fatih Sultan Mehmet tarafından 1453 yılında açılan Sahn-ı Seman Medresesi olarak kabul ederken, bazı tarihçiler de Türkiye’de ilk üniversiteyi Cumhuriyet döneminde 1933 yılında açılan İstanbul Üniversitesi’ne dayandırmaktadırlar. Ancak İstanbul Üniversitesi 1833 yılında Sultan Abdülmecid tarafından kurulan Darülfünun’un, tam bir asır sonra tekrar yeni bir üniversite gibi devam etmesiyle kurulmuştur. Yani Osmanlı döneminde klasik anlayışla kurulan medreseler Cumhuriyet döneminde çıkarılan kanunlar ile medrese adını değiştirerek, batılı anlayışla modern bilimlere uygun şekilde dönüştürülmüş ve üniversite olarak Darülfünun’un örneğindeki gibi yaşamaya devam etmişlerdir. 1846 yılında kurulan ve 1944 yılında bir yasayla İstanbul Teknik Üniversitesine dönüştürülmüş olan Mühendishane-i Berri-i Hümayun modern anlamdaki ilk yükseköğretim kurumlarından. Bunlarla beraber Türkiye’nin dışında Bağdat’ta da Büyük Selçuklu Devleti tarafından kurulan Nizamiye Medresesi’nde Türk yükseköğretim sisteminin kurulmasında çok önemli bir kurum olmuştur (Erdem, 2006, s. 301).

Cumhuriyet döneminde ise farklı yıllarda sosyal, politik ve ekonomik nedenlerle, Türkiye’nin çeşitli illerinde birçok üniversite kurulmuştur. 1933 yılında başlayan ülkemizdeki üniversiteleşme politikası 1950 yılında artış göstermiş ve 2006-2013 yılları arasında kurulan 41 yeni devlet üniversitesi ile ülkemizin her ilinde bir devlet üniversitesi açılmıştır. 1950 yılındaki Anadolu’nun her yerinde bölgesel

eşitsizliği gidermek için üniversitelerin dengeli bir şekilde kurulmasına yönelik politikalar 2013 yılına gelindiğinde her ile bir üniversite kurularak gerçekleştirilmiştir. Türkiye'deki üniversiteler Avrupa'daki üniversitelerde olduğu şekilde gelişme göstermemiştir. Anadolu'da Cumhuriyet döneminde henüz okuma yazma oranının çok düşük olması ancak buna rağmen üniversitelerin kurulması ile birlikte okullaşma ve eğitimin artırılması, toplumdaki her birey için fırsat eşitliğinin sağlanması, bölgeler arasındaki gelişmişlik farklılığını da en aza indirmek amacıyla üniversiteler kurulmaya başlanmıştır (Arap, 2010, s. 18).

Ülkemizde kurulan üniversitelerin nasıl ve hangi amaçla kurulduğu, kurulmasında nelerin etkili olduğu ve tarihsel gelişim süreci içinde ülkemizde kurulan üniversitelerin hangi üniversitelerin olduğuna aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır.

1.2.2.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Üniversiteler

Türkiye'deki yükseköğretim sisteminin ve üniversitelerin günümüz seviyelerine nasıl geldiğini daha iyi anlayabilmek için; Cumhuriyet'in kuruluşundan önce Osmanlı Devleti'nden miras olarak kalan yükseköğretim kültürünü de iyi bir şekilde araştırmak, eğitim-öğretim seviyesinin nasıl ve hangi aşamalardan geçerek bu seviyelere geldiğini bilmek gerekmektedir.

Osmanlı Devleti'ndeki kurumların birçoğu Cumhuriyet dönemine birer miras olarak kalmıştır. Osmanlı Devleti'ndeki bütün eğitim-öğretim kurumları medrese çatısı altında toplanmıştır. Osmanlı Devleti döneminde üniversiteler bir vakıf statüsünde olan eğitim-öğretim kurumu halinde hizmet vermişlerdir (Uzunçarşılı, 1988, s. 26).

Osmanlı Devleti döneminde üniversite kavramının, ne zaman ve nasıl doğduğu tartışma konusu olduğu için ilk üniversitenin kuruluşuna yönelik farklı tarihler bulunmaktadır. Bazı bilim adamları Osmanlı Devleti'ndeki ilk medreseleri üniversite sayıp, Fatih Sultan Mehmet'in kurduğu Sahn-ı Seman Medresesi'ni ilk üniversite olarak kabul ederken, bazı bilim adamları da Sultan Abdülmecid'in kurduğu Darülfünun'u ilk üniversite olarak kabul etmişlerdir (Ayni, 2007, s. 45).

Cumhuriyet döneminden önce her gelen padişah eğitim alanında bir reform yapmaya çalışmış ve genelde bu reformlar askeri eğitim alanında olmuştur. Başka bir görüşe göre, Türkiye’de Batı tarzı ilk yükseköğretim kurumları bu reformlar sonucunda; deniz harp okulunun kuruluş yılı olarak kabul edilen 1776 yılında Mühendishane-i Bahr-i Hümayun adı altında Osmanlı donanmasına deniz subayı yetiştirmek adına açılan okulla beraber, 1944 yılında isim değiştirerek kurulacak olan İstanbul Teknik Üniversitesi’nin çekirdeği olan Mühendishane-i Berr-i Hümayun Osmanlı Devleti için topçu ve istihkâm subayı yetiştirmek adına açılan okullardır. Bunlarla beraber Osmanlı Devleti savaşlarda ağır yenilgi alması ve halkın ihtiyacı olan sağlık hizmetleri için 1827 yılında Tıbbiye ve 1834 yılında da Harbiye açılmıştır. Ülkemizdeki Batı türü yükseköğretim kurumlarının diğer örnekleri; devlet bürokrasisinin işleyişine hizmet edecek idarecilerin ve memurların yetiştirilmesi için 1876 yılında kurulan Mekteb-i Mülkiye, 1878 yılında kurulan Hukuk Mektebi, 1882 yılında kurulan Ticaret Mekteb-i Alisi, 1882 yılında kurulan Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane ve 1909 yılında kurulan Mühendis Mekteb-i Alisi olmuştur (Özarslan, Korkmaz, & Batırel, 1998, s. 39).

Cumhuriyet döneminden önce ülkemizde Batı tarzında ilk üniversite statüsünde olan Darülfünun, 1846 yılında Muvakkat Maarif Meclisi yani Geçici Eğitim Kurulu tarafından verilen kararla açılmış olup, 1863 yılında fizik, kimya, astronomi, coğrafya ve jeoloji gibi alanlarda henüz konferans tarzındaki söyleşilerle temelleri atılmış ve 1869 Maarif-i Umumiyesi’nde üniversitenin bölümleri ve çalışma şekli ortaya konularak 1870 yılında Darülfünun olarak büyük bir şölenle hizmete açılmıştır (Tekeli, 1995, s. 656).

Avrupa’daki üniversitelerin büyük bir çoğunluğu 1870’li yıllarda tüzel kişiliğe kavuşurken Darülfünun kurulduktan 54 yıl sonra 1924 yılında tüzel kişiliğine kavuşmuştur (Erdoğan, 2004, s. 4).

Cumhuriyet kurulmadan önce 1912 yılında hazırlanan yeni bir nizamnameye göre, Darülfünun’un ismi değiştirilerek İstanbul Darülfünun’u haline gelmiş ve I. Dünya Savaşı sırasında Darülfünun’da yeni bir reform sürecine girmiştir. Avrupa’daki ilmi bilgi ve tecrübeler ile eğitim alanında gelişme göstermek için yurt dışında 20 öğretim elemanı gönderilmiştir. İstanbul Darülfünunu için yapılan

reformlarla beraber, araştırma enstitüleri kurulmuştur. Ancak İstanbul Darülfünun'u ile ilgili yapılan en önemli düzenleme, Darülfünun'a ilmi ve idari özerkliğin verilmesi olmuştur. Maarif Nezaretince tayin olunacak olan Darülfünun Emini yani rektör, müderrislerce iki yıl için seçilmiştir (Küçükcan & Gür, 2009, s. 125).

1870 yılında kurulan Darülfünun'un gelişmesi için Osmanlı Devleti döneminde birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen çıkan savaşlar ve siyasi karışıklıklar, Darülfünun'un gelişmesini olumsuz yönde etkilemiştir. 1900 yılından Cumhuriyet'in kurulmasından sonra, 1933 yılına kadarki dönemde Darülfünun'un en başarılı olduğu alan kurumsallaşan bir yapıya bürünmesidir. Cumhuriyet'in ilanından sonra çıkan yasalarla beraber Eğitim Bakanı Darülfünun'un başkanıdır ve bakan, rektör vasıtasıyla Darülfünun'a nezaret etmiştir (Ayni, 2007, s. 47).

19. yüzyıl ile Osmanlı Devleti Avrupa karşısında kendini yetersiz görmüş ve bu nedenle bütün kurumlarda bir batılılaşma başlamıştır. 19. yy da modernleşme öncelikle hukuk ve eğitim alanında olmuştur. Ancak Osmanlı Devleti'nde yapılan modernleşme çalışmaları kendini yeniliklere tamamen açmak yerine, bağlı ve kurulu olan varlığını koruma ve devam etme anlayışından öteye gidememiştir. Bu nedenle yapılan yenilikler eskilerin devamı gibi olmuş ve özellikle eğitim alanında yapılan yenilikler askeri eğitim ile sınırlı kalmış diğer alanlarda herhangi bir yenilik yapılmamıştır (Tekeli & İlkin, 1999, s. 16).

Cumhuriyet öncesinde kurulan üniversiteler günümüzde isim değiştirerek hala eğitim-öğretime devam etmekte olup, Cumhuriyet döneminde kurulan üniversiteler aşağıdaki başlıklar altında ayrıntılı bir şekilde analiz edilmektedir.

1.2.2.2. Cumhuriyet Döneminde Üniversiteler

Avrupa'da kurulan üniversiteler ya inkılâpların yâda düşünce sistemlerinin en etkili olduğu ve ateşleyici konumundaki kurumlarıken, ülkemizde Cumhuriyet'in kurulmasından sonra, Darülfünun inkılâplara kayıtsız kalmış ve istenilen desteği sağlayamamıştır. Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa'dan kaçan veya savaşlardan dolayı bilimsel araştırma yapamayan yabancı bilim adamları, yükseköğretimin daha verimli hale getirilebilmesi için ülkemize davet edilmiştir (Bilsel, 1983, s. 34, 37).

Cumhuriyet'in ilanı her alanda yapılacak inkılâpları da beraberinde getirmiştir. Muasır medeniyetler seviyesine ulaşabilmek için özellikle eğitim-öğretim alanında köklü değişiklikler yapılmıştır. Ülkemizde Cumhuriyet'in kuruluşu ile birlikte eğitim-öğretim alanında yapılan en önemli değişiklik Arap alfabesinden Latin alfabesine geçilmesidir. Harf inkılâplarıyla beraber halkın her kesimi kapsayan bir eğitim-öğretim seferberliği yurt genelinde başlatılmıştır. Yapılan bu inkılâpların sonucu olarak, eğitim-öğretim alanında ortaya çıkan gelişmeler yükseköğretimi de olumlu yönde etkilemiştir. Ülkemizdeki üniversite sayıları ve yükseköğretimdeki gelişmeler, meydana gelen konjonktürel olaylara göre farklılıklar göstermiştir. Türkiye'deki üniversiteler ülkemizde yaşanan siyasi değişimlere göre; 1923-1950 dönemi, 1950-1980 dönemi, YÖK'ün kurulmasıyla 1980-1990 dönemi ve 1990 sonrası dönemi olarak, üniversitelerin kuruluş yıl ve sayısına göre aşağıda başlıklar halinde ayrıntılı bir şekilde sınıflandırılmıştır (Sargın, 2007, s. 137).

1.2.2.2.1. 1923-1950 Döneminde Üniversiteler

1923 yılında Cumhuriyet kurulduktan sonra batılı devletler seviyesine gelebilmek için yurt genelinde eğitim-öğretim seferberliği başlamış olmakla beraber Osmanlı Devleti'nden kalan okullar Hukuk Mektebi, Gazi Eğitim Enstitüsü ve Ziraat Enstitüsü üniversiteye dönüştürülmüştür (Erdoğan, 2004, s. 6).

Avrupa'da modern anlamda ilk üniversite 1088 yılında kurulan Bologna Üniversitesi iken Türkiye Batılı anlamda modern üniversitelerin kurulması 1933 yılı olup Avrupa'daki üniversitelere göre eğitim-öğretim hizmeti için çok geç kalınmıştır. Avrupa'da üniversitelerin dönüşüm ve değişim süreci çok sancılı olmasına rağmen ülkemizde böyle bir mücadele ve değişim süreci olmaksızın daha önceki kurumların isim değiştirerek yaşamına devam etmesiyle gerçekleştirilmiştir (Erkal, 1998, s. 39).

Darülfünun Cumhuriyet'in sağlamış olduğu yeniliklere ayak uyduramaması nedeniyle lav edilmesi ve yerine 1933'de gerçekleştirilen reform ile birlikte üniversite kurulması kararlaştırılmıştır. Darülfünun'un resmi devlet ideolojisini benimseyen öğretim elemanları görevine devam ederken, 151 öğretim elemanından 92'si tasfiye edilmiş ve yerine Cumhuriyet'in ilke ve inkılâplarını benimseyen öğretim elemanları alınmıştır. Eğitim Bakanlığı İstanbul Üniversitesi'ni kurmakla

görevlendirilmiş ve Darülfünun kurulduktan çok uzun bir zaman sonra 1919'da Darülfünunu'na tanınan özerklik kaldırılmıştır (Yaman, 2005, s. 25)

2253 Sayılı Yasa ile Büyük Millet Meclisi; 1870 yılında şaşalı bir tören ile açılan Darülfünun'un yerine 18 Kasım 1933'te açılan ülkemizin birinci üniversitesi İstanbul Üniversitesi'ni onaylamıştır. 1933 yılında büyük bir üniversite reformu yapılmış ve bu reform ile birlikte günümüzde hala kullanılan akademik unvanlar bu dönemde kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı Devleti'nde Mühendishane-i Berr-i Hümayun yani Yüksek Mühendis Mektebi olarak temelleri atılan ülkemizin ikinci üniversitesi İstanbul Teknik Üniversitesi 1944 yılında isim değiştirilerek kurulmuştur (Korkut, 2001, s. 56).

İstanbul'da eğitim öğretim yapan Mülkiye Mektebi, Siyasal Bilgiler Fakültesi adını alarak 1935 yılında Ankara'ya taşınmıştır. Büyük şehirlerden İstanbul'da kurulan üniversitelerden sonra Ankara'da da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Fen Fakültesi ve Tıp Fakültesi birleştirilerek 13.06.1946 gün ve 4936 Sayılı Üniversiteler Kanunu ile Türkiye'nin üçüncü üniversitesi olarak Ankara Üniversitesi 1946 yılında kurulmuştur (Gürüz, 2001, s. 229).

Ülkemizde 1923 yılından itibaren üniversiteler ile ilgili yapılan çalışmalarda üniversitelerin sayısı arttırılırken 1933 yılından 1950 yılına kadarki dönemde ise üniversitenin kimliğinin oluşturulması için çalışmalar yapılmıştır. Bu dönemde rektörün seçimi Milli Eğitim Bakanı'nın önerisi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından yapılmışken, dekanlar ise rektörün önerisi üzerine Milli Eğitim Bakanı tarafından atanmıştır. Üniversite hakkındaki kararlar Senato tarafından verilmişken, Senato'ya rektör başkanlık etmiş ve rektör tek oya sahip olmuştur. Üniversiteden alınan özerklik 1946 yılında çok partili siyasi hayata geçişle tekrar mümkün olmuştur. Ancak bu özerklik seçim özerkliği üzerinde olmuş ve rektör ile dekanların öğretim elemanları tarafından seçilmesi sağlanmıştır. Daha önceki dönemlerde seçimle gelen siyasi yöneticiler üniversite idarecisi olarak atanmışken bu özerklik anlayışı ile üniversite içinden idareci seçilmesinin önü ilk kez açılmıştır (Doğramacı, 2007, s. 56).

Aşağıdaki Tablo 1.3'te ülkemizde 1923-1950 döneminde kuruluş yıllarına göre üniversiteler verilmiştir (YÖK İstatistik, 2018)

Tablo 1.3. 1923-1950 Döneminde Üniversiteler

NO	Üniversite Adı	Kuruluş Yılı
1	İstanbul Üniversitesi	18.11.1933
2	İstanbul Teknik Üniversitesi	01.01.1944
3	Ankara Üniversitesi	13.06.1946

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

1923 yılından 1950 yılına kadar ülkemizdeki üniversite sayısı, Avrupa’da kurulan üniversitelerden sayısal anlamda oldukça azdır. Çok partili hayata geçişle birlikte İstanbul, İzmir ve Ankara dışında, Türkiye’nin diğer illerinde de üniversitelerin açılması istenmiştir. Bu nedenle 1950 yılından 1980 siyasi olaylarına kadarki süre içerisinde üniversite sayısı ve üniversite niteliği açısından aşağıda ayrıntılı bir analiz yapılmaktadır.

1.2.2.2.2. 1950-1980 Döneminde Üniversiteler

Çok partili hayata geçiş sonrasında demokrasinin gelişimi ile beraber üniversitelerin yurt genelinde yayılmaya başladığı görülmektedir. Demokrat Parti’nin 1950 yılında iktidara gelmesiyle beraber ABD’deki eyalet üniversiteleri örnek alınarak belli başlı bölgesel üniversiteler kurulmuştur. Ülkemizde 1950 yılına kadar sadece İstanbul ve Ankara’da üniversite varken, bu yıldan sonra özellikle 1955-1957 yılları arasında Anadolu’nun büyük cazibe merkezlerinde de üniversiteler hızla kurulmaya başlanmıştır. TBMM’de arka arkaya çıkartılan kanunlarla önce 20.05.1955 tarih ve 6594 Sayılı Kanun ile Trabzon’da Karadeniz Teknik Üniversitesi ve 20.05.1955 tarih ve 6595 Sayılı Kanun ile İzmir’de Ege Üniversitesi ve 31.05.1957 tarih ve 6990 Sayılı Kanun ile doğunun ilk üniversitesi olarak Erzurum’da Atatürk Üniversitesi kurulmuştur (Korkut, 2001, s. 29).

Bu dönemde ülke nüfusu hızla artmış ve köyden kente göçün en fazla olduğu yıllar yaşanmıştır. Bunla beraber üniversitelerin kurulduğu bu şehirler; yükseköğrenim yapmak isteyenler veya çocuklarına yükseköğrenim yaptırmak isteyen aileler için de bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Türkiye topyekûn kalkınmanın olduğu, kalkınma planları ile ekonominin düzenlendiği bir döneme kendini hazırlarken, sanayi sektöründe çalışacak uzman personel ile teknik eleman ve yetişmiş nitelikli iş gücü ihtiyacı bu üniversitelerin kurulması için öncelikli sebepler haline gelmiştir. Köyden kente eğitim-öğretim almak için gelen genç nüfus, eğitim-

öğretimini tamamladıktan sonra mezun olur olmaz köye gitmemiş ve şehirde olan iş imkânları sayesinde mezun olduğu üniversitenin bulunduğu şehirlerde yaşamaya devam etmişlerdir (Şentop, 2005, s. 45).

Türkiye coğrafi konum gereği Orta Doğu'ya çok yakın olduğundan buradaki kaynakları ortaya çıkarıp, geliştirmek, ekonomik sorunlarına çözüm yolları bulmak, uygulamalı araştırmalar yapmak ve İngilizce eğitimi vermek amacıyla 1956 yılında Ankara'da kurulan Orta Doğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü, 1959 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) adını almış ve Ankara'da bir üniversite daha kurulmuştur (Sargın, 2007, s. 137).

1950 yılında başlayan üniversiteleşme hareketi sayesinde ülkemizde üniversiteler Anadolu'da da kurulmaya başlamıştır. Üniversiteler kuruldukları şehirleri her alanda geliştirip kalkındırdıkları için geri kalmış şehirlerin kalkındırma düşüncesi, 1962 yılında gerçekleştirilen VII. Milli Eğitim Şurası'nda herkes tarafından kabul görülen bir ilke olmuştur. Devlet Planlama Teşkilatı ile ortak hareket edilerek bölge planlama ilkelerine dikkate alınarak üniversitelerin sağlık, sosyal, ekonomik ve kültürel imkânlardan yararlandırılarak cazibe merkezi haline dönüştürülmesi benimsenmiştir (Berber, 1994, s. 7).

1960 yılından itibaren planlama her alanda olmasına rağmen 1970'li yılların başlarına kadar, üniversiteler hakkında yapılan planlamalar halkın eğitim-öğretim ihtiyacını, bireysel girişimleri ve toplumsal sıkıntıların giderilmesinin ötesine geçememiştir. Ülkemizde üniversite ile ilgili planlar; yükseköğretimin ülke genelinde bölgeler arası eşitsizliği gidermek, bölgelerin üniversite ihtiyaçlarına yönelik dengeli dağıtılması sağlamak için yapılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için 08.08.1967 tarih ve 892 Sayılı Kanun ile Ankara'da Hacettepe Üniversitesi, 09.09.1971 tarih ve 1487 Sayılı Kanun ile İstanbul'da Boğaziçi Üniversitesi kurulmuştur (Hatipoğlu, 2016, s. 132).

Ülkemizin daha fazla gelişmesi ve şehirlerarasındaki gelişmişlik farklılıklarının en aza indirilmesi için, hazırlanan Üçüncü Beş Yıllık Plan Dönemi (1973-1977)'nin ve Dördüncü Beş Yıllık Plan Dönemi (1978-1982)'nin üniversiteler üzerindeki etkisi; artış gösteren üniversitelerin sayılarında olmuştur. 1973 yılında, kalkınma planlarındaki öneriler de dikkate alınarak, Diyarbakır'da 30.11.1973 tarih ve 14728

Sayıllı Kanun ile Diyarbakır (Dicle) Üniversitesi, 30.11.1973 tarih ve 1786 Sayılı Kanun ile Adana'da Çukurova Üniversitesi, 30.11.1973 tarih ve 1787 Sayılı Kanun ile Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi ve 9.02.1974 tarih ve 1788 Sayılı Kanun ile Sivas'ta Cumhuriyet Üniversitesi, 11.04.1975 tarih ve 1873 Sayılı Kanun ile Elazığ'da Fırat Üniversitesi, Samsun'da 19 Mayıs Üniversitesi, Bursa'da Uludağ Üniversitesi, Konya'da Selçuk Üniversitesi ve 3 Nisan 1975 tarih ve 1872 Sayılı Kanun ile Malatya'da İnönü Üniversitesi kurulmuştur. Bunlardan üç yıl sonra, 18.11.1978 tarih ve 2175 Sayılı Kanun ile Kayseri'de Erciyes Üniversitesi kurulmuştur. Bu yıllarda artan üniversite sayılarına rağmen kurulan üniversiteler öğrencilerin talebini karşılayamamış ve kontenjanlar arttırılmasına rağmen, yetersiz kalınca devlet üniversiteleri yanında özel yüksekokullarda açılmıştır (Akyüz, 2008, s. 19).

Üniversitelerin ihtiyacı olan inceleme, araştırma ve değerlendirmeyi yapmak ve yükseköğretim kurumları arasında eşgüdüm sağlamak amacıyla 7.7.1973 tarih ve 1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu kabul edilerek Yüksek Öğretim Kurulu oluşturulmuştur. Bu kurul T.C 1982 Anayasa'sında güvence altına alınan üniversite özerkliğine aykırı olduğundan; kuruldaki üye sayısı yani hükümet eliyle gelen üye sayısının, üniversitelerin seçtiği üye sayısından fazla olmasından dolayı iptal edilmiştir (Doğramacı, 2007, s. 6).

Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerinde kurulan bu üniversiteler kurulduğu şehirlerin cazibe merkezine dönüşmesini sağlamışlardır. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyükşehirlerin dışında, Anadolu'da kurulan üniversiteler buldukları bölgelerin merkezi olurken, aynı zamanda şehrin kendine has özelliklerinin gelişmesini de sağlamışlardır. Üniversitelerde verilen yükseköğretim hizmetinden hem şehir halkı hem de bölgede yaşayan insanlar faydalanmaktadırlar (Sargın, 2007, s. 139).

Ülkemizde 1950-1980 dönemindeki üniversiteler aşağıdaki Tablo 1.4'te üniversite adı ve kuruluş yıllarına göre sırası ile verilmiştir (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 1.4. 1950-1980 Döneminde Üniversiteler

No	Üniversite Adı	Kuruluş Yılı
1	Ege Üniversitesi	01.01.1955
2	Karadeniz Teknik Üni.	20.05.1955
3	Orta Doğu Teknik Üni.	15.11.1956
4	Atatürk Üniversitesi	31.05.1957
5	Hacettepe Üniversitesi	08.07.1967
6	Boğaziçi Üniversitesi	12.09.1971
7	Anadolu Üniversitesi	30.11.1973
8	Çukurova Üniversitesi	30.11.1973
9	Dicle Üniversitesi	30.11.1973
10	Cumhuriyet Üniversitesi	09.02.1974
11	İnönü Üniversitesi	03.04.1975
12	Fırat Üniversitesi	11.04.1975
13	On dokuz Mayıs Üniversitesi	11.04.1975
14	Selçuk Üniversitesi	11.04.1975
15	Uludağ Üniversitesi	11.04.1975
16	Erciyes Üniversitesi	18.11.1978

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

Bu dönemde açılan üniversitelerde nitelikten çok sayısal artışa önem verilmiş olup, şehirlerde kurulan yeni üniversiteler yükseköğretimin sadece büyük şehirlerde değil, yurt genelinde de yayılmasının ilk örnekleri olması açısından oldukça önemlidir. İstanbul, Ankara ve İzmir dışındaki üniversiteler yeterli seviye ve sayıda öğretim elemanlarına sahip olamadıklarından dolayı daha zor gelişme göstermişlerdir. 1981 yılına kadar İstanbul, Ankara ve İzmir de eğitim-öğretim gören öğrenci sayısı ile akademik personel sayısı bu üç büyük şehir dışındaki, ülkemizin yukarıda sayılan sırayla kurulan diğer üniversitelerin akademik personel sayısı ve öğrenci sayısından daha fazladır (Şentop, 2005, s. 48).

1.2.2.2.3. 1980-1990 Döneminde Üniversiteler

12 Eylül 1980 darbesinden sonra ülkemizde farklı şekilde reformlar olmaya başlamış tekrar halkın seçtiği hükümet iktidara gelene kadar, 1980-1983 yılları arasında da çeşitli üniversite reformları yapılmıştır. Bu dönem üniversiteler için neden reform dönemi olduğu ayrıntılı bir şekilde aşağıda açıklanmaktadır.

1980-1990 Dönemi Türk yükseköğretim sistemi için çok önemli olayların yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde kurulan üniversitelerin, kuruldukları yerlerde meydana gelen olumlu, olumsuz gelişmeler, değişimler bulunmaktadır. Özellikle 20.07.1982 tarih ve 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile altı farklı şehirde 8 tane üniversite kurularak bir rekora imza atılmıştır. Bu üniversiteler İstanbul'da

kurulan Yıldız Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Mimar Sinan Üniversitesi, Ankara'da kurulan Gazi Üniversitesi, İzmir'de kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi, Antalya'da kurulan Akdeniz Üniversitesi, Edirne'de kurulan Trakya Üniversitesi, Van'da kurulan Yüzüncü Yıl Üniversitesi'dir. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde kurulan bu üniversiteler büyük şehirlerin üniversite sayısını arttırmış ve Türkiye'de dengesiz olan üniversite dağılımının daha da dengesiz bir hale gelmesine sebep olmuştur (Korkut, 1984, s. 28).

Bu üniversiteler daha önceki kurulan üniversiteler gibi akademi ve yüksekokulun aynı şehirde faaliyet gösteren kurumlarının bir çatı altında toplanmasıyla gerçekleşmiştir. Bu üniversitelerin ortak özelliği alt yapının hazır olduğu, büyük şehirlerde kurulmuş olan üniversite olmalarıdır. Yukarıda sayılan bu üniversiteler akademi, yüksekokul ve fakültelerin birleşimi olsa da üniversite çatısı altında birleştirilmesi üniversitelerin hızlı bir şekilde gelişmesini sağlamış olup, yeni fakülte ve bölümlerin açılmasında, buna bağlı olarak üniversite kontenjan sayısı da hızla artmasını sağlamıştır. Van, Edirne ve Antalya gibi orta büyüklükteki şehirlerde kurulan üniversiteler küçük olan şehirlerin de ilerleyen yıllarda üniversite kurmak istemesinin önünü açmıştır (Küçükcan & Gür, 2009, s. 130).

1980-1990 dönemindeki üniversitelerin ortak özelliği; daha önceki tarihlerde kurulan üniversitelerin kurulduğu şehrin ismiyle anılırken, bu dönemde üniversitelerin isimleri değiştirilmiştir. İsim değişikliği yapılan bu üniversiteler kuruldukları şehir ve bölgelerdeki coğrafi özelliklerinin ön plana çıktığı ve isimlerinin bu coğrafi işaretlerden alındığı görülmektedir. Bursa'da kurulan, Bursa Üniversitesi Uludağ Üniversitesi olarak, Kayseri'de kurulan, Kayseri Üniversitesi Erciyes Üniversitesi olarak, Trabzon'da kurulan, Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Üniversitesi olarak değiştirilmiş ve Karadeniz Teknik Üniversitesi olarak tekrar eski adını almış ve Diyarbakır'da kurulan, Diyarbakır Üniversitesi Dicle Üniversitesi olarak isim değiştirmiştir. 1950-1980 döneminde kurulan üniversiteler nasıl öğrenci ihtiyacını karşılayamıyorlarsa, bu dönemde de artan üniversite öğrenci talebini devlet üniversiteleri karşılayamamış ve 1981 yılından itibaren vakıf üniversiteleri kurulmaya başlanmıştır. Ülkemizde kurulan ilk vakıf üniversitesi ise 12.12.1984 tarihli YÖK kararı ile İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi olmuştur (Hatipoğlu, 2016, s. 135).

Bu dönemde kurulan üniversiteler ile birlikte üniversitelerin bölgelere göre dağılımının çok adaletsiz olduğu görülmektedir. Ülkemizde bu dönemde kurulan üniversitelere baktığımızda; Marmara Bölgesi'nde 8 üniversitenin, İç Anadolu Bölgesi'nde 9 üniversitenin, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 2 üniversitenin, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 4 üniversitenin, Karadeniz Bölgesi'nde 2 üniversitenin, Akdeniz Bölgesi'nde de 2 üniversitenin kurulduğu görülmektedir. Bu dönemde kurulan bu hızlı üniversiteleşmeden sonra geçen on yıl süre içinde Türkiye'de kurulan tek üniversite 27.06.1987 tarih ve 3389 Sayılı Kanun ile Gaziantep Üniversitesi olmuştur (Yaman, 2005, s. 72).

1980-1990 döneminde kurulan üniversiteler sanayi sektörü gibi katma değeri yüksek olan sektörlerin bulunduğu kentlerde kurulmuşlardır. Bu üniversiteler, kentlerdeki sanayici iş adamları ile yaptıkları işbirliği ölçüsünde kent ekonomisine önemli katkılar sağlamışlardır. Bu katkılar özellikle büyükşehir dışında Anadolu'da kurulan şehirlerde daha iyi bir şekilde gözükmiştir (Gürkan & Karataş, 2004, s. 151). Örneğin Gaziantep şehri üniversitenin kurulması ile birlikte sanayi kuruluşlarıyla iş birliği artışı yaşanmış ve sanayi sektörü de bu şekilde gelişmiştir (Karaçay-Çakmak & Erden, 2005, s. 115).

Ülkemizdeki üniversite eğitim-öğretim sistemi üzerinde en etkili kurum olan YÖK, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin bir ürünü olarak kurulmuştur. 7.7.1973 tarih ve 1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu ile düzenlenen üniversiteler 1980 askeri darbesine kadar geçerliliğini korumuştur (Resmi Gazete, 1973). 1980 yılında ülkemizde yaşanan olaylardan üniversiteler sorumlu tutulmuş askeri yönetim darbenin olmasının sebebi olarak üniversiteyi görmüştür. Bu nedenle üniversiteyi cezalandırıp sıkı bir denetim ve baskı altına alarak üniversite ile ilgili 2547 Sayılı Kanun hazırlanmıştır (Şen, 2013, s. 5).

1981 yılına kadar üniversitelere atanacak olan profesörler, Eğitim Bakanı tarafından onaylanmak zorundayken, 1981 yılından itibaren profesörlerin ataması 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile YÖK atama sürecini takip edip inceleyerek, üniversite tarafından yapılmaya başlanmıştır. Üniversite kadrolarındaki öğretim elemanları üzerinde hükümetlerin vesayet yetkisi kalkmış, nispeten özerk bir şekilde öğretim elemanlarının ataması gerçekleştirilmiştir (Doğramacı, 1985, s. 14).

1990 yılına kadar ülkemizde kurulan 29 üniversitenin hepsi ya büyükşehirlerde ya da orta büyüklükteki şehirlerde kurulmuş olup, aşağıdaki başlık altında da bahsedileceği üzere ilerleyen yıllarda küçük şehirlerde de üniversiteler hızla kurulmaya başlanmıştır. Aşağıdaki Tablo 1.5'te ülkemizde 1980-1990 döneminde üniversiteler kuruluş yılına göre sıralanmıştır (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 1.5. 1980-1990 Döneminde Üniversiteler

No	Üniversite Adı	Kuruluş Yılı
1	Akdeniz Üniversitesi	20.07.1982
2	Dokuz Eylül Üniversitesi	20.07.1982
3	Gazi Üniversitesi	20.07.1982
4	Marmara Üniversitesi	20.07.1982
5	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	20.07.1982
6	Trakya Üniversitesi	20.07.1982
7	Yıldız Teknik Üniversitesi	20.07.1982
8	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	20.07.1982
9	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	22.05.1985
10	Gaziantep Üniversitesi	27.06.1987

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

1980-1990 döneminde Türkiye'deki üniversitelerde meydana gelen bu değişim ile bakanlıkların üniversiteler üzerindeki yönlendirme ve denetleme yetkileri artırılmıştır (TÜSİAD, 2003).

Türkiye'de YÖK, askeri darbe ile geldiğinden bu kurulun üyelerinin oluşumu da, askeri idarenin istediği tarzda olmuş ve YÖK'ün aldığı kararlar, üniversiteler hakkında yaptığı uygulamalarda bu baskı altında gerçekleştirilmiştir. Ancak askeri yönetimden sonra YÖK elemanları her ne kadar YÖK üyelerinin üçte biri hükümet tarafından belirlense de, TBMM tarafından seçilen ve halkı temsil eden Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmekte, yükseköğretim sisteminin ağırlığı Cumhurbaşkanı tarafından sağlanmıştır. Zamanla normalleşmeler ile beraber YÖK'ün meşruluğu kabul edilir bir hal almıştır (YÖK , 2007, s. 49).

1.2.2.2.4. 1990 Sonrası ve Günümüz Üniversiteleri

1990 sonrasında Dünya'da ve Türkiye'de büyük değişiklikler yaşanmış bir yandan savaşlar yaşanıp, yeni Dünya düzeni kurulmaya başlarken internetin tüm dünyada hızla kullanılmaya başlanmasıyla bilginin tanımı ve önemi değişmeye

başlamıştır. Bilgi en büyük güç haline gelmiş ve üniversitelerin üretecekleri bilgi ve teknolojiler çok önemli olmuştur.

03.07.1992 tarih ve 3837 Sayılı Kanun, ülkemizde bir rekoru kırarak 1'i vakıf, 23'ü devlet üniversitesi olmak üzere toplam 24 üniversitenin kurulduğu kanun olarak tarihe geçmiştir. Bu üniversitelerin büyük çoğunluğu farklı bölgelerde ve çoğunluğu orta büyüklükteki şehirlerde kurulmuştur. İzmir'de kurulan İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve bir vakıf üniversitesi olarak İstanbul'da kurulan Koç Üniversitesi dışında kalan 22 üniversitenin tamamı Anadolu'daki orta büyüklükteki şehirlerde kurulmuştur. Farklı bölgelerde kurulmuş olan bu üniversitelerin bölgelere göre dağılımı şu şekilde olmuştur; 7 üniversite Ege Bölgesi'nde, 6 üniversite Marmara Bölgesi'nde, 4 üniversite Akdeniz Bölgesi'nde, 3 üniversite İç Anadolu Bölgesi'nde, 2 üniversite Karadeniz Bölgesi'nde, 1 üniversite Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve 1 üniversite de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Kurulan bu 24 üniversite ile beraber ülkemizde 1992 yılına kadar 2'si vakıf üniversitesi, 51'i ise devlet üniversitesi olmak üzere toplamda 53 üniversite kurulmuştur. 18.08.1993 tarih ve 496 Sayılı KHK ile Eskişehir'de kurulan Osmangazi Üniversitesi ve 06.06.1994 tarih ve 3993 Sayılı Kanunla İstanbul'da kurulan Galatasaray Üniversitesi'nden sonra ülkemizde kurulan üniversiteler genelde devlet üniversiteleri olmuştur. Vakıf üniversiteleri ise genelde İzmir, İstanbul ve Ankara da toplanmış olup devlet üniversitelerinin kontenjanlarının yetersiz olduğu zamanlarda imdada yetişmişlerdir (Hatipoğlu, 2016, s. 171).

01.03.2006 tarih ve 5467 Sayılı Kanun ile Türkiye'nin farklı bölgelerinde 15 yeni üniversite kurulmuştur. Bu üniversitelerin ortak özellikleri nüfusu 50.000 ile 120.000 arasında olan o yıllardaki orta büyüklükte olan şehirlerde kurulmuş olmaları, daha önceden başka üniversitelere bağlı fakülte ve yüksek okul olmuş olmalarıdır. Örneğin; Siirt Eğitim Fakültesi, Dicle Üniversitesine bağlıyken Siirt Üniversitesi olarak kurulmuştur. Söz konusu kanun ile kurulan 15 üniversite ile birlikte ülkemizdeki üniversite sayısı 93'e yükselmiştir. Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi'nin kurulmasıyla ilk defa üç büyük şehir olan İstanbul, Ankara ve İzmir dışında yani taşrada kurulmaya başlanan üniversiteler yıllar geçtikçe artmıştır. Yukarıda ayrıntılı bir şekilde incelendiği üzere taşrada kurulan üniversite sayısına 2008 yılında 9 üniversite daha eklenmiş ve 58. Hükümet Programı'nda

(2002) hedefler içinde de yer al her ile bir üniversite seviyesine ulaşmak için hızla çalışmalar yapılmıştır (Arap, 2010, s. 13).

1992 yılından 2006 yılına kadar geçen süre içerisinde, ülkemizde kurulan üniversitelerin sayısındaki artış; vakıf üniversitelerin daha çok kurulmasından kaynaklanmaktadır. 1994 yılına kadar ülkemizdeki vakıf üniversitelerinin sayısı 3 iken 28.03.2006 tarihinde İstanbul Bilim Üniversitesi kuruluncaya kadar 24 olmuştur (YÖK İstatistik, 2018). Vakıf üniversitelerin sayısı bu tarihten sonra hızla artış göstermiş olup, 2006 yılında 1, 2007 yılında 4, 2008 yılında 5, 2009 yılında 7, 2010 yılında 7, 2011 yılında 4, 2012 yılında 2, 2013 yılında 5, 2014 yılında 2, 2015 yılında 4, 2016 yılında 6, 2017 yılında 2 ve 2018 yılında 4 vakıf üniversitesi kurulmuştur. 22.05.1985 yılında kurulan İhsan Doğramacı Bilkent Vakıf Üniversitesi'nden günümüze kadar toplamda ülkemizde 72 vakıf üniversitesi kurulmuştur. 1992 yılında 19, 1993 yılında 1, 1994 yılında 1, 2006 yılında 15, 2007 yılında 16, 2008 yılında 8, 2010 yılında 7, 2011 yılında 1, 2013 yılında 2, 2014 yılında 1, 2015 yılında 5, 2016 yılında 6, 2017 yılında 1 ve 2018 yılında 16 devlet üniversitesi olarak toplamda 1990 sonrası dönemde 99 devlet üniversitesi kurulmuşken, 1933 İstanbul Üniversitesi'nden günümüze kadar da toplamda 129 devlet üniversitesi kurulmuştur. Ek 1 de ülkemizde 1990 Sonrasında kuruluş yıllarına göre devlet ve vakıf üniversiteleri verilmiştir (Resmi Gazete, 2018).

İKİNCİ BÖLÜM

SIİRT ÜNİVERSİTESİ

Bu bölümde Siirt Üniversitesi (SİÜ)'nin tarihsel gelişim sürecine değinilerek birkaç binadan oluşan küçük bir enstitüden, birçok binadan, spor alanlarından, sosyal ve kültürel alanlardan, toplantı ve konferans salonlarından, kütüphanelerden oluşan büyük bir üniversiteye nasıl ulaştığı kronolojik sıra ile anlatılacaktır. Bunun dışında SİÜ'nün günümüzdeki durumu hakkında genel bilgilere değinilecektir. “Üniversitenin bir şehrin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı: Siirt Üniversitesi örneği” konulu bu tezi SİÜ özelinde ayrıntılı bir şekilde açıklamak için SİÜ'nün tarihsel gelişim sürecinin ve özelliklerinin açıklanması gerekmektedir.

2.1. TARİHSEL GELİŞİMİ

Birinci bölümde bir üniversitenin kurulma aşamasında hangi etkenler ile kurulduğundan söz edilmiştir. Bu sebeple SİÜ, kurulduğu andan günümüze kadar tarihsel süreç içinde incelendiğinde; nasıl ve hangi aşamalardan geçerek kurulduğu ve temellerinin atıldığı yıldan, günümüze kadar tarihsel süreç içindeki gelişimi aşağıdaki başlıklar altında analiz edilecektir.

2.1.1. Temelleri

Her üniversite kuruluş süreci içinde kendi hikâyesini barındırmaktadır. Bu hikâye üniversitenin temellerini nasıl attığını, hangi binalar üzerine inşa edildiğini göstermektedir. SİÜ'nün de kuruluşu kendi içinde belli bir zaman almıştır. SİÜ'nün temellerinin atıldığı yıldan, günümüze kadar tarihsel gelişim süreci incelendiğinde; öncelikle Türkiye'nin hızlı üniversiteleşme politikalarını bir ürünü olarak kurulmuştur. SİÜ'nün temeli; 1976 yılında Dicle Üniversitesi'ne bağlı bir Eğitim Enstitüsü olarak atıldığı görülmektedir. Dicle Eğitim Enstitüsü olan bu küçük eğitim-öğretim birimi kendi başına bir üniversite halini alana kadar; 1982 yılında Siirt Eğitim Yüksekokulu adı altında ön lisans programları düzeyinde, eğitim-öğretim vermeye başlamış ve enstitüden yüksekokula dönüştürülmüştür. 1990 yılında Batman ve Şırnak il olup, Siirt il sınırlarından ayrılana kadar Siirt ilinin nüfusunun çok fazla olması sayesinde çevrenin cazibe, ticaret ve eğitim merkezi konumundaydı. 1990

yılına kadarki süreç içinde çevre illerden de Siirt Eğitim Yüksekokulu'na öğrenci gelmiştir. Eğitim merkezi olma özelliğini son derece iyi kullanan Siirt o dönemlerde öğrenci sayısı akış hızı yüksek olduğu için ekonomisini de buna bağlı olarak geliştirmiştir (SİÜFR, 2014, s. 10).

Siirt Eğitim Yüksekokulu zamanla daha farklı programların açılmasıyla öğrenci sayısını da arttırmıştır. Özellikle 1989-1990 eğitim-öğretim döneminde gelişerek yeni lisans programları açılmıştır. 1992 yılına gelindiğinde ise enstitü olarak kurulduktan 16 yıl sonra Dicle Üniversitesi'ne bağlı Siirt Eğitim Yüksekokulu adını değiştirerek Siirt Eğitim Fakültesi adını almıştır. 1976 yılında küçük bir enstitü olarak temellerini atan ve sadece birkaç lisans programı olarak kurulan bu eğitim birimi artık Siirt Eğitim Fakültesi bünyesinde; Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği programları açan büyük bir fakülte haline gelmiştir (SİÜPP, 2015, s. 12).

SİÜ olma yolunda atılan bu adımlar; şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine son derece önemli katkıda bulunduğu gibi, Siirt Eğitim Yüksekokulu'nun Siirt Eğitim Fakültesi haline dönüştürülmesiyle beraber Siirt ilindeki kız öğrencilerin üniversiteye gitme oranını da arttırmıştır. 1989-1990 döneminde modern bir toplum yapısına sahip olmayan Siirt halkı için, genç kızların şehir dışında okuması normal karşılanamamaktaydı. Bu sebeple Siirt Eğitim Fakültesi'nde açılan öğretmenlik programları kız öğrencilerin eğitim-öğretimlerine de devam etmelerinin önünü açmış ve meslek edinmelerini sağlamıştır. Bu nedenle Siirt ilinde üniversite eğitim-öğretimini tamamlayan genç nüfus sayısında da artış olmuştur. Siirt Üniversitesinden mezun olan Siirtli kız öğrencilerin Siirt ilinde öğretmen olarak çalıştıkları gözlenmiştir (SİÜFR, 2015, s. 18).

2.1.2. Kuruluşu

SİÜ'nün kuruluş süreci çok uzun bir zaman almıştır. Enstitüden, yüksek okula ve daha sonra eğitim fakültesine dönüşen bu eğitim birimi üniversite olma aşamasına kadar çok zorlu ve sıkıntılı bir süreçten geçmiştir. Son olarak Siirt Eğitim Fakültesi, Dicle Üniversitesi'nden ayrılarak temellerini attığı 1976 yılından 31 yıl sonra her şehre bir üniversite kurma kapsamında; 29.05.2007 tarih ve 26536 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5662 Sayılı Kanun ile yeni kurulan

üniversiteler listesine adını yazdırarak, Siirt Üniversitesi adına kavuşmuştur (SİÜ SAĞ-BİL, 2018).

Aşağıdaki Tablo 2.1’de SİÜ’nün kuruluş yılları itibari ile birim adı gösterilmektedir (SİÜ SAĞ-BİL, 2018).

Tablo 2.1. SİÜ’nün Kuruluş Dönemleri

Birim Adı	Dönemi
Siirt Eğitim Enstitüsü	1976
Siirt Eğitim Yüksekokulu	1982
Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi	1992
Siirt Üniversitesi	2007

Kaynak: SİÜ SAĞ-BİL (2018)

SİÜ; Dicle Üniversitesi’ne bağlı Siirt Enstitüsü’nden üniversite dönüşme yolunda 31 yıl boyunca çeşitli programlar, bölümler açılmış ve zamanla başka fakültelerin açılmasıyla gücüne güç katmıştır (SİÜSP, 2017, s. 11). SİÜ 2018 yılı itibarı ile; Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yaşayan Diller Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü olmak üzere dört enstitü; Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Ziraat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ile Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi olmak üzere sekiz fakülte; Sağlık Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu olmak üzere dört yüksekokul; Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Eruh Meslek Yüksekokulu, Kurtalan Meslek Yüksekokulu ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu olmak üzere; 5 meslek yüksekokulu, Arıcılık, Bağcılık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi, Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Hayvan Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi, İbrahim Hakkı Uzaktan Algılama Uygulama ve Araştırma Merkezi, Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Kariyer Araştırma Planlama ve Uygulama Merkezi, Keçi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Siirt ve Yöresi El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Siirt ve Yöresi Tarih-Kültür Uygulama ve Araştırma Merkezi, Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yaban Hayvanları Koruma, Rehabilitasyon Uygulama ve

Araştırma Merkezi olmak üzere 15 uygulama ve araştırama merkezi ile büyük bir üniversite olmak için yapılaşma ve donanım ile açılacak öncelikle Tıp Fakültesi olmak üzere, yeni birimlerle gelişimine devam etmektedir (SİÜ SAĞ-BİL, 2018).

Birinci bölümde çağdaş üniversitenin özelliklerine değinilmiştir. SİÜ, kurulduğu coğrafyaya has özelliklerini geliştirerek girişimci üniversite olma yolundaki, amaç ve hedefleriyle beraber, çağdaş bir üniversite olarak eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştirip, Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmaya devam etmektedir.

2.2. GENEL BİLGİLER

Birinci bölümde bir üniversitenin hedef, amaç ve işlevleri ile genel özelliklerinden bahsedildiği gibi bu başlık altında da SİÜ hakkında genel bilgiler verilerek, sahip olduğu bütün özelliklere ayrıntılı bir şekilde değinilmektedir.

2.2.1. Fiziki Yapısı

SİÜ 2007 yılında birkaç binadan oluşan 18.700 m² kapalı alana sahip küçük bir üniversite iken, zamanla yeni açılan birimler ile birlikte bina sayılarındaki artışla beraber, kapalı alan büyüklüğünü de arttırmıştır. Aşağıdaki Tablo 2.2’de yıllar itibariyle SİÜ’nün kapalı alan büyüklükleri verilmiştir. SİÜ 2007, 2008 ve 2009 yıllarında 18.700 m² kapalı alana sahip iken, 2017 yılına geldiğinde 158.500 m² kapalı alana sahip olmuştur. 10 yıllık bir süre içinde yüzde sekiz yüzlük bir artışla büyük bir başarı göstererek büyük üniversitelerin sahip olduğu kapalı alana sahip olmuştur (SİÜK, 2018, s. 134).

Tablo 2.2. SİÜ’nün Kapalı Alanı (m²)

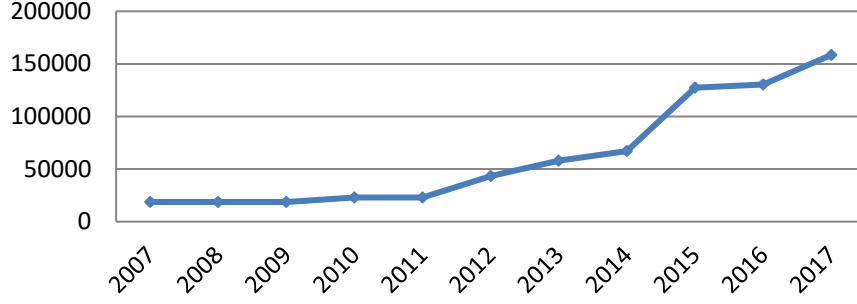
2007-2008-2009	2010-2011	2012	2013
18.700	22.913	43.500	57.900
2014	2015	2016	2017
67.200	127.300	130.500	158.500

Kaynak: SİÜSGDB (2018).

SİÜ’de eğitim-öğretimin etkinliğini arttıracak öğrenme ortamlarını; derslik, bilgisayar laboratuvarı, kütüphane, toplantı salonu, programın özelliğine göre atölye, klinik, laboratuvar, tarım alanları, müze, sergi alanı, bireysel çalışma alanı yeterli ve

uygun donanıma sahip olacak şekilde çalışmalar yapılmakta olup, alt yapı ve hizmet binası inşaatlarına da devam edilmektedir (SİÜPP, 2017, s. 44).

Şekil 2.1. SİÜ'nün 10 Yıllık Kapalı Alan Artışı

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

Yukarıdaki Şekil 2.1'de anlaşılacağı üzere 2007, 2008 ve 2009 yıllarında SİÜ eski binaları ile eğitim-öğretimine devam ederken özellikle 2012 yılından itibaren, zamanla yapılan yeni binalar, fakülteler, kütüphane, kafeterya, konferans salonları ile kapalı alan büyüklüğünü de arttırmıştır. 2017 yılına kadar gerçekleştirilen yatırımlar ile SİÜ'nün bina sayısı arttığı gibi öğrencilerin kapalı alandaki yaşam kaliteleri de artış göstermiştir. Bu nedenle 2018 yılı itibari ile tıp fakültesi binasının açılma kararı ile kapalı alan ve bina sayısında da artış sağlanmaya devam edilmektedir (SİÜK, 2018, s. 134).

Tablo 2.3. SİÜ'nün Yıllar İtibariyle Bina Sayısı

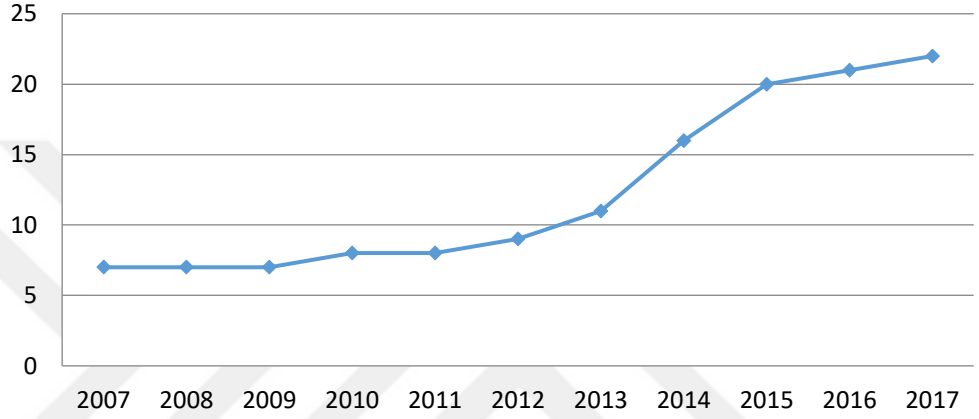
2007-2009	2010-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
7	8	9	11	16	20	21	22

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

Yukarıdaki Tablo 2.3'te SİÜ'nün yıllar itibariyle bina sayısı miktarı gösterilmektedir. Yukarıdaki bu artış 2007-2017 dönemi arasındaki bina sayılarının artışına bağlı olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılındaki SİÜ'de bina sayısı 7 iken, 2017 yılında 22 olmuştur. SİÜ bünyesinde yapılan her bir binanın Siirt ilinin ekonomik yönde gelişimine katkısı bulunmaktadır. Yapılan binaların neler olduğu ve sermaye yatırımı olarak SİÜ'nün gelişimine nasıl bir katkı sağladığına üçüncü bölümde SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısı başlığı altında değinilecektir (SİÜSGDB, 2018).

Aşağıdaki Şekil 2.2’de bina sayılarındaki hızlı artış gösterilmektedir. 2012 yılında yatırım programlarına alınan yeni fakültelerin ve binaların yapılmasına dair kararlardan sonra, 2013 yılında gerçekleştirilmeye başlanan yeni fakülte ve binaların yapımıyla birlikte, 2017 yılına kadar bina sayısında hızlı bir artış olmuştur. 2013 yılından 2017 yılına kadarki süre içinde yüzde yüzlük bir artış olmuştur (SİÜSGDB, 2018).

Şekil 2.2. SİÜ’nün 10 Yıllık Bina Sayısı Artışı

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

SİÜ günümüzde (01.09.2018) Kezer Kampüsü, Merkez Yerleşke, Sağlık Yüksekokulu, Eruh MYO ve Kurtalan MYO olmak üzere 5 ayrı yerleşkede 59.759 m²’si tahsis olmak üzere toplam 2.311.411 m² alan üzerinde eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştirmektedir. Aşağıdaki Tablo 2.4’te SİÜ kampüs alanlarının mülkiyet durumu gösterilmektedir (SİÜYPİDR, 2018, s. 38).

Tablo 2.4. SİÜ’nün Kampüs Alanları

Yerleşke Adı	Mülkiyet Durumuna Göre Taşınmaz Alanı (m ²)		
	Üniversite	Maliye/Hazine	TOPLAM
Şehir Merkezi	-	25.512	25.512
Sağlık Yüksekokulu	-	9.040	9.040
Eruh M.Y.O.	-	45.903	45.903
Kurtalan M.Y.O.	-	4.816	4.816
Kezer Kampüsü	657.919	1.568.221	2.226.140
TOPLAM	657.919	1.653.492	2.311.411

Kaynak: SİÜYPİDR (2018)

Kezer Kampüsü: Kezer Yerleşkesi’nde Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ziraat

Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yaşayan Diller Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rektörlük A ve B Blok, Merkezi Kafeterya, Merkezi Kütüphane, 1000 seyirci kapasiteli Sentetik Çim Yüzeyle Futbol Sahası, Konukevi, 100 Daireli Lojman, Rektörlük Konutu, Sağlık Merkezi, Gençlik Merkezi Binası, Isı Merkezi Binası, Yeşil Alan Müdürlüğü Binası, Kapalı Spor Salonu, Halı Saha, Tenis Kortu ile Merkezi Araştırma Laboratuvarı binaları tamamlanmış ve hizmete girmiştir. 100 adet personel lojmanı ve Veteriner Fakültesi uygulama alanları ile ilgili birimler projelendirilmiş ve çalışmalar devam etmektedir. 2018 yılında yapılması planlanan altyapı ve çevre düzenlemesi ile yeşil alan rekreasyon çalışmalarına ait imalat ve inşaatlar devam etmektedir (SİÜSP, 2017, s. 130).

2.226.140,83 metrekare açık ve 143.498 metrekare kapalı alana sahip olan Kezer Yerleşkesi, SİÜ yerleşkeleri arasında açık ve kapalı alan bakımından en fazla paya sahip olan yerleşkedir. Kezer Yerleşkesi içerisinde 20.031 metrekare kapalı alana sahip olan Mühendislik Mimarlık Fakültesi binası, 14.223 metrekare kapalı alana sahip olan Fen Edebiyat Fakültesi binası, 11.325 metrekare kapalı alana sahip olan Eğitim Fakültesi binası, 1.000 metrekare kapalı alana sahip olan Sağlık Merkezi binası, 12.250 metrekare kapalı alana sahip olan Merkezi Kafeterya binası, 6.500 metrekare kapalı alana sahip olan Merkezi Kütüphane binası, 10.400 metrekare kapalı alana sahip olan Rektörlük A ve B Blok binaları, 3.565 metrekare kapalı alana sahip olan Sosyal Tesis binası, 2.000 metrekare kapalı alana sahip olan Merkezi Laboratuvar binası, 3.320 metrekare kapalı alana sahip olan Kapalı Spor Salonu ve 19.054 metrekare kapalı alana sahip olan Rektörlük Konutu, Lojmanlar ve Isı Merkezi binaları, 1.200 metrekare alana sahip olan Kapalı Halı Saha ve 720 metrekare kapalı alana sahip Tenis Kortu bulunmaktadır (SİÜPP, 2018, s. 24).

Şehir Kampüsü: Şehir merkezinde yer alan yerleşkenin kapalı ve açık alanı toplam 25.512,22 metrekaredir. Şehir Yerleşkesi 16.467 metrekare kapalı alan bulunmaktadır. Bu alanda; 4.905 metrekare kapalı alana sahip olan Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu binası, 1.800 metrekare kapalı alana sahip olan Veteriner Fakültesi binası, 4.890 metrekare kapalı alana sahip olan binada Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu ve 4.200 metrekare kapalı

alana sahip olan 37 Daireli Merkez Lojmanları ve Kreş bulunmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 32).

Sağlık Yüksekokulu Yerleşkesi: 9.040 metrekare açık ve 3.080 metrekare kapalı alana sahip olan yerleşkede Sağlık Yüksekokulu bulunmaktadır (SİÜYPİDR, 2018, s. 36).

Eruh Meslek Yüksekokulu: Eruh ilçesinde 45.903,53 metrekare açık ve 2.898 metrekare kapalı alana sahip olan yerleşkede Eruh Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır (SİÜPP, 2018, s. 28).

Kurtalan Meslek Yüksekokulu: Kurtalan ilçesinde 4.816 metrekare açık ve 918 metrekare kapalı alana sahip olan yerleşkede Kurtalan Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 59).

2.2.2. Temel Politika ve Öncelikleri

Her üniversitenin belli başlı sahip olduğu temel politika ve öncelikleri vardır. Bazı üniversiteler bu politika ve öncelikleri sayesinde kendi kurumsal kimliğini oluştururken bazı üniversitelerde bu politika ve öncelikleri geliştirirken çok fazla zaman kaybetmiştir. SİÜ bulunduğu konum itibariyle; kendine özgü özellikleri olan buna yönelik temel politika ve önceliklerini geliştiren doğal zenginlikleri, kültürel mirası ve Tillo gibi dini mozaik yapısına sahip olan, Siirt şehri ile birlikte nevi şahsına münhasır bir üniversitedir. SİÜ'nün en temel politikası; eğitimden sağlığa, sağlıktan spora, spordan teknolojiye her alanda bilimsel araştırmalar yapmak, bununla beraber düşünen, sorgulayan ve problemlere karşı akılcı ve pratik çözüm bulan, kendine güvenen ve sorumluluk duygusunu geliştiren, demokratik değerlere sahip, milli duyguları gelişmiş genç nesillerin yetişmesine öncülük etmektir (SİÜİFR, 2016, s. 125).

SİÜ temel politika ve önceliklerini gerçekleştirirken yapmış olduğu bir takım hizmetler bulunmaktadır. SİÜ'nün sunduğu hizmetler aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (SİÜSP, 2012, s. 36).

- Eğitim-öğretim alanında gerçekleştirilen hizmetler ile beraber sertifika programları, konferanslar, seminerler ve kurs hizmetleri,
- Araştırma ve geliştirme alanında gerçekleştirilen hizmetler,

- Sağlık, sosyal, spor ve kültür alanında gerçekleştirilen hizmetler,
- Genel kamu hizmetleri alanında gerçekleştirilen hizmetler,
- Mühendislik hizmetleri,
- Topluma yönelik spor ve kültür-sanat hizmetleri,
- Yaşam boyu eğitim hizmetleri,
- Kreş ve anaokulu hizmetleri,
- Tarım danışmanlığı ve hayvan hastanesi hizmetleridir.

SİÜ bilimin ışığında hareket ederek kendisini sürekli geliştiren ve teknolojik gelişmelere göre eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştiren, hazırlanmış olan stratejik planlar çerçevesinde temel politika ve önceliklerini yerine getirmeye çalışan bir üniversitedir. Dicle Üniversitesi'nden ayrılıp, 2007 yılından bu yana kendi adını alarak aktif ve etkili bir şekilde eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştiren SİÜ'nün temel politikaları arasındaki öncelikleri; çevre illerdeki üniversitelerin ve bölgenin ihtiyacı olan Tıp Fakültesi başta olmak üzere yeni, çağdaş ve modern fakülte ve yükseköğretim ile bölümlerin açılmasını sağlamak, üniversite bünyesinde sürdürülebilir verimlilik anlayışı ile yeni teknolojilerin kullanılmasıyla eğitim alanlarında uygulamaya dayalı eğitim vermektir. SİÜ bu politikaların gerçekleştirilmesi için çalışırken, aynı zamanda eğitimin-öğretim kalitesini yeni teknolojik kaynakları kullanarak arttırmak, yapılacak bilimsel araştırma ve çalışmalar ile bilimsel alanda kendini ispatlamış ve öncelikle çevrenin ve genelde Türkiye ve Dünya'nın her yerinden tercih edilir bir üniversite halini almak gibi temel politikaları da gerçekleştirmek için çalışmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 125).

SİÜ'nün sahip olduğu dinamik güç ile yukarıda sayılan temel politika ve öncelikleri gerçekleştirmek için, kurumsal kimliğe sahip olması gerekmektedir. SİÜ kuruluş aşamasında tarihsel süreç içinde geçirdiği uzun süre boyunca kurumsal kimlik oluşturmak için büyük bir tecrübe edinmiştir. Bir üniversitenin sahip olduğu özellikler; üniversitenin güçlü veya zayıf yönlerini ortaya koymaktadır. Güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler analizi (GZFT/SWOT) ile üniversitenin sahip olduğu kaynakların etkin kullanılması, güçlü ve zayıf yönlerin ortaya konulması, dış çevre faktörlerinin üniversitedeki etkisinin belirlenmesi, karşılaşılabilecek fırsat ve tehditlerin önceden tahmin edilerek değerlendirilmesi, tehditlerin ortadan

kaldırılması ve bunların değerlendirilip belirlenen stratejinin uygulanması üniversite hakkında bilgi vermektedir (SİÜSP, 2017, s. 128). SİÜ hakkındaki bilgilerden güçlü ve zayıf yönleri aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanarak SWOT analizi yapılmaktadır.

2.2.3. Sahip Olduğu Güçlü Yönler

Bir kurum sahip olduğu güçlü yönler sayesinde kurumsal kimliğini gösterebilmektedir. Her üniversitenin kendine özgü güçlü özellikleri olduğu gibi SİÜ'nün de kendine özgü güçlü yönleri bulunmaktadır (SİÜSP, 2012, s. 12). SİÜ'nün kurulduğu coğrafya ve toplum yapısı göz önüne alındığında sahip olduğu güçlü yönler aşağıda Tablo 2.5'teki şekilde sıralanabilir (SİÜSP, 2017, s. 20).

Tablo 2.5. SİÜ'nü Sahip Olduğu Güçlü Yönler

Akademik-İdari Personele Yönelik	Siirt Şehrine Yönelik
Kezer Yerleşkesi içinde sahip olduğu geniş yerleşebilir mekan ve fiziksel gelişmeye uygun bir kullanım alanına sahip olmakla birlikte fiziksel alt yapı tamamlama çalışmaları devam etmesi,	Şehirdeki diğer kamu kurumları, aktif sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşlarla sağlanan iletişim ve koordinasyonun ilişkileri iyi düzeyde olması,
Siirt Üniversitesi'ndeki tüm personele yetecek barınma olanaklarının yetersiz olmakla beraber, bekâr personel için 1+1 veya 2+1 tarzında lojmanların Kezer yerleşkesinde yapılmakta olması	Türkiye'de ilk olacak ve tüm ülkeye hitap edecek damızlık küçükbaş hayvanlarda sperm payetleme ve embriyo nakil biriminin kurulma çalışmalarının devam ediyor olması,
Eğitim-öğretim alanlarının teknik altyapısının ve fizikî mekânın yeterli olması,	Bölgedeki hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olması sebebiyle Veteriner Fakültesi'nin gelişime açık olması,
AR-GE çalışmaları için gerekli temel yazılım ve donanımın bulunması,	Tüm bölgeye hitap edecek hayvan hastanesinin kurulma çalışmalarının devam ediyor olması,
Kurumda aile sağlık merkezinin hizmet sunması,	Bölge halkının üniversiteye yönelik beklenti düzeyinin yüksek olması,
Siirt Üniversitesi'ndeki birçok personelin bölge halkından oluşması,	Siirt ilindeki medreselerin İlahiyat Fakültesi için kaliteli bir öğrenci zenginliği oluşturması,
Üniversite Merkez Kütüphanesi'nin yeni teknolojik donanıma sahip olması,	İkinci öğretim programları ile gerek kamu, gerek özel sektörlerde çalışanlara eğitim fırsatı vermesi,

Kaynak: SİÜSP (2017) ve SİÜSP (2012).

Bu güçlü yönler SİÜ'nün gelişmiş bir üniversite olma hedefini tamamlamasına katkı sağlayabileceği gibi, SİÜ'nün kendi kurumsal kimliğinin oluşturmasını da sağlamaktadır.

2.2.4. Sahip Olduğu Zayıf Yönler

Kamu yönetiminin etkinliğini artırmak için bazen kamusal zayıf yönler ortaya çıkabilmektedir. Ancak bu zayıf yönleri güçlü yöne dönüştüren kurumlar ayakta durup geleceğe emin adımlarla yürüyebilmektedir (SİÜSP, 2012, s. 14). Her üniversitenin belli başlı zayıf yönleri olduğu gibi SİÜ'nün de kendine özgü zayıf yönleri bulunmaktadır. Aşağıdaki Tablo 2.6'da SİÜ'nün zayıf yönleri sıralanmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 21).

Tablo 2.6. SİÜ'nü Sahip Olduğu Zayıf Yönler

Akademik İdari Personele Yönelik	Siirt Şehrine Yönelik
Öğretim eleman sayısının yetersiz olması, bu nedenle de ders yükünün fazla olması,	Sosyal ve kültürel faaliyetlerin yeterli düzeyde olmaması,
Öğrenci profilinin bölge yoğunluklu olması, öğrenci çeşitliliğinin yeterli olmaması,	Siirt ilinin coğrafi konumu nedeniyle ulaşım olanaklarının istenilen seviyede gelişmemiş olması,
Düşük puanla öğrenci alınması, bu nedenle yerleşen öğrencilerin kavrama düzeyinin arzu edilen seviyede olmaması,	Bölgeye hitap eden AR-GE (Araştırma Geliştirme) faaliyetlerinin düşük sayıda olması,
SİÜ'nün girişimci üniversite modeli seviyesine ulaşmak istemesine rağmen üniversite-sanayi işbirliğinin istenilen seviyede olmaması,	Bölgede sanayileşme oranının çok düşük olması sebebiyle, bazı bölümlerden mezun olan öğrencilerin işsizlik sorunuyla karşı karşıya kalması,
Öğretim elemanı sayısının yetersiz olması nedeniyle öğrenci danışmanlık hizmetinin etkin yapılamaması,	SİÜ öğrencilerinin ihtiyacı duyduğu burs elde etme imkânlarının sınırlı olması,
Bazı bölümlerde öğretim üyesi sayısının yetersizliği nedeniyle anabilim dallarında lisansüstü programların açılmaması ve lisansüstü program sayısının hedeflenen düzeyde olmaması,	Siirt Üniversitesi'ne yakın bir havaalanı olmasına rağmen herhangi bir uçağın kalkmaması nedeniyle, diğer illerle hava taşımacılığının olmaması,
SİÜ bünyesindeki birimlerde çalışan kalifiye personelin sıklıkla tayin istemesinden dolayı personel sayısının bazı birimlerde yetersiz olması,	
Bazı birimlerde öğretim üyesi ve öğrenci dağılımında dengesizlik bulunması,	

Kaynak: SİÜSP (2017) ve SİÜSP (2012).

Bir üniversite için önemli olan şey güçlü yönlerini arttırmaktır. SİÜ sahip olduğu zayıf yönlerin sayısını azaltıp güçlü yön haline getirmeye çalışmaktadır. SİÜ sahip olduğu bu zayıf yönleri kabul edip güçlü bir yön haline getirdiği takdirde, daha iyi bir eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi sağlanacak ve bu zayıf yönler bir fırsat haline gelecektir.

2.2.5. Sahip Olduğu Fırsatlar

Kurumlar daha iyi bir duruma gelip varlıklarını sürdürebilmek için kendilerini çok daha iyi bir seviyeye getirecek fırsatları yakalamak isterler (SİÜSP, 2012, s. 14). Her üniversitenin sahip olduğu belli başlı fırsatları olduğu gibi SİÜ'nün de sahip olduğu fırsatlar bulunmaktadır. Bu fırsatlar aşağıdaki Tablo 2.7'deki gibi sıralanmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 21).

Tablo 2.7. SİÜ'nü Sahip Olduğu Fırsatlar

Akademik İdari Personele Yönelik	Siirt Şehrine Yönelik
Kezer Kampüsü içerisinde yeni bölümlerin açılmasına imkan sağlayacak kapasitede gelişime açık olması.	Pervari Balı, Siirt Fıstığı, Zivzik Narı ve Bıttım Sabunu gibi coğrafi işaretlere sahip ürünlerin; Siirt ilinin ekonomik kalkınmasını sağlayabilmeleri için bu ürünler üzerinde yapılacak araştırma ve geliştirme çalışmalarından sonra toptan üretime geçerek istihdam sağlama ve Ziraat Fakültesi için araştırma alanı oluşturulması.
Şehir Merkez ile Kezer Yerleşkesi arasında özel minibüs ve belediyeye ait otobüsler ile öğrencilerin ulaşımı kolay sağlanması.	Siirt ilinin MÖ 12.000 yılına kadar dayanan kültürel ve tarihi mirasa sahip olmasıyla beraber, nevi şahsına münhasır delikli taş gibi birçok doğal güzelliklere de sahip olması.
Ulusal ve uluslararası alanda öğrenci hareketliliği (Erasmus, Leonardo da Vinci, Farabi ve Mevlana gibi) programlarının bulunması.	Siirt ilinin, üniversite öğrencilerinin ve personelinin yaşayabileceği sakin, kolay yaşanabilir, rahat, ucuz ve güvenilir bir şehir olması.
	Kentin gelişmiş tarihi ve kültürel yapısı sayesinde bilim insanları için yeterli miktarda araştırma yapmaya elverişli alana sahip olması.
	Bölgenin kalkınma planları kapsamında desteklenecek şehirlerden biri olması.
	Siirt il sınırları içinde zengin yeraltı kaynakların olmasına rağmen bunlar için yeterli araştırmaların yapılmamış olması.
	Siirt'in güneşli gün sayısının fazla olmasından dolayı güneş enerjisi bakımından zengindir ve su kaynakları bakımından elverişli olduğu içinde hidroelektrik bakımından da zengin olması ve buna yönelik araştırmalar yapılabilmesi.
	Yüzyıllardır dini eğitim veren medreselerin Siirt'in Tillo ilçesindeki varlığı sayesinde buradan mezun olan öğrencilerin üniversiteyi tercih etmeleri ve başta ilahiyat olmak üzere diğer fakülteler için kaliteli öğrenci profilinin oluşturulması.

Kaynak: SİÜSP (2017) ve SİÜSP (2012).

SİÜ sahip olduğu bu fırsatlar sayesinde daha çok gelişip kurumsallaşarak çağdaş bir üniversite olabilir.

2.2.6. Sahip Olduğu Tehditler

Kurumlar daha iyi bir duruma gelip varlıklarını sürdürebilmek için kendilerini kötü duruma getirecek muhtemel tehditlerden korunmak istemektedir (SİÜSP, 2012, s. 15). Her üniversitenin belli başlı tehditleri olduğu gibi SİÜ'nün de karşılaştığı tehditler bulunmaktadır. Aşağıdaki Tablo 2.8'de bu tehditlerin neler olduğu sıralanmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 23).

Tablo 2.8. SİÜ'nü Sahip Olduğu Tehditler

Akademik İdari Personele Yönelik	Siirt Şehrine Yönelik
Fen bölümlerinde öğrenci sayısındaki azalış.	Lisans ve ön lisans mezunlarının iş olanaklarının azlığı.
SİÜ'nün henüz yeni bir üniversite olmasından dolayı öğrenciler tarafından tanınmadığından dolayı az tercih ediliyor olması.	Siirt ilinin çevre illere göre tanıtımının yeterince yapılmamış olması.
Siirt iline ilk kez gelen akademik ve idari personelin ildeki sosyal ve kültürel hayat ile ilgili beklentilerinin karşılanamaması.	Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Sitesi'ndeki işletmelerin yetersiz olması ve kurumsallaşamamaları, bu nedenle üniversitedeki AR-GE çalışmalarına ilgi göstermemeleri.
Üniversite sınavı sonucunda üniversiteye yerleşen öğrencilerin kavrama düzeyinin arzu edilen seviyede olmaması.	Siirt ilinin büyük şehirlere göre sosyal, kültürel ve ekonomik alanda geri kalmışlığından dolayı büyük şehirlerden gelen akademik ve idari personelin Siirt Üniversitesi'ni sahiplenememeleri ve çalışma devamlılığının sağlayamamaları.

Kaynak: SİÜSP (2017) ve SİÜSP (2012).

SİÜ'nün sahip olduğu tehditleri fırsatlara çevirmesi halinde kurumsal kimliğini oluşturarak gelişme gösterecektir.

2.2.7. Temel İlke ve Değerleri

SİÜ'nün gerek coğrafi konumu, gerek kentin sosyal ve kültürel durumu, gerekse akademik-idari yapı ve öğrenci yapısının belli başlı güçlü yönleri ve fırsatları sayesinde ortaya çıkan misyonu ve vizyonu doğrultusunda sahip olduğu değerler; tarafsız olma, eşit davranma, paylaşımcı olma, katılımcı olma, hoşgörülü davranma, verimli çalışma, çevreci olma, bilimsel ilkelere göre hareket etme, etik değerlere uyum sağlama, adalet ve evrenseldir. SİÜ bu değerleri geliştirip modern üniversiteler seviyesine ulaşabilmek için her türlü imkanları geliştirmeyi kendine hedef edinmiştir (SİÜPP, 2018, s. 19).

2.2.8. Amaçları ve Hedefleri

Nasıl bir insanın, bir topluluğun amaç ve hedefleri varsa üniversitenin de amaç ve hedefleri vardır. Birinci bölümde değinildiği gibi, üniversitenin kurulduğu anda gerçekleştirmek istediği amaç ve hedefleri bulunmaktadır. SİÜ eğitim-öğretim politikasının temel amacı; düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusuna sahip, demokratik değerleri benimsemiş ve milli kültürü özümsemiş bilgi toplumu insanını yetiştirmektir. Bu çerçevede SİÜ yeni kurulan bir üniversite olduğu için köklü ve eski üniversitelerle arasında bulunan eğitimde; kalite, rekabet ve verimlilik farkını kapatıp eğitim-öğretimin gelişmesine yönelik tedbirler almaktadır. SİÜ kurulduğu 2007 yılından bu yana eğitim müfredatını sürekli gözden geçirilerek, gerekli güncellemeler yaparak zamanın koşullarına uygun bir şekilde hazırlamaktadır. SİÜ'nün personelinin nitelikli hale gelip, kendilerini geliştirmelerini sağlamak amacıyla ihtiyaç duyulan alanlarda hizmet içi eğitim programları yapılmaktadır. Üniversite bünyesinde faaliyet gösteren eğitim birimlerinin donanım ihtiyacı karşılanmaktadır. Bunlarla beraber üniversitenin fakülte ve diğer birimler için fiziki altyapı tamamlanıp geliştirilmektedir (SİÜFR, 2016, s. 96).

SİÜ'nün hazırlamış olduğu 2018-2022 stratejik planında; belli başlı stratejik amaçlar ve bu amaçlara ulaşabilmek için belli başlı hedefler belirlenmiştir. SİÜ'nün gelecek eğitim öğretim yılları için gerçekleştirmeyi planladığı stratejik amaçları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 19);

- Eğitim-öğretim alanının iyileştirilerek geliştirilmesi,
- Kezer Kampüsü'nün fiziksel altyapısının gelişimini tamamlaması ve iyileştirilmesinin sağlanması,
- Üniversite paydaşları ile ilişkilerin geliştirilmesi, üniversite bünyesinde bulunan öğrenciden rektöre kadar her birey için insan kaynaklarının iyileştirilmesi,
- Sosyal kültürel alanda gerçekleştirilen faaliyetler ile bilimsel ve akademik faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin artırılması,
- Üniversite bütçesinin iyileştirilmesinin sağlanarak finansal kaynakların geliştirilmesidir.

Yukarıda sayılan beş amacın gerçekleştirilebilmesi için SİÜ 2018-2022 Stratejik Planı'nda belli başlı hedefler tayin edilmiştir. Aşağıda bu amaç ve hedeflerin neler olduğu ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.2.8.1. Eğitim-Öğretim Yapısına Yönelik Amaç ve Hedefler

Bir üniversitenin en klasik ve temel amacı eğitim-öğretimi en iyi şekilde gerçekleştirmektir. SİÜ yeni kurulan bir üniversite olduğu için eğitim-öğretim alanında eksiklikler bulunmaktadır. Bu eksikliklerin giderilebilmesi için eğitim-öğretim yapısının iyileştirilmesine yönelik, gerçekleştirilmek istenilen amaç ve hedefler aşağıda sıralanmaktadır (SİÜYPİDR, 2018, s. 26);

- Eğitim-öğretim kalitesinin gelişmiş, modern üniversitelerin seviyesine yükseltilmesi sağlanmalı,
- Öğrencilerin nitelik ve nicelik olarak gelişimine yönelik kurumsal hizmetlerin sayısı ve kalitesi arttırılmalı,
- Üniversite bünyesinde bulunan tüm birimlerin mobilya, bilgisayar, taşıt ve yazılım gibi ihtiyaçlarının tedarik edilmesi sağlanmalı,
- ÖSYM tarafından yapılan yerleştirme sınavında tercih edilmeyen bölümlerin kapatılmasına karşılık yeni tedbir alınmalı,
- Öğrenciler tarafından üniversite sınavında az tercih edilen bölümlerin yerine daha çok rağbet gören yeni bölümler açılmalı,
- Üniversiteye başvuran öğrenci sayısı arttırılmalı, kaliteli donanımlı öğrenci profilinin üniversiteyi tercih etmesi sağlanmalıdır.

Eğitim-öğretim yapısının iyileştirilmesine yönelik bu amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi sonucunda SİÜ çağdaş bir üniversite haline gelerek bilim üreten bir fabrikaya dönüşebilecektir.

2.2.8.2. Fiziksel Altyapısının ve Paydaşlar İle İlişkilerin Geliştirilmesine Yönelik Amaç ve Hedefler

SİÜ'nün fiziksel altyapısının iyileştirilmesi ve üniversite paydaşları ile ilişkilerin geliştirilmesine yönelik amacın gerçekleştirilebilmesi için, belli amaç ve hedefler aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 16);

- Yatırım programı kapsamında SİÜ'nün ihtiyacı olan yeni binalar inşa edilmeli ve Kezer Yerleşkesi'nin son halinin oluşturulması sağlanmalı,
- SİÜ'nün gerek yerel, gerek ulusal medya ve diğer kamu kurum ve kuruluşları arasındaki ilişkilerin artırılıp, güçlendirilmesi sağlanmalı,
- Siirt şehir olarak tarım ve hayvancılığın daha çok geliştiği, sanayinin daha az geliştiği bir şehir olmasına rağmen üniversite-sanayi işbirliğinin oluşturulup, güçlendirilmesi sağlanmalı,
- SİÜ'nün bilişim ağı, kütüphane ve dokümantasyon altyapısının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi sağlanmalı,
- SİÜ'deki derslik, hizmet binası ve laboratuvarların bakım onarımlarının düzenli aralıklarla yapılması sağlanmalıdır.

SİÜ fiziksel altyapısının olumlu yönde değişmesi ve öğrencilerin talebini karşılayacak hale gelmesi sonucunda, öğrenci memnuniyetini arttıracaktır. Bununla beraber paydaşlar ile iletişimin artırılması da SİÜ'nün her anlamda gelişimini sağlayacaktır.

2.2.8.3. İnsan Kaynaklarına Yönelik Amaç ve Hedefler

SİÜ sahip olduğu insan kaynağı sayesinde daha verimli, daha aktif ve sürdürülebilir kurumsal kimliğe sahip olma bilinciyle hareket etmektedir. SİÜ'nün başarılı olabilmesinin bir yolu da personelin başarısına bağlıdır. Üniversitede çalışan personelin sayısal artışı önemli olduğu kadar, niteliksel gelişiminin de artması başarıyı beraberinde getirmektedir. Bu nedenle insan kaynaklarının iyileştirilmesi amacının yerine getirilebilmesi için öncelikle nitelikli akademik ve idari personelin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bununla beraber iyi bir eğitim-öğretimin tamamlayıcısı olan öğretim elemanı sayısı da arttırılmalıdır (SİÜPP, 2016, s. 20).

SİÜ bir yandan akademisyenlerin bilimsel araştırma ve projelerinin çeşitliliğini ve sayısını arttırmaya yönelik teşviklerde bulunurken, bir yandan da idari personelin gelişimini tamamlaması ve yükselmeleri için hizmet içi eğitim programlarını personeline sunmaktadır. İnsan kaynaklarının iyi ve yeterli bir hale gelebilmesi için tüm personellerin yararlanabileceği hizmet içi eğitimler, seminerler, kongreler ve sempozyumlar düzenlenmekte olup, diğer kamu kurum ve kuruluşların düzenlemiş olduğu bu tarz etkinliklere de katılım sağlanmaktadır (SİÜBFR, 2016, s. 38).

SİÜ kurulduğu günden bu yana sürekli akademik personel ihtiyacını giderememiştir. SİÜ bünyesinde çalışan akademik ve idari personel kadro sayısı hiçbir zaman doluluk oranına ulaşmamıştır. Siirt iline gelen akademisyenlerin büyük bir çoğunluğu Siirt'in sosyal-kültürel eksikliklerini bahane ederek, bir yıldan daha kısa bir süre çalıştıktan sonra istifa ederek veya yer değişikliği yaparak üniversiteden gitmişlerdir. SİÜ'de kalan akademisyenler Siirt Üniversitesi'ni geliştirmek, büyütmek ve ülkemizin en iyi üniversitelerinden biri haline getirmek için özenle çalışmaktadırlar. Buna rağmen nitelikli akademik ve idari personelin yetiştirilmesi, yeni kurulan fakülteler için büyük bir ihtiyaçtır. SİÜ'nün gelişimini tamamlamasını sağlayan insan kaynaklarının iyileştirilmesi amacıyla üniversite personelinin etkinleşmesine destek olmak ve şekillenen kurumsal kimlik oluşturma hedeflerinin gerçekleştirme sürecine katkı sağlayacak birimler, komisyonlar kurmak ve işlevsel hale getirmek için çalışmalar yapılmaktadır. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi, Engelli Destek Ofisi vb. birimleri kurmak ve işlevsel hale getirme faaliyeti devam etmektedir (SİÜPP, 2017, s. 62).

SİÜ'nün temel yapı taşı olan akademik personelin sayısının artırılması üniversitenin daha başarılı olmasını sağlayacaktır.

2.2.8.4. Bilimsel Faaliyetlere Yönelik Amaç ve Hedefler

Üniversitenin en büyük özelliklerinden birisi de yapmış olduğu bilimsel araştırma ve faaliyetlerin somutlaştırılması yani ortaya konan yayımların arttırılmasıdır. SİÜ'nün yapmış olduğu bilimsel faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin artırılması amacının gerçekleştirilebilmesi için; SİÜ'nün araştırma-geliştirme faaliyetlerinin arttırılması gerekmektedir. SİÜ'nün akademik personeli tarafından yapılan yayınların arttırılması ve bu yapılan araştırma sonuçlarının ekonomiye kazandırılması gerekmektedir (SİÜİFR, 2016, s. 115).

Yapılacak proje eğitimi çalışmaları ile Üniversitenin araştırma-geliştirme faaliyetlerinin arttırılması hedeflenmektedir. SİÜ tarafından belirlenen öncelikli araştırma alanları için gerekli olan laboratuvar ve fiziksel şartları belirlemek ve planlamak, araştırma laboratuvarı ve bilimsel araştırma merkez sayısını arttırmak, büyük ölçekli araştırma projelerine teknik ve yönetsel destek sağlanmak, Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) kapsamında desteklenen proje sayısını arttırmak

hedeflenmektedir. Bilimsel faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin artırılması amacıyla ve Üniversitenin araştırma-geliştirme faaliyetlerinin artırılması kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA), Sosyal Destek Programı (SODES) ve Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından SİÜ'ye ait daha çok projenin desteklenmesi için gerekli proje hazırlama, eğitim ve başvuru çalışmaları yapılmaktadır (SİÜPP, 2015, s. 65).

Ülkemizde üniversitelerin başarı ölçütlerinden bir tanesi de, sunmuş olduğu makalelerin hakemli dergilerde yayınlanmasıdır. Bu nedenle SİÜ personeline ait hakemli dergilerde yayınlanacak makale sayılarının artırılabilmesi amaçlanmaktadır. SİÜ'de yapılan bilimsel çalışmalar ve araştırmaların ekonomiye kazandırılması hem üniversitenin gelişmesine doğrudan katkı sağlayıp, hem de şehir ve ülke ekonomisinin gelişmesini sağlamaktadır (SİÜPP, 2016, s. 33).

2.2.8.5. Finansal Kaynaklara Yönelik Amaç ve Hedefler

Bir üniversitenin ekonomik özgürlüğe sahip olması yapılacak bilimsel araştırma ve çalışmaların daha nitelikli olmasını sağlayacağı gibi bilimsel araştırma ve çalışmaların sayısının artmasını da sağlamaktadır. Bu çerçevede SİÜ Döner Sermaye İşletmesi faaliyet alanının genişletilerek, gelirlerinin artırılması ve üniversite paydaşlarından destek ve bağış sağlanması gerekmektedir (SİÜPP, 2018, s. 29).

SİÜ 2007 yılında kurulduğu günden bu yana hızla gelişerek bölge üniversiteleri arasında tercih edilebilir olmayı hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşabilmek için özellikle paydaşlardan sağlanacak destek büyük bir öneme sahiptir. Bununla beraber SİÜ bütçesi içerisindeki öz gelirlerin payını arttırmaya ve kurum dışı kaynaklardan alınan araştırma projelerinin sayısını arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır (SİÜBFR, 2016, s. 38).

Üniversitenin tanıtımını yapılması amacıyla 2015 yılı içinde tanıtım filmi çekimi ve kurgusu (İngilizce-Türkçe) yapılmış, üniversite marşının hazırlanması ve ilgili müzik çalışması yapılmış, interaktif tanıtım CD hazırlanmış, billboard ve pano çalışması yapılmış, Kanal 56 ile yayın sözleşmesi yapılmış, yerel TV kanallarında TV programlarının yapılması sağlanmış, ilgili kurumlara brifing raporu hazırlanmış,

üniversite tanıtım broşürleri hazırlanmış (SİÜİFR, 2016, s. 18), 2018 yılı ajanda basımı, 2018 masa takvimi tasarımı, 2018 duvar takvimi tasarımı yapılmış, kültürel ve sportif etkinliklerin afişlerinin hazırlanmış, elektronik billboard ile üniversite etkinliklerinin duyurulması, e-bültenin hazırlanıp yayınlanması sağlanmıştır (SİÜPP, 2018, s. 26).

2.3. SİÜ'NÜN YÖNETİM YAPISI

Üniversite; T.C. 1982 Anayasası'nın 130. maddesinde; *“Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile orta öğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip eğitim öğretim kurumu”* olarak tanımlanmıştır (T.C. 1982 Anayasası, 1982). Bu tanıma uygun olarak SİÜ de eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştirmek için akademik yönetim yapısına sahip bir kurumdur.

SİÜ'nün temsilcisi rektördür ve rektör yardımcıları rektörün iş ve işlemlerine yardımcı olmak üzere rektör tarafından görevlendirilmiştir. SİÜ'nün yönetim yapısı senato, rektör yardımcıları, rektör danışmanları ve yönetim kurulundan oluşmaktadır (SİÜPP, 2018, s. 8).

SİÜ'nün ana hizmet birimleri; fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, meslek yüksekokulları, merkez müdürlükleri ile bölüm başkanlıklarından oluşurken; rektör danışmanları, iç denetim birimi, strateji geliştirme daire başkanlığı ve hukuk müşavirliği denetim ve danışma birimini oluşturmaktadır. Diğer daire başkanlıkları, müdürlükler ve diğer idari birimler ise destek ve yardımcı hizmet birimini oluşturup, eğitim-öğretim hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesini sağlamaktadır (SİÜFR, 2017, s. 42).

SİÜ'nün kurulduğu yıldan bu yana kadarki on yıllık süre içindeki rektörleri; Prof. Dr. Recep ZİYADANOĞULLARI ve Prof. Dr. Murat ERMAN'dır (SİÜ SOS-BİL, 2018).

2.4. AKADEMİK VE İDARİ BİRİMLERİN YAPISI

SİÜ bünyesinde gerçekleştirilen eğitim-öğretim faaliyetlerinin mimarı; akademik ve idari personeldir. Aşağıda SİÜ'nün akademik ve idari birimlerin yapısı hakkında ayrıntılı analiz yapılacaktır.

2.4.1. Akademik Yapısı

Akademik birimler; üniversiteye bağlı fakülte, yüksekokul, konservatuar, meslek yüksekokulu, enstitü ve araştırma merkezleri ile bölüm başkanlıklarını ifade etmektedir. Bölüm ve anabilim dallarının eğitim-öğretim etkinliğini arttıracak öğrenme ortamlarını sağlayacak derslik, bilgisayar laboratuvarı, kütüphane, toplantı salonu, atölye, klinik, laboratuvar, tarım alanları, sergi alanı, bireysel ve grup çalışma alanları vb. altyapı ve hizmet binaları mevcuttur. Modern bir üniversitenin akademik birimlerini oluşturan fakülteler, enstitüler ve yüksek okullar SİÜ'nün bünyesinde de bulunmaktadır (SİÜ SOS-BİL, 2018).

SİÜ beşeri sermayenin başarıdaki önemini farkında olup, stratejik amaçlara ulaşmada insan kaynaklarını etkili ve verimli şekilde kullanmayı kendisine ilke edinmiştir. Bu çerçevede akademik personel için bilimsel araştırma projeleri ve yayınlar çeşitli biçimlerde teşvik edilmekte, idari personelin gelişimi ve yükselmesi için hizmet içi eğitim programları düzenlenmektedir. SİÜ'nün eğitim-öğretim kadrosunun, nicelik ve nitelik olarak sürdürülebilirliğini güvence altına almak için akademik personele ulaşım, barınma ve eğitim olanakları sağlanmaktadır. Ayrıca gelişmekte olan yeni bir üniversite olması sebebiyle akademik personele geliştirme ödeneği verilmektedir. SİÜ'nün eğitim-öğretim sürecini etkin şekilde yürütebilmesi için anabilim dallarında yerli öğretim üyesi sayısına sahip olması gerekmektedir. Bazı programlarda dersleri verecek yeterli sayıda öğretim elemanı bulunmadığından, üniversitenin farklı birimlerinden veya diğer kamu kurumlarından izin alınmak suretiyle dışarıdan ders vermek üzere alanında uzman kişilerden destek alınmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 11).

SİÜ Kezer Yerleşkesi'nin bulunduğu alanda Tıp Fakültesi ve Hukuk Fakültesi gibi fakültelerin ve daha farklı bölümlerin açılması çalışmaları devam etmektedir. Tıp Fakültesi için YÖK'ten karar çıkmış olup, yer tespit çalışmalarına başlanmıştır.

Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlayan beşeri sermayenin oluşumu için SİÜ bünyesinde açılacak yeni fakülte ve bölümlerde öğrenci ve öğretim elamanı sayısını arttıracaktır. SİÜ’de açılacak yeni eğitim-öğretim birimleri ile eğitim-öğretim seviyesinin nitelik olarak ta arttırılması gerekmektedir (SİÜPP, 2017, s. 20).

Tablo 2.9. SİÜ’nün Akademik Birim Sayısı

Fakülte	Enstitü	Yüksekokul	M.Y.O
8	4	4	5
Program	Anabilim Dalı	Bilim Dalı	Ana sanat Dalı
100	189	25	2
Arş. Uyg. Mer.	Bölüm	Yüksek lisans Pr.	Doktora Pr.
15	118	28	2

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

SİÜ 1976 yılında Dicle Üniversitesine bağlı Dicle Eğitim Enstitüsü olarak, ilk kurulduğu zaman küçük bir enstitü iken şu anda 8 fakülte, 4 enstitü, 4 yüksekokul, 5 meslek yüksek okulu, 15 araştırma uygulama merkezi, 118 bölüm, 100 program, 189 anabilim dalı, 25 bilim dalı, 2 ana sanat dalı, 28 yüksek lisans programı ve 2 doktora programı ile yukarıdaki Tablo 2.9’da gösterildiği gibi büyük bir üniversiteye dönüşmüştür (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 2.10. SİÜ’nün Yıllara Göre Program Sayısı

Akademik Program	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ön lisans	24	25	25	17	21	31	45	39	49
Lisans	13	14	14	9	23	28	36	41	46
Yüksek Lisans	1	2	0	0	10	13	22	28	29
Doktora	0	0	0	0	0	2	2	2	2
Toplam	38	41	39	26	54	74	105	110	126

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

Yukarıdaki Tablo 2.10’da SİÜ’nün yıllara göre akademik program sayısı gösterilmektedir. 2007 yılında kurulan SİÜ bir kaç eğitim binasından oluşmakta iken zamanla yeni akademik programlar ve binaların sayısının artmasıyla beraber SİÜ bünyesindeki akademik çalışmalar da artmıştır. Bir üniversite ne kadar çok akademik programa sahipse o kadar çok öğrenciyi de bünyesinde barındırmaktadır. SİÜ’nün yıllara göre program sayıları analiz edildiğinde; 2009 yılında 38 akademik kademe

programı varken, 2017 yılı itibariyle 126 akademik kademe programı bulunmaktadır (YÖK İstatistik, 2018).

SIÜ'nün kuruluş yılı olan 2007 yılından, 2016 yılına kadar geçen süre içinde akademik personel sayısı da hızla artmıştır. 2007 yılında 43 olan akademik personel sayısı, 2016 yılına geldiğinde 452 akademik personel sayısına ulaşmıştır. Üçüncü bölümde akademik personel sayısının SIÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişimine yapmış olduğu katkılara değinilecektir. Aşağıdaki Tablo 2.11'de SIÜ'nün yıllara göre akademik personel sayısı gösterilmektedir (SIÜPP, 2018, s. 37).

Tablo 2.11. SIÜ'nün Yıllara Göre Akademik Personel Sayısı

Akademik Personel	2007	2008	2009	2010	2011
Öğretim Üyesi	12	12	26	33	42
Öğretim Elemanı	31	31	54	100	139
Toplam	43	43	80	133	181
Akademik Personel	2012	2013	2014	2015	2016
Öğretim Üyesi	47	78	116	154	157
Öğretim Elemanı	157	219	252	258	295
Toplam	204	297	368	412	452

Kaynak: SIÜPP (2018)

Ülkemizde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde 14.397.974 öğrenci eğitim hizmetinden yararlanırken, 155.256 akademik personel bu eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştirmiş olup, 93 üniversite öğrencisine 1 akademik personel düşmektedir. SIÜ'nün 2016-2017 eğitim-öğretim dönemindeki akademik personel sayısı 452 olup, 11.058 üniversite öğrencisine eğitim-öğretim hizmeti verilmiştir (SIÜKİDR, 2016, s. 29).

Yaklaşık olarak her 25 üniversite öğrencisine bir akademik personel düşmekte olup, ülkemiz standartlarına göre oldukça iyi bir durumdadır (YÖK İstatistik, 2018). SIÜ 665 adet akademik personel kadrosuna sahiptir ancak bu kadronun tamamı dolu değildir. SIÜ 01.06.2018 tarih itibariyle akademik personel sayısı; 12 profesör, 26 doçent, 137 yardımcı doçent, 104 öğretim görevlisi, 14 okutman, 11 uzman ve 192 araştırma görevlisi ile toplamda 496 akademik personelin hizmet verdiği büyük bir eğitim merkezi haline gelmiştir. 665 adet akademik personel kadronun tamamının dolmamasına rağmen SIÜ çevre illerdeki üniversitelere göre nitelikli ve yeterli

sayıda akademik personele sahiptir. 01.06.2018 tarih itibari ile Batman Üniversitesi 431 akademik personele, Bitlis Eren Üniversitesi 393 akademik personele, Hakkari Üniversitesi 333 akademik personele, Şırnak Üniversitesi 262 akademik personele sahip olup, SİÜ Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki diğer yeni üniversitelere göre akademik personel sayısında daha iyi bir seviyededir. Mevcut öğretim üyesi kadrosu, ilgili bölümlerin ihtiyacı olan eğitim-öğretim hizmetlerinin işlerliğini sağlamaktadır (YÖK İstatistik, 2018).

SİÜ'de 169 akademik personel kadrosunun günümüzde hala boş olması Siirt ilinin sosyal ve kültürel alanda geri kalmışlığından, yukarıdaki başlıklar altında sayılan eksik yönlerden dolayı tercih edilmemesinden kaynaklandığı ortadadır. Yeni bir üniversite olmasına rağmen akademik kadrodaki, kadro doluluk anlamdaki yetersizlik nedeniyle yeni birim ve bölümlerin açılmasında zorluk yaşamaktadır. SİÜ çok farklı kültürden öğrenci ve öğretim elemanının olduğu uluslararasılaşmaya çalışan bir üniversitedir. Aşağıdaki Tablo 2.12'den de anlaşılacağı üzere 9 yabancı uyruklu akademik personel Siirt Üniversitesinde eğitim-öğretim hizmetinin verilmesi için çalışmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 25).

Tablo 2.12. Yabancı Uyruklu Akademik Personel Sayısı

Birim	Profesör	Doçent	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Toplam
Yabancı Uyruklu Akademik Personel	1	1	2	5	9

Kaynak: SİÜSP (2017)

Uluslararasılaşmayı kendine büyük bir hedef yapan, SİÜ küreselleşen dünyada yerini alabilecek öğrenciler yetiştirmek için akademik kadronun sayısal ve niteliksel eksikliklerini gidermek zorundadır (SİÜSP, 2017, s. 17). Bu zorluk zaman içerisinde yapılacak yeni öğretim elemanları alımıyla eğitim-öğretim kadrosu daha da güçlendirilerek giderilebilecektir. SİÜ tarafından hazırlanan gerek 2013-2017 stratejik planı ve gerekse 2018-2022 stratejik planında üniversitenin amaç ve hedeflerinden biri de öğretim elemanları sayısını arttırmaktır (SİÜSP, 2012, s. 34).

Aşağıdaki Tablo 2.13'ten de anlaşılacağı üzere SİÜ'nün akademik personelinin büyük bir çoğunluğu erkeklerden oluşmakta olup üniversite bünyesinde hiç kadın profesör çalışmamaktadır. Erkek öğretim elemanları kadın öğretim elemanlarının üç

katıdan bile daha fazladır. Bu durum SİÜ'nün kadın öğretim elemanları tarafından desteklenmediğinin en büyük göstergesidir (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 2.13. SİÜ'nün Akademik Personel Sayısı, 2017-2018

Akademik Personel Unvanı	Erkek	Kadın	Toplam
Profesör	12	0	12
Doçent	22	4	26
Yardımcı Doçent	115	22	137
Öğretim Görevlisi	89	15	104
Okutman	11	3	14
Uzman	9	2	11
Araştırma Görevlisi	135	57	192
Genel Toplam	393	103	496

Kaynak: YÖK İstatistik (2018).

SİÜ'nün akademik personel sayısı 496 kişiden oluşması ve bu personellerin aileleri ile beraber Siirt ilinde yaşamaları, Siirt ekonomisine ister istemez ekonomik anlamda katkı yapmaktadır. Siirt ili için büyük bir istihdam olanağı oluşturan SİÜ bünyesinde çalışan personel ile çalışan bir bilim fabrikası gibidir. Çalışmanın üçüncü bölümünde SİÜ'nün Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine doğrudan gelir ve doğrudan istihdama katkısı üniversite personel sayısı itibari ile analiz edilecektir. Aşağıda SİÜ'de bulunan fakülteler, enstitüler, yüksek okullar ve meslek yüksekokulları hakkında ayrıntılı bir analiz yapılacaktır (SİÜPP, 2016, s. 40).

2.4.1.1. SİÜ Bünyesindeki Fakülteler

SİÜ bünyesindeki sekiz fakültede, eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışılmaktadır. Aşağıda bu fakülteler hakkında ayrıntılı bir analiz yapılacaktır.

2.4.1.1.1. Eğitim Fakültesi

Eğitim fakültesi bir ülkenin öğretmen ihtiyacını gideren eğitim-öğretim birimlerindedir. SİÜ bünyesinde kurulan Eğitim Fakültesi de Siirt ilinde ikamet eden öğrencilerin bu fakültelerden mezun olduktan sonra yine Siirt şehrinde öğretmen olarak yaşamlarına devam etmesini sağlamaktadır. SİÜ'nün temeli ve ilk binası Siirt Eğitim Fakültesi'dir. Kız İlk Öğretmen Okulu olarak 1967 yılında açılan bu birim, 1976-1977 eğitim-öğretim döneminde 2 yıllık Siirt Eğitim Enstitüsü olarak hizmet vermiştir. 1982 yılında ise Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne bağlanarak Siirt Eğitim Yüksekokulu adını almıştır. Yüksekokul olarak sınıf öğretmenliği

alanında öğretmen yetiştiren bu birim 1989-1990 eğitim-öğretim döneminde Siirt Eğitim Fakültesi adını almıştır. Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi 17.05.2007 tarihinde kabul edilen ve 29.05.2007 tarih ve 26536 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, 5662 Sayılı Kanun ile kurulan SİÜ’ye bağlanmıştır. Eğitim Fakültesi 2 bloktan oluşmakta olup, 11.337 m² kapalı alana sahiptir. Bünyesinde 2 derslik, 2 laboratuvar, 1 konferans salonu, 4 toplantı salonu ile 49 öğretim elemanı odası ve ofis bulunmaktadır. Siirt Eğitim Fakültesi; İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilimler Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinden oluşmaktadır (SİÜ SAĞ-BİL, 2018).

Aşağıdaki Tablo 2.14’te ayrıntılı gösterildiği gibi 1.957 öğrenci 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde Eğitim Fakültesi’nde eğitim-öğretim görmüştür (SİÜPP, 2018, s. 15).

Tablo 2.14. Eğitim Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Farabi Gelen Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Eğitim Fakültesi	887	1.062	8	8	76	1.957

Kaynak: SİÜPP (2018).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.15’te ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi, Eğitim Fakültesi’nde 75 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 11).

Tablo 2.15. Eğitim Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Doçent	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Okutman	Araş. Gör.	Toplam
Eğitim Fakültesi	6	25	14	3	27	75

Kaynak: SİÜSP (2017).

2.4.1.1.2. Fen Edebiyat Fakültesi

Fen-Edebiyat fakültesi bünyesinde yapmış olduğu çalışmalar ile kurulduğu bölgenin ve şehrin kendine has özelliklerini araştırıp bilimsel araştırmalar yapan eğitim-öğretim birimlerindedir. SİÜ Fen Edebiyat Fakültesi’de bölgenin coğrafi ve tarihi yönleri ile zenginliklerini araştırarak, bölgeye has endemik bitkileri tespit etme çalışmaları yaparak Siirt şehrinin daha önemli bir konuma gelmesini sağlayabilir.

SIÜ Fen-Edebiyat Fakültesi 17.05.2007 tarihinde kurulmuş, Biyoloji ve Matematik bölümleri oluşturularak, öğrencilerin alınmasına 2008-2009 eğitim-öğretim döneminde başlanmıştır. Fen-Edebiyat Fakültesi binasında genel kimya laboratuvarı, kimya araştırma laboratuvarı, Siirt Meslek Yüksekokulu binasında bir araştırma laboratuvarı ve Eğitim Fakültesi binasında da uygulamalı derslerin verildiği biyoloji laboratuvarı bulunmaktadır. Fen-Edebiyat Fakültesi 2 bloktan oluşmakta olup 14.250 m² kapalı alana sahiptir. Bünyesinde 24 adet derslik, 6 adet seminer sınıfı, 8 adet deney hazırlık sınıfı, 25 adet laboratuvar (17 adet fizik laboratuvarı, 7 adet kimya laboratuvarı, 1 adet biyoloji laboratuvarı, 3 adet bilgisayar laboratuvarı), 3 adet konferans salonu ve 42 adet öğretim elemanı odası ve ofis bulundurmaktadır. Günümüzde 01.06.2018 tarih itibari ile Fen-Edebiyat Fakültesi; Biyoloji, Kimya, Matematik, Sosyoloji, Tarih ve Coğrafya bölümlerinden oluşmaktadır (SIÜ FEN, 2018).

Aşağıdaki Tablo 2.16’da ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi SIÜ Fen-Edebiyat Fakültesi’nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde 1.085 üniversite öğrencisi eğitim-öğretim hizmetinden yararlanmışır (SIÜYPİDR, 2018, s. 18).

Tablo 2.16. Fen Edebiyat Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Fen-Edebiyat Fakültesi	507	578	198	15	1085

Kaynak: SIÜYPİDR (2018).

SIÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.17’de ayrıntılı bir şekilde açıklandığı gibi Fen Edebiyat Fakültesi’nde 75 akademik personel eğitim öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesini sağlamıştır (SIÜPP, 2018, s. 15).

Tablo 2.17. Fen Edebiyat Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Doçent	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	Toplam
Fen-Edebiyat Fakültesi	5	20	1	49	75

Kaynak: SIÜPP (2018).

2.4.1.1.3. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi

Mühendislik-Mimarlık Fakültesi bünyesinden mezun olan öğrencilerin mimar ve mühendis statüsünü elde etmelerini sağlayan eğitim-öğretim birimidir. SIÜ

Mühendislik-Mimarlık Fakültesi de Siirt şehrinin ihtiyacı olan mimar ve mühendis açığının giderilmesini sağlamaktadır. 5662 Sayılı Kanun ile 2007 yılında kurulan Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde Kimya Mühendisliği bölümünde eğitim-öğretime başlamıştır. 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde ise Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği ve Gıda Mühendisliği bölümleri de açılmıştır. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi 3 blok ve 1 adet ısı merkezinden oluşmakta olup, 21.000 m² kapalı alana sahiptir. Bünyesinde 23 adet derslik, 50 adet laboratuvar, 1 adet konferans salonu, 2 adet tercüman odası ve 61 adet öğretim elemanı odası ve ofis bulunmaktadır. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi üretime yönelik süreçlerin geliştirilmesi ve bölgede yeni istihdam alanlarının açılmasına katkıda bulunmak, alternatif enerji kaynakları bakımından zengin olan bölgenin bu kaynakları istihdama yönelik çalışmalar yapmak, bilgisayar, görüntüleme, uzaktan algılama ve robotik konusunda bölgedeki öncelikler baz alınarak çalışmalar yapmaktadır (SİÜ MÜH-Mİ, 2018).

SİÜ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.18'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 581 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜSP, 2017, s. 27).

Tablo 2.18. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	427	154	112	128	581

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.19'da ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'nde 69 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 27).

Tablo 2.19. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Akademik Personel, 2016-2017

Birim	Profesör	Doçent	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	Toplam
Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	3	3	20	3	49	69

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'nden mezun olan öğrenciler, Organize Sanayi Bölgesinde, Küçük Sanayi Sitesinde, Siirt Fıstık Fabrikasında, Siirt ili

Kurtalan ilçesindeki Limak Çimento Fabrikası'nda, ve Siirt ili çevresinde bulunan barajlarda ve kamu sektöründe de istihdam edilebilmektedirler.

2.4.1.1.4. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bir ülkenin ihtiyacı olan kalifiye personelin yetiştirilmesi ve uzmanlık alanlarında bilimsel araştırmaların yapılmasını sağlayan eğitim-öğretim birimidir. SİÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden mezun olan öğrenciler hem Siirt şehrinin hem de ülkemizin ihtiyaç duyduğu personelin yetişmesini sağlamaktadır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 19.04.2012 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında alınan kararla SİÜ bünyesinde kurulmuş olup, söz konusu karar 05.07.2012 tarihli ve 2012/3449 sayılı kararname ile Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde, İktisat, Maliye ve İşletme Bölümleri ile eğitim-öğretim faaliyetlerine başlanmış olup; sonraki dönemlerde de Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Ekonometri, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümlerine de öğrenci alımı planlanmaktadır (SİÜ İİBF, 2018).

SİÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.20'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 705 öğrenci eğitim-öğretim hizmetinden yararlanmıştır (SİÜPP, 2018, s. 16).

Tablo 2.20. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
İİBF	370	335	84	82	705

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.21'de ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 24 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 28).

Tablo 2.21. İİBF Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Profesör	Doçent	Yrd.Doç.	Araş. Gör.	Toplam
İİBF	2	2	8	12	24

Kaynak: SİÜSP (2017).

2.4.1.1.5. Ziraat Fakültesi

Ziraat Fakültesi bir bölgenin kendine has tarım ürünlerinin en modern teknikler kullanarak en kaliteli ve en fazla verimin alınmasını sağlayacak eğitim-öğretim birimidir. SİÜ Ziraat Fakültesi de Siirt şehrinin kendine has tarım ürünlerini özellikle Siirt fıstığının daha kaliteli ve daha verimli olmasını sağlayacak çalışmalar yapmalıdır. 2012 yılında kurulan Ziraat Fakültesi bünyesinde dokuz bölüm ve yirmi altı anabilim dalı bulunmaktadır. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında eğitim-öğretim vermeye başlamış olup, Bahçe Bitkileri ve Tarla Bitkileri bölümlerine öğrenci alımı yapılmıştır. 2015-2016 eğitim-öğretim döneminde Bitki Koruma bölümüne, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ise Biyosistem Mühendisliği ve Zootečni bölümlerine öğrenci alımı yapılmıştır. 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ise Tarımsal Biyoteknoloji bölümüne öğrenci alımı yapılmıştır. Modern tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması, alternatif tarım faaliyetleri ve bitki yetiştiriciliği uygulamaları, tohum geliştirme ve ıslahı, tıbbi ve aromatik bitki üretiminin bölgeye adaptasyonu ve araştırmaları gibi konularda çalışmalar yapmaktadır. Siirt ilinin önemli tarımsal faaliyetleri arasında yer alan fıstık yetiştiriciliği, nar yetiştiriciliği, bağcılık, bal üreticiliği ve el sanatları yapımında hammadde olarak kullanılan tiftik üretimi bölge ekonomisi için oldukça önemlidir. Bu ürünler üzerinde yapılacak bilimsel araştırmalar ve ıslah çalışmaları ile bölgedeki ürün veriminin maksimum düzeye çekilmesi planlanmaktadır. Ilısu Barajı'nın tamamlanması ile birlikte tatlı su ve kıyı balıkçılığı önem kazanacağı için su ürünlerine yönelik balık çeşitliliğinin artırılmasıyla ilgili çalışmalarda yapılacaktır (SİÜ ZİRAAT, 2018).

Bu anlamda bölge halkının bilgilendirilerek bilinçli üretim yapmaya yönlendirilmesi ve öncelikle şehir ve daha sonrasında bölge ekonomisinin geliştirilmesi için Siirt ilinde Ziraat Fakültesi'nin kurulmuş olması Siirt halkının zirai faaliyetler sonucu elde ettiği ekonomik gelişimi için de çok önemlidir. Ziraat Fakültesi'nde yapılacak bilimsel araştırma ve çalışmalarla birlikte Siirt fıstık ağacı ve Bıtım ağacından birim başına ürün kalitesi artırılabilir. SİÜ Ziraat Fakültesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.22'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 204 öğrenci eğitim-öğretim hizmetinden yararlanmıştır (SİÜYPİDR, 2018, s. 17).

Tablo 2.22. Ziraat Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Yabancı Uyruklu	Toplam
Ziraat Fakültesi	131	73	10	204

Kaynak: SİÜYPİDR (2018).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.23'te ayrıntılı bir şekilde ele alındığı gibi Ziraat Fakültesi'nde 60 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesini sağlamıştır (SİÜPP, 2018, s. 19).

Tablo 2.23. Ziraat Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Profesör	Doçent	Yrd. Doç.	Araş. Gör.	Toplam
Ziraat Fakültesi	3	3	28	26	60

Kaynak: SİÜSP (2017).

2.4.1.1.6. İlahiyat Fakültesi

İlahiyat Fakültesi ülkenin ihtiyacı olan imam, vaiz ve müftünün yetiştirilmesini sağlayan eğitim-öğretim birimlerindedir. SİÜ İlahiyat Fakültesi de Siirt şehrinin ihtiyacı olan imam, vaiz ve müftünün yetiştirilmesini sağlamaktadır. 16.12.2011 tarih ve 2605 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile SİÜ bünyesinde İlahiyat Fakültesi kurulmuştur. YÖK Yürütme Kurulunca fakülte bünyesinde üç bölüm altında anabilim ve bilim dallarının açılması uygun görülmüştür. İlahiyat Fakültesi 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 203 öğrenciyle eğitim-öğretime başlamıştır. Siirt ili Tillo ilçesinde yüzyıllardır devam eden medrese alim yetiştirme geleneği bulunmaktadır. Bu medreseler sayesinde medrese alim yetiştirme eğitimi açısından zengin olan bölge potansiyelinden faydalanılarak; geleneksel eğitim metotlarını dışlamadan medrese eğitimi ile klasik ilahiyat eğitimini sentezlenerek yeni eğitim-öğretim modellerini birleştirilerek iki farklı eğitim metoduyla öğretilen dini eğitimin tek çatı altında birleştirilerek öğrenci profilinde kaliteyi artırma çalışmaları Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde yapılmaktadır (SİÜ İlahiyat, 2018).

Tablo 2.24. İlahiyat Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
İlahiyat Fakültesi	580	570	497	69	1.150

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ İlahiyat Fakültesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde yukarıdaki Tablo 2.24'te ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 1.150 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜSP, 2017, s. 31).

Tablo 2.25. İlahiyat Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Profesör	Doçent	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	Toplam
İlahiyat Fakültesi	2	1	12	12	19	46

Kaynak: SİÜPP (2018).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde yukarıdaki Tablo 2.25'te ayrıntılı bir şekilde ele alındığı gibi İlahiyat Fakültesi'nde 46 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜPP, 2018, s. 19).

2.4.1.1.7. Veteriner Fakültesi

Veteriner Fakültesi ülkenin ihtiyacı olan veteriner hekimin yetiştirilmesini sağlayan eğitim-öğretim birimlerindedir. SİÜ Veteriner Fakültesi de Siirt şehrinde hayvancılığın gelişimi ile beraber ihtiyaç olan veteriner hekimlerinin yetiştirilmesini sağlamaktadır. 06.06.2013 tarih ve 28698 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2013/4898 Numaralı Bakanlar Kurulu Kararı ile SİÜ Veteriner Fakültesi kurulmuştur. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğrenci alınmaya başlanmıştır. SİÜ Veteriner Fakültesi'nin eğitim-öğretim süresi 5 yıldır. Veteriner Fakültesi beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerden Klinik Bilimler Bölümü hayvan hastanesiyle birlikte Merkez Yerleşkede bulunmakta, Temel Bilimler, Klinik Öncesi Bilimler, Zootekni ve Hayvan Besleme ile Gıda Hijyeni ve Teknolojisi bölümleri Kezer yerleşkesinde bulunmaktadır. SİÜ Veteriner Fakültesi, laboratuvarlarında eğitim, araştırma ve teşhise yönelik analiz işlemlerini yürütme, klinik bilimler bölümünü oluşturan iç hastalıkları, cerrahi, doğum ve jinekoloji ile dölerme ve suni tohumlama anabilim dallarının etkinlikleriyle eğitim ve araştırma yanında her türlü muayene, teşhis, tedavi ve operasyonu gerçekleştirerek, topluma hizmet edilmektedir. Modern hayvancılık uygulamaları; küçük baş (keçi ve koyun) hayvan üretimi ve ıslahı, biyoteknolojik yöntemler (sperma payetleme merkezinin kurulması) kullanılarak yüksek verimli kültür ırkı hayvan sayısının artırılması, kanatlı hayvan yetiştiriciliğinin modern usullerle ve yaygınlaştırılarak yapılması, hayvan sağlığı hizmetlerinin bilinçli ve yaygınlaştırılarak gerçekleştirilmesi, bu

konuda uygulamaya yönelik AR-GE faaliyetlerinin geliştirilerek desteklenmesi, toplum sağlığını da ilgilendiren zoonos hastalıklarla mücadele imkanlarının artırılması ve hayvansal ürünlerin ticarileşerek ulusal çapta markalaşması konularında çalışmaların yürütülmesi planlanmaktadır (SİÜ Veteriner, 2018).

Veterinerlik Fakültesi bünyesinde gerçekleştirilecek olan bilimsel ve akademik çalışmalar sayesinde Siirt ilinde ve köylerinde yapılan hayvancılıktan elde edilen verim artabilecektir. SİÜ Veteriner Fakültesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.26'da ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 241 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜYPİDR, 2018, s. 17).

Tablo 2.26. Veteriner Fakültesi Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Yabancı Uyrıklı	Toplam
Veteriner Fakültesi	180	61	17	241

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.27'de ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Veteriner Fakültesi'nde 34 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesini sağlamıştır (SİÜPP, 2018, s. 19).

Tablo 2.27. Veteriner Fakültesi Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Profesör	Doçent	Yrd. Doç.	Araş. Gör.	Toplam
Veteriner Fakültesi	1	1	14	18	34

Kaynak: SİÜPP (2018).

2.4.1.1.8. Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

YÖK tarafından kabul edilen ve Milli Eğitim Bakanlığı'na sunulan teklif Bakanlıkça onaylanmış ve SİÜ Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi kuruluşu ile ilgili başvuru sürecinin aşamaları tamamlanmıştır. Fakülte bünyesinde; Mimarlık bölümü, Şehir ve Bölge Planlama bölümü, Peyzaj Mimarlığı bölümü, Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümü, İç Mimarlık bölümü, Grafik Tasarım bölümü, Müzik bölümü ve Resim bölümü bulunmakta olup öğrenci alımına başlanmamıştır (SİÜ GSTF, 2018).

2.4.1.2. Bünyesindeki Enstitüler

SİÜ bünyesinde dört enstitüde eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışılmaktadır. Aşağıda bu enstitüler hakkında ayrıntılı bir analiz yapılacaktır.

2.4.1.2.1. Fen Bilimleri Enstitüsü

Fen Bilimleri ile ilgili lisansüstü eğitimi düzenlemek, yürütmek ve denetlemek üzere 2009 yılında SİÜ bünyesinde Fen Bilimleri Enstitüsü kurulmuştur. Enstitü bünyesinde, Kimya, Kimya Mühendisliği, Biyoloji, Tarla Bitkileri, Bahçe Bitkileri, Zootekni, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Gıda Mühendisliği ve Matematik anabilim dallarında yüksek lisans eğitimi verilmektedir (SİÜ FEN-BİL, 2018).

SİÜ Fen Bilimleri Enstitüsü'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.28'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 322 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜPP, 2018, s. 15).

Tablo 2.28. Fen Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Toplam
Fen Bilimleri Enstitüsü	250	78	39	322

Kaynak: SİÜPP (2018).

2.4.1.2.2. Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Sosyal bilimler alanında lisansüstü eğitimi düzenlemek, yürütmek ve denetlemek üzere 2007 yılında SİÜ bünyesinde Sosyal Bilimleri Enstitüsü kurulmuştur. Enstitü bünyesinde, Türkçe Eğitimi, Eğitim Programları ve Öğretimi, Eğitim Yönetimi Teftişi Plan ve Ekonomisi, Bölgesel Kalkınma İktisadi anabilim dallarında yüksek lisans eğitimi verilmektedir. Sosyal bilimlerde lisansüstü seviyesinde araştırmalar yaparak sorunlara bilimsel çözümler üretebilen, olaylara eleştirel ve sorgulayıcı bakış açısıyla yaklaşan, disiplinler arası çalışmaya önem veren, analitik düşünme becerisi gelişmiş, girişimci, dil ve zihinsel becerileri üst düzeyde nitelikli insan gücünü ülkemize kazandırmayı hedefleyen bir kurum olan Sosyal Bilimleri Enstitüsü bu amaçla çalışmalarını hızla sürdürmektedir. Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde hazırlanan tez ve projeler SİÜ'nün bilimsel yayın sayısını arttırırken üniversitenin başarısına da destek vermektedir (SİÜ SOS-BİL, 2018)

Tablo 2.29. Sosyal Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Fakülte	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyraklı	Toplam
Sosyal Bilimler Enstitüsü	288	87	90	25	375

Kaynak: SİÜPP (2018)

SİÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.29'da ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 375 öğrenci eğitim-öğretim hizmetinden yararlanmıştır (SİÜPP, 2018, s. 15).

2.4.1.2.3. Sağlık Bilimleri Enstitüsü

SİÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 05.06.2015 tarihinde rektörlüğe bağlı olarak kurulmuştur. Sosyal Bilimler Enstitüsü 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 19. maddesi gereğince kurulan SİÜ bünyesindeki dört enstitüden biridir. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün amacı; Siirt Üniversitesinde Sağlık Bilimlerine dayalı yüksek lisans ve doktora öğretimini, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun amaç ve ilkeleri doğrultusunda ve "*Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği*" ile "*Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*" hükümleri çerçevesinde yerine getirilmektedir. Sağlık Bilimleri Enstitüsü bilimin ışığında sloganıyla, öğrencilerinin potansiyellerini ortaya koymalarına fırsat verecek bir ortamda, üst düzeyde lisansüstü eğitim verilmesini sağlayarak, yaratıcı ve evrensel bilime katkı yapan bilim adamları ve uzmanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Sağlık bilimleri alanında eğitim ve araştırmalarıyla uluslararası düzeyde saygın ve tercih edilen, topluma liderlik yapabilen bilim adamı ve uzmanlar yetiştiren bir kurum olmayı amaçlamıştır. SİÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü; Veteriner Fakültesi, Sağlık Yüksekokulu ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyesindeki anabilim dallarına ait farklı programlarda doktora, yüksek lisans ve tezsiz yüksek lisans eğitime başlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmekte ve koordine etmektedir. Sağlık Bilimleri Enstitüsü 01.09.2018 tarih itibari ile öğrenci alımı bulunmamaktadır (SİÜ SAĞ-BİL, 2018).

2.4.1.2.4. Yaşayan Diller Enstitüsü

Yaşayan Diller Enstitüsü özellikle Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki üniversitelerde sıkça karşılaşılan bir enstitüdür. Bu bölgede bu enstitünün açılmasının en önemli sebebi Türkçe dışında yöresel dillerin de kullanılmasıdır. SİÜ Yaşayan

Diller Enstitüsü de Siirt şehrinde günümüzde konuşulan dillerin unutulmaması ve devamlılığının sağlanmasına yönelik çalışmalar yapmaktadır. Yaşayan Diller Enstitüsü Milli Eğitim Bakanlığı'nın 09.05.2013 tarihli ve 906495 sayılı yazısı ile Bakanlar Kurulu Kararı gereği 06.06.2013 tarihinde kurulmuştur. Enstitü bünyesinde Kürt Dili ve Kültürü Anabilim Dalı, Arap Dili ve Kültürü Anabilim Dalı ve Süryani Dili ve Kültürü Anabilim Dalı bulunmaktadır. Enstitü SİÜ Merkez Yerleşke'sinde hizmet vermektedir. Yaşayan Diller Enstitüsü önemli kültürel miraslardan biri olarak kabul edilen yerel diller konusunda yazılı bir kültür oluşturmak ve kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya bulunan dillerin kültürel devamlılığını sağlamak amacıyla kurulmuştur. Siirt ili üç dilli kardeş şehri olarak sahip olduğu dil zenginliği ile evrensel değerler ışığında bilgi, birikim ve becerileri ile bölgesindeki ekonomik, sosyal, kültürel ve sportif gelişmelere katkı sağlayarak, etik değerlere duyarlı, paylaşımcı, araştırmacı ve mesleki açıdan yetkin bireyler yetiştirmek için öğrenci almak üzere kurulmuştur. Eğitim, öğretim ve araştırma kalitesi ile tanınmış, yerel ve ulusal sorunları çözmeye yönelik sanayi ve toplumun işbirliği ile çalışmalar yapan evrensel değerlere saygılı, toplam kalite yönetimi ilkelerini benimsemiş sürekli gelişen bir üniversite olmak için bu enstitünün kurulması son derece önemlidir. SİÜ Yaşayan Diller Enstitüsü'ne 01.09.2018 tarih itibari ile öğrenci alımı henüz gerçekleşmemiştir (SİÜ YDE, 2018).

2.4.1.3. Bünyesindeki Yüksekokullar

SİÜ bünyesinde dört yüksekokulda eğitim-öğretim hizmeti gerçekleştirilmektedir. Aşağıda bu yüksekokullar hakkında ayrıntılı bir analiz yapılacaktır.

2.4.1.3.1. Sağlık Yüksekokulu

1963 yılında ilkokuldan sonra 3 yıllık eğitime dayalı olarak açılan Sağlık Yüksekokulu, 1979-1980 eğitim-öğretim döneminde ortaokula dayalı, 1980-1982 eğitim-öğretim döneminde 2 yıl uygulamaya dayalı 4 yıllık Sağlık Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. 1982-1983 eğitim-öğretim döneminde Ebelik Bölümüne dönüştürülmüştür. 1996-1997 eğitim-öğretim döneminde faaliyete geçen Sağlık Yüksekokulu, 29.05.2007 tarih ve 26536 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5662 Sayılı Kanun ile yeni kurulan 17 üniversiteden biri olan SİÜ'

ye bağlanmıştır. Yüksekokul'un amacı, bilim ve teknolojiye dayalı yaklaşım ve yöntemlerle eğitilmiş, birey, aile ve toplumun sağlığını koruma, geliştirme ve sürdürmede; bakım, eğitim, araştırma, yönetim, danışmanlık ve liderlik rollerini etkin olarak gerçekleştiren hemşire ve sağlık memurlarının yanı sıra, akademik alanda çalışan hemşire ve sağlık memurlarının yetişmesini sağlamak, temel sağlık eğitiminin ve hizmetlerinin gelişmesine katkıda bulunmaktır. Sağlık Yüksekokulu bünyesinde Siirt şehrinin sağlık problemleri için ihtiyaç duyulan Hemşirelik Bölümü, Ebelik Bölümü, Beslenme ve Diyetetik Bölümü ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü bulunmaktadır (SİÜ SAĞ-YÜK, 2018).

Sağlık Yüksek Okulu Siirt ilinin ihtiyaç duyduğu sağlık personelini yetiştirerek, özel hastanelerin ihtiyaç duyduğu hemşire açığının giderilmesini sağlamaktadır. Siirt şehrinde yaşayan ve ailesi Siirt ilinde olan Sağlık Yüksek Okulu'ndan mezun olan öğrenciler Siirt ilinde bulunan özel hastanelerde istihdam edilebilmektedir. Siirt ilinden gitmek istemeyen öğrenciler de KPSS sınavı ile Siirt Devlet Hastanesi bünyesinde çalışmak için devlet memurluğuna atanabilmektedir.

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.30'da ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Sağlık Yüksekokulu'nda 20 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 37).

Tablo 2.30. Sağlık Yüksekokulu Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Doçent	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Okutman	Araş. Gör.	Toplam
Sağlık Yüksekokulu	2	9	4	3	2	20

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ Sağlık Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.31'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 697 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜYPİDR, 2018, s. 17).

Tablo 2.31. Sağlık Yüksek Okulu Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Farabi Gelen Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Sağlık Yüksek Okulu	408	287	2	279	65	697

Kaynak: SİÜYPİDR (2018).

2.4.1.3.2. Yabancı Diller Yüksekokulu

Yabancı Diller Yüksekokulu 2014 yılında 5921 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile SİÜ bünyesinde yabancı dil eğitim-öğretiminin gerçekleştirilmesi için kurulmuştur. Yabancı Diller Yüksekokulu'nda Mütercim Tercümanlık bölümü bulunmaktadır. Yüksekokul'dan mezun olan öğrenciler öğrenmiş oldukları yabancı diller ile kendilerini geliştirmektedirler. Yabancı Diller Yüksekokulu'ndan mezun olan öğrenciler Siirt ilinde bulunan tarihi ve doğal güzellikleri özellikle Tillo ilçesi için gelen yabancı turistlere tercümanlık yapmaktadır. Bunla beraber üniversite bünyesinde yapılan uluslararası konferanslarda gönüllü yardımcı olarak çalışmaktadırlar (SİÜ YD-YÜK, 2018).

SİÜ Yabancı Diller Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.32'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 135 öğrenci eğitim-öğretim hizmetinden yararlanmıştır (SİÜPP, 2018, s. 15).

Tablo 2.32. Yabancı Diller Yüksekokulu Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Yabancı Uyruklu	Toplam
Yabancı Diller Yüksekokulu	47	88	21	135

Kaynak: SİÜPP (2018)

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.33'de ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda 8 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 38).

Tablo 2.33. Yabancı Diller Yüksekokulu Akademik Personel, 2016-2017

Birim	Yrd. Doç.	Okutman	Toplam
Yabancı Diller Yüksekokulu	4	4	8

Kaynak: SİÜSP (2017).

2.4.1.3.3. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

SİÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Bakanlar Kurulu'nun 04.03.2013 tarihinde aldığı kararın 28582 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla, 28.03.1983 tarihli ve 2809 Sayılı Kanun'un ek 30'uncu maddesine göre kurulmuştur. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük bölümleri bulunmaktadır. Yüksekokulda 1 adet 1000

kişilik; 4 antrenman, 1 fitness ve 1 jimnastik salonuna sahip kapalı spor salonu mevcuttur. 15 spor branşını içinde barındıran spor kulübü ile atletizm pistine sahip 1000 kişi kapasiteli sentetik çimden oluşan futbol sahası, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyesinde hizmete açılmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)'nun bünyesinde oluşturduğu spor takımları ile ülke ve dünya genelinde yapılan müsabakalarda gösterdiği başarılı çalışmaların devamını sağlamaya çalışmaktadır. SİÜ öğrenciler ülke çapında derece aldığı gibi Avrupa'da gerçekleştirilen müsabakalarda da başarı elde ederek ülkemizi gururlandırmışlardır (SİÜ BESYO, 2018).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.34'te ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda 15 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 39).

Tablo 2.34. BESYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Yrd. Doç.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	TOPLAM
BESYO	7	5	3	15

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.35'te ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 679 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜYPİDR, 2018, s. 17).

Tablo 2.35. BESYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Farabi Gelen Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
BESYO	459	219	1	146	18	679

Kaynak: SİÜYPİDR (2018).

2.4.1.3.4. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu

SİÜ Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu 25.05.2015 tarihinde 28.03.1983 tarihli ve 2809 Sayılı Kanunun Ek 30. maddesine göre kurulmuştur. SİÜ Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu bünyesinde; Konaklama İşletmeciliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümleri bulunmaktadır. SİÜ Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu

01.06.2018 tarih itibari ile öğrenci alımına başlamamıştır. Yüksekokul bünyesindeki bölümlerde uygulamalı eğitim-öğretim gördükten sonra mezun olacak öğrenciler Siirt ilindeki otellerde istihdam edilebilecektir (SİÜ TİOY, 2018).

2.4.1.4. Bünyesindeki Meslek Yüksekokulları

SİÜ bünyesinde beş meslek yüksekokulunda eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışılmaktadır. Aşağıda bu meslek yüksekokulları hakkında ayrıntılı bir analiz yapılacaktır.

2.4.1.4.1. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Siirt Meslek Yüksekokulu 2002-2003 eğitim-öğretim döneminde Dicle Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulmuştur. 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde yeni bir yapılanmaya gidilmiş ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ayrı ve yeni bir birim olarak eğitime hizmet vermeye başlamıştır. Günümüzde (01.09.2018) bünyesinde Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Çocuk Gelişimi, Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İşletme Yönetimi, Yerel Yönetimler ile İngilizce Çevirmenlik bölümleri bulunmaktadır. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu merkez yerleşkede olup, sosyal imkânlar ve ulaşım açısından avantajlı bir konumdadır (SİÜ SBMYO, 2018).

SİÜ Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.36'da ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 1.516 öğrenci eğitim-öğretim hizmetinden yararlanmışır (SİÜYPİDR, 2018, s. 17).

Tablo 2.36. Sosyal Bilimler MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Sosyal Bilimler MYO	829	687	551	27	1.516

Kaynak: SİÜYPİDR (2018).

2.4.1.4.2. Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Siirt şehrinin ihtiyacı olan teknik ara eleman ihtiyacını gidermek için kurulmuştur. Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu 2014 yılında kurulmuş olup, bünyesinde Makine ve Metal Teknolojileri (Normal ve İkinci Öğretim), Elektrik Teknolojileri (Normal ve İkinci Öğretim), İnşaat Teknolojileri (Normal ve İkinci Öğretim), Bilgisayar Programcılığı (Normal ve

İkinci Öğretim), Gıda Teknolojileri (Normal Öğretim), Kimya Teknolojileri (Normal Öğretim) bölümleri bulunmaktadır. Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu merkez yerleşkede olup, sosyal imkânlar ve ulaşım açısından avantajlı bir konumdadır (SİÜ TBMYO, 2018).

SİÜ Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.37'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 1.045 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜSP, 2017, s. 37).

Tablo 2.37. Teknik Bilimler MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Teknik Bilimler MYO	871	174	322	24	1.045

Kaynak: SİÜSP (2017).

2.4.1.4.3. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'nın 17.05.2007 tarihi ve 26536 Sayılı Kararı ile kurulmuştur. Yüksekokulun amacı, yakın gelecekte çeşitli programlar ile birlikte daha çok kişiye okuma fırsatı vermek ve bölgedeki sağlık kuruluşlarının nitelikli yardımcı sağlık elemanı gereksinimini karşılamaktır. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programı, İlk ve Acil Yardım programı, Tıbbi Görüntüleme ve Tıbbi Laboratuar Teknikleri programları (Normal ve İkinci Öğretim) eğitim-öğretime devam etmekte olup, Diş Protez programı, FTR programı ve Yaşlı Bakım programının sınıf sayısı yeterli olmadığından dolayı öğrenci kontenjanı açılmamıştır. Siirt ilindeki özel hastanelerin ihtiyaç duyduğu paramedik, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik alanındaki personel açığının giderilmesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'ndan mezun olan öğrenciler ile sağlanmaktadır (SİÜ SHMYO, 2018).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.38'de ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda 3 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 39).

Tablo 2.38. Sağlık Hizmetleri MYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Yrd. Doç.	TOPLAM
Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu	3	3

Kaynak: SİÜSP (2017)

SIÜ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.39'da ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 1.083 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜPP, 2018, s. 15).

Tablo 2.39. Sağlık Hizmetleri MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	Farabi Gelen Öğrenci	İ.Ö	Yabancı Uyruklu	Toplam
Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu	590	492	1	458	84	1.083

Kaynak: SİÜPP (2018)

2.4.1.4.4. Eruh Meslek Yüksekokulu

Siirt Eruh ilçesinin sosyal ve ekonomik anlamda daha fazla ve daha hızlı gelişebilmesi için bu meslek yüksek okulu açılmıştır. 15.04.2009 tarihinde Yüksek Öğrenim Kurulu Başkanlığı'nın kararı ile kurulmuştur. Eruh Meslek Yüksekokulu'nda Sosyal Hizmetler, Organik Tarım ve Çocuk Gelişimi olmak üzere 3 ayrı bölümde öğretim-öğretim hizmeti verilmektedir. Eruh Meslek Yüksekokulu'nun amacı; bilimsel bilgi ışığında, değişime ve gelişime açık, toplumsal duyarlılık ve sorumluluğu olan, sorun çözme yetenekleri gelişmiş meslek elemanları yetiştirmektedir. Eruh Meslek Yüksekokulu bünyesinde 350 kişi kapasiteli erkek öğrenci yurdu, 100 kişi kapasiteli kız öğrenci yurdu bulunmaktadır. Ayrıca bir kapalı spor salonu, yemekhane, kantin ve organik tarım uygulama alanı olarak fıstık ve meyve bahçesi bulunmaktadır (SİÜ ERUHYMYO, 2018).

Eruh'ta kurulan bu meslek yüksekokulu Eruh ilçesinin sosyal kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlamaktadır. 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.40'ta ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Eruh Meslek Yüksekokulu'nda 8 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 39).

Tablo 2.40. Eruh MYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Yrd. Doç.	TOPLAM
Eruh Meslek Yüksekokulu	8	8

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ Eruh Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.41'de ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 233 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜYPİDR, 2018, s. 17).

Tablo 2.41. Eruh MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Toplam
Eruh Meslek Yüksekokulu	69	164	6	233

Kaynak: SİÜYPİDR (2018).

2.4.1.4.5. Kurtalan Meslek Yüksekokulu

Siirt Kurtalan ilçesinin sosyal ve ekonomik anlamda daha fazla ve daha hızlı gelişebilmesi için bu meslek yüksek okulu açılmıştır. Kurtalan Meslek Yüksekokulu 10.09.2009 tarihinde Yükseköğretim Yürütme Kurulu'nun 2547 Sayılı Kanun'un 2880 Sayılı Kanun ile değişik 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde Turizm ve Seyahat Hizmetleri ve Maliye programı açılarak eğitim-öğretime başlamıştır. 2011-2012 eğitim-öğretim yılında ise Finans Bankacılık ve Sigortacılık programı açılmıştır. 2012-2013 eğitim-öğretim döneminde Dış Ticaret programı açılmıştır. 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde Posta Hizmetleri programı açılmıştır. Bankacılık ve Sigortacılık programı ve Dış Ticaret bölümlerine 2014-2015 eğitim-öğretim dönemi içinde Posta Hizmetleri (İ.Ö), Maliye (İ.Ö) ve Sosyal Hizmet bölümü de açılmıştır. Meslek Yüksekokulu olarak 6 Program normal öğretim, iki program ikinci öğretimde mevcut olup, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Maliye programı, Posta Hizmetleri, Bankacılık ve Sigortacılık programı ve Dış Ticaret programlarına öğrenci alınmıştır (SİÜ KURTALANMYO, 2018).

Kurtalan'da kurulan bu meslek yüksekokulu Kurtalan ilçesinin sosyal kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlamaktadır. SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.42'de ayrıntılı bir şekilde izah edildiği gibi Kurtalan Meslek Yüksekokulu'nda 14 akademik personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için çalışmıştır (SİÜSP, 2017, s. 39).

Tablo 2.42. Kurtalan MYO Akademik Personel Sayısı, 2016-2017

Birim	Yrd. Doç.	Araş. Gör.	Toplam
Kurtalan Meslek Yüksekokulu	12	2	14

Kaynak: SİÜSP (2017)

SİÜ Kurtalan Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 eğitim öğretim döneminde aşağıdaki Tablo 2.43'te ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 450 öğrenci eğitim-öğretim görmüştür (SİÜPP, 2018, s. 15).

Tablo 2.43. Kurtalan MYO Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Birim	Erkek Öğrenci	Kadın Öğrenci	İkinci Öğretim	Yabancı Uyruklu	Toplam
Kurtalan Meslek Yüksekokulu	272	178	16	3	450

Kaynak: SİÜPP (2018).

2.4.2. İdari Personel Yapısı

SİÜ'de 2017 yılı itibariyle toplam 504 idari personel kadrosunun 293'ü dolu, 211 adedi ise halen yeni atanacak personel için boş durumdadır. Mevcut durumda dolu olan 293 kişilik kadroda bulunan personel, üniversitenin ihtiyaçları doğrultusunda verimlilik, kabiliyet ve liyakat esasına göre farklı birimlerde görevlendirilmiştir. Bunların dışında 65 güvenlik personeli ile 80 temizlik elemanı SİÜ'nün tüm birimlerine dağıtılmıştır (SİÜSP, 2017, s. 32)

2007 yılında SİÜ bünyesinde çalışan 29 idari personel varken 2017 yılına gelindiğinde 293 idari personel eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleşmesi için çalışmaktadır. Aşağıdaki Tablo 2.44'te 2007 yılından 2017 yılına kadar geçen on yıllık süre içinde SİÜ'nün idari personel sayısı gösterilmektedir (SİÜSP, 2017, s. 34).

Tablo 2.444. SİÜ'nün Yıllara Göre Personel Sayısı

Açıklama	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İdari Personel	29	29	106	124	164	192
	2013	2014	2015	2016	2017	
	235	252	277	280	293	

Kaynak: SİÜSP (2017).

SİÜ'nün idari iş ve işlemlerini gerçekleştirmek için mimar, V.H.K.İ, memur, şoför, hizmetli, avukat, antrenör v.b hizmetler olduğu gibi genel sekreter, hukuk müşaviri, strateji geliştirme daire başkanlığı, idari mali işler daire başkanlığı gibi hizmetler de bulunmaktadır. Aşağıdaki Tablo 2.45'te 2017 yılında SİÜ'nün idari

personel kadro sayısına göre; idari personel sayısı unvanlar itibariyle gösterilmektedir (SİÜSP, 2017, s. 33).

Tablo 2.455. SİÜ'nün İdari Personeli Sayısı

Unvan	Kadro Sayısı	Unvan	Kadro Sayısı
Genel Sekreter	1	Şef	16
Genel Sekreter Yrd.	1	Ayniyat Saymanı	3
Hukuk Müşaviri	0	Memur	27
Strateji Geliştirme Daire Başk.	1	Anbar Memuru	2
Personel Daire Başkanı	1	Santral Memuru	1
Bilgi İşlem Dai.Başkanı	1	Sekreter	10
İdari ve Mali İşler Daire Başk.	1	Bilgisayar İşletmeni	69
Kütüphane ve Dök. Daire Başk.	1	V.H.K.İ	1
Öğrenci İşleri Daire Başkanı	1	Şoför	4
Sağ.Kült.ve Spor Daire Başkanı	1	Biolog	1
Yapı İşl.ve Tekn.Daire Başkanı	1	Psikolog	1
Fakülte Sekreteri	7	Diyetisyen	1
Yüksekökol Sekreteri	8	Hemşire	4
Enstitü Sekreteri	4	Laborant	2
Şube Müdürü	13	Mühendis	9
Avukat	1	Tekniker	13
Sivil Savunma Uzmanı	0	Teknisyen	16
Mali Hizm.Uzm.Yrd.	2	Hizmetli	4
Kütüphaneci	4	Aşçı	1
Antrenör	1	Hizmetli	40
Memur (3713 S.K Gereğince)	17	Mimar	1
Toplam: 293			

Kaynak: SİÜSP (2017)

2.5. ÖĞRENCİ YAPISI VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Öğretim elemanları öğrencilerin mesleki gelişim ve kariyer planlamasına yönelik destekler sunmaktadır. Öğrencilerin talepleri doğrultusunda danışmanlık hizmetleriyle yönlendirilmekte; iş adamı ve alanında tanınmış kişilerin katıldığı panel ve sempozyumlar düzenlenmektedir. Öğrencilerin staj ve işyeri eğitimi gibi kurum dışı deneyim edinmelerini gerektiren programlar için kurum dışı destek sağlanmaktadır. SİÜ'nün farklı birimlerinde öğrenim gören öğrencilerin staj ve işyeri eğitimlerine yönelik ilgili kurum ve kuruluşlarla görüşülerek çeşitli protokoller imzalanmaktadır. Öğrencilere psikolojik rehberlik ve sağlık hizmeti; Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı bir hizmet birimi olan Aile Sağlığı Merkezi tarafından sağlanmaktadır. Öğrencilerin kullanımına yönelik yemekhane, yurt, spor alanları, teknoloji donanımlı çalışma alanları gibi tesis ve altyapı birimleri SİÜ

bünyesinde mevcuttur. Ayrıca engelli öğrenci ve personele yönelik birçok binada asansör, rampa vs. kolaylaştırıcı fiziksel imkânlar sağlanmaktadır. Öğrenci gelişimine yönelik farklı birimlerde öğrenim gören öğrencilere yurt dışı eğitim programları sunulmaktadır. Bu kapsamda öğrenciler, Erasmus gibi programlarla yurt dışında bilgi ve beceriler kazanmakta, uluslararasılaşma çerçevesinde yurt dışından gelen öğrenciler için de Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER'de) dil eğitimi dersleri verilmektedir (SİÜKİDR, 2016, s. 8).

Tablo 2.46'da SİÜ'nün 2008 yılından 2018 yılına kadar eğitim-öğretim gören öğrenci sayılarına akademik programına göre ayrıntılı bir şekilde gösterilmektedir. Aşağıdaki Tabloda da görüldüğü üzere 2008-2009 eğitim-öğretim döneminde 2.729 olan öğrenci sayısı, 2017-2018 eğitim öğretim döneminde 13.410 öğrenci sayısına ulaşarak yüzde yüz yirmi artarak üniversite öğrenci sayısında büyük bir artış sağlanmıştır (SİÜSP, 2017, s. 33).

Tablo 2.46. SİÜ'nün Yıllar İtibari İle Öğrenci Sayıları

Akademik Program	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Ön lisans	802	1.702	1.949	2.158	2.118
Lisans	1.927	2.192	2.568	2.987	2.694
Lisans Üstü	0	0	0	2	7
Toplam	2.729	3.894	4.517	5.147	4.819
Akademik Program	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Ön lisans	2.408	3.204	3968	4.208	4.324
Lisans	3.559	5.962	5652	6.264	8391
Lisans Üstü	56	170	378	575	695
Toplam	6023	9.336	9998	11.047	13.410

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

SİÜ öğrencilere her türlü kültürel ve sosyal ortamda nitelikli bir eğitim-öğretim sunulması ve entelektüel merak, yenilikçi, girişimci, kişisel gelişim, sosyal farkındalık ve sorunlarla baş edebilme yeteneklerinin kazandırılması için çalışmalar yapılmaktadır. Üniversite öğrenci sayısının artırılabilmesi için Siirt ilinin gelişimine katkı sağlayacak yeni bölümlerin açılması gerekmektedir. Eğitim-öğretim alanının iyileştirilmesi amacıyla tercih edilmeyen bölümler kapatılarak yerine öğrenciler tarafından daha çok tercih edilen yeni bölümler açılması Siirt iline gelecek öğrenci sayısını arttıracak ve doğal olarak şehrin gelişimine sosyal, kültürel ve ekonomik

alandaki katkı sağlayacaktır. Bir öğrenci bir aileye, bir aile bir mahalleye, bir mahalle bir şehre Siirt ilinin tanıtımını yapacaktır. Siirt kentine eğitim-öğretim amacıyla gelen bir öğrenci Siirt ilinin fıstığından, sabunundan, balından vb. yerel ürünlerinden alıp, ailesine götürmesi ve çevresindekilere daha önceden tanımadıkları bu coğrafik ürünleri tanıtması elbette Siirt ilinin tanıtımına ve ekonomisine katkı sağlamaktadır (SİÜPP, 2016, s. 45).

Siirt iline bu kadar öğrenci devir hızının yüksek olması Siirt ilinin hem ekonomisine hem de tanıtımına çok büyük fayda sağlamaktadır. Siirt iline gelen öğrenciler kentin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmaktadır. SİÜ öğrencilerinin giyimden gıdaya, kırtasiye malzemelerinden, kültürel sportif harcamalara kadar; kısacası a'dan z'ye kadar tüm harcamalarını Siirt ilinde yapması kent ekonomisine büyük bir katkı sağlamaktadır. Ülkemizin farklı bölgelerinden, farklı kültürlerinden gelen bu öğrenciler ve yurt dışından gelen yabancı uyruklu öğrenciler Siirt ilinin zengin kültüründen etkilenmekle beraber kendi kültürlerini de yaşamaktadırlar (SİÜPYF, 2016, s. 30).

SİÜ öğrencilerine yaşam boyu öğrenme kapsamında dikey hareketliliğin de sağlanması için kariyer bilgilendirme toplantıları yapılmakta olup, öğrenciler mesleki kariyer konusunda teşvik edilmektedir. Kariyer fırsatı sunmak amacıyla, çevre illerdeki üniversitelerle işbirliğine gidilerek yüksek lisans ve doktora programları açılmaktadır (SİÜKİDR, 2016, s. 9).

Farklı ülkelerden Siirt Üniversitesi'ni tercih eden yabancı uyruklu öğrencilere gösterilen ilgi ve samimiyet uluslararasılaşma sürecine katkı sağlanmaktadır. Bununla beraber yabancı uyruklu öğrenci sayısı 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde 4 iken, 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde 114 ve 2015-2016 eğitim-öğretim döneminde 209 olmuştur. 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde ise yabancı ülkelerden ülkemize gelip, Siirt ilinde eğitim-öğretimini sürdüren yabancı uyruklu öğrenci sayısı ise toplamda 411'e ulaşmıştır (SİÜSP, 2017, s. 36).

Aşağıdaki Tablo 2.47'de SİÜ'de eğitim-öğretime gören yabancı uyruklu öğrencilerin sayıları Tablo şeklinde ayrıntılı bir şekilde analiz edilmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu Irak ve Suriye'den gelen öğrencilerden

oluşması coğrafi yakınlık olarak bölgede Siirt Üniversitesinin tercih edilebilir bir üniversite olduğu göstermektedir (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 2.47. SİÜ'nün Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Uyruk	Erkek	Kadın	Toplam
Azerbaycan Cumhuriyeti	1	10	11
Burundi Cumhuriyeti	1	0	1
Fas Krallığı	1	0	1
Irak Cumhuriyeti	65	4	69
Kazakistan Cumhuriyeti	1	0	1
Litvanya Cumhuriyeti	0	1	1
Mısır Arap Cumhuriyeti	13	1	14
Pakistan İslam Cumhuriyeti	1	0	1
Romanya	0	1	1
Suriye Arap Cumhuriyeti	175	78	253
Sierra Leone Cumhuriyeti	2	0	2
Tacikistan Cumhuriyeti	1	0	1
Türkmenistan	28	9	37
Uganda Cumhuriyeti	1	0	1
Yemen Cumhuriyeti	12	2	14
Ürdün Haşimi Krallığı	2	1	3
Toplam	304	107	411

Kaynak: YÖK İstatistik (2018).

Öğrencilerin mesleki gelişim ve kariyer planlamasına yönelik destekler sağlanmaktadır. Öğrenci gelişimine yönelik sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler tam olarak desteklenmektedir. Dönem boyunca sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle ilgili aktiviteler düzenlenmekte ve teşvik edilmektedir. SİÜ öğrencilerine, uluslararasılaşma bünyesinde anlaşma yapılan ülkelerdeki okullarda eğitim alma şansı sunulmaktadır. SİÜ hem ülkemizde, hem de Dünya genelinde adından söz edilir bir üniversite olabilmesi için iyi seviyede öğrenci potansiyeline sahip olması gerekmektedir (SİÜYPİDR, 2018, s. 32).

SİÜ 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde fakültelerde okuyan birinci ve ikinci öğretim sayıları aşağıdaki Tablo 2.48'de izah edildiği gibi toplam 11.058 olup 2017 nüfus sayımına göre Siirt ilinin Tillo ilçesinden daha fazla nüfusa sahiptir. 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde Siirt kentinde yaşayan üniversite öğrencileri üçüncü bölümde ayrıntılı bir şekilde izah edileceği gibi Siirt ilinin ekonomik gelişimine doğrudan ve dolaylı olarak katkıda bulunmuştur. Mezun olan öğrencilerin

yerine yeni öğrencilerin gelmesi Siirt il nüfusu üzerinde öğrenci sirkülasyonunun devamlı olduğunun bir göstergesidir (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 2.48. Birinci Öğretim ve İkinci Öğretim Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Öğretim Türü	Ön lisans			Lisans		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Birinci. Ö.	1.594	1.168	2.762	2.698	2.527	5.225
İkinci. Ö.	953	493	1.446	625	414	1.039
Toplam	2.547	1.661	4.208	3.323	2.941	6.264
Öğretim Türü	Yüksek Lisans			Okuyan Doktora		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Birinci. Ö.	389	124	513	7	4	11
İkinci. Ö.	59	3	62	0	0	0
Toplam	448	127	575	7	4	11
Öğretim Türü	Genel Toplam					
	Erkek		Kadın		Toplam	
Birinci. Ö.	4.688		3.823		8.511	
İkinci. Ö.	1.637		910		2.547	
Toplam	6.325		4.733		11.058	

Kaynak: YÖK İstatistik (2018).

Geleceğin üniversitesi vizyonu ile yola çıkan SİÜ öğrenci profili ile de farkındalık oluşturmak için her türlü alt yapı ve sosyal yatırımları yapmaktadır. Kadın-erkek ayrımı yapmadan eğitimde fırsat eşitliğini sağlayan SİÜ aynı zamanda engelli öğrenciler için de olanaklar sunmaktadır. Farklı engeli olan öğrenciler SİÜ’de eğitim-öğretim görmektedirler. Aşağıdaki Tablo 2.49’da gösterildiği gibi 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde 12 engelli öğrenci de eğitim-öğretimine SİÜ’de devam etmiştir (YÖK İstatistik, 2018).

Tablo 2.49. SİÜ’nün Engelli Öğrenci Sayıları, 2016-2017

Engel Türü	Erkek	Kadın	Toplam
Diğer	6	1	7
Dil Ve Konuşma Problemliler	0	1	1
Görme Engelliler	2	0	2
Kronik Sağlık Sorunları	1	0	1
Psikolojik Problemliler	1	0	1
Toplam	10	2	12

Kaynak: YÖK İstatistik (2018).

Aşağıdaki Tablo 2.50'den de anlaşılacağı üzere SİÜ'ye kayıt yaptıran öğrencilerin %33.62'sinin Siirt ilinde ikamet eden öğrencilerden oluşması, SİÜ'nün aslında Siirt ilinde okuyan öğrencilerin eğitim-öğretime devam etmesi için bir araç olduğunu göstermektedir. Bunun dışında çevre illerden de Siirt şehrine eğitim-öğretim görmek için gelen öğrenciler de bulunmaktadır (SİÜFR, 2017, s. 48).

Tablo 2.50. Öğrencilerin Geldikleri İllere Göre Dağılımı, 2016-2017

İller	Öğrenci Sayısı	Kayıt Yaptıran Öğrenci İçindeki Yüzde Oranı %
Siirt	1.109	33,62
Diyarbakır	481	14,58
Batman	275	8,3
Mardin	152	4,6
Şanlıurfa	115	3,48
Şırnak	133	4,03
Diğer	1.033	31,32
Toplam	3.298	100

Kaynak: SİÜFR (2017).

Aşağıdaki Tablo 2.51'de anlaşılacağı üzere 2013 yılından 2017 yılında kadar, SİÜ kontenjan doluluk oranı ortalama % 80'in üzerindedir. Bu durum da SİÜ'nün tercih edilen bir üniversite olduğunu göstermektedir. Ancak 2017 yılında bir önceki yıl göre doluluk oranının azalması SİÜ için bir tehdit özeliği taşımaktadır (SİÜPP, 2018, s. 35).

Tablo 2.511. Yıllar İtibariyle Öğrenci Kontenjan Doluluk Oranları

	2013	2014	2015	2016	2017
Ön lisans	83.76	92.87	85.45	94.70	74,50
Lisans	83.84	85.43	86.25	86.70	78,50

Kaynak: SİÜPP (2018).

Aşağıdaki Tablo 2.52'de SİÜ'nün Sosyal ve Fen Bilimleri Enstitü'lerinde 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde yüksek lisans ve doktora programlarında eğitim-öğretim gören öğrenci sayıları verilmiştir. 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde toplam 590 öğrenci yüksek lisans ve doktora eğitim-öğretimini gerçekleştirmiştir (SİÜYPİDR, 2018, s. 35).

Tablo 2.522. SİÜ'nün Yüksek Lisans-Doktora Öğrenci Sayısı, 2016-2017

Program	Yüksek lisans Yapan Sayısı		Doktora Yapan Sayısı	Toplam
	Tezli	Tezsiz		
Bahçe Bitkileri	33	0	0	33
Kimya Mühendisliği	26	0	0	26
Matematik	39	0	0	39
Biyoloji (Ortak)	17	0	0	17
Biyoloji	2	0	0	2
Tarih	27	0	0	27
Türk Dili ve Edebiyatı	21	0	0	21
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği (Ortak)	5	0	0	5
Elektrik ve Elektronik Müh.	33	0	6	39
Gıda Mühendisliği	8	0	0	8
Gıda Mühendisliği (Ortak)	12	0	0	12
Kimya	31	0	0	31
Fizik	6	0	0	6
Tarla Bitkileri	43	0	5	48
Tarla Bitkileri (Ortak)	8	0	0	8
Zeoteknik	28	0	0	28
Zeoteknik (Ortak)	6	0	0	6
Eğitim Programı ve Öğretimi (Ortak)	41	0	0	41
Eğitim Yönetimi Teftiş Planlaması ve Ekonomisi	35	47	0	82
İktisat	57	0	0	57
Türkçe Eğitimi	25	0	0	25
Temel İslam Bilimleri	29	0	0	29
Toplam	532	47	11	590

Kaynak: SİÜYPİDR (2018)

2.6. SOSYAL VE BİLİMSEL KAZANIMLARI

SİÜ bünyesinde bulunan kampüslerin günümüz modern üniversitelerin yapısına bürünmesiyle birlikte SİÜ sosyal ve kültürel anlamda gelişimini tamamlayabilecektir. Üniversite öğrencilerinin sosyal ve kültürel anlamda kendilerini geliştirmeleri hem üniversitenin başarısını arttırmakta hem de Siirt ilinin sosyal anlamda gelişimini sağlamaktadır. Bu anlamda SİÜ bünyesinde verilen kütüphane, yemekhane, spor, konferans, sağlık hizmetleri üniversitenin sosyal ve kültürel anlamda gelişimini ve başarısını arttırmaktadır. Bunla beraber üniversitede yayımlanan makaleler, dergiler, projeler, yayınlar ve toplantılar üniversitenin bilimsel gelişim ve başarısını ortaya koymaktadır. İyi bir eğitimin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler yoluyla ilerleyebileceğinin bilincinde olan SİÜ'de bu doğrultuda birçok etkinlik düzenlemektedir (SİÜK, 2018, s. 70,72).

SİÜ'nün önde gelen amaçlarından birisi de, eğitim-öğretim gören öğrencilerin ders dışı zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmelerini sağlamak, güzel sanatlara yönelik etkinlikler düzenleyerek onların bu etkinliklere katılmalarını temin etmektir. SİÜ'nün halk oyunları ekibi, futbol, voleybol, basketbol, hentbol, güreş, futsal, masa tenisi, atletizm ve satranç takımları aktif olarak faaliyette olup, üniversitelerarası ve uluslararası müsabakalara katılmaktadır. SİÜ'de kantin, kafeterya, yemekhane, misafirhane, lojman, spor tesisleri, eğitim ve dinlenme tesisleri, öğrenci kulüpleri, mezun öğrenciler derneği, okul öncesi ve ilköğretim okulları için ayrılan sosyal alanlar, toplantı ve konferans salonları gibi kazanımları bulunmaktadır (SİÜPP, 2016, s. 20).

Kütüphane Kaynakları: Bir üniversitenin sahip olduğu kütüphane sayısı, kütüphanedeki kitap sayısı ve kütüphaneye üye sayısı üniversitenin büyük bir kazanımını ortaya koymaktadır. Bu bilinçle SİÜ kuruluş aşamasında küçük bir yapıda olan kütüphane ve kitap sayısını hızla arttırmıştır. 2017 yılında hizmete açılmış olan SİÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı Merkez Kütüphanesi 6.000 metrekare kapalı alana sahiptir. Kezer Yerleşkesi'nde bulunan Merkez Kütüphane'de 4 adet okuma salonu, 12 adet grup çalışma odası ve 18 adet bireysel çalışma odası bulunmaktadır. Merkez kütüphane dışında Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, İlahiyat Fakültesi, Sağlık Yüksekokulu, Kurtalan Meslek Yüksekokulu ile Erzurum Meslek Yüksekokulu'nda birim kütüphaneleri bulunmaktadır (SİÜPP, 2017, s. 21).

SİÜ kütüphanelerinin Kütüphaneler arası Güç Birliği Takip Sistemi'ne (KGTS'ye) üyeliği olup kullanıcılara üye olan bütün üniversite kütüphanelerinin basılı kaynaklarına erişim imkânı sağlanmaktadır. İnternet aracılığıyla, TÜBİTAK tarafından Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezine ve diğer elektronik veri tabanlarına erişim sağlanmaktadır. Kullanıcıların kütüphane binası içerisinde katalog taraması yapabilecekleri bilgisayarlar ve kablolu-kablosuz ağ sistemi de mevcuttur. Kütüphane Web sitesi aracılığı ile verilen hizmetler; çeşitli konsorsiyumlar vasıtasıyla (ANKOS, EKUAL) tam metin online veri tabanlarına ve online bilimsel dergilere abone olunarak, kullanıcılara çeşitli hizmetler sunulmaktadır. Kütüphanede bulunmayan fakat diğer üniversite kütüphanelerinde ve araştırma merkezlerinde bulunan kitap, makale, tez, rapor ve benzeri yayınlar "Kütüphaneler Arası İşbirliği

Protokolü” çerçevesinde kullanıcılar tarafından erişilebilmektedir (SİÜ KÜTÜPHANE, 2018).

SİÜ Kütüphanesi’nde 2016 yılı itibariyle bulunan kitap sayıları; Fen Bilim kitapları 3.165, Sosyal Bilim kitapları 8.591 ve Diğer Bilim kitapları 13.529 kitaptan oluşarak, toplam kitap sayısı 25.285’tir. Aşağıdaki Tablo 2.53’te SİÜ’nün yıllar itibariyle kitap sayıları verilmiştir. 2012 yılında SİÜ’deki kitap sayısı 8.813.iken %490 artışla 2017 yılında kitap sayısı 43.192 olmuştur (SİÜPP, 2018, s. 18).

Tablo 2.53. SİÜ’nün Yıllara Göre Kütüphane Kitap Sayıları

Açıklama	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Yıllara Göre Kitap Sayısı	8.813	9.404	19.888	22.550	25.285	43.192

Kaynak: SİÜPP (2018)

Aşağıdaki Tablo 2.54’te gösterildiği gibi 2017 yılı itibari ile Merkez MYO Kütüphanesi’nde Kezer Kampüsü’nde 3.109 kitap bulunurken, Kezer Kampüsü Merkezi Kütüphanesi’nde 35.022 kitap bulunmaktadır. Bununla beraber 2017 yılı itibari ile SİÜ bünyesindeki bütün kütüphanelerdeki toplam üye sayısı 17.144 kişi sayısına ulaşılmıştır (SİÜYPİDR, 2018, s. 14).

Tablo 2.54. SİÜ’nün 2017 yılı Kütüphane Kitap ve Üye Sayısı

Kütüphane	Kitap/Üye Sayısı
Merkez MYO Kütüphanesi	3.109
İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi	5.061
Kezer Kampüsü Merkezi Kütüphane	35.022
Kütüphane Üye Sayısı	17.144

Kaynak: SİÜYPİDR (2018).

Beslenme Hizmetleri: SİÜ çalışanları ve öğrencilerine yönelik beslenme hizmeti olarak, yemekhanelerde yemek servis hizmeti verilmektedir. Meslek Yüksekokulu hizmet binasının zemin katları, öğrenci ve idari personel yemekhanesi olarak kullanılmaktadır. Akademik personel yemekhanesi ise Rektörlük hizmet binasının zemin katında bulunmaktadır. Kezer Kampusunda 1’i öğrenci ve 1’i personel için olmak üzere 2 adet yemekhane bulunmaktadır. Ayrıca Kurtalan ve Eruh Meslek Yüksekokulu hizmet binasında öğrenci ve personellerin ortaklaşa kullandığı birer adet yemekhane bulunmaktadır. Akademik ve idari personel ile öğrencilerin

öğle yemekleri aynı mutfaklarda hazırlanmakta ve aynı çeşit yemek değişik salonlarda hizmete sunulmaktadır. Yemeğin maliyetindeki girdiler dikkate alınarak Sağlık, Kültür ve Spor (SKS) Daire Başkanlığı Yönetim Kurulu'nca belirlenen miktarda katkı payı alınmaktadır. Haftalık yemek menüsü SKS Daire Başkanlığı web sayfası üzerinden internet ortamında yayınlanmaktadır. 2016 yılında; maddi durumu zayıf olan öğrenciler ile şehit ve gazi yakını olmak üzere toplam 316 üniversite öğrencisine yemek bursu verilmiş olup, yemekhanelerden elde edilen gelir toplamı 304.418,65 TL'dir. SİÜ'de okuyan öğrencilerin düzenledikleri tanışma kokteyllerine gerekli yiyecek ve içecek verilmekte, gezilerde kumanya verilmekte, gerekli durumlarda konaklama ve ulaşım bedelleri karşılanmaktadır (SİÜKİDR, 2016, s. 11).

Sağlık Hizmetleri (Mediko-Sağlık Birimi): Mediko-Sosyal Merkezi; üniversite öğrencileri, çalışanları ve bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin tamamı için bir sağlık kuruluşu, danışma ve rehberlik merkezidir. Üniversite öğrencilerinin beden ve ruh sağlığını korumak, ruhsal ve bedensel sağlıklarına özen gösteren bireyler olarak yetiştirmek, hasta olanları tedavi etmek veya ettirmek görevlerini ifa etmektedir (SİÜFR, 2017, s. 36).

SİÜ'de MEDİKO Sosyal Birimi ve Uluslararası İlişkiler Koordinatörlüğü aracılığıyla, özel ilgi gerektiren öğrencilere; engelli veya uluslararası öğrencilere, yeterli ve kolay ulaşılır öğrenme imkânları ile öğrenci desteği sağlanmaktadır. Sunulan hizmetlerin ve desteklerin kalitesi, etkinliği ve yeterliliğini güvence altına almak amacıyla, derslerde gerekli materyalin sağlanması, uygulamalı derslerde ders içeriğine uygun olarak öğrenme ortamının düzenlenmesi, kaynak yetersizliği durumunda dış kurumlarla irtibata geçip, gerekli desteğin sağlanması ve öğrencilerin gerek eğitsel, gerekse sosyo-kültürel etkinliklere katılımının desteklenmesi gibi bir çok alanda gerekli hassasiyet gösterilmektedir (SİÜPP, 2017, s. 22).

Kültür ve Spor Hizmetleri: SİÜ, öğrencilerin; sosyal, kültürel ve spor ihtiyaçlarını karşılayan, ilgi alanlarına göre boş zamanlarını değerlendirmek, yeni ilgi alanları kazanmalarına imkân sağlayarak, yeteneklerinin ve kişiliklerinin sağlıklı bir şekilde gelişmesine imkân verecek hizmetler sunmakla birlikte düzenli ve disiplinli çalışma, dinlenme ve eğlenme alışkanlıkları kazandırmak için gerekli çalışmalar yapmaktadır. SİÜ'nün öğrenci ve personelin yararlanabileceği 1 adet kapalı halı

saha, 2 adet açık basketbol, voleybol sahası, 2 adet açık tenis kortu ve soyunma odaları, 1 adet futbol sahası, 8 kulvarlı tartan pist, 105x68 futbol saha alanına sahip, uluslararası standartlarda inşa edilmiş olup, SİÜ Kezer Yerleşkesi'nde bulunmaktadır. Futbol sahası FIFA standartlarına uygun olup 1.000 seyirci kapasitelidir ve 4 adet soyunma odasına sahiptir. SİÜ akademik ve idari personel ile öğrenciler arasında düzenlenen spor faaliyetleri, Üniversite Sporları Federasyonu Başkanlığınca organizasyonu yapılan Üniversitelerarası Spor Faaliyetleri ve diğer üniversitelerin düzenledikleri spor faaliyetleri olmak üzere SİÜ'de faaliyetlere katılım sağlanarak spor hizmetleri etkin bir şekilde yürütülmektedir. Bu sahalarda hazırlanan öğrencilerin elde etmiş olduğu sportif başarılar da aşağıda sıralanmaktadır (SİÜKİDR, 2016, s. 12).

- Milli güreşçi Derya Bayhan, Balkan Şampiyonası'nda altın madalya kazanmıştır.
- 12. Dünya Üniversiteler Güreş Şampiyonası'nda BESYO 3. sınıf öğrencisi Evin DEMİRHAN 48 KG' da ve Derya BAYHAN 60 KG' da bronz madalya kazanmıştır.
- Evin Demirhan, U-23 Avrupa Güreş Şampiyonası'nda altın madalya kazanmıştır.
- Antalya'da düzenlenen futsal ve voleybol karşılaşmalarında erkek ve bayan takımları grup birincisi olarak bir üst tura çıkmışlardır.
- ÜNİLİG tarafından Diyarbakır'da düzenlenen voleybol maçlarında erkek voleybol takımı rakiplerine hiç puan vermeden 1. olarak, kız voleybol takımı ise en iyi ikinci takım olarak ÜNİLİG'te üst lige çıkmıştır.
- Türkiye Üniversiteler Spor Federasyonu tarafından Antalya'da düzenlenen 2. lig voleybol maçlarında da SİÜ kız ve erkek voleybol takımları namağlup şampiyon olarak 1. lige yükselmiştir.
- Voleybolda olduğu gibi futsalda da üstünlüğünü gösteren SİÜ takımları, ÜNİLİG Doğu ve Güneydoğu Anadolu Grup müsabakalarında rakipleriyle karşılaşarak aldıkları maçlarla grup birincisi olarak üst tura yükselme başarısını göstermiştir.

Konferans Salonları: SİÜ Rektörlük hizmet binasının zemin katında 400 kişi oturma kapasiteli çok amaçlı etkinlik-konferans salonu bulunmaktadır. Ayrıca SİÜ bahçesinde 100 kişi oturma kapasiteli, konferans, seminer ve çeşitli toplantılar yapmaya uygun ses düzeni ve projeksiyon cihazı bulunan kamelya türünde bir konferans salonu daha bulunmaktadır. SİÜ Merkez Yerleşkesi'nde Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nde 250 kişilik konferans salonunda da toplantı, sempozyum, konferans, tiyatro, konser ve diğer etkinlikler yapılmakta olup, öğrenci ve akademisyenlerin sık kullandığı yerlerdir (SİÜYPİDR, 2018, s. 19).

SİÜ bünyesinde bulunan konferans salonları; öğrencilerin kültürel aktivitelerini yaptığı tiyatro ve sergilerin düzenlendiği, konferans, panel, sempozyum, çalıştay, kongre ulusal ve uluslararası toplantıların yapıldığı ve bahar şenliklerinin tertiplendiği alanlardır. Bahar şenliğinde hafta boyunca ünlü sanatçıların yer aldığı konserler, öğrenci gruplarının düzenlediği gösteriler ve çeşitli spor dallarında turnuvalar düzenlenmekte, mezuniyet töreni, çorba günü ve aşure günü etkinlikleri de bu alanlarda yapılmaktadır. 2007 yılından 2012 yılına kadar geçen süre içinde SİÜ yapılaşmaya daha çok ağırlık verdiği için sempozyum ve çalıştay düzenlenmemiştir. Ancak konferans salonlarının oluşturulması ve modernizasyonu ile birlikte SİÜ konferans salonlarında 2017 yılında 46 akademik toplantı düzenlenmiştir. SİÜ'de 2013-2017 yılları arasında düzenlenen, akademik toplantılar aşağıdaki Tablo 2.55'te gösterilmiştir (SİÜSGDB, 2018).

Tablo 2.55. SİÜ'de Düzenlenen Akademik Toplantılar

Akademik Toplantı	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Sempozyum	1	2	1	4	2	10
Çalıştay	0	0	0	0	1	1
Diğer	4	47	44	54	43	192
Toplam	5	49	45	58	46	203

Kaynak: SİÜSGDB (2018).

Bir üniversitede gerçekleştirilen sosyal, kültürel sportif vb. etkinliklerin sayısı, o üniversitenin sosyal kültürel gelişmişlik seviyesini göstermektedir. Aynı zamanda üniversitede yapılan etkinliklerin halk tarafından sahiplenilmesi üniversite-hemşeri ilişkilerinin gelişmesini sağlamaktadır. 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde SİÜ bünyesinde bulunan 25 öğrenci kulübü üniversite bünyesindeki konferans

salonlarında ve çeşitli yerlerde aşağıdaki Tablo 2.56’da ayrıntılı bir şekilde gösterildiği gibi toplam 96 etkinlik düzenlemiştir (SİÜKİDR, 2016, s. 12).

Tablo 2.56. SİÜ’nün Kulüpler Tarafından Yapılan Etkinlikler

Etkinliğin Türü Sayısı					
1	Yamaç Paraşütü	2	11	Sergi	2
2	Seminer	2	12	Başka Etkinliklere Katılım	9
3	Konser	3	13	Ziyaret	2
4	Yardım	6	14	Stant	17
5	Gezi	8	15	Spor	2
6	Konferans	17	16	Eğitim	1
7	Kan Bağışı	2	17	Panel	8
8	Kermes	4	18	Yarışma	1
9	Tiyatro	5	19	Diğer	4
10	Söyleşi	1	Toplam	96	

Kaynak: SİÜKİDR (2016)

SİÜ Konferans salonlarında düzenlenen bazı etkinlikler aşağıda sıralanmaktadır (SİÜSGDB, 2018);

- 1. Uluslararası El-Cezeri İnovasyon Günleri etkinliği yapılmıştır.
- Doğanın En Güzel Keşfi, Mucizevi Şifa Ceviz konulu panel gerçekleştirilmiştir
- Çanakkale Şehitleri ve Mehmet Akif Ersoy’u Anma Programı yapılmıştır.
- Prof. Dr. Yasin Aktay 15 Temmuz Sonrası Türkiye ve Ortadoğu Konferansı düzenlenmiştir.
- SİÜ Mezuniyet Töreni düzenlenmiştir.
- SİÜ 2016 Tanıtım Günleri SİÜ Rektörlüğü tarafından yapılmıştır.
- SİÜ’ye katkıda bulunan öğretim elemanları için Akademik Teşvik Ödül Töreni düzenlenmiştir.
- Siyasi ve Ekonomi Boyutuyla Ortadoğu ve Türkiye Paneli düzenlenmiştir.
- Uluslararası Selaheddin Eyyûbî Sempozyumu düzenlenmiştir
- Uluslararası Siirt Arapçası Çalıştayı düzenlenmiştir.

Konukevi: 2013 yılında hizmete açılan konukevi 7/24 esasına göre hizmet vermekte olup, Kezer Yerleşkesi’nde yer almaktadır. Şehir merkezine ulaşım şehir içi minibüsleri ile sağlanmaktadır. 2 süit oda, 36 standart (iki kişilik) oda olmak üzere toplam 38 oda olup, 72 tek kişilik ve 2 çift kişilik yatak kapasitelidir. Bu kapasite dâhilinde aynı anda 76 kişi ağırlanabilmektedir. Misafirhanede aynı zamanda 2 adet

konferans salonu, yemekhane ve kafeterya bulunmaktadır. Odaların tamamında LCD TV (kablolu yayın), buzdolabı, kablolu ve kablosuz internet bağlantısı, 24 saat sıcak su ve klima mevcuttur. Dinlenme salonunda misafirler için LCD TV (Kablolu yayın) bulunmakta ve sabah kahvaltısı servisi verilmektedir (SİÜFR, 2017, s. 38)

Akademik Kazanımlar: SİÜ öğretim elemanları tarafından gerçekleştirilen akademik yayınlar üniversitesinin bilimsel başarısını ortaya koymaktadır. SİÜ'nün kurulduğu yıldan 2017 yılına kadar geçen on yıllık süre içerisinde ulusal ve uluslararası alanda akademik yayınlarının sayısı aşağıdaki Tablo 2.57'de gösterildiği gibi hızla artmıştır. Bu artışın en büyük sebebi; yıllar itibariyle açılan fakülteler ve yeni öğretim elemanlarının SİÜ çatısı altında çalışmaya başlamalarından ve akademik yayınlara aktarılan kaynağın artmasından kaynaklanmaktadır (SİÜK, 2018, s. 73).

Tablo 2.57. SİÜ'nün Akademik Yayınları

Akademik Yayınlar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ulusal	0	0	2	1	14	2
Uluslararası	0	0	5	14	19	30
Toplam	0	0	7	15	33	32
Akademik Yayınlar	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Ulusal	39	38	47	84	178	405
Uluslararası	116	43	53	93	231	604
Toplam	155	81	100	177	409	1.009

Kaynak: SİÜSGDB (2018).

Tablo 2.58. SİÜ'nün Projeleri

Projeler	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Proje Sayısı	0	0	0	0	7	1
Yürütücü ve Araştırmacı	1	4	3	3	1	5
	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Proje Sayısı	12	33	53	49	104	259
Yürütücü ve Araştırmacı	13	24	89	120	179	442

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

Bir üniversitenin başarısı o üniversitenin ortaya koyduğu bilimsel yayınlarla ölçülmektedir. Bilimsel yayınlar üniversitelerin klasik var oluş nedenlerinden biri olan bilgi üretim amacının gerçekleştirilmesi için son derece önemlidir. Üniversitede

gerçekleştirilen proje sayısındaki bu artışın en büyük sebeplerinden biri de üniversite bünyesinde çalışmaya başlayan akademik personelin sayısının da hızla artmış olmasından kaynaklanmaktadır. SİÜ 2007 yılından 2017 yılına kadar geçen on yıllık süre içerisinde araştırma, tez, altyapı, hızlı destek ve bilimsel etkinlikler yani proje sayısı yukarıdaki Tablo 2.58’de gösterildiği gibi hızla artmıştır (SİÜK, 2018, s. 71).

Bir üniversitenin bilimsel bir dergiye sahip olması ve o bilimsel dergide hakemli makale ve tezlerin yayınlanması üniversitenin akademik başarısının bir göstergesidir. SİÜ’nün de sahip olduğu bilimsel dergiler bulunmaktadır. SİÜ kurulduğu yıldan 2017 yılına kadar geçen on yıllık süre içerisinde bilimsel dergi, basılan bilimsel dergi ve tez yayınları sayısı aşağıdaki Tablo 2.59’da gösterildiği gibi hızla artmıştır (SİÜK, 2018, s. 73).

Tablo 2.59. SİÜ’nün Yayınları

Yayınları	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Bilimsel Dergi	5	9	5	2	4	25
Basılan Bilimsel Dergi	2	10	5	12	14	43
Tez	2	1	1	2	12	18
Toplam	9	20	11	16	30	86

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

Yukarıda sayılanların dışında bilişim teknolojileri sürekli gelişim ve değişim içerisinde sürekli ileri doğru gelişmektedir. Bu alanda insan kaynakları ve bilişim altyapısına sürekli yatırım yapılması gerekmektedir. SİÜ’de bilişim alanında; yazılım ve veri tabanı, sunucu sistemler, network-ağ hizmetleri, kullanıcı destek hizmetleri, web sitesi hizmetleri sunulmaktadır. Çevreci bir üniversite olan SİÜ’de, Yeşil Alan Müdürlüğü’nün 2016 yılı çalışmalarında 2.576 adet ağaç dikimi ve 6500 metrekare yeşil bant ve çim alanı oluşturulmuştur. Bu çim alanlarına 250 adet süs bitkisi (orman sarmaşığı, hanım eli, gül, sarmaşık gül, bodur Japon ayvası ve Japon eriği) dikilmiştir. Bunların yanında oluşturulan 6 adet mesire alanına damla sulama sistemleri kurulmuş ve hizmete açılmıştır. SİÜ çevreci üniversite olma yolunda da çalışmalar devam etmektedir (SİÜPP, 2016, s. 20).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SIIRT ÜNİVERSİTESİ'NİN SIIRT İLİNİN GELİŞİMİNE KATKILARI

Üniversiteler öncelikle ülkenin toplumsal gelişimini sağlamak, bilimsel araştırmalar yapmak, akademik bilgi üretmek, kültürler arası etkileşim ve aktarımı sağlamak ile nitelikli insan gücü yetiştirerek meslek edindirmek için örgütlenmiş kurumlardır. Türkiye’de üniversitenin kurulma nedenlerine birinci bölümde değinildiğinden, bu bölümde üniversitelerin kuruldukları şehirlere yaptıkları sosyal, kültürel ve ekonomik katkıların neler olduğu Siirt ili özelinde değinilecektir. Ülkemizde bölgeler ve iller arası kalkınma farklılıklarını azaltmaya katkı sağlaması üzere; 58. Hükümet programında her ile bir üniversite açılması öngörülmüştür. Bu plan dâhilinde 2013 yılı itibariyle ülkemizde her şehre bir üniversite açılmıştır. Ülkemizde üniversiteler, şehir ekonomisinin gelişmesi açısından farklı alanlarda doğrudan veya dolaylı olarak çok sayıda kişiyi istihdam ederek, yerel mal ve hizmetleri satın alarak, şehrin ekonomik gelişimini sağlamaktadır. Bununla beraber üniversite; üniversite içinde ve çevresinde yapılan sosyal ve kültürel aktiviteler ile şehrin sosyal ve kültürel hayatının gelişiminde de önemli bir role sahiptir (Yayar & Demir, 2013, s. 32).

Üniversite kurulduğu şehirdeki halka karşı belli başlı görevleri yerine getirmektedir. Üniversite, bünyesindeki öğrencilerin yanı sıra, şehirde yaşayan insanlara eğitim ve öğretim hizmeti, kütüphane, spor tesisler ve sosyal hizmetler gibi hizmetleri ulaştırmaktadır. Bunlarla beraber üniversite şehirdeki sanayi sektörü için araştırma ve incelemelerde bulunur ve danışmanlık görevlerini de yerine getirmektedir. Son olarak üniversite de görevli akademik personel şehirdeki diğer işlerde aktif rol alarak şehrin her alanda gelişimini sağlamaktadır (Tekeli, 2003, s. 125).

Avrupa’daki birçok ülkedeki üniversiteler şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişiminde önemli bir araç olarak görülmektedir. Çünkü üniversiteler kuruldukları şehirleri aşağıda sıralandığı şekilde etkilemektedir (Florax, 1987, s. 46);

- Kentin gelir ve işgücü piyasasında gelişme sağlanması yönündeki ekonomik etkileri,

- Şehrin yapılaşması, sağlık olanaklarının gelişmesi, iletişim ve taşımacılığın iyileşmesi gibi sosyal ve fiziksel altyapıya etkileri,
- Şehirde gerçekleştirilen sosyal kültürel etkinliklerin artması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi gibi sosyal ve kültürel etkileri,
- Şehirde yaşayan halkın; eğitime katılma oranındaki artışı, doğum-ölüm oranında olumlu yönde gelişmesi, diğer şehirlere göçün azalması gibi eğitimsel ve demografik etkileri olarak sıralanabilmektedir.

“Üniversitenin bir şehrin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı: Siirt Üniversitesi örneği” konulu bu tezin yukarıda sayılan üniversitenin amaç, görev ve etkileri göz önüne alınarak bu bölümde SİÜ’nün Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkısı analiz edilmektedir.

3.1. SİİRT ŞEHRİNİN SOSYAL GELİŞİMİNE KATKISI

İkinci bölümde değinildiği gibi SİÜ’nün sosyal kazanımları bulunmaktadır. Bu kazanımlar ile şehrin gelişimine büyük bir sosyal fayda sağlanmıştır. Üniversite’nin sahip olduğu kütüphane kaynakları, beslenme hizmetleri, sağlık hizmetleri, kültür ve spor faaliyetleri, konferans salonları, akademik yayınları, çevre düzenlemesi ve ağaç dikimi gibi sosyal kültürel kazanımları sayesinde, SİÜ Siirt kentinin sosyal gelişimine katkı sağlanmaktadır (SİÜPYF, 2016, s. 44).

Siirt kentinin ülkemizin diğer kentleri ve dünya ile iletişim kurmasında, SİÜ önemli bir role sahiptir. SİÜ düzenlemiş olduğu kongreler, sempozyumlar, çalıştaylar, paneller, söyleşiler ve konferanslar ile şehirdeki halkın sosyal ve kültürel anlamda bilgilendirilmesi için büyük bir çaba harcamaktadır. Ayrıca, SİÜ bünyesinde gerçekleştirilen; bahar şenlikleri, ülkemiz tarihindeki önemli günler, milli bayramlar için düzenlenen etkinlikler ile şehirdeki insanlar arasında kültür aktarımı sağladığı gibi, şehirdeki insanların belirli bir zaman ve mekânda buluşmaları sağlanarak, katılımcıların sosyalleşmelerine de katkıda bulunmaktadır. Ülkemizin ve Dünya’nın farklı şehirden farklı yemek, giyim, müzik gibi kültürel alışkanlıkları olan insanların Siirt ilinde çeşitlilik oluşturması ve farklılığın beraberinde getirdiği hoşgörüyü geliştirmesi kentin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır. Kapalı bir toplum yapısına sahip olan Siirt ilinde eşi ile baş başa dışarıda eğlenmenin

abes karşılandığı bir toplumdaki, kızılı-erkekli öğrenciler tarafından bahar şenliklerinin kutlandığı sosyal bir toplum anlayışına dönüşüm sağlanmıştır. Kadının yeri evidir anlayışından sıyrılarak, cinsiyet ilişkilerinin daha özgür bir hal alarak, değişmesi sosyal ve kültürel gelişimin sağlanması SİÜ'nün kurulmasıyla gerçekleşmiştir (SİÜPP, 2016, s. 32).

SİÜ şehrin tanıtımı ve imajı için yaptığı reklamlarla, kentin sosyal-kültürel yaşamını geliştirmesi ile, hoşgörü ve demokrasiye yapmış olduğu katkılar ile, hayvancılık ve tarım konularında yöre halkını bilgilendirmesi ile, kentin sorunlarına çözüm üretmesi ile, şehirdeki genç nüfusun özenti ve kültür yozlaşmasına yol açması ile, ahlaki değerleri zayıflatması ile şehre sosyal ve kültürel alanda olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 52).

İkinci bölümde ayrıntılı bir şekilde açıklandığı gibi SİÜ Rektörlük hizmet binasının zemin katında bulunan 400 kişi oturma kapasiteli çok amaçlı etkinlik-konferans salonunda, SİÜ bahçesinde 100 kişi oturma kapasiteli, konferans, seminer ve çeşitli toplantılar yapmaya uygun ses düzeni ve projeksiyon cihazı bulunan kamelya türünde konferans salonunda ve SİÜ merkez yerleşkesinde Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nde 250 kişilik konferans salonlarında; toplantı, sempozyum, konferans, tiyatro, konser ve diğer sosyal ve kültürel etkinlikler yapılmaktadır. SİÜ bünyesinde bulunan konferans salonları; öğrencilerin kültürel aktivitelerini yaptığı tiyatro ve sergilerin düzenlendiği, konferans, panel, sempozyum, çalıştay, kongre ulusal ve uluslararası toplantıların yapıldığı ve bahar şenliklerinin tertiplendiği alanlardır. Bahar şenliğinde hafta boyunca ünlü sanatçıların yer aldığı konserler, öğrenci gruplarının düzenlediği gösteriler ve çeşitli spor dallarında turnuvalar düzenlenmekte, mezuniyet töreni ve aşure günü etkinlikleri de bu salonlarda yapılmaktadır (SİÜFR, 2017, s. 48).

SİÜ, konferans salonları ile kentte gerçekleştirilecek kongre, tiyatro, konser ve diğer bilimsel ve kültürel etkinliklerin önemli bir kısmına ev sahipliği yapmaktadır. Bilimsel toplantılar açısından, SİÜ alanında uzman kişilerin, başarılı iş adamlarının veya kamu yöneticilerinin davetli olarak katıldığı konferanslar; Siirt şehri ile ilgili yazılan tezler, yapılan alan araştırmaları, sempozyumlar, sanatsal sergiler ile de Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişmesine katkı sağlamaktadır. SİÜ sosyal-kültürel

etkinlikler ile ilgili olarak 2016 yılında üniversite bünyesindeki 25 kulüpte toplam 96 etkinlik düzenlenmiştir. Bunlar; 2 yamaç paraşütü, 2 seminer, 3 konser, 6 yardım, 8 gezi, 17 konferans, 2 kan bağışısı, 4 kermes, 5 tiyatro, 1 söyleşi, 2 sergi, 9 başka etkinliklere katılım, 2 ziyaret, 17 stant, 2 spor, 1 eğitim, 8 panel, 1 yarışma, 4 diğer etkinlikler düzenlenmiştir (SİÜYPİDR, 2018). SİÜ bünyesinde bulunan konferans salonlarında 122 ulusal 94 uluslararası akademik toplantı, 2 sempozyum, 1 çalıştay, 43 diğer akademik toplantılar olmak üzere 2017 yılında toplam 46 akademik toplantı düzenlenmiştir. Ayrıca SİÜ’de 2007 yılından 2017 yılına kadar düzenlenen 496 akademik toplantı Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlamıştır (SİÜK, 2018, s. 56).

Ülkemizdeki küçük şehirlerde üniversite öğretim elemanlarına duyulan saygının fazla olması ve büyük şehirlere göre daha samimi bir ortam olması sebebiyle yeni kurulan üniversitelerdeki öğretim görevlilerine “*Hocam*” denmeye başlanmıştır. SİÜ bünyesinde öncelikle Eğitim Fakültesi’nin kurulması ve bu fakülteden mezun olan öğrencilerin öğretmenlik statüsüne girmeleri de Siirt halkının, özellikle de esnafın “*Hocam*” kelimesini kullanılmaya başladığı gözlenmiştir.

Üniversite şehrin kalkınmasına engel olan geleneksel yapıların ortadan kaldırılmasını hızlandırarak, çağdaş sosyal ve kültürel yapıların etkinliğini artırıcı bir role sahip olmuştur (Demir, 2008, s. 55). SİÜ; aynı zamanda çeşitli yörelerden gelen öğrencilerin oluşturduğu yerel alt kültürlerin ve dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen öğrencilerin oluşturduğu uluslararası kültürün olumlu bir sentezini sağlayarak Siirt şehrinin sosyal ve kültürel yapısının oluşmasını sağlamaktadır. SİÜ’nün Siirt kentindeki sosyal ve kültürel hayata yapmış olduğu etkileri aşağıdaki şekilde birkaç noktada toplamak mümkündür.

SİÜ Siirt ilinin kültürel miras birikimini ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktadır: Üniversite kurulduğu şehrin kültürel miras birikimini ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktadır (Günay, 2004, s. 46). Siirt şehrinde yaşayan insanların sahip olduğu inanç, dil ve bilginin kuşaklararası kültürel birikimini sağlayan bir kurum olan SİÜ, bu kültürel mirası gerçekleştirmiş olduğu eğitim-öğretim hizmeti, akademik çalışmalar, akademik toplantı, sempozyum ve

çalıştaylarla kişiden kişiye, kuşaktan kuşağa aktarmaktadır. SİÜ'nün kurulması kentin uzun yıllar alacak sosyal ve kültürel gelişimini hızlandırmıştır.

Üniversiteler sahip olduğu modern yapısı ve işleyişi ile kent yaşamına hâkim ve kentin yaşam kalitesini daha fazla etkileme şansına sahiptir (Günay, 2004, s. 47). SİÜ'nün sunmuş olduğu konferans, seminer, tiyatro, panel, akademik toplantılar ile Siirt halkının kültürel mirasının birikimi ve sürekliliğini sağlamakta, bireylerin toplumsallaştırılmasını kazandırarak, bireye toplum içinde yapılması ve yapılmaması gereken değerlerin neler olduğunu öğretmekte, yenilikçi ve değişmeyi sağlayıcı elemanlar yetiştirilmektedir. Yapılan bu etkinlikler ile toplumsal değişme sağlanmakta olup yeni kuşakların yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

SİÜ Siirt ilinde yaşayan kişilerin toplumsallaşmasına katkıda bulunmaktadır: Bireylerin bir sosyal gruba katılıp onun üyesi olması toplumsallaşmayı ifade etmektedir. Bireyler bir grubun üyesi olduklarında grubun koymuş olduğu kurallara, sosyal normlara, alacağı rollere ayak uydurup, bu rol ve mevkilerin kendisinden beklediği davranış, beceri ve yetenekleri, grubun kültürünü oluşturan değerleri, inançları öğrenip benimsemek durumundadır (Taşçı, Gökalp, Kumtepe, Kumtepe, & Toprak, 2011, s. 141). Toplumsallaşmaya bağlı olarak SİÜ; hem bireylerin hem de toplumun yenilikçi bir yapıya bürünmesini sağlamaktadır. Siirt Üniversitesi'nden mezun olan öğrenciler yenilikçi, girişimci ve araştırmacı özelliklere sahip olmaktadır. SİÜ Siirt ilinde olan mevcut sorunların ve olabilecek sorunların çözümünde Siirt halkı ile diyalog kurarak yenilikler ortaya koyarak çözüm yolları bulmaktadır.

SİÜ beşeri sermayenin oluşmasını sağlayarak Siirt ilinin sosyal kültürel gelişimine de katkı sağlamaktadır: Üretime katılan her bir bireyin sahip olduğu faydalı yetenekler, bilgi, beceri, tecrübe, sağlık durumu, toplumsal ilişkileri ve dinamizm gibi niteliksel değerler beşeri sermaye olarak kabul edilmektedir (Karagül, 2003, s. 80). SİÜ Siirt ilindeki beşeri sermayenin oluşmasında en etkili kurumdur. SİÜ sayesinde oluşturulan beşeri sermaye birikimi ile birlikte kaliteli birey yetiştirilip, Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlanmaktadır. SİÜ; bilginin yayılmasında, üniversite mezunları ile yapmış olduğu etkiler, oluşturulan sosyal ve kültürel standartların sosyal altyapıyı geliştirmesi ile ortaya koyduğu

etkiler, farklı şehirler ve ülkelerden gelen öğrenci gruplarının birbiriyle etkileşimiyle aralarında ticari, sosyal ve kültürel fırsatlar gelişmesine yönelik etkileri ve kamu politikalarına katılımı geliştirmesi etkileri sayesinde oluşturulan beşeri sermaye ile Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlamıştır.

SIÜ bünyesindeki bireylere sosyal statü kazandırmaktadır: Üniversitelerdeki öğrencilerin birey olarak almış oldukları eğitim onların sahip oldukları statülerini ortaya çıkarmaktadır (Gürüz, 2001, s. 49). SIÜ bünyesindeki bölümlerden mezun olan öğrenciler Siirt ilinde bir mühendis bir öğretmen olarak statü kazanıp, yaşamlarına devam etmektedir. SIÜ’de Siirt ilinin dışındaki bölge ve illerden hatta ülkelerden eğitim-öğretim görmek için gelen öğrenciler, bireyciliğin gelişmesi ve buna dayalı olarak siyasal bilincin oluşmasını sağlamaktadırlar. Ailelerinde ayrı yaşayan kendi ayakları üzerinde duran öğrenciler bireyciliği ve siyasal bilinci geliştirmektedir.

SIÜ Siirt ilini demografik nüfus bakımından etkilemektedir: Bu etki her şehir ya da üniversiteye göre farklılık göstermektedir. Üniversitelerin zamanla büyümesi, öğrenci ve öğretim üyesi sayısının artması nüfus ve göç yapısındaki değişimleri beraberinde getirmektedir (Doğramacı, 2007, s. 58). SIÜ’ye gelen öğrenciler kentin demografik anlamda öğrencileşmesini sağlamış ve bu nedenle öğrenciler açısından ortaya çıkan konut açığının şehirde zamanla öğrenci lehine sonuçlanmıştır. SIÜ’nün Siirt kentinde kurulmasından sonraki süreçte yaşanan nüfus yoğunluğu öğrenci lehine artmış ve toplumsal değişim kentin askerleşmesinden öğrencileşmesine doğru evrilmiştir. Siirt şehrinin öğrencileşmesiyle beraber eğitim-öğretim dönemi içinde öğrenci nüfusu ile son derece yoğun olan kent, üniversitenin tatile girmesiyle terk edilmiş bir şehir haline gelmektedir.

Üniversiteler kuruldukları ilinin nüfusunu hem nicelik hem de nitelik olarak olumlu yönde etkilemektedir (Akengin & Kaykı, 2013, s. 506). SIÜ bünyesinde görev alan akademik ve idari personel ile SIÜ bünyesinde farklı şehir ve ülkelerden eğitim-öğretim görmeye gelen binlerce öğrenci kentin nüfusunu sayısal olarak önemli oranda artırmaktadır. Bununla beraber, ülkemizin ve dünyanın farklı yöre ve kültürlerinden gelen personel ve öğrencilerin Siirt ilinde yaşayan halkla etkileşimi sonucunda, SIÜ şehirdeki nüfusu nitelik olarak ta olumlu yönde etkilenmektedir.

Siirt iline ilk kez gelen öğrenciler Siirt ilinin demografik nüfusunu arttırmıştır. SİÜ bünyesinde yapılan sosyal kültürel etkinlikler kentlileşmeyi sağlamış ve modernleşmenin öncüsü olarak hoşgörü ve demokrasi kültürünü geliştirmiştir. SİÜ öğrencileri kentteki sosyal hayatın canlanmasını sağlamıştır. SİÜ bir marka olarak, Siirt ilinin tanıtımını yapmak için büyük bir şans haline gelmiştir. Siirt iline gelen yabancı uyruklu öğrenciler ile ülkemizin çeşitli şehirlerinden gelen öğrenciler şehrin kültürel zenginliğini arttırmıştır. Bu şekilde şehirde kozmopolitik bir yapı oluşarak özgür ve hoşgörü kültürü geliştirilmiştir. SİÜ kurumsal kimliği ile Siirt ilindeki modern hayatın yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır.

SİÜ kurulduğu Kezer bölgesini ve Siirt kentini mekânsal anlamda dönüştürmüştür: Üniversite kuruldukları bölgelerin kentleşmesini sağlamaktadırlar (Demir, 2008, s. 56). Daha önceden atıl durumda olan ve kentleşmenin olmadığı Kezer bölgesi SİÜ'nün kurulmasından sonra cazibe merkezi haline gelmiştir. Konut ve hizmet sektörleri, kampüs alanları çevresinde hızla gelişmektedir. Bu bölgede gerçekleşen yapılaşmalar ile beraber; kentsel fonksiyonların çeşitlenmesi ve yeni istihdam alanlarının oluşması, konut piyasasının canlanması, yurt ve pansiyon benzeri mekânların kentsel yaşam alanlarına dâhil edilmesi, yeni yerleşim alanlarının oluşması gibi kentsel alan kullanımında önemli yapısal değişimlere yol açmaktadır. SİÜ'nün Siirt ilinde kurulmasıyla beraber Siirt kenti göç almış ve kent planlaması önem kazanmıştır.

Üniversite kuruluş sürecinde yapılan çevre düzenlemesi, yeni kültürel, sportif ve eğlence mekânlarının açılması, kentin sosyo-kültürel olarak da gelişmesine büyük katkı sağlamaktadır (Gündeay, 2002, s. 23). Bu katkılar sayesinde, Siirt kenti; öğrenciler, öğretim elemanları ve şehir insanları için daha çekici ve yaşanabilir yerler haline gelmektedir. SİÜ Siirt şehri için mekânsal olarak çok büyük etkileri olmasına rağmen bir kentleşme modeli olarak ta kentin sosyal, kültürel ve kentsel gelişimine katkı sağlamaktadır. SİÜ kentin çehresini değiştirmiş ve Kezer bölgesine doğru yeni binalar ve sitelerin yapılmasını hızlandırarak şehirleşmeyi arttırmıştır. SİÜ'nün kurulduğu bölgeye yakın, çağdaş ve modern binaların yapılması ile Siirt ilinin modern bir kent yapısına kavuşmasını da sağlamıştır. Siirt ilinin mekânsal olarak gelişmesi üniversitenin kurulması ile hızlanmış ve bu bölgede sosyal ve kültürel gelişim sağlayıp, Siirt ilinin kentsel görünümünün değişmesinde önemli rol oynamıştır.

SIÜ'nün kurulması ile alt yapı çalışmaları, üst yapı çalışmaları, sosyal-kültürel yapının gelişmesi, çevre düzenlemesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin gelişmesi; Siirt kentinin yaşam kalitesini yükseltmede önemli rol oynamıştır.

Siirt kenti öncelikle konut ve barınma odaklı alanlarda öğrencilemiştir. SIÜ personeli için yapılan lojmanlar şehre uzak ve şehrin bittiği yer olarak görülmüş. Ancak zamanla yeni binaların üniversiteye yakın yapılması bu bölgeyi cazibe merkezi haline getirmiştir. Siirt şehrinin gelişim yönü bu bölgeye doğru olmuştur. Siirt ili 2018 yılı itibari ile 13.410 üniversite öğrencisine sahiptir. Siirt Kredi Yurtlar Müdürlüğüne bağlı 2.119 kişilik erkek, 2.362 kişilik kız öğrenci yurdu vardır. Ancak Siirt ilinde devlete bağlı bu yurtlarda 1.802 kişilik kız ve 1.308 kişilik erkek kalmaktadır. Devlet yurduna yerleşemeyen üniversite öğrencileri ya özel yurtlar pansiyonlar veya öğrenci konut açığına düşmektedir. Siirt kentinde öğrencilerin konut ihtiyacı kiralık ev ya da apartlar vasıtasıyla karşılanmaktadır (KYK, 2018).

SIÜ çevresinde apartların yanı sıra marketler, kafeler, banka ATM'leri, kuaförler, kırtasiyeler, fotokopiciler, otobüs firmalarının yazıhaneleri, ev yemekleri restaurantları, outlet mağazaları, pastaneler gibi ekonomik girdi kaynağı olarak görülen öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veren sektörlerde hızlı bir gelişim yaşanacaktır.

SIÜ toplumdaki sınıfsal farklılıkları en aza indirerek toplumsal hareketliliğin gerçekleşmesini sağlayıp sosyal kültürel bütünleşmeyi gerçekleştirmektedir : SIÜ sayesinde Siirt halkının kültürel gelişmesi sağlanmakta, Siirt şehri ile ilgili toplumsal sorunlara çözüm bulunmaktadır. Bu yönüyle SIÜ toplum refahının artırılmasında sahip olduğu fonksiyonlarıyla, Siirt kenti için önemli bir yere sahiptir. SIÜ'nün sunmuş olduğu hizmetlerden yararlanan bireyler Siirt ilinin sosyal ve kültürel dokusunu geliştirerek katkı sağlamaları beklenmektedir. SIÜ bünyesinde gerçekleştirilen eğitim-öğretim ile bireylerin kişisel gelişimini tamamlamaları ve elde ettikleri deneyimler ile toplumsal süreç içinde toplumun yapısını oluşturarak, Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlamaları beklenmektedir. SIÜ'de gerçekleştirilen eğitim-öğretim hizmetinden yararlananlar fikri, politik, ahlaki ve kültürel anlamda Siirt ilinin toplumsal gelişimine yani sosyal-kültürel gelişimine katkı sağlamışlardır (SIÜSP, 2017, s. 69).

SIÜ bünyesindeki kütüphaneler, spor tesisleri, sosyal hizmetler, araştırma merkezleri sayesinde Sivil Toplum Kuruluşları (STK'ları) veya yerel yönetimlerle gerçekleştirilen ortak projeler, Siirt halkına yönelik eğitimler, düzenlenen akademik konferanslar, çalıştaylar, kongreler, açık oturumlar, öğrenci kulüplerinin etkinlikleri ile Siirt şehrinin sosyal ve kültürel gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. SIÜ bünyesindeki Erasmus ve Farabi gibi akademik değişim programları aracılığıyla, ülkemizin ve Dünya'nın diğer şehirlerine yönelik ulusal ve uluslararası öğrenci hareketliliği kapsamında farklı kültürlere sahip öğrencilerin Siirt iline gelmesi şehir kültürünün farklılaşması için çok önemlidir. Bu şekilde toplumsal hareketlilik gerçekleştirilip sosyal ve kültürel bütünleşme sağlanmaktadır (SIÜK, 2018, s. 93).

Üniversiteler kuruldukları ilin toplumsal değişim ve gelişmesinde nicelik ve nitelik bakımından da önemli katkıları bulunmaktadır (Akengin & Kaykı, 2013, s. 503). SIÜ eğitim-öğretim programları ile fırsat eşitliğini sağlamakta, nitelikli insan gücü yetiştirmekte, lider yetiştirmekte, girişimci sınıfı geliştirmekte, tarıma dayalı teknolojiyi geliştirmekte, tasarruf eğilimini etkilemekte, gelir dağılımını etkilemekte ve milli birliği sağlamaktadır. Bu katkılar Siirt ili özelinde kolaylıkla görülebilen katkılar olmamakla birlikte, toplumun gelişmesi için büyük önem arz etmektedir

Üniversiteler toplumsal amaçlı sosyal projeler ile farklı yerlerden eğitim-öğretim görmek için gelen yetenekli ve enerjik üniversite öğrencileri ile kuruldukları şehirdeki halkın uyum sağlamasına, bu şekilde de sosyal problemlerin aşılmasına yardımcı olmaktadır (Çavuş, 2007, s. 48). Siirt ilinin bu yetenekli ve enerjik genç sakinleri sosyal ve kültürel alanlarda en çok karşılaşılan gruptur. Siirt ilinde sayıları hızla artan kafelerden, lokantalardan, playstation salonlarından, bilardo salonlarından, çay evlerinden ve kahvelerden en çok üniversite öğrencileri yararlanmaktadır. SIÜ öğrencilerinin ve Siirt halkının doğru sosyal ve kültürel aktiviteler ile yönlendirilmesi ile Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlanmaktadır.

SIÜ'de gerçekleştirilen bazı önemli sosyal kültürel etkinlikler aşağıdaki Tablo 3.1'de sıralanmaktadır (SIÜ Haber, 2013).

SIÜ Kezer Yerleşkesi kamuya açıktır minibüs ve otobüsler ile giriş çıkış yapılabilmektedir. SIÜ kendi bünyesinde yapılan etkinlikler ile gerek internet

sitesindeki duyurular, gerekse kampüs çevresi ve kentin işlek caddelerine asılan afişlerle halkı bilgilendirmektedir (SİÜ SOS-BİL, 2018).

Tablo 3.1. SİÜ'nün Sosyal Kültürel Etkinlikleri

2013-2014	2015-2016	2017-2018
SİÜ Tanıtım Günleri	Vizyon Arama Konferansı	Aile Konferansı
Toplumda Birey Olarak Kadın Farkındalığı Oluşturmak Konulu Panel	Bilimin Işığında Eğitimsel Liderlik Üzerine Uluslararası Konferans	SİÜ Mezuniyet Törenleri
Uluslararası Siirt Arapçası Çalıştayı	Otogargara En Güçlü Silah Farkındalık adlı Tiyatro Gösterimi	Tarihten Günümüze Tekfir Problemi Konulu Seminer
7'den 70'e Siirt Okuyor Projesi	İslam'da Yetimlerin Önemi Konulu Konferans	Doğu Batı Medeniyeti ve İslam Konulu Konferans
Anneler Günü Etkinliği	Çiftçi Günü Etkinlikleri	Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi
Hayatım Spor Sporum Hayatımdır Projesi	Kutlu Doğum Haftası Etkinliği	Işık Hadisesi Günleri
24 Nisan Ermeni Olayları ve Türk Ermeni İlişkileri Konulu Panel	Akademisyenlik ve BÖTE'ni Geleceği Konulu Panel	Yedi Renk Projesi Fiziksel Aktiviteyi Teşvik Projesi
2000'li Yıllarda Türkiye'nin Ekonomik ve Toplumsal Dönüşüm Konulu Konferans	Ötekilik ve Kirlilik Dezavantajlı Toplum Kesimleri Konulu Konferans	101 Tahıl Çeşidinin Ekimi Gerçekleştirme Programı
Demokrasi Günleri Konferansı	Güneş Hadisesi İzleme Programı	Kan Bağışının Önemi Konulu Semineri
Abdal Haluk Tolga İLHAN Konseri	Dünya Nereye Gidiyor Konulu Konferans	Hem Sevip Hem Dövemez Adlı Panel
Dünden Bugüne Paramedik Mesleği Konulu Panel	Futbol Basketbol Voleybol vb. Takımların Bölgesel ve Ulusal Derece Alması	Gençlerde Riskli Davranışlar Konulu Panel
Farklı Şehirlere ve Üniversitelere Öğrenci Ziyaretleri	Uluslararası İmam Eş'ari ve Eş'arilik Sempozyumu	Üniversite Sinema Günleri
Hz. Peygamber (SAV) ve İnsan Onuru Adlı Panel	Türkiye Ekonomisi ve Bölgesel Kalkınma Sempozyumu	Uluslararası İlisu Barajı Arkeoloji Sempozyumu
Halı Saha Turnuvaları	Tarihi Kentler Toplantısı	Bayramlaşma Töreni
Geleneksel Aşure Şenliği Geleneksel Salep Günleri	Necmi İLGEN İnsan ve Kainat Konulu Konferans	Kanser Teşhis Tarama ve Eğitim Semineri
Doğal Afetler Konulu Konferans	Bahar Şenliklerinde Haluk LEVENT Konseri	Medreseler ve Din Eğitimi Semineri
Uluslararası Tanıtım Günleri Etkinliği	İnsan Hakları Konferansı	Çiftlikten Sofraya Gıda Güvenliği Konulu Panel

Kaynak: SİÜ Haber (2013; 2014; 2015; 2016; 2017; 2018)

SİÜ'nün sınırları içinde düzenlenen kültürel ve sosyal aktivitelerin en önemlisi olan bahar şenlikleri kapsamındaki etkinlikler, Siirt halkının katılımına açıktır. SİÜ yerleşkeleri içindeki tiyatrolar, konserler, seminerler gibi aktiviteler için fiziksel mekânların kapıları öğrenciler, personel kadar Siirt halkına da açıktır. Bu mekânlarda öğrenci ve halkı bir araya getiren aktiviteler düzenlenmektedir. SİÜ'nün kendine ait televizyon ya da radyosu yoktur. Bu durum üniversitenin kent kültürüne katkısı açısından olumsuz bir durumdur. Ancak, Siirt ilinin tek kanalı olan Kanal 56'da SİÜ'nün öğretim üyeleri gündeme dair yorumları ya da kamu politikalarını analiz etmesi, bilimsel araştırma sonuçlarını paylaşması yoluyla halkın kültürel birikiminin artmasına ve kamuoyu oluşmasında yardımcı olmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 66).

3.2. EKONOMİK YAPISI VE EKONOMİK DURUMU

Üniversite, insan sermayesini geliştirmekle beraber kuruldukları şehir ve bölge için oluşturdukları istihdam ve harcamalarla ekonomik katkıda bulunmaktadır. Üniversite şehrin istihdamını ve gelirinin artmasını küçümsenemeyecek bir ölçüde artırabilmektedir. Üniversite ve çevresinde gerçekleştirilen faaliyetler ile birlikte şehir ve bölge için ekonomik bir canlılık oluşmakta ve para sirkülasyonu sağlanmaktadır (Atik, 1999, s. 100).

SİÜ, 5018 Sayılı Kanun'da II Sayılı Özel Bütçeli İdareler Cetvelinin Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri içerisinde sayılmış olup özel bütçeli bir kurumdur (SİÜPYF, 2016, s. 35).

Gelir: Bütçe kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerdir. SİÜ'nün elde etmiş olduğu mali kaynakları; hazine yardımları ile öz gelirlerden oluşmaktadır. SİÜ'nün sahip olduğu gelirler; özel bütçe, döner sermaye gelirleri ve bütçe dışı kaynak ve proje desteklerinden oluşmaktadır. Özel bütçe; hazine yardımı ve öz gelirlerden oluşmaktadır. Öz gelirler ise teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, mal ve hizmet satış gelirleri, şartname ve basılı evrak gelirleri, eğitim-öğretim gelirleri, kira, SKS; sosyal tesis, kantin, kafeterya işletme gelirleri, öğrenci harç gelirleri, devletçe karşılanan öğrenci katkı payı telafi gelirlerden oluşmaktadır.

Bütçe dışı kaynak ve proje destekleri ise TÜBİTAK, AB, Hibe, şartlı bağış ve yardımlardan oluşmaktadır (SİÜSP, 2017, s. 47)

SİÜ bünyesinde 2017 bütçe planına uygun olarak 2017 yılında 95.034.115.99 TL toplam gelir elde edilmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinden 4.021.123,94 TL, öz gelir ile bağış ve yardımlardan 88.784.923,00 TL ve diğer gelirlerden de 2.228.069,05 TL olmak üzere toplam 95.034.115,99 TL gelir elde edilmiştir (SİÜYPİDR, 2018, s. 20).

Stratejik amaç ve hedeflerin gerçekleşebilmesi, mali kaynak kullanımı ile yakından ilişkilidir. Stratejik amaç ve hedeflere ulaşmanın etkinliği ise mali kaynakların uygun koşullarda sağlanması ve kullanılmasına bağlıdır. Toplumsal kaynakların eğitim hizmetlerine tahsis edildiği önemli konulardan birisi de mali kaynakların etkin bir biçimde kullanılmasıdır. SİÜ'nün Siirt ilinin büyümesi ve gelişimi içinde oynadığı rol ile beraber yeni kurulmuş olması ve öz gelirlerinin yetersizliği birlikte değerlendirildiğinde, Üniversitenin amaçlarına ulaşabilmesi hazine yardımı olarak gelecek katkının artarak devam etmesine bağlıdır (SİÜPP, 2018, s. 16).

Tablo 3.2. Yıllara Göre SİÜ Bütçe Tutarı (TL)

2008	2009	2010	2011	2012
6.767.000	15.203.000	24.586.000	33.364.000	42.226.000
2013	2014	2015	2016	2017
46.963.000	53.423.000	64.249.000	80.052.000	95.034.115.99

Kaynak: SİÜSP (2017).

Yukarıdaki Tablo 3.2'de SİÜ'nün yıllara göre bütçe gelirleri gösterilmektedir. SİÜ'nün 2008 yılında elde ettiği bütçe 6.767.000 TL tutarında iken, 2017 yılında 95.034.115.99TL tutarına ulaşmış ve gelir kalemlerine göre gerçekleştirilmiştir. 2008 yılından 2017 yılına kadar SİÜ için 366.833.000 TL tutarında toplam bütçe ayrılmıştır. SİÜ için hazırlanan bütçe politikaları ile 2008 yılından 2017 yılına kadarki Siirt ilinin ekonomik gelişiminde; dolaylı ve doğrudan etkilerle Siirt halkının ve Siirt ilinin ekonomik gelişimine katkı sağlanmıştır. SİÜ için elde edilen 366.833.000 TL tutarındaki gelirin ister istemez kişisel gelirin artmasına ve kişisel

tasarrufların artmasına da katkı sağlaması ile birlikte Siirt şehrinin ekonomik gelişimine de katkısı kaçınılmazdır (SİÜSP, 2017, s. 48).

SIÜ'nün elde etmiş olduğu hazine geliri ve özgelir aşağıdaki Tablo 3.3'te gösterildiği gibi yıllar itibariyle de artış gözlenmektedir (SİÜİFR, 2016, s. 45).

Tablo 3.3. SIÜ'nün 2012-2015 Yılları Arası Hazine Öz Gelir Toplamı

Siirt Üniversitesi	2012	2013	2014	2015
Hazine	40.403.000	44.742.000	51.171.000	62.032.000
Özgelir	1.823.000	2.221.000	2.252.000	2.217.000
Toplam	42.226.000	46.963.000	53.423.000	64.249.000

Kaynak: SİÜİFR (2015).

Tablo 3.4. SIÜ'nün 2014, 2015 ve 2016 Yılı Bütçe Gelirleri

Açıklama	Yıl	Planlanan	Gerçekleşen	Gerçekleşen/ Planlanan %
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2014	1.267.000	2.085.265	164.58
	2015	1.222.000	2.936.279	261.70
	2016	1.329.000	3.812.896	285.90
Hazine Yardımı	2014	51.171.000	67.779.702	132.46
	2015	62.031.000	75.418.910	121.58
	2016	77.658.000	89.274.765	114.32
Diğer Gelirler	2014	985.000	2.426.248	246.32
	2015	1.095.000	1.617.797	147.32
	2016	1.065.000	2.140.841	201.02
Toplam Gelirler	2014	53.423.000	72.291.986	135.32
	2015	64.248.000	79.972.986	124.48
	2016	80.052.000	95.215.281	118.94

Kaynak: SİÜİFR (2017).

SIÜ bütçe gelirleri arasında hazine yardımları en fazla paya sahiptir. Bununla beraber yıllar itibariyle teşebbüs ve mülkiyet gelirleri de artış göstermektedir. Diğer gelirler çeşitlilik ve gelir unsuru en az olan kalemdir. SIÜ'nün elde etmiş olduğu bütçe gelirlerini teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, hazine yardımları ve diğer gelirler olarak sınıflandırıldığında 2014, 2015 ve 2016 yıllar itibariyle planlanan ve gerçekleşen gelirler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Yıllar itibari ile SIÜ bünyesinde birçok bina yapımı yatırım harcamaları olduğu gibi sosyal, kültürel aktiviteler ve bilimsel yayınların artışı içinde harcama olmuştur. Yukarıdaki Tablo 3.4'te gösterildiği gibi 2014, 2015 ve 2016 yıllar itibariyle planlanan ve gerçekleşen gelirler planlanan harcama ve gerçekleşen harcama ile doğru orantılıdır. 2016 yılında

80.052.000 TL planlanan gelir düşünülürken yapılan yatırım ve benzeri harcamalar ile istenen ödenekler ve diğer gelirlerin artışı ile 95.215.281 TL olmuştur (SİÜFR, 2017, s. 62).

Gider: Kanunlara dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, transferler ile diğer giderlerdir (SİÜPP, 2015, s. 18). Aşağıdaki Tablo 3.5'te SİÜ'nün 2016 yılında gerçekleştirmiş olduğu 80.052.000 TL'nin gider olarak nerelere harcandığını gösterilmektedir. Örneğin 2016 yılında SİÜ personeli için ödenen 39.153.000 TL Siirt ilinin ekonomik gelişimine doğrudan gelir katkısını ortaya koymaktadır (SİÜPP, 2016, s. 28).

SİÜ'nün elde etmiş olduğu yukarıda sayılan gelirlerinden oluşan bütçesi; personel giderleri, sermaye giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri ve cari transferlerin karşılanması için kullanılmaktadır. Mamul mal alımı, gayri maddi hak alımı, gayrimenkul sermaye üretim giderleri, gayrimenkul büyük onarım giderleri içinde bütçeden harcamalar gerçekleştirilmektedir (SİÜPP, 2018, s. 19).

Tablo 3.5. SİÜ'nün 2016 Yılı Bütçe Ödeneği

Giderin adı	2016 Yılı Bütçe Ödeneği
Personel Giderleri	39.153.000
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Prim Giderleri	4.632.000
Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	11.909.000
Cari Transfer	1.356.000
Sermaye Giderleri	23.002.000
Toplam	80.052.000

Kaynak: SİÜPP (2016).

SİÜ 2013-2017 Stratejik Planı'nda 2016 yılı için yaklaşık 69.800.000,00 TL ihtiyaç öngörülmüş olmakla birlikte 2016 Yılı Performans Programında belirlenen hedefler kapsamında gerçekleştirilen 30 adet faaliyetin maliyeti ve genel yönetim giderleri için bütçede toplam 80.052.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir. SİÜ bütçesi Hazineden alınan yardım dışında öğrenci harçları, taşınmaz mal kira geliri, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlerden oluşmaktadır. 2016 yılında 80.052.000 TL olarak öngörülen bütçenin %45,05'i Personel Giderleri, %27,53'i Sermaye Giderleri, %20,41'i Mal ve Hizmet Alım Giderleri, %5,33'ü Sosyal Güvenlik

Kurumlarına Devlet Primi Giderleri ve %1,41'i Cari Transferlerin karşılanması için tefrik edilmiştir. Buna karşılık 2016 yılı bütçe tahmini 80.052.000,00 TL, yıl sonu harcama tutarı 90.717.965,00 TL, yıl sonu ödenek tutarı 97.159.650,00 TL ve harcamaların yıl sonu ödenek miktarına oranı %93,37 olarak gerçekleşmiştir (SİÜPP, 2017, s. 62).

2017 Yılı yatırımları ve gerçekleşen hedefler; yeni kampüs alanında; Ziraat Fakültesi binası yapım işi, İlahiyat Fakültesi ve çevre düzenleme çalışmaları yapım işi, Kezer Çayı'ndan su alma ve terfi merkezi ile su deposu yapım işi, rektörlük binası önü şelale yapımı, rektörlük binası ve kafeterya binası önündeki üç adet betonarme havuzunun fiskiye işleri ve inşaat tadilatı ile mevcut istinat duvarların kaplanması yapım işi, Kezer Yerleşkesi sulama ve Ziraat Fakültesi deneme alanları damla sulama projesi yapım işi ve 2. etap 100 daire lojman inşaatı yapım işlerine devam edilmiştir. Birimlerin mefruşat, büro makine teçhizat ve laboratuvar ihtiyaçları İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bunlarla beraber 2018 yılında plan ve projesi yapılan altyapı, üst yapı çevre düzenlemesi, bina bakım ve onarım faaliyetleri ve yeni bina inşaatlarına devam edilmektedir (SİÜYPİDR, 2018, s. 20).

2017 Yılı Yatırımları ve Gerçekleşen Hedefler; yeni kampüs alanında; Ziraat Fakültesi binası yapım işi, İlahiyat Fakültesi ve çevre düzenleme çalışmaları yapım işi, Kezer Çayı'ndan su alma ve terfi merkezi ile su deposu yapım işi, rektörlük binası önü şelale yapımı, rektörlük binası ve kafeterya binası önündeki üç adet betonarme havuzunun fiskiye işleri ve inşaat tadilatı ile mevcut istinat duvarların kaplanması yapım işi, Kezer Yerleşkesi sulama ve Ziraat Fakültesi deneme alanları damla sulama projesi yapım işi ve 2. etap 100 daire lojman inşaatı yapım işlerine devam edilmiştir. Birimlerin mefruşat, büro makine teçhizat ve laboratuvar ihtiyaçları İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bunlarla beraber 2018 yılında plan ve projesi yapılan altyapı, üst yapı çevre düzenlemesi, bina bakım ve onarım faaliyetleri ve yeni bina inşaatlarına devam edilmektedir (SİÜYPİDR, 2018, s. 20).

SİÜ'nün 2018 yılı için bütçe geliri 97.009.000 TL olup, eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi için 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde

harcanmaktadır. Yılar itibari ile bütçe gelirindeki bu artışın sebebi ihtiyaç duyulan yatırım harcamalarının yani yeni binaların yapılmasından ve personel giderlerinin, yani üniversite personel sayısının artmasından kaynaklanmaktadır. Bütçe içerisinde harcama kalemleri arasında en fazla paya sahip olan akademik ve idari faaliyetlerin gerçekleştirilmesini sağlayan alanların inşası için 18.054.000 TL harcanacaktır. Yeni binaların yapımı bütçe giderlerinin %19.07'sini oluşturmaktadır (SİÜPP, 2018, s. 85).

Tablo 3.6. SİÜ'nün 2018 Yılı İdari Performans Tablosu

Açıklama	Bütçe
Öğretim elemanı sayısını arttırmak	7.660.000,00
İdari personel sayısını ve niteliğini arttırmak	1.870.000,00
Üniversite öğrencilerinin işgücüne daha donanımlı katılabilmesi için eğitim öğretim kalitesini arttırmak	1.600.000,00
Başarılı iş adamları, yazar ve bilim insanlarının sempozyumlara katılımları sağlamak	425.000,00
Gelişmiş kurum ve kuruluşlar ile protokoller yapılmak suretiyle öğrencilere uygulama ağırlıklı staj yapma imkânı sunmak	500.000,00
Bölge ve şehir ihtiyaçları doğrultusunda yeni bölümlerin açılması için araştırma yapmak	1.250.000,00
SİÜ'nün yerel ve ulusal basında tanıtımı yapılarak üniversitemizi tercih edilen bir üniversite haline getirmek	780.000,00
Öğrenciler ile üniversite arasında sağlıklı bir iletişimin kurulması ve öğrencilere yönelik ekonomik, sosyal ve kültürel imkanların artırılmasını sağlamak	2.745.000,00
Akademik çalışmaların yapılması için uygun ortamın yaratılması ve gerekli tedbirler almak	3.070.000,00
Patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve tescil çalışmaları yapan personel ve öğrencileri teşvik etmek	1.710.000,00
Akademik ve idari faaliyet alanlarının inşa etmek	18.504.000,00
Bütün eğitim binalarının bakım ve onarımları yapmak	1.350.000,00
İstenilen laboratuvar ve araştırma merkezleri oluşturmak	3.203.000,00
Üniversite-Sanayi işbirliğini üst düzeye çıkarmak	1.750.000,00
üniversite ile kamu ortaklığını sağlamak	1.450.000,00
Akademik ve idari personel ile öğrencilerin yurtiçi ve yurtdışı üniversiteler ile yapılacak projelerde yer almasını sağlamak	1.355.000,00
Bölge dinamiklerinin, ekonomik kalkınmaya katılımı konusunda önlemler almak	1.300.000,00
Bölgenin kültürel ve beşeri yapısına uygun, ilgi çeken sanatsal ve kültürel faaliyetleri yapmak	675.000,00
Bölgeye adaptasyon sağlayacak, ekonomik değeri yüksek yeni ürün ve fikirlerin üretilmesi için projeler hazırlamak	675.000,00
Bölgesel yer altı kaynakları ve doğal florasının değerlendirilmesine yönelik ürün geliştirme faaliyetlerini gerçekleştirilmek	1.275.000,00
Avrupa Birliği, Türki Cumhuriyetler ve komşu ülkeler ile ortak projeler üretmek	1.700.000,00
Yeni anlaşmalar ile paydaş sayısının arttırmak	625.000,00
Performans Hedefleri Maliyetleri Toplamı	55.472.000,00
Genel Yönetim Giderleri	41.537.000,00
Genel Toplam	97.009.000,00

Kaynak: SİÜPP (2018)

Bu binaların yapımı için gerek malzeme alımı gerekse işçi istihdamını Siirt ilinden karşılanması Siirt şehrinin ekonomik gelişimine doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlayacaktır. Yukarıdaki Tablo 3.6'da SİÜ'nün 2018 yılında gerçekleştirmek istediği idari faaliyetleri gösterilmektedir. 2018 yılı bütçe gelirleri içerisinde 55.472.000 TL gerçekleştirilmek istenen performans hedefleri maliyetini oluşturmakta olup bütçe gelirlerinin %57,18'ini oluşturmaktadır. 2018 yılı bütçe gelirlerinin geri kalanı 41.537.000 TL genel yönetim gideri olarak harcanacak olup bütçe gelirlerinin %42.82'sini oluşturmaktadır (SİÜPP, 2018, s. 85).

3.3. SİİRT ŞEHİRİNİN EKONOMİK GELİŞİMİNE KATKISI

Üniversiteler kurulduğu şehre istese de istemese de ekonomik faaliyetler nedeniyle doğrudan ve dolaylı katkıda bulunurlar. Üniversitenin şehir ekonomisine istihdam oluşturarak sağladıkları katkıya doğrudan katkı, üniversite çalışanlarının ve öğrencilerinin şehir ekonomisinin canlılığını sağlayarak mal ve hizmet talebinde bulunup, yaptıkları katkıda dolaylı katkıdır. Bölgeler hatta şehirler arasındaki mevcut farklılıklar; üniversitelerin kuruldukları bölgelerde projeler üreterek, araştırmalar yaparak, bölgesel sorunların çözümlerini bularak, eşit ve kaliteli eğitim-öğretim vererek, halka yol gösterip danışmanlık yaparak giderilebilir (Özarslan, Korkmaz, & Batirel, 1998, s. 17,73).

Üniversite insan sermayesinin oluşturulması, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gibi Siirt ilinin sosyal kültürel gelişimine katkı sağladığı gibi istihdam ve harcamalar ile Siirt ilinin ekonomik gelişimine de katkı sağlamaktadır. Küçük şehirlerin ekonomik kalkınması üniversitelerin kurulmadan önce şehirlerde bulunan birlikler sayesinde gerçekleştirilmiştir. Çünkü küçük şehirlerin en önemli ekonomik kaynaklarından biri; büyük askeri birliklerin kurulmasıdır (Tekeli, 2003, s. 145). Siirt ilinde de aynı şekilde gerçekleşmiştir. Ancak güvenlik tedbirleri nedeniyle Siirt ilinde askerlerin izne çıkmaması bu durumu olumsuz etkilemiştir. Gerek güvenlik tedbirleri, gerek askeri personel sayısının azlığı sebebiyle ekonomik kalkınmada askeri birliklerin Siirt iline yaptığı katkı azalmış bunun yerini SİÜ almıştır. SİÜ'nün Siirt ilinin demografik, mekânsal, sosyal ve kültürel anlamda etkileri yukarıda ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir. SİÜ Siirt ilinin ekonomik gelişimi için

sürükleyici değil, tamamlayıcı bir role sahiptir. Siirt ilinin istihdam ve gelirini önemli ölçüde arttıran bir kurum olan SİÜ, Siirt kentine ekonomik bir canlılık getirmekte ve sıcak para akışını sağlamaktadır. Bu ekonomik etki sayesinde Siirt ilinde gerçekleştirilen hizmet sektörünün sayısı ve kalitesi de artmıştır. Bu sayede Siirt ili dışına giden yatırımlar artık Siirt ilinde kalmakta hatta üniversite önemli bir nüfus barındırdığı için kentsel ekonomiye dolaylı ve dolaysız etkilerde bulunarak kentin ekonomik gelişmesini sağlamaktadır. SİÜ Siirt kenti için ekonomik ilişkilerin canlılığını koruduğu bir çekim noktası haline gelmiştir.

Bir üniversitenin kurulduğu kente ekonomik etkisi çok fazladır. Ekonomik etkinin hesaplanabilirliği yüksek olduğu için sonuçları en hızlı görülen etkiler arasındadır. Özellikle öğrenci sayısı ve üniversitede istihdam edilen bütün personel sayısı göz önüne alındığında üniversitenin kurulduğu kent ekonomisine dolaylı veya dolaysız katkıları çok büyük olmaktadır (Özarıan, Korkmaz, & Batırel, 1998, s. 17,73). SİÜ Siirt ilinin ekonomik gelişmesi üzerine yapmış olduğu katkılar; istihdam, gelir ve harcama kalemleri altında; doğrudan ve dolaylı istihdam ile doğrudan ve dolaylı gelir katkısı olarak aşağıdaki başlıklarda ayrıntılı şekilde analiz edilmektedir.

3.3.1. Siirt Şehrinin Ekonomik Gelişimine Doğrudan Katkıları

Üniversiteler kuruldukları kentin ekonomik gelişmesinde önemli rol oynarlar ancak sürükleyici olamazlar. Sürükleyici sektör genellikle katma değeri yüksek olan sanayi sektörüdür. Eğitimin katma değeri ise ancak uzun bir süre sonra ortaya çıkmaktadır. Buna rağmen üniversitelerin buldukları şehirlerde ekonominin kalkınmasında doğrudan katkıları bulunmaktadır (Gürüz, 2001, s. 128). SİÜ bünyesinde istihdam edilen personelin tümüne yapılan maaş, ek ders, yolluk, döner sermaye gibi ödemeler SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişmesine doğrudan gelir katkısını oluşturmaktadır.

SİÜ bünyesinde belli bir zaman diliminde çalıştırılan akademik ve idari personelin istihdam edilmesi SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına doğrudan istihdam etkisini oluşturmaktadır. (Kahraman, 2006, s. 138).

Bu nedenle SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişmesine doğrudan katkıları gelir ve istihdam olmak üzere iki başlık altında aşağıda analiz edilmektedir.

3.3.1.1. Doğrudan Gelir Katkısı

Üniversitelerin bölgeye sağladığı doğrudan gelir katkısı doğrudan bir gelir artışını ifade etmektedir. Bu doğrudan gelirler, üniversitenin akademik ve idari personeline yapmış olduğu maaş, ek ders, yolluk, döner sermaye ve ücret ödemelerinden (Erkekoğlu, 2000, s. 148) Siirt şehrinde yapmış oldukları harcamalardır.

SIÜ personeli için 2016 eğitim-öğretim dönemi bütçesinden 39.153.000 TL personel gideri olarak ayrılırken, 4.632.000 TL ise sosyal güvenlik kurumu devlet prim giderleri olarak ödemiştir. 2016 yılındaki toplam bütçe geliri miktarı 80.052.000 TL olup, SIÜ bütçesinin % 49'u Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına doğrudan gelir katkısı olan personel maaş ve ücretlerinden oluşmaktadır. Aşağıdaki Tablo 3.7'de SIÜ'nün yıllar itibari ile personel gideri olarak yapmış olduğu Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına doğrudan gelir katkısı miktar olarak gösterilmektedir (SIÜSP, 2017, s. 48).

Tablo 3.7. SIÜ'nün Personel Giderleri, 2013-2016

Ödenek Türü	2013	2014	2015	2016
Personel Giderleri	17.626.071	24.647.158	33.231.848	39.153.000

Kaynak: SIÜSP (2017).

Yıllar itibari ile sadece 2013 yılından 2016 yılına kadar personele ödenen toplam maaş ve ücret 114.658.077 TL olup, SIÜ'nün 2018 yılı bütçesinden daha fazladır. Bununla beraber yapılan bu ödemeler personele doğrudan gelir sağlayarak, Siirt ili sınırlarında harcanması sayesinde Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına doğrudan gelir katkısı sağlayıp, Siirt kentinin ekonomik anlamda gelişmesini sağlamaktadır. Sonuç olarak Üniversite personeline ödenen ücretlerin Siirt kentinde harcanması Siirt ilinin ekonomisinin gelişmesini sağlamaktadır.

3.3.1.2. Doğrudan İstihdam Katkısı

Üniversite hem yaptığı harcamalar hem de istihdam ettiği personel sayesinde kuruldukları şehrin ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadır (Çatalbaş, 2007, s. 111). SIÜ'nün de gerçekleştirdiği bu katkılar yapı itibariyle aynı zamanda doğrudan şehir ekonomisiyle de ilişkilidir. SIÜ'de istihdam edilen personel genellikle Siirt

ilinde ikamet eden insanlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla SİÜ şehirdeki işsizlik sorununa da önemli katkılar sağlamaktadır. SİÜ bünyesinde bulunan bütün birimlerde çalışan akademik ve idari personelin toplamı; SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişmesine doğrudan istihdam katkısını göstermektedir. Belli bir zaman dilimi içinde, SİÜ'de istihdam edilen akademik ve idari personelin toplam olarak sayısal değeri; SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına yönelik oluşturduğu doğrudan istihdam katkısıdır.

SİÜ bünyesinde 01.06.2018 tarih itibarıyla 496 akademik, 296 idari, 65 güvenlik ve 80 temizlik olmak üzere toplam 937 personel istihdam edilmektedir. Siirt ili bünyesindeki resmi kurum ve özel sektöre ait firmalarda bu kadar sayıda personel çalıştıran başka bir kurum ve firma bulunmamaktadır. Bu özelliği itibarı ile SİÜ "*Bilim Fabrikası*" özelliği sayesinde bünyesindeki 937 personel ile bilim üreten bir fabrika niteliğindedir. SİÜ'de 937 kişinin istihdam edilmesi sayesinde, Siirt ilinin ekonomisinde ortaya çıkan refah etkisinin doğrudan istihdama katkı yaptığından söz edilebilir. Üniversite bünyesindeki 937 personel tek başına incelendiğinde küçük olabilir fakat her bir bireyin en az 4 kişilik bir ailenin mensubu olduğu varsayıldığında bu rakam 3.748 kişiye çıkmaktadır ve büyük ölçekli bir fabrikanın sahip olduğu işçi potansiyeline denk gelmektedir (SİÜK, 2018, s. 17).

3.3.2. Siirt Şehrinin Ekonomik Gelişimine Dolaylı Katkısı

Üniversite sadece bünyesinde istihdam ettiği kendi personeli ve bu personele ödenen maaşlar yoluyla kurdukları şehrin ekonomik gelişimine katkı sağlamaz. (Dilmaş, 2017, s. 73). Aynı zamanda SİÜ'de de çalışan personel dışındaki kişilere, kurum ve kuruluşlara yaptığı ödemeler ve bu ödemeler sonucu oluşan gelir ve istihdam sayesinde de SİÜ Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir ve istihdam katkısını oluşturmaktadır. Aşağıdaki başlıklar altında SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişmesine dolaylı gelir ve dolaylı istihdam katkısı analiz edilmektedir.

3.3.2.1. Dolaylı Gelir Katkısı

Üniversitenin kendi personeli dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlara yaptığı ödemeler ile üniversite öğrencileri tarafından yapılan harcamalar, üniversitenin bulunduğu şehrin ekonomik kalkınmasına dolaylı gelir katkısını oluşturmaktadır (Öztunalı, 2009, s. 34). Yani SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına dolaylı

gelir katkısı; SİÜ tarafından istihdam edilen personel dışındaki kişi ve kuruluşlara harcanan paralar ya da SİÜ'nün öğrencileri tarafından yapılan harcamalar sonucu hesaplanmaktadır.

Tablo 3.8. SİÜ'nün Proje Sayıları İle Proje Tutarları, 2013-2017

Açıklama	2013	2014	2015
Proje Sayısı	12	33	53
Proje Tutarı	60.078,00	269.635,75	210.000,00
Açıklama	2016	2017	Toplam
Proje Sayısı	49	104	259
Proje Tutarı	280.117,00	1.025.585,00	1.845.516,75

Kaynak: SİÜK (2018)

SİÜ tarafından yapılan projeler de Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısı sağlamaktadır. Aşağıdaki Tablo 3.8'de 2013-2017 yılları arasında gerçekleştirilen proje sayıları ile proje tutarları gösterilmektedir. 2013 yılından 2017 yılına kadar gerçekleştirilen toplam 259 projenin maliyeti 1.845.516,75 TL olup, Siirt İlinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısını bakımından son derece önemlidir (SİÜK, 2018, s. 71).

Üniversiteler çeşitli birimlerden gelen desteklerle projelerinin sayısını arttırmaktadırlar. SİÜ bünyesinde BAP, AB, DİKA, SODES, Kalkınma Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenen projeler yapılmıştır. 2012 yılında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TUBİTAK) tarafından gerçekleştirilen proje sayısı 2 iken 2016 yılına gelindiğinde TUBİTAK ve Üniversite ortaklığında 10 proje gerçekleştirilmiştir. SİÜ tarafından gerçekleştirilen kongre katılım ve yayın destekleri de Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısı sağlamaktadır (SİÜK, 2018, s. 70).

Aşağıdaki Tablo 3.9'da 2013-2017 yılları arasında gerçekleştirilen kongre katılım ve yayın desteklerine yönelik proje sayıları ile proje tutarları gösterilmektedir. 2013 yılından 2017 yılına kadar gerçekleştirilen toplam 257 projenin maliyeti 213.192,13 TL olup, Siirt İlinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısı sağlamaktadır (SİÜK, 2018, s. 71).

Tablo 3.9. SİÜ'nün Kongre Katılım ve Yayın Destekleri, 2013-2017

Açıklama	2013	2014	2015
Yürütücü ve Araştırmacı	29	23	47
Proje Tutarı	10.606,00	62.315,00	32.357,48
Açıklama	2016	2017	Toplam
Yürütücü ve Araştırmacı	36	50	257
Proje Tutarı	31.345,65	62.915,00	213.192,13

Kaynak: SİÜK (2018)

SİÜ'nün gelişimi için gerçekleştirilen yatırım harcamaları ile SİÜ Siirt ilinin ekonomik gelişimine aşağıdaki Tablo 3.10'da anlaşılabacağı üzere 2008 yılından 2017 yılına kadar toplamda 195.601.683,00 TL dolaylı gelir katkısı sağlamıştır (SİÜPP, 2018, s. 36). Eğer bu yatırım harcamalarının tamamının Siirt ilindeki esnaftan ve iş kollarından yapılmış olsaydı Siirt ilinin ekonomisinin çok daha fazla gelişme gösterdiği gözlenebilirdi

Tablo 3.10. SİÜ'nün 2008-2017 Yatırım Harcamaları

2008	2009	2010	2011	2012
1.608.742	4.269.382	11.597.651	18.542.431	20.651.681
2013	2014	2015	2016	2017
29.580.290	32.228.629	33.451.742	24.070.226	19.600.909

Kaynak: SİÜPP (2018)

SİÜ; aşağıdaki Tablo 3.11'de gösterildiği üzere 2016 yılında gerçekleştirilen mamul mal alımı, gayri maddi hak alımları, gayrimenkul sermaye üretim giderleri ve gayrimenkul büyük onarım giderleri olarak toplamda 24.070.226,00 TL yatırım harcaması gerçekleştirilerek, Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısı sağlanmıştır (SİÜSGDB, 2018).

Tablo 3.11. SİÜ'nün 2016 Yılı Yatırım Harcamaları

Açıklama	Harcama Miktarı
Mamul Mal Alımı	3.520.684,05
Gayri Maddi Hak Alımları	34.528,00
Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	19.666.714,85
Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	848.299,10
Genel Toplam	24.070.226,00

Kaynak: SİÜSGDB (2018)

Bunlar dışında 2015 yılında "Hayata Üç Adım" isimli proje ile 140.280,00 TL ve 2016 yılında "Kayıtsız Kalmayın" isimli bir proje ile de 282.044,75 € maliyet ile

SIÜ Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir katkısı sağlamıştır (SIÜPP, 2017, s. 22).

SIÜ'nün aşağıda başlıklar halinde sıralanan amaç ve hedefleriyle gerçekleştirmek istediği çalışmalar sayesinde Siirt ilinin ekonomik gelişmesine yönelik dolaylı gelir katkısından söz edilebilir.

3.3.2.1.1. Eğitim-Öğretim Yapısının İyileştirilmesine Yönelik Dolaylı Ekonomik Katkısı

Siirt Üniversite öğrencilerine yönelik kurumsal hizmetlerin sayısı ve kalitesi artırılması amacıyla 2017 yılında Üniversite ile öğrenciler arasında sağlıklı iletişimin kurulabilmesi, öğrenci memnuniyetinin sağlanması ve artırılması için 900.000 TL, SIÜ bünyesinde demokratik bir kültür oluşturmak için 864.500 TL, toplamda 1.764.500 TL kaynak ayrılmıştır. SIÜ'de demokratik bir kültür oluşturmak için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 19.500 TL kaynak ayrılmıştır. SIÜ'nün eğitim-öğretim yapısının iyileştirilmesi için üniversite öğrencilerine yönelik üniversite mezuniyet sonrası için kariyer merkezleri kurulması ve öğrenci kulüpleri ile bilimsel içerikli topluluklar desteklenmesi için 2017 yılında 328.000 TL kaynak ayrılmıştır. Öğrencilere yönelik kariyer merkezi kurmak amacıyla yapılacak faaliyetlere ulaşmak için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla da 2017 yılı için 48.000 TL kaynak ayrılmıştır (SIÜPP, 2017, s. 40-44).

Eğitim öğretimin iyileştirilmesi elbette bu maliyetleri beraberinde getirecektir. Ancak bu mobilya, bilgisayar, taşıt ve yazılım ve yukarıda sayılan araç-gereç gibi ihtiyaçların Siirt ilinde bulunan firmalardan ve esnaflardan tedarik edilmesi ile Siirt ilinin ekonomisi daha da gelişecektir. SIÜ için ihtiyaç duyulan malzemeler için 2017 yılında 2.920.000 TL'nin sadece Siirt ilindeki firmalar ve esnaflardan alınması Siirt'in ekonomisinin gelişimine katkıda bulunmaktadır (SIÜPP, 2017, s. 45).

ÖSYM tarafından yapılan yerleştirme sınavında tercih edilmeyen bölümlerin kapatılmasına karşılık yeni tedbir alınması amacıyla 2017 yılında 2.025.000 TL kaynak ayrılmıştır. Günümüz koşullarına uygun bu şekilde yeni bölümler kurulabilmesi hedefine ulaşmak için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi

amacıyla 2017 yılı için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 135.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 46).

SİÜ 2013 Yılı Performans Programında amaç olan İlahiyat Fakültesi öğrenci alımı gerçekleştirilmiş ve 2016 yılında yeni açılan bölüm, anabilim dalı ve öğrenci alınması için 1.281.000 TL kaynak ayrılmıştır. Bu sayede yeni açılan bu birimler ile öğrenci alınmasına paralel olarak derslik sayısı arttırılarak araştırmaya dayalı eğitim-öğretimi geliştirilmektedir. Açılan yeni lisans üstü programlarının belirlenmesi ve çeşitlendirilmesi, öğrenci sayılarındaki artışa paralel olarak derslik sayısını arttırmak ve araştırmaya dayalı öğrenimi geliştirme ve eğitim yönteminde yenilikçilik esas alınması amacıyla 2017 yılında yeni açılan bölüm, anabilim dalı ve öğrenci alınması için 1.543.500 TL kaynak ayrılmıştır. Eğitim-öğretim alanının iyileştirilmesi amacıyla yeterli öğretim üyesi olan anabilim dallarında yeni lisansüstü ve doktora programlarının açılması ve öğrenci alınması için gerekli faaliyetler SİÜ tarafından yürütülmektedir. Yeni bölümler kurulabilmesi hedefine ulaşmak için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 31.500.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 47).

Eğitim-öğretim kalitesinin yükseltilmesi amacıyla öğrenci ve öğretim elamanlarının akademik konularda kendisini geliştirmesi buna bağlı olarak da ulusal ve uluslararası alanlarda etkileşim içinde olması hedefi olan SİÜ; Erasmus, Leonardo da Vinci, Farabi ve Mevlana gibi öğrenci değişim programlarını destekleyip bunlara katılacak öğrenci ve öğretim üyesi sayısını arttırmak için 2017 yılında 1.830.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 27).

SİÜ'nün eğitim-öğretim yapısının iyileştirilmesi için Siirt iline dolaylı ekonomik katkısı amacıyla, mal ve hizmetlerin alınmasına yönelik 2017 yılında toplam 34.662.500 TL harcanmış olup, bu miktarın tamamın Siirt ilinde harcanmış olması Siirt ilinin ekonomik gelişimine katkı sağlanmaktadır.

3.3.2.1.2. Fiziksel Altyapısı ve Paydaşlara Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı

Yatırım programı kapsamında SİÜ'nün ihtiyacı olan yeni binaların inşa edilerek, Kezer Yerleşkesi'nin son halinin oluşturulması sağlanmak için 2014 yılında 3, 2015 yılında 4, 2016 yılında 5, 2017 yılında 2 yeni bina SİÜ yatırım programları

kapsamında hizmete açılmış olup; öğrenci, öğretim elemanları ve personeller tarafından kullanılmaktadır. İhtiyaç olan bu binaların inşaat işlemlerinin tamamlanması ve Kezer Yerleşkesi'nin oluşumunu tamamlaması, yatırım programlarındaki projelerin sayılarının arttırılması, fakülte hizmet binalarının kurulması, Kezer Yerleşkesi'nin çevre planının oluşturulması, engelli öğrenci ve personel için gerekli olan fiziki ortamın oluşturulması için 2017 yılında 22.301.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2018, s. 28).

SİÜ'nün fiziksel altyapısının iyileştirilmesi amacıyla yatırım programı kapsamında SİÜ'nün ihtiyacı olan Ziraat Fakültesi ile İlahiyat Fakültesi hizmet binaları inşa edilerek Kampüs altyapısı kapsamında diğer yatırım faaliyetlerine devam edilmektedir. SİÜ'nün bu oluşumunu tamamlaması amacıyla 2017 yılı için de 3.324.000 TL kaynak ayrılmış olup, bu kaynak kapsamında gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla da 19.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 51).

SİÜ'nün fiziksel altyapısının iyileştirilmesi amacıyla yerleşkelerdeki fiziksel yapılaşmada çevreye, insana duyarlı olmak ve altyapıyı engelsiz üniversite anlayışı doğrultusunda düzenleme faaliyetleri yürütülmektedir. Engelli öğrencilere uygun koşullarda eğitim-öğretim verilebilmesi için gerekli fiziksel ortamı oluşturmak hedeflenmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilmesi amacıyla 2017 yılı için 1.756.000 TL kaynak ayrılmıştır. Bu kaynak kapsamında gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 28.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 53).

Eğitim-öğretim dönemi boyunca yapılacak ortak çalışma ve tanıtım faaliyetleri ile SİÜ'nün paydaşı olan STK, medya ve diğer kamu kurum ve kuruluşları arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi amacıyla 2017 yılı için 1.587.000 TL kaynak ayrılmıştır. SİÜ'nün paydaşlarıyla ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla Üniversite ile STK, medya ve diğer kamu kurum ve kuruluşları arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi için toplantı, etkinlik ve çeşitli ortak projeler yürütülmekte olup bunun için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 87.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 54).

Birinci bölümde günümüzde çağdaş bir üniversitenin özelliklerinden bahsedildiği zaman üniversite-sanayi işbirliğinin oluşturulup, güçlendirilmesi ile üniversitenin bulunduğu kente ne kadar fayda sağladığına değinilmiştir. Bu çerçevede üniversite-sanayi işbirliğinin oluşturulup, güçlendirilmesi amacıyla Siirt Organize Sanayi Bölgesi, Siirt Küçük Sanayi Sitesi ve şehrin çeşitli yerlerinde kurulan firmalar, işverenler ve iş adamları ile ortak çalışmaların yapılması gerekmekte olup, bu amaçla 2014 yılında 1, 2015 yılında 1, 2016 yılında da 2 toplantı düzenlenmiştir. Üniversite-sanayi işbirliğinin oluşturulup, güçlendirilmesi için 2017 yılında 1.118.000 TL kaynak ayrılmıştır. SİÜ ile sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için ortak projeler geliştirilip girişimcilik teşvik edilerek gerekli olan fiziki ortamın oluşturulmasında ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 58.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 55).

SİÜ'nün fiziksel altyapısının iyileştirilmesi ve üniversite paydaşları ile ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla 2013 yılında 22.300.000 TL, 2014 yılında 24.100.000 TL, 2015 yılında 24.800.000 TL ,2016 yılında 25.600.000 TL ve 2017 yılı için 27.000.000 TL yukarıda bahsedildiği amaçların gerçekleştirilmesi için harcanmıştır (SİÜSP, 2012, s. 95).

SİÜ için 2009-2017 yılları arasında Ek: 2'de ayrıntılı bir şekilde açıklandığı gibi bina yapım, onarım, altyapı ve üst yapı çalışmaları için toplam 193.720.715,49 TL kaynak harcanarak SİÜ'nün fiziksel altyapısının iyileştirilmesine yönelik Siirt ilinin ekonomisinin gelişimine dolaylı ekonomik katkısı bulunmuştur (SİÜSGDB, 2018).

3.3.2.1.3. İnsan Kaynaklarına Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı

SİÜ sahip olduğu insan kaynakları sayesinde daha verimli, aktif ve sürdürülebilir kurumsal kimliğe sahip olma bilinciyle hareket etmektedir. SİÜ'nün başarılı olabilmesinin bir yolu da personelin başarısına bağlıdır. Üniversitede çalışan personelin sayısal artışı önemli olduğu kadar niteliksel gelişiminin de artması başarıyı beraberinde getirmektedir. Bu nedenle insan kaynaklarının iyileştirilmesi amacının yerine getirilebilmesine öncelikle nitelikli akademik ve idari personelin

yetiştirilmesi gerekmektedir. Bununla beraber iyi bir eğitim öğretiminde tamamlayıcısı olan öğretim elemanı sayısı arttırılmalıdır (SİÜPP, 2016, s. 20).

SİÜ kurulduğu günden bu yana sürekli akademik personel ihtiyacını giderememiştir. SİÜ bünyesinde çalışan akademik ve idari personel kadro sayısı hiçbir zaman doluluk oranına ulaşmamıştır. Siirt iline gelen akademisyenlerin büyük bir çoğunluğu Siirt'in sosyal-kültürel eksikliklerini bahane ederek istifa edip veya yer değişikliği yapıp üniversiteden gitmişlerdir. SİÜ'de kalan akademisyenler Siirt Üniversitesi'ni geliştirmek büyütme ve ülkemizin en iyi üniversitelerinden biri haline getirmek için özenle çalışmaktadırlar. Buna rağmen nitelikli akademik ve idari personelin yetiştirilmesi yeni açılan fakülteler için büyük bir ihtiyaçtır. Bununla beraber SİÜ personelinin nitelikli hale gelebilmesi için hizmet içi eğitime tabi tutulması da gerekmektedir. Aynı zamanda insan kaynaklarının iyileştirilebilmesi için psikolojik danışma ve rehberlik birimi ile engelli destek ofisi kurulması gerekmektedir. Bu hizmet içi eğitim, kongre ve sempozyumların yerine getirilebilmesi için 2017 yılında 1.870.000 TL kaynak ayrılmıştır. Aynı zamanda bu hedefin gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 35.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 60).

SİÜ'nün gelişimini tamamlamasını sağlayan insan kaynaklarının iyileştirilmesi amacıyla Üniversite personelinin yetkinleşmesine destek olmak ve şekillenen kurumsal kimlik oluşturma hedeflerinin gerçekleştirme sürecine katkı sağlayacak birimler, komisyonlar kurmak ve işlevsel hale getirmek için çalışma yapılmaktadır. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi, Engelli Destek Ofisi vb. birimleri kurmak ve işlevsel hale getirme faaliyeti yürütülmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilebilmesi için 2017 yılında 988.000 TL kaynak ayrılmış olmakla beraber ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 39.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 62).

SİÜ'nün İnsan Kaynaklarının İyileştirilmesi nitelikli akademik ve idari personelin yetiştirilip üniversiteye hizmet edebilmesi amacıyla SİÜ 2013-2017 Stratejik Planı'nda 2013 yılında 15.700.000 TL, 2014 yılında 19.000.000 TL, 2015 yılında 23.300.000 TL, 2016 yılında 28.800.000 TL harcanması hedeflenmiş ve 2017

yılı için 33.300.000 TL yukarıda sayılan amacın gerçekleştirilmesi için harcanmıştır (SİÜSP, 2012, s. 95).

3.3.2.1.4. Bilimsel Faaliyetlere Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı

Üniversitenin en büyük özelliklerinden birisi de yapmış olduğu bilimsel araştırma ve faaliyetlerin somutlaştırılması yani ortaya konan yayımların artırılmasıdır. Birinci bölümde değinildiği gibi girişimci üniversitelerin özelliklerinden biri de yapılmış olan bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin artırılarak ekonomiye kazandırılması olduğundan SİÜ de girişimci bir üniversite olmayı kendine hedef edinmiştir. SİÜ personelinin 2014 yılında 1, 2015 yılında 2 ve 2016 yılında 3 AR-GE projesi yapılması hedef halinde getirilmiş olup; BAP koordinatörlüğünce 2015 yılında 30 adet yüksek lisans tez projesi ile 14 adet araştırma projesi desteklenmiş olup, 2011-2014 dönemleri arasında devam etmekte olan 15 adet proje tamamlanmış ve bu projeler sonucunda 3 makale ve 5 bildirim yayınlanmıştır. 2011 yılında 10 proje 111.000 TL, 2013 yılında 24 proje 473.703.931 TL, 2014 yılında 17 proje 129.307 TL ve 2015 yılında 44 proje 358.032,27 TL ye mal olmuştur (SİÜİFR, 2016, s. 76).

SİÜ tarafından belirlenen öncelikli araştırma alanları için gerekli olan laboratuvar ve fiziksel şartları belirlemek ve planlamak araştırma laboratuvarı ve bilimsel araştırma merkez sayısını arttırmak, büyük ölçekli araştırma projelerine teknik ve yönetsel destek sağlanması BAP kapsamında desteklenen proje sayısının artırılması için 335.000 TL ve TÜBİTAK, DİKA, SODES ve TAGEM gibi kuruluşlar tarafından desteklenen proje sayısının artırılması içinde 893.000 TL toplamda 2017 yılında 1.228.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 37).

Bilimsel faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin artırılması amacıyla ve SİÜ'nün araştırma-geliştirme faaliyetlerinin artırılması için BAP kapsamında daha fazla projenin desteklenmesi amacıyla çalışmalar yapılmakta olup, bu çalışmalar için ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 250.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 64).

Ülkemizde üniversitelerin başarı ölçütlerinden bir tanesi de sunmuş olduğu makalelerin hakemi dergilerde yayınlanmasıdır. Bu amaçla SİÜ personeline ait

hakemli dergilerde yayınlanacak makale sayılarının arttırılabilmesi için 2017 yılında 1.391.500 TL kaynak ayrılmıştır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 70.500 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 66).

Gelişmekte olan SİÜ araştırma odaklı bir üniversite olmak için araştırma altyapısını kurmak, geliştirmek ve ilerletmek amacıyla ulusal ve uluslararası saygın endekslerde yer alan yayınlara verilen teşvikleri arttırmak için planlama yapılmaktadır. Bununla beraber bilimsel faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin arttırılması amacıyla SİÜ akademik personeli tarafından yapılan yayınların arttırılması için lisans hakkı veya patent alacak araştırmalar yapılması planlanmakta olup, bu planın gerçekleştirilmesi için 2017 yılında 593.000 TL kaynak ayrılmıştır. Aynı zamanda bu amacın gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 56.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 67).

SİÜ'nün yapmış olduğu bilimsel faaliyetlerin nitelik ve niceliğinin artırılması amacıyla; 2013 yılında 2.400.000, 2014 yılında 2.700.000 TL, 2015 yılında 2.800.000 TL, 2016 yılında 2.900.000 TL harcanması hedeflenmiş ve 2017 yılı için 3.000.000 TL yukarıda sayılan amacın gerçekleştirilmesi için harcanmıştır (SİÜSP, 2012, s. 96).

3.3.2.1.5. Finansal Kaynaklara Yönelik Çalışmaların Dolaylı Ekonomik Katkısı

Bir üniversitenin ekonomik özgürlüğe sahip olması yapılacak bilimsel araştırma ve çalışmaların daha nitelikli olmasını sağlayacağı gibi bilimsel araştırma ve çalışmaların sayısının artmasını da sağlamaktadır. Bu çerçevede SİÜ birinci bölümde bahsedildiği gibi üniversitenin mali özerkliğine sahip olduğundan Döner Sermaye İşletmesi faaliyet alanının genişletilerek gelirlerinin arttırılması ve üniversite paydaşlarından destek ve bağış sağlanması gerekmektedir (SİÜPP, 2016, s. 20).

2012 yılında faaliyete geçen Döner sermaye İşletme Müdürlüğü faaliyet alanına giren alanlarda üretim çalışmalarının devam edilmesi amacıyla 2017 yılı için 917.000 TL kaynak ayrılmıştır. Aynı zamanda bu çalışmaların yapılabilmesi için

ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 72.000 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 69).

SİÜ 2007 yılında kurulduğu günden bu yana hızla gelişerek bölge Üniversiteleri arasında tercih edilebilir olmayı hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşabilmek için özellikle paydaşlardan sağlanacak destek büyük bir öneme sahiptir. Bununla beraber SİÜ bütçesi içerisindeki öz gelirlerin payını arttırmaya ve kurum dışı kaynaklardan alınan araştırma projelerinin sayısını arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır (SİÜİFR, 2016, s. 38).

SİÜ'nün tanıtımının ve reklamının yapılması daha fazla paydaşa ulaşılmasını sağlayacak ve elde edilen gelirlerini de arttırabilecektir. Finansal kaynakların geliştirilmesi amacıyla SİÜ paydaşlarından destek sağlanması için düzenli olarak tanıtıcı faaliyetler, toplantı ve etkinlikler yapılmaktadır. Bu faaliyetler, toplantı ve etkinlikler için 2017 yılında 628.500 TL kaynak ayrılmış olup bu amacın yerine getirilmesi için gerekli olan mal ve hizmetlerin alınabilmesi amacıyla 2017 yılı için 10.500 TL kaynak ayrılmıştır (SİÜPP, 2017, s. 70).

Siirt Üniversitenin 2013-2017 Stratejik Planında üniversitenin elde etmiş olduğu finansal kaynakların geliştirilmesi amacıyla 2013 yılında 200.000 TL, 2014 yılında 300.000 TL, 2015 yılında 400.000 TL, 2016 yılında 500.000 TL harcanması hedeflenmiş ve 2017 yılı için 600.000 TL yukarıda sayılan amacın gerçekleştirilmesi için harcanmıştır (SİÜSP, 2012, s. 96).

3.3.2.2. Dolaylı İstihdam Katkısı

Bir kentin ekonomik gelişimi eğer üniversite üzerinden sağlanacaksa en önemli olan işbirliği; üniversite-sanayi-esnaf işbirliğidir. Bu işbirliği sayesinde kazan kazan olur. Bu şekilde esnaf ve sanayici iş adamları üniversite ve üniversitenin kurulduğu topluma büyük fayda sağlamaktadır. Üniversitede geliştirilen bilgi ile sanayici iş adamları; ileri ve uygun teknolojiler edinebilirler, bununla beraber üniversitelerden mezun olan öğrenciler ile bilimsel eleman ve ekipman eksikliğini giderebilirler. Bu sayede sanayici iş adamları gerçekleştirmiş oldukları üretim ile kaynak israfının azaltılması, maliyet ve kalite sorunlarının çözümlenmesi, verimliliğin rekabet gücünün ve kârının artırılması açılarından kazançlı çıkmaktadırlar. Esnaf ise hem mezun olan hem de üniversitede eğitim öğretilen öğrencileri istihdam

ederek daha fazla verimlilik elde etmektedir. Bunla beraber sanayileşmiş, bilgi toplumu safhasına geçmiş veya geçmekte olan ülkeler, sanayi-üniversite işbirliğinin en iyi şekilde geliştiren ülkelerdir (Dura, 1994, s. 4).

Eğer bir üniversite ile sanayi arasında işbirliği tam anlamıyla sağlanabilir ise üniversite kurulduğu kentin gelişimine sanayi kuruluşlarıyla yaptığı işbirliği ölçüsünde ekonomik anlamda şehrin gelişmesine katkı sağlayabilir. Bu tarzda bir gelişimin üniversite-sanayi işbirliğinin sonuçlarının büyük şehirlerde gözlenmesi çok zor iken, küçük şehirlerde daha kolay rastlanmaktadır (Gürkan & Karataş, 2004, s. 28). Ancak SİÜ ile sanayi arasında tam anlamıyla bir işbirliği sağlanmamıştır. SİÜ Kezer Kampüsü'ndeki konferans salonları yapıldıktan sonraki süreçte Siirt ilinin sanayisini ilgilendiren ilgili sektörlerle yönelik araştırmalar; Siirt Sanayi ve Ticaret Odası, Siirt Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, KOSGEB ve SİÜ ortaklığında araştırma projeleri ve sempozyumlar gerçekleştirilmektedir. Bu araştırma projeleri ve sempozyumlara rağmen SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına dolaylı istihdam katkısı küçük bir şehir olmasına rağmen daha sağlanamamıştır (SİÜSP, 2017, s. 46).

Üniversiteler kuruldukları şehirlerde kentsel fonksiyonlarda büyük bir değişime sebep olurlar. Kente gelen büyük ve genç bir nüfus kitlesi, bulunduğu kentin tüm tüketim kalıplarını değiştirmekte ve kentte daha önce olmayan birçok ekonomik faaliyetin gelişmesine neden olmaktadır. Üniversiteler ile öğrenci harcamaları için mal ve hizmet sağlayan üretim sektörlerinin gelişmesi ile ortaya çıkan istihdam artışı ise dolaylı istihdam katkısıdır (Çayın & Özer, 2015, s. 132).

SİÜ'nün kurulması ile beraber Siirt ilinde ikamet etmeye başlayan büyük ve genç nüfus kitlesi, kentin tüketim kalıplarını etkilemiştir. Mevcut işkollarının gelişmesi yanında daha evvel olmayan birçok ekonomik faaliyet (apartlar, kafeler, eğlence mekânları, vb.) de görülmeye başlamıştır. Siirt kentinde açılan Andera Park alışveriş merkezinin kurulmasında ve işlerliğinde de SİÜ'nün dolaylı etkisi bulunmaktadır. SİÜ'nün kurulması ile beraber Siirt ilinde az sayıda olan fotokopici, kırtasiyecisi, dönerci gibi iş kolları artmakla beraber pansiyon, özel yurt ve kefelinde sayısında da önemli artış olup, bu iş kollarında istihdam edilen kişi sayısı artmıştır. Siirt Organize Sanayi ve Küçük Sanayi Sitesi için önemli bir problem olan ara eleman yetiştirme sıkıntısı, açılan meslek yüksekokulları ile nispeten giderilmiştir.

SİÜ kurulduktan sonra halk tarafından Güres Caddesi, öğrenciler tarafından mecburiyet caddesi olarak isimlendirilen ana cadde üzerindeki giyim, gıda, eğlence, ulaşım, konut, alış-veriş merkezleri, yurtlar vs. gibi alanların canlılığı artmış ve Siirt ilinin ekonomik yönde gelişimi için dolaylı ekonomik katkı sağladığından söz edilebilir (SİÜFR, 2017).

SİÜ öğrencilerinin yaptığı harcamalar ve SİÜ'nün dolaylı istihdam katkısını oluşturan SİÜ ile öğrenci harcamaları için mal ve hizmet sağlayan üretim sektörlerinin gelişimiyle ortaya çıkan istihdam artışını net olarak hesaplamak hemen hemen imkânsızdır.

SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Üniversite kavramının günümüzdeki en genel tanımı; bilim insanlarını ve üniversite öğrencilerini bir araya getiren, bilimin her alanında araştırmalar yapan ve bu araştırmaları yaygınlaştırıp, ortaya her türlü yenilik koyan kurumdur (Can, 1994, s. 9). Siirt Üniversitesi de farklı şehir ve ülkeden gelen öğrenci ve öğretim elemanlarını bir araya getiren geniş bir topluluk oluşturan bir kurumdur.

Üniversiteler tanımı gereği bir yükseköğretim kurumu olarak ülkenin ihtiyacı olan kaliteli insan gücünü karşılayan, bilimsel ve teknolojik bilgiyi üreterek topluma hizmet eden gelişmiş modern kurumlardandır. Bu özelliklerinin yanında üniversite, kurulduğu şehrin ve bölgenin çevre koşulları ile sosyal, kültürel ve ekonomik koşullarına göre farklı şekillerde şehri ve bölgeyi olumlu yönde etkilemektedir (Bkz: Bölüm 1.1). Üniversite; günümüzde bütün eğitim-öğretim kurumlarının en gelişmiş ve en üst seviyesindeki kurumu olup, milli özelliklere, demokratik yapıya, laik ve çağdaş eğitim-öğretim esaslarına bağlı bir düzen içinde eğitim öğretim hizmetini gerçekleştirmektedir. Üniversite; ülkemizin, bölgemizin ve şehirlerimizin gelişmesi için ihtiyaç duyulan personeli yetiştirerek bünyesinde yapılan araştırmalar ve inovasyon yayımı ile ihtiyaç duyulan alanlarda danışmanlık yapan öğretim elemanlarının bulunduğu, bilimsel ve ekonomik özerklik ile bünyesinde enstitü, yüksekokul ve fakültenin bulunduğu tüzel kişiliğe sahip eğitim-öğretim kurumudur (Günay, 2004, s. 29). Siirt Üniversitesi de ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretmen, mühendis, veteriner vb. alanlardaki personeli yetiştirmektedir.

Özellikle sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan geri kalmış şehirlerin ve bölgelerin gelişmesinde üniversiteye önemli görevler düşmektedir. Şehrin ve bölgenin cazibe merkezi haline gelmesinde üniversitenin rolü çok önemlidir. Bununla beraber üniversite kurulduğu şehirde üretim artışı, işgücü esnekliğinin artışı, vergi gelirlerinde artış, tüketimde artış, yüksek kazanç düzeyi, yatırımlardaki artış, iş bulmada kolaylık, kişisel-mesleki hareketlilik ve daha iyi çalışma koşullarını sağlamaktadır. Günümüzde üniversite; klasik eğitim-öğretimin yapıldığı bilimsel araştırmaların olduğu kurum olmaktan sıyrılarak sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeyi hızlandıran kurumlardan biri haline gelmiştir (Bkz: Bölüm 1.1).

SIÜ kurulduğu kente yaptığı sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri sayesinde zamanla kentin istihdam şeklini, konut yapılanmasını, sağlık imkânlarını, çevre düzenlemesi ve altyapısını, sosyo-kültürel yapısını dolaylı olarak da yaşam kalitesini yükseltmektedir. Üniversitenin sahip olduğu güçlü yönler sayesinde şehrin gelişimine daha çok katkı sağladığı gözlenmiştir (SIÜSP, 2017, s. 48).

Üniversite konferans salonlarında, kampüslerin bahçelerinde ve hatta fakülte kantinlerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel hareketlilik, şehrin de sosyal ve kültürel hareketliliğini sağlamaktadır (Bkz: Bölüm 2.2.2). Farklı şehir, bölge ve ülkelerden gelen genç dinamik nüfus şehre nüfus hareketliliği getirmektedir. Farklı kültürden insanların bir arada olduğu gelişmiş bir sosyo-kültürel yapı halinde olan üniversite kurulduğu şehre entegre olursa şehrin sosyal ve kültürel gelişimine de katkı sağlayabilir (Bkz: Bölüm 3.1). Üniversitenin yeni fakülteler açılarak büyümesi öğrenci ve öğretim elemanı sayılarının da hızla artmasını sağlamıştır. Bu artış kentin nüfus miktarında, yaş yapısında, göç verilerinde olumlu değişimleri sağlamaktadır. Gelişmemiş şehirlerde üniversitenin kurulması ile birlikte şehrin her şeyi değişmekte eğitim imkanları ve sosyo-kültürel birikimi artarak sosyal ve kültürel gelişim sağlanmaktadır. Sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan gelişmemiş veya az gelişmiş şehirlerde kurulan yeni üniversiteler nüfus ve göç verilerini de etkilemektedir. Üniversitenin kurulması ve yeni birimlerin açılması ile beraber binlerce öğrenci şehrin nüfus artış hızının ve net göç oranlarının yükselmesine de yol açmaktadır (Işık, 2008, s. 177). Ancak üniversite kent üzerinde sadece nüfus artışını sağlamaz nüfusla birlikte sosyal ve kültürel gelişiminde artmasını sağlamaktadır (Bkz: Bölüm 3.1).

Bu bağlamda Üniversitenin bir şehrin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı: Siirt Üniversitesi örneği çalışmasının sonucunda; SIÜ'nün Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkıları tezin üçüncü bölümünde açıklandığı gibi özet halinde aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

- Siirt ilinin kültürel miras birikimini ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktadır.
- Siirt ilinde yaşayan kişilerin toplumsallaşmasına katkıda bulunmaktadır.
- Beşeri sermayenin oluşmasını sağlamaktadır.

- Bünyesindeki bireylere sosyal statü kazandırmaktadır.
- Siirt ilini demografik nüfus bakımından gelişmesini sağlamaktadır.
- Kurulduğu Kezer bölgesini ve Siirt kentini mekânsal anlamda dönüştürmüştür.
- Toplumdaki sınıfsal farklılıkları en aza indirerek toplumsal hareketliliğin gerçekleşmesini sağlayıp sosyal kültürel bütünleşmeyi gerçekleştirmektedir.
- Bünyesinde bulunan konferans salonları; öğrencilerin kültürel aktivitelerini yaptığı, tiyatro ve sergilerin düzenlendiği, konferans, panel, sempozyum, çalıştay, kongre ulusal ve uluslararası toplantıların yapıldığı ve bahar şenliklerinin tertiplendiği sosyal ve kültürel bütünleşmenin sağlandığı alanlar haline gelmiştir.
- Üniversite'nin kütüphane kaynakları, beslenme hizmetleri, sağlık hizmetleri, kültür ve spor faaliyetleri, konferans salonları, akademik kazanımları, çevre düzenlemesi ve ağaç dikimi gibi sosyal kültürel kazanımları sayesinde Siirt kentinin sosyal ve kültürel yapısının gelişmesini olumlu yönde etkilemektedir.
- Siirt kentinin ülkemizin diğer kentleri ve dünya ile sosyo-kültürel bir iletişim kurmasında SİÜ önemli bir role sahiptir.
- Bünyesinde gerçekleştirilen; bahar şenlikleri, şehirdeki yerel halk ile öğrenciler arasındaki sosyalleşmeyi sağlamaktadır.
- Kezer Kampüsü çevresi yeni yapılan binalar ve iş kollarının çevreye gelmesi ile bir cazibe merkezi haline gelmiştir.
- Ülkemizin ve Dünya'nın farklı şehirden farklı yemek, giyim, müzik gibi kültürel alışkanlıkları olan insanların, Siirt ilinde sosyal-kültürel çeşitlilik oluşturması ve farklılığın beraberinde getirdiği hoşgörü kültürü sayesinde sosyal ve kültürel gelişime katkı sağlamaktadır.
- Kapalı bir toplum yapısına sahip olan Siirt ilinde yerel halkın daha özgür ve modern bir düşünce yapısına sahip bireyler olmasına katkı sağlamaktadır.
- 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde düzenlenen sempozyum, çalıştay, konferans ve akademik toplantı sayısı 46 ve 25 öğrenci kulübü tarafından da toplam 96 etkinlik düzenlenerek Siirt halkının sosyal ve kültürel seviyesinin artması sağlanmıştır.

- Kentte gerçekleştirilecek kongre, tiyatro, konser ve diğer bilimsel ve kültürel etkinliklerin önemli bir kısmına ev sahipliği yaparak sosyal ve kültürel zenginliklerin oluşmasına katkı sağlamaktadır.
- Siirt ilinin gelişmesine engel olan geleneksel yapıların ortadan kaldırılmasını hızlandırarak, çağdaş sosyal kültürel yapıların etkinliğini artırıcı bir role sahip olmaktadır.
- Farklı şehirlerden gelen öğrencilerin oluşturduğu yerel alt kültürlerin ve dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen öğrencilerin oluşturduğu uluslararası kültürün olumlu bir sentezini sağlayarak, Siirt şehrinin yüz yıllardır gelen sosyal ve kültürel mozaik yapısını çeşitlendirerek kültürel gelişime katkı sağlamaktadır.
- SİÜ'nün, Siirt ilinde kurulmasından sonra Siirt nüfusu artmış ve Siirt kenti göç almıştır. Bu nedenle kent planlaması önem kazanmıştır.
- Siirt ilinin nüfusunu hem nicelik hem de nitelik olarak olumlu yönde etkilemektedir.
- Bünyesinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel imkânlardan üniversite öğrencileri kadar Siirt ilinde yaşayan yerel halkta faydalanmaktadır.
- SİÜ bünyesindeki öğrencilerin, akademik ve idari personelin hatırı sayılır bir kısmı farklı illerden hatta farklı ülkelerden oluşmasından dolayı, sosyal ve kültürel ortam açısından sosyalleşmiş ve uluslararasılaşmış bir ortam oluşmaktadır. Bu sayede SİÜ uluslararasılaşmayı sağlamaktadır.
- SİÜ'nün Siirt kentinde kurulmasından sonraki süreçte yaşanan nüfus yoğunluğu öğrenci lehine artmış ve toplumsal değişim kentin askerleşmesinden öğrencileşmesine doğru evrilmiştir.
- Siirt iline ilk kez gelen öğrenciler Siirt ilinin demografik nüfusunu arttırmıştır. SİÜ bünyesinde yapılan sosyal kültürel etkinlikler kentlileşmeyi sağlamış ve modernleşmenin öncüsü olarak hoşgörü ve demokrasi kültürünü geliştirmiştir
- SİÜ'de gerçekleştirilen sosyal kültürel etkinliklere ikinci bölümde ayrıntılı bir şekilde yer verildiğinden burada değinilmemiştir. Söz konusu sosyal kültürel etkinlikler Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine olumlu yönde katkı sağlamıştır.

- Her ne kadar Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimini olumlu yönde etkilese de şehirdeki genç nüfusun özenti ve kültür yozlaşmasına yol açması ile, ahlaki değerleri zayıflatması ile şehre sosyal ve kültürel alanda olumsuz etkileri de bulunmaktadır.

SIÜ'nün Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişiminin daha iyi sağlanabilmesi için geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmaktadır.

- SIÜ çevresinde özellikle Kezer Yerleşkesi'nde apartların yanı sıra marketler, kafeler, banka ATM'leri, kuaförler, kırtasiyeler, fotokopiciler, otobüs firmalarının yazıhaneleri, ev yemekleri restaurantları, outlet mağazaları, pastaneler gibi ekonomik girdi kaynağı olarak görülen öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veren sektörlerin kurulması ekonomik gelişim için gerekmektedir.
- Siirt ilinde üniversite öğrencilerinin boş vakitlerini geçireceği ANDERA PARK alışveriş merkezinin üniversiteye çok uzak olması bu nedenle üniversite öğrencilerinin zamanını büyük bir çoğunluğunu yurtlarda geçirmesinin engellenmesi için büyük üniversitelerde olduğu gibi Üniversite kampüsü içinde büyük alışveriş merkezinin açılmasının teşvik edilmesi şehrin ekonomisini dolaylı yönden etkileyeceği için gerekmektedir.
- Üniversite şehir dışında olduğu için bazı öğrenciler Siirt ilini ve coğrafi güzelliklerini görmeden mezun olmaktadır. Bu nedenle SIÜ öğrencileri için belirli dönemlerde Siirt ilinin tanıtımı yapılmalı, Tillo ve Delikli Taş'a geziler düzenlenmesi, üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesi ve Siirt şehrini tanınması için gerekmektedir.
- Siirt yöresel ürünlerinin öğrenci bütçesine uygun olmadığından öğrenciler bu ürünleri ailelerine sadece sözel tanıtmaktadır. Siirt coğrafi ürünlerinin reklamı bu nedenle yapılamadığından öğrencilere fıstık veya bittim sabunu gibi promosyon olarak verecek firmalarla görüşülmeli veya valilik ve belediyeden destek alınacak ortak projeler üretilmelidir.
- Yeni açılacak olan SIÜ Tıp Fakültesi'nin, Kezer Kampüsü sınırları içinde değil. Şirvan yolu üzerinde kurulması şehrin iki yakasının da sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlamasına neden olacaktır.

- Üniversite bünyesindeki öğrenci klüplerinin sayısının artması öğrencilerin birbiri ile ve üniversite ile iletişimini arttıracığı için gerekmektedir.
- Siirt Üniversite öğrencilerin eksikliklerini en fazla hissettikleri spor tesisi ve alışveriş merkezinin az olması öğrencileri olumsuz etkilediğinden dolayı girişimcilerin bu konuda yeni spor merkezleri ve alışveriş merkezlerinin açılması teşvik edilebilir.
- Üniversite bünyesinde düzenlenen sahlep ve çorba günlerinin sayısının artırılması üniversite yönetimi ile öğrencilerin bütünleşmesini sağlayacağından yapılması gerekmektedir.
- Belirli gün ve haftalarda veya ramazan ayında öğrencilerle daha fazla ilgilenilerek yemek düzenlenmesi, üniversite öğrencilerinin kendilerini daha çok değerli hissettireceğinden dolayı, yapılması gerekmektedir.
- Siirt halkının ve girişimcilerin sosyal ve kültürel faaliyetler için seminer düzenlenmesine yönelik beklentileri; üniversite, kamu ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliği ile gerçekleştirilmelidir.
- SİÜ öğrencilerinin kendilerini geliştirmesi için daha fazla kurs (İngilizce, bilgisayar v.b) açılması gerekmektedir.
- Üniversite öğrencileri arasında bilgi yarışması, kitap okuma yarışması, şiir yarışması gibi yarışmalar belirli periyotlarla düzenlenmelidir.
- Halk ve öğrenci kaynaşması için sivil toplum kuruluşları ile öğrenci klupleri arasında ortak çalışmalar düzenlenmelidir.
- Üniversite öğrencilerinin yardımlaşma duygusunun geliştirilmesi için Kızılay gibi kuruluşlarda gönüllü çalışmaları teşvik edilmelidir.
- SİÜ öğrencilerin beklentilerinden biri de öğrencilere yönelik sosyal aktivitelerin ve kültürel programların sayısının artırılmasıdır. Bu nedenle yapılacak sosyal ve kültürel etkinlikler ile öğrenci memnuniyet düzeyi artırılabilir.
- Üniversite öğrencilerinin sosyal ve kültürel gelişimi için öğrencilere burs çeşitliliği sağlanmalıdır, çünkü burslar bazı özelliklere göre verilmektedir ve her öğrenciye hitap etmemektedir

SİÜ yukarıda sayılan özellikler itibari ile Siirt ilinin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağladığı gibi Siirt ilinin ekonomik gelişimine de katkı sağlamaktadır. Üniversite kurulduğu şehrin ekonomik gelişimi için önemli bir rol üstlenmektedir. SİÜ kurulduktan sonra üniversitenin kendi yaptığı harcamalar, personelin yaptığı harcamalar ile öğrencilerin ve ziyaretçilerin yaptığı harcamalar Siirt şehrinin ekonomik gelişimine büyük bir katkı sağlamaktadır. Birinci bölümde değinildiği gibi üniversitenin kurulma sebeplerinden biri de geri kalmış şehirlerin ekonomik gelişimini sağlamaktır.

Eğitimin en önemli üretim yönünü ortaya çıkaran üniversiteler, mezun olan nitelikli öğrenciler sayesinde ülkenin ekonomisine katkı sağladığı gibi eğitimin tüketim yönünü de ortaya koyan devasa harcamalar ile ekonomik gelişmeye katkı sağlamaktadırlar. Üniversite şehrin ekonomisini doğrudan veya dolaylı şekilde etkileyerek önemli katkılar sağlamaktadır. Üniversitenin kurulması sadece şehrin sosyal ve kültürel yönde gelişimini sağlamaz aynı zamanda şehrin ekonomik gelişimi için lokomotif bir etki oluşturmaktadır (Çatalbaş, 2007, s. 111).

Üçüncü bölümde ayrıntılı bir şekilde açıklandığı gibi üniversite şehrin ekonomik gelişimi için doğrudan ve dolaylı olmak üzere katkılar sağlamaktadır. SİÜ gelişmiş bir kurum olarak bütçesi, döner sermayesi, akademik-idari personeli ve bünyesindeki öğrencilerin yapmış olduğu harcama ile Siirt ilinin ekonomisinde çarpan etkisi sayesinde büyük bir para akışını sağlamakta ve bu şekilde oluşan taleple Siirt ilinin ekonomik gelişimine doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlamaktadır. SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişmesine doğrudan ve dolaylı katkıları; gelir ve istihdam olmak üzere üçüncü bölümde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır (Bkz: Bölüm 3.3).

Bu doğrudan gelirler, (Bkz: Bölüm 3.3.1.1) üniversitenin akademik ve idari personeline yapmış olduğu maaş, ek ders, yolluk, döner sermaye ve ücret ödemelerinden oluşmaktadır (Erkekoğlu, 2000, s. 218). Üniversite kurulduğu yıldan bu yana hızla artan akademik ve idari personel sayısı nedeniyle ödenen maaş, ek ders, yolluk, döner sermaye ve ücret ödemeleri her yıl artış gösterdiği gözlenmiştir. Yıllar itibari ile sadece 2013 yılından 2016 yılına kadar personele ödenen toplam

maaş ve ücret 114.658.077 TL olup, SİÜ'nün 2018 yılı bütçesinden daha fazladır (SİÜPP, 2016, s. 36).

Direk istihdam katkısı (Bkz: Bölüm 3.3.1.2) ise SİÜ'de istihdam edilen akademik ve idari personelin toplam olarak sayısal değeridir. SİÜ bünyesinde 01.06.2018 tarih itibarıyla 496 akademik, 296 idari, 65 güvenlik ve 80 temizlik olmak üzere toplam 937 personel istihdam edilmektedir. Bu özelliği itibarıyla SİÜ "*Bilim Fabrikası*" özelliği sayesinde bünyesindeki 937 personel ile bilim üreten bir fabrika niteliğindedir. SİÜ'de 937 kişinin istihdam edilmesi sayesinde, Siirt ilinin ekonomisinde ortaya çıkan refah etkisinin doğrudan istihdama katkı yaptığından söz edilebilir. Üniversite bünyesindeki 937 personel tek başına incelendiğinde küçük olabilir fakat her bir bireyin en az 4 kişilik bir ailenin mensubu olduğu varsayıldığında bu rakam 3.748 kişiye çıkmaktadır ve büyük ölçekli bir fabrikanın sahip olduğu işçi potansiyeline denk gelmektedir (SİÜPP, 2018, s. 15).

SİÜ'de çalışan personel dışındaki kişilere, kurum ve kuruluşlara yaptığı ödemeler ve bu ödemeler sonucu oluşan gelir ve istihdam sayesinde de SİÜ Siirt ilinin ekonomik gelişimine dolaylı gelir ve istihdam katkısını oluşturmaktadır.

SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına dolaylı gelir katkısı (Bkz: Bölüm 3.3.2.1); SİÜ tarafından istihdam edilen personel dışındaki kişi ve kuruluşlara harcanan paralar ya da SİÜ'nün öğrencileri tarafından yapılan harcamalar sonucu hesaplanmaktadır. Üçüncü bölümde ayrıntılı bir şekilde açıklandığı gibi, proje ödemeleri, kongre katılım ve yayın destekleri ve SİÜ'nün gelişimi için gerçekleştirilen yatırım harcamaları Siirt ilinin ekonomik kalkınmasına üniversitenin dolaylı gelir katkısını oluşturmaktadır. SİÜ'nün 10 yıllık süre içerisinde gelişimi için gerçekleştirilen yatırım harcamaları 193.720.715,49 TL olup, Siirt ilinin ekonomik gelişimine ister istemez katkı sağladığı gözlenmiştir (SİÜSGDB, 2018).

SİÜ öğrencilerinin yaptığı harcamalar ve SİÜ'nün dolaylı istihdam katkısını (Bkz: Bölüm 3.3.2.2) oluşturan SİÜ ile öğrenci harcamaları için mal ve hizmet sağlayan üretim sektörlerinin gelişimiyle ortaya çıkan istihdam artışını net olarak hesaplamak hemen hemen imkânsızdır. SİÜ'nün kurulması ile beraber Siirt ilinde az sayıda olan fotokopici, kırtasiyecisi, dönerci gibi iş kolları artmakla beraber pansiyon, özel yurt ve kefelere sayısında da önemli artış olup, bu iş kollarında istihdam

edilen kişi sayısı artmıştır. SİÜ'nün Siirt ilinin ekonomik gelişmesine dolaylı istihdam katkısı SİÜ kurulduktan sonra açılan giyim, gıda, eğlence, ulaşım, konut, parklar, alış-veriş merkezleri, yurtlar vs. gibi iş kollarının artması ve burada çalışanların istihdam edilmesi ile hesaplanabilmektedir. Hiç şüphe yok ki SİÜ'nün kurulması yeni açılan iş kolları sayesinde Siirt ilinin ekonomik gelişimine katkı sağlamıştır.

Yukarıda sayılanlarla beraber Siirt ilinde mevcut bulunan Siirt Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Sitesi ile Siirt ilindeki sanayiciler ile üniversite arasında tam anlamıyla bir iş birliği sağlanamamıştır. İlerleyen yıllarda bu iş birliğinin sağlanması ile birlikte Siirt ilinin ekonomik gelişiminde artış gözlenebilir. SİÜ bünyesinde yeni bölümler ve fakültelerin açılması tarım ve hayvancılığa dayanan Siirt kentinin ekonomisinin daha da canlanmasını sağlayacaktır.

Sonuç olarak SİÜ'de 2018 yılında eğitim-öğretim gören 13.410 öğrenci ve istihdam edilen 937 akademik ve idari personel ile Siirt kentinin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatına canlılık getirmiştir (SİÜK, 2018, s. 17). Üniversite sayesinde açılan yeni iş kolları, yeni sağlık ve eğitim birimlerinin açılması, yeni binalar ve fiziki yapılanmalar sayesinde, SİÜ Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlamıştır ve sağlamaya da devam edecektir. Siirt ilindeki yerel yönetim birimleri, sivil toplum kuruluşları, esnaf ve yerel halk SİÜ'nün Siirt ili için ne kadar önemli bir kurum olduğunu bilmektedir. Üniversitenin bilimsel çalışmalar yapmak, çalışmalar sonucunda toplumun sorunlarına çözüm üretmek, özel ve kamu sektörünün ihtiyaç duyduğu niteliklerde insan yetiştirmek gibi asli fonksiyonlarının yanında SİÜ şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimini de üstlendiği bir misyonu olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal ve kültürel katkısının yanında Siirt ilinin ekonomik gelişimi için SİÜ bulunmaz bir nimettir. Üniversite sayesinde Siirt ilinde doğrudan gelir ve istihdam ile dolaylı gelir ve istihdam sağlanarak Siirt ilinin refah seviyesinin arttığı da ortadadır. 2007 yılında kendi adını alarak kurulan SİÜ'nün 10 yıllık süre içerisinde açılan yeni fakülte ve binalar ile hızla gelişip, büyüdüğü göz önüne alındığında elde edilen bu sosyal, kültürel ve ekonomik katkıların gelecek yıllarda da hızla artarak devam edeceği görüşü desteklenmektedir.

Son söz tez hazırlık aşamasında açılması kesinleşen SİÜ Tıp Fakültesi'nin bir an önce açılması, Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimini çok daha fazla hızlandıracaktır. Siirt ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişiminde SİÜ önemli rol oynayan ve hızla büyüyen bir aktör konumundadır.

Ek Tablo 1. 1990 Sonrasında Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler

No	Üniversite Adı	Kuruluş Yılı
1	Koç Üniversitesi	07.03.1992
2	Abant İzzet Baysal Üni.	11.07.1992
3	Adnan Menderes Üniversitesi	11.07.1992
4	Afyon Kocatepe Üniversitesi	11.07.1992
5	Balıkesir Üniversitesi	11.07.1992
6	Bülent Ecevit Üniversitesi	11.07.1992
7	Çanakkale On sekiz Mart Üni.	11.07.1992
8	Dumlupınar Üniversitesi	11.07.1992
9	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	11.07.1992
10	Harran Üniversitesi	11.07.1992
11	İzmir Yüksek Teknoloji Ens.	11.07.1992
12	Kafkas Üniversitesi	11.07.1992
13	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	11.07.1992
14	Kırıkkale Üniversitesi	11.07.1992
15	Kocaeli Üniversitesi	11.07.1992
16	Mersin Üniversitesi	11.07.1992
17	Muğla Sıtkı Koçman Üni.	11.07.1992
18	Mustafa Kemal Üniversitesi	11.07.1992
19	Pamukkale Üniversitesi	11.07.1992
20	Sakarya Üniversitesi	11.07.1992
21	Süleyman Demirel Üni.	11.07.1992
22	Eskişehir Osmangazi Üni.	18.08.1993
23	Başkent Üniversitesi	15.01.1994
24	Galatasaray Üniversitesi	06.06.1994
25	Işık Üniversitesi	07.06.1996
26	İstanbul Bilgi Üniversitesi	07.06.1996
27	Sabancı Üniversitesi	07.06.1996
28	Yeditepe Üniversitesi	07.06.1996
29	Kadir Has Üniversitesi	30.05.1997
30	Atılım Üniversitesi	15.07.1997
31	Beykent Üniversitesi	15.07.1997
32	Çağ Üniversitesi	15.07.1997
33	Çankaya Üniversitesi	15.07.1997
34	Doğuş Üniversitesi	15.07.1997
35	İstanbul Kültür Üniversitesi	15.07.1997
36	Maltepe Üniversitesi	15.07.1997
37	Bahçe şehir Üniversitesi	18.01.1998
38	Haliç Üniversitesi	18.01.1998
39	Okan Üniversitesi	18.12.1999
40	Ufuk Üniversitesi	18.12.1999
41	İstanbul Ticaret Üni.	14.04.2001
42	İzmir Ekonomi Üniversitesi	14.04.2001

43	Yaşar Üniversitesi	14.04.2001
44	TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi	01.07.2003
45	Kapadokya Üniversitesi	16.09.2005
46	Adıyaman Üniversitesi	17.03.2006
47	Ahi Evran Üniversitesi	17.03.2006
48	Aksaray Üniversitesi	17.03.2006
49	Amasya Üniversitesi	17.03.2006
50	Bozok Üniversitesi	17.03.2006
51	Düzce Üniversitesi	17.03.2006
52	Erzincan Üniversitesi	17.03.2006
53	Giresun Üniversitesi	17.03.2006
54	Hitit Üniversitesi	17.03.2006
55	Kastamonu Üniversitesi	17.03.2006
56	Mehmet Akif Ersoy Üni.	17.03.2006
57	Namık Kemal Üniversitesi	17.03.2006
58	Ordu Üniversitesi	17.03.2006
59	Recep Tayyip Erdoğan Üni.	17.03.2006
60	Uşak Üniversitesi	17.03.2006
61	İstanbul Bilim Üniversitesi	28.03.2006
62	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üni.	18.05.2007
63	İstanbul Arel Üniversitesi	18.05.2007
64	İstanbul Aydın Üniversitesi	18.05.2007
65	Özyeğin Üniversitesi	18.05.2007
66	Ağrı İbrahim Çeçen Üni.	29.05.2007
67	Artvin Çoruh Üniversitesi	29.05.2007
68	Batman Üniversitesi	29.05.2007
69	Bilecik Şeyh Edebali Üni.	29.05.2007
70	Bingöl Üniversitesi	29.05.2007
71	Bitlis Eren Üniversitesi	29.05.2007
72	Çankırı Karatekin Üni.	29.05.2007
73	Karabük Üniversitesi	29.05.2007
74	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	29.05.2007
75	Kırklareli Üniversitesi	29.05.2007
76	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	29.05.2007
77	Mardin Artuklu Üniversitesi	29.05.2007
78	Muş Alparslan Üniversitesi	29.05.2007
79	Osmaniye Korkut Ata Üni.	29.05.2007
80	Siirt Üniversitesi	29.05.2007
81	Sinop Üniversitesi	29.05.2007
82	Piri Reis Üniversitesi	30.01.2008
83	Altınbaş Üniversitesi	22.05.2008
84	Ardahan Üniversitesi	22.05.2008
85	Bartın Üniversitesi	22.05.2008
86	Bayburt Üniversitesi	22.05.2008
87	Gümüşhane Üniversitesi	22.05.2008

88	İğdır Üniversitesi	22.05.2008
89	İstanbul Şehir Üniversitesi	22.05.2008
90	Şırnak Üniversitesi	22.05.2008
91	Yalova Üniversitesi	22.05.2008
92	Hakkari Üniversitesi	31.05.2008
93	İstanbul Kavram MYO	12.07.2008
94	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	31.07.2008
95	İstanbul Medipol Üni.	07.07.2009
96	KTO Karatay Üniversitesi	07.07.2009
97	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	07.07.2009
98	TED Üniversitesi	07.07.2009
99	Toros Üniversitesi	07.07.2009
100	Avrupa Meslek Yüksekokulu	05.09.2009
101	Niğantaşı Üniversitesi	17.09.2009
102	Faruk Saraç Tasarım MYO	06.03.2010
103	Bezm-İ Âlem Vakıf Üni.	24.04.2010
104	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	24.04.2010
105	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	24.04.2010
106	İstanbul 29 Mayıs Üni.	24.04.2010
107	Abdullah Gül Üniversitesi	21.07.2010
108	Antalya Bilim Üniversitesi	21.07.2010
109	Bursa Teknik Üniversitesi	21.07.2010
110	Erzurum Teknik Üniversitesi	21.07.2010
111	İstanbul Medeniyet Üni.	21.07.2010
112	İzmir Katip Çelebi Üni.	21.07.2010
113	Necmettin Erbakan Üni.	21.07.2010
114	Türk-Alman Üniversitesi	07.11.2010
115	Avrasya Üniversitesi	10.12.2010
116	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üni.	03.03.2011
117	İstanbul Gelişim Üniversitesi	03.03.2011
118	Türk Hava Kurumu Üni.	03.03.2011
119	Üsküdar Üniversitesi	03.03.2011
120	Adana Bilim Ve Teknoloji Üni.	14.04.2011
121	MEF Üniversitesi	27.04.2012
122	İstanbul Şişli MYO	18.05.2012
123	Ankara Sosyal Bilimler Üni.	31.01.2013
124	Anka Teknoloji Üniversitesi	18.06.2013
125	İstanbul Esenyurt Üni.	18.06.2013
126	Konya Gıda Ve Tarım Üni.	18.06.2013
127	Sanko Üniversitesi	18.06.2013
128	Yüksek İhtisas Üniversitesi	02.08.2013
129	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	07.11.2013
130	Biruni Üniversitesi	27.02.2014
131	Ataşehir Adıgüzel MYO	16.03.2014
132	Gebze Teknik Üniversitesi	04.11.2014

133	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	15.04.2015
134	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	23.04.2015
135	Antalya Akev Üniversitesi	23.04.2015
136	Bandırma On yedi Eylül Üni.	23.04.2015
137	İbn Haldun Üniversitesi	23.04.2015
138	İskenderun Teknik Üni.	23.04.2015
139	İstanbul Rumeli Üniversitesi	23.04.2015
140	İstinye Üniversitesi	23.04.2015
141	Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	23.04.2015
142	Ankara Yıldırım Beyazıt Üni.	07.09.2016
143	Beykoz Üniversitesi	07.09.2016
144	İstanbul Gedik Üniversitesi	07.09.2016
145	İstanbul Kent Üniversitesi	07.09.2016
146	İstanbul Yeni Yüzyıl Üni.	07.09.2016
147	İzmir Bakırçay Üniversitesi	07.09.2016
148	İzmir Demokrasi Üniversitesi	07.09.2016
149	Manisa Celâl Bayar Üni.	07.09.2016
150	Munzur Üniversitesi	07.09.2016
151	Niğde Ömer Halisdemir Üni.	07.09.2016
152	Fenerbahçe Üniversitesi	24.11.2016
153	İstanbul Ayvansaray Üni.	24.11.2016
154	Ankara Müzik Ve Güzel Sanatlar Üni.	01.07.2017
155	Ostim Teknik Üniversitesi	01.07.2017
156	Lokman Hekim Üniversitesi	20.12.2017
157	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üni.	18.05.2018
158	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	18.05.2018
159	Ankara Medipol Üniversitesi	18.05.2018
160	Eskişehir Teknik Üniversitesi	18.05.2018
161	Gaziantep Bilim Ve Teknoloji Üni.	18.05.2018
162	Isparta Uygulamalı Bilimler Üni.	18.05.2018
163	İstanbul Atlas Üniversitesi	18.05.2018
164	İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa	18.05.2018
165	İzmir Tınaztepe Üniversitesi	18.05.2018
166	Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi	18.05.2018
167	Kayseri Üniversitesi	18.05.2018
168	Konya Teknik Üniversitesi	18.05.2018
169	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	18.05.2018
170	Malatya Turgut Özal Üniversitesi	18.05.2018
171	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üni.	18.05.2018
172	Samsun Üniversitesi	18.05.2018
173	Semerkand Bilim Ve Medeniyet Üni.	18.05.2018
174	Sivas Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi	18.05.2018
175	Tarsus Üniversitesi	18.05.2018
176	Trabzon Üniversitesi	18.05.2018

Kaynak: YÖK İstatistik (2018)

Ek Tablo 2. Siirt Üniversitesi Yapım İşleri, 2009-2017

S.N	İşin Adı	2009-2017
1	Siirt MYO idare ek binası yapım işi	92.834,09
2	Sağlık YO bakım onarım ve tadilat inş. yapım işi	283.746,75
3	35 daireli lojman yapım işi	2.261.790,96
4	Kampus alanı ile Eğitim Kampüsü yapılacak inşaatlara ait zemin etüdü raporu hazırlanması	80.830,00
5	Kezer Yerleşkesi alanı altyapı proje çizim işi	11.102.498,61
6	Eruh MYO için inşaat malzemesi alımı	41003,64
7	Mühendislik Mimarlık Fakültesi yapım işi	19.891.021,08
8	Kampus alanı çevre ihata duvarı ve koruma çiti yapılması işi	1.026.359,36
9	Merkez Kampus giriş kapısı ve güvenlik kulübesi yapım işi	472.146,70
10	MYO Lavabo, WC ve bodrum katında 3 adet laboratuvarın tanzimi, bakım ve onarım işi.	107.282,39
11	1000 Seyirci kapasiteli kapalı spor salonu inşaatı yapım işi (Fesih)	837.226,34
12	Kampus alanı 1. etap inşaat yapım işi	11.102.498,60
13	Sosyal tesis yapım işi	685.941,91
14	Bakım onarım işi	95.237,53
15	Merkezi araştırma laboratuvarı yapım işi	1.495.605,63
16	Fen Edebiyat Fakültesi inşaatı yapım işi	14.469.897,88
17	1000 Seyirci Kapasiteli Kapalı Spor Salonu İnşaatı Yapım İşİ	2.142.366,21
18	Sosyal tesis ikmal inşaatı yapım işi	2.440.513,55
19	Merkez Kampüs girişi düzenleme çalışmaları	472.146,70
20	Eğitim Fakültesi Sağlık YO. ve Eruh MYO bakım onarım işleri	75.611,92
21	Kafeterya ve Rektörlük binasına ait mimarı, statik, elektrik ve makine ile lojmanlara ait mimarı, statik, elektrik ve makine projeleri çizim işi	68.912,00
22	Yerleşke vaziyet ve imar planı revizyon çalışması	106.200,00
23	Yerleşkesinde yer alan muhtelif binalara ait projelerin tanzimi ile yaklaşık maliyetinin tespit edilmesi hizmet alımı	158.120,00
24	Ziraat Fakültesi ve İlahiyat Fakültesi binaları proje çizim işi	176.410,00
25	Kezer Yerleşkesi lojman inşaatı ve rektörlük konutu yapım işi	1.838.490,12
26	Güvenlik kulübeleri ve şoför odası inşaatı yapım işi	96.759,94
27	Eğitim Fakültesi binası inşaatı ve çevre düzenleme çalışmaları yapım işi	10.869.900,73
28	Eğitim Kampüsü binaları ve Kurtalan Meslek Yüksekokulu binası bakım onarım işleri	282.020,00
29	Sentetik çim yüzeyli futbol sahası, soyunma odaları ve portatif trübin yapılması	2.833.341,17
30	Merkezi kafeterya binası, rektörlük binası ve çevre düzenleme çalışmaları	23.719.721,79
31	Kezer Yerleşkesi kampus yolları asfalt kaldırım, hendek ve istinat duvarları yapılması yapım işi	3.069.552,71
32	Merkezi Kütüphane binası ve çevre düzenleme çalışmaları yapım işi	7.012.198,99
33	Kezer Yerleşkesi Sağlık Merkezi inşaatı ve çevre düzenleme işleri yapım işi	2.275.172,14
34	Eğitim Kampüs alanı rektörlük binası ve Siirt MYO kalorifer kazanları doğalgaz dönüşümü yapım işi	234.643,00

35	Kezer Yerleşkesi kapalı halı saha soyunma odası ve açık spor tesisleri yapım işi	1.465.749,82
36	Eğitim Fakültesi kampus alanında yer alan 37 dairesel lojman binasına (3 blok) doğalgaz tesisatı çekilmesi ve kombi takılması işleri	100.361,57
37	Veteriner Fakültesi bakım onarım işleri	60.549,34
38	Kezer Yerleşkesi ısı merkezleri ,kazan daireleri ve lojman binaları doğalgaz dönüşüm işleri	728.900,67
39	Eruh MYO kalorifer kazanı yenileme işleri	45.784,00
40	Kezer Yerleşkesi halı saha, soyunma odası ve açık spor tesisleri yapım işi ikmal inşaatı	176.058,85
41	İlahiyat Fakültesi ve çevre düzenleme işleri	18446308,72
42	Kezer Yerleşkesi ihata duvarı korkuluk işleri, trafo, aydınlatma, fiber optik ve kanalizasyon hattı yapılması	645.196,02
43	Kezer Yerleşkesi Rektörlük konutu çevre düzenlemesi ve peyzaj işleri	194.700,00
44	Ziraat Fakültesi ve çevre düzenleme işleri	15.219.296,53
45	Veteriner Fakültesi araştırma ve uygulama çiftlik inşaatı ahır yapım işi	581.800,14
46	Kezer Yerleşkesi lojman güvenlik kulübesi yapım işi	45.280,20
47	Kezer Yerleşkesi kafeterya ve rektörlük önündeki istinat duvarlarının mermer ile kaplanması	179.662,25
48	Kezer Çayından su alma ve terfi merkezi ile su deposu yapım işi	1.130.860,99
49	Kreş ve çevre düzenleme yapım işi	480.988,40
50	Kezer Yerleşkesi yağmursuyu ıslah, menfez, teras su yalıtımı ve lojman yollarının genişletilmesi işleri	827.180,00
51	Kezer Yerleşkesi halı saha çelik konstrüksiyon ile kapatılması ve onarılması işleri	392.450,10
52	Kezer Yerleşkesi lojmanları müstakil içme suyu hattı çekilmesi işleri	73.097,61
53	Veteriner Fakültesi uygulama alanları proje çizim işi (10000 m2)	
54	Kezer Yerleşkesi yol kenarlarına yeşil bant yapılması	354.000,00
55	Rektörlük önü şelale yapımı, rektörlük ve kafeterya önündeki 3 adet betonarme havuzun fiskiye işleri ve inşaat tadilatı ile mevcut istinat duvarlarının kaplanması yapım işi	533.102,26
56	Merkez, Kezer, Eruh, Kurtalan Kampüsleri'nde muhtelif bakım onarım işleri	340.480,49
57	Kezer Yerleşkesi 100 adet lojman inşaatı ve çevre düzenleme	13.234.452,09
Toplam		193.720.715,49

Kaynak: SİÜ Strateji Daire Başkanlığı (2018)

Kaynakça

- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ., & Dulupçu, M. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003–2009 Yılları Örneği. *DÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 165-178.
- Akengin, H., & Kaykı, A. (2013). Şehirleşme Üniversite İlişkisine Bir Örnek: Gazimağusa. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 501-525.
- AKPARTİ. (2002). 58. *Hükümet Programı*.
www.akparti.org.tr/haber.asp?haber_id=6866& kategori=1 adresinden alındı
- Akyüz, Y. (2008). *Türk Eğitim Tarihi: M. Ö. 1000 – M. S. 2008*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ana Britannica. (1993). *Genel Kültür Ansiklopedisi*. İstanbul: Ana Yayıncılık.
- Arap, S. (2007). Kamu Yönetiminde Yapısal Değişim Süreci ve Üniversiteler. (M. Üniversitesi, Dü.) *Kamu Yönetimi Forumu (Kayfor) Iv(8-10 Kasım 2006)*, s. 279-296.
- Arap, S. (2010). Türkiye Yeni Üniversitelerine Kavuşurken: Türkiye’de Yeni Üniversiteler ve Kuruluş Gerekçeleri. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi*, 65(1), s. 1-29.
- Ataünal, A. (1993). *Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretimdeki Gelişmeler*. Ankara: MEB Yükseköğretim Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Atik, H. (1999). Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori Ve Erciyes Üniversitesi Üzerinde Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi*(15), 99-131.
- Ayni, M. (2007). *Darülfünun Tarihi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Barnett, R. (2008). *Her Türü Aklın Ötesinde Üniversitelerde İdeoloji İle Yaşamak*. (İ. Tekeli, Çev.) İstanbul: İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Batur, B. (2003). Bir Meslek Olarak Bilim. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 3(4). 03-03, 2016 tarihinde Üniversite ve Toplum Dergisi: www.universite-toplum.org/text.php3?id=162 adresinden alındı
- Berber, M. (1994). Karadeniz Bölgesinde Eğitim Planlaması: Entegre Üniversite Sistemi. *Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi*. Trabzon.
- Bernal, J. (1995). *Modern Çağ Öncesi Fizik*. (D. Yurdören, Çev.) Ankara: TÜBİTAK Yayınları.
- Bilsel, C. (1983). *İstanbul Üniversitesi Tarihi*. İstanbul: Kültür Yayınları.
- Bolay, S. (2005). *Osmanlıda Düşünce Hayatı ve Felsefe*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Can, M. (1994). *Üniversite Bilim Adamı İlişkisi*. İzmir: Çağlayan Ofset.
- Charle, C., & Jacques, V. (2005). *Üniversitelerin Tarihi, Kültür Kitaplığı*. (İ. Yerguz, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.
- Cooke, R., & Huggins, P. (1997). The Economic Impact Of Cardiff University: Innovation ,Learning And Job Generation. *Geojournal*, 41(4), 325-337.
- Çalışkan, Ş. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının Kent Ekonomisine Katkısı (Uşak Üniversitesi Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 76-83.
- Çatalbaş, N. (2007). Üniversite-Yerel Ekonomi İlişkisinde Kutuplaşma Teorisi İyi Bir Model Olabilir Mi?". *Selçuk Üniversitesi İİBF Dergisi*(Yerel Ekonomiler Özel Sayısı), 90-111.
- Çavuş, C. (2007). Çanakkale’de Kentsel Gelişimin Uzaktan Algılama VeGps Ölçümleri İle İzlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, 15, 44-58.
- Çayın, M., & Özer, H. (2015). Üniversitelerin İl Ekonomisine Katkısı Ve Öğrencilerin Tüketim Yapısı: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 131-147.
- Çiftçi, M. (2011). Girişimci Üniversite Ve Üçüncü Kuşak Üniversiteler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 341-348.

- Demir, R. (2008). *Üniversitenin Bugünü ve Yarını*. Ankara: Palme Yayınevi.
- Demirer, Y., Duran, M., & Orhangazi, Ö. (2000). *Ateş Altındaki Üniversite*. Ankara: Özgür Üniversite Yayını.
- Dilmaş, E. (2017). Siirt Üniversitesi'nin Bölgesel Kalkınmadaki Rolü. Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğramacı, İ. (1985). *The Higher Education Reform In Turkey: Result Safter Three Years*. Ankara: Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi.
- Doğramacı, İ. (2007). *Türkiye'de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimi*. Ankara: Meteksan Yayınevi.
- DPT. (1967). *1968 Yılı Programı -İkinci Beş Yıl 1968-1972*. Ankara: DPT.
- Drucker, J., & Goldstein, H. (2007). Assessing The Regional Economic Development Impacts Of Universities: A Review Of Current Approaches. *International Regional Science Review*, 30(1), 20-46.
- Dura, C. (1994). Üniversite-Sanayi İşbirliği Üzerine Bir Deneme. *Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Dergisi*, 49, 3-4.
- Erdem, A. (2006). Dünyadaki Yüksek Öğretimin Değişimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü Dergisi*(15), 299-314.
- Erdoğan, İ. (2004). *Yeni Bin Yıla Doğru Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erkal, M. (1998). *Yükseköğretim Kurumlarının Bölgelerarası Gelişme Farklılıkları Açısından Önemi ve İşlevleri*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını.
- Erkekoğlu, H. (2000). Bölge Üniversitelerinin Yerel Ekonomiye Katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi*, 16, 203–210.
- Erol, B. (2005). *Ortaçağ Avrupası ve Üniversiteler*. Ankara: Doğu-Batı Yayıncılık.
- Florax, R. (1987). *The Regional Economic Role Of Universities: The Dark Side Of Universities*. Netherland: Twente Üniversitesi.

- Goff, J. (2005). *Ortaçağ Batı Uygarlığı*. (H. Güven, & U. Güven, Çev.) Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Gökçe, F. (2000). *Değişme Süreci Devlet ve Eğitim*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Görmüş, A., Aydın, S., & Ergin, G. (2013). İşletme Bölümü Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Cinsiyet Rollerini Bağlamında İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 109-128.
- Günay, D. (2004). *Üniversitenin Niteliği, Akademik Özgürlük Ve Üniversite Özerkliği*. İstanbul: Fatih Üniversitesi.
- Günay, D. (2007). Değişim Çağında Yükseköğretim. C. C. (Ed.) içinde, *Yirmibirinci Yüzyılda Üniversite* (s. 207-246). İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Gündeay, G. (2002). Adnan Menderes Üniversitesi 10 Yılda Üniversite Sorumluluk İçinde Görevini Yerine Getirmiştir. *ADÜ Bülteni*.
- Gündüz, A. (2017). Ülke Kalkınmasında Üniversitelerin Rolü: Doğu ve Güneydoğu Anadolu Üniversiteleri Örneği. *Sakarya İktisat Dergisi*, 6(1), 56-69.
- Gürkan, Ö., & Karataş, M. (2004). *Muğla Üniversitesinin Yöreyle Yönelik Sosyo-Ekonomik Katkılarının Araştırılması*. Muğla: Muğla Üniversitesi Yayınları.
- Gürüz, K. (2001). *Dünyada ve Türkiye'de Yükseköğretim (Tarihçe ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri)*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Gürüz, K., Şuhubi, E., Şengör, C., Türker, K., & Yurtsever, E. (1994). *Türkiye'de ve Dünyada Yükseköğretim Bilim ve Teknoloji*. İstanbul: TUSİAD Yayını.
- Hatiboğlu, T. (2000). *Türkiye Üniversite Tarihi* (2. b.). Ankara: Selvi Yayınları.
- Hatipoğlu, M. (2016). *Bölgesel Üniversiteler ve Dicle*. Ankara: Selvi Yayınevi.
- İnan, N. (1989). Türkiye'de Üniversitelerin ve Yükseköğretim Kavramının Nitelikleri, Yükseköğretimde Değişmeler. *Türk Eğitim Derneği Yayını*, 21-41.
- İSLAM*. (2018, 09 02). İslam ansiklopedisi WEB Sitesi: <https://islamansiklopedisi.org.tr> adresinden alındı.
- Işık, Ş. (2008). Türkiye'de Üniversitelerin Kentleşme Üzerine Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları*, 10(3), 159-181.

- Kahraman, S. (2006). Çanakkale’de Demografik Geçiş Dönemleri, Nüfus Hareketleri ve Gelecek Projeksiyonlar. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 4, 141-160.
- Karaçay-Çakmak, H., & Erden, L. (2005). Yeni Sanayi Odakları Ve Sanayinin Yeni Mekan Arayışları: Denizli ve Gaziantep Örneği. *C.Ü. İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 111-129.
- Karagül, M. (2003). Beşeri Sermayenin Ekonomik Büyümeyle İlişkisi Ve Etkin Kullanımı. *Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi*(5), 72-96.
- Katoğlu, M. (2000). Türkiye Tarihi 4-Çağdaş Türkiye 1908-1980. S. A. (Ed) içinde, *Cumhuriyet Türkiye’sinde Eğitim, Kültür, Sanat* (6. b.). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Korkut, H. (1984). *Türk Üniversiteleri ve Üniversite Araştırmaları*. Ankara: Ankara Üniversiteleri Yayını.
- Korkut, H. (2001). *Sorgulanan Yükseköğretim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükcan, T., & Gür, B. (2009). *Türkiye’de Yükseköğrenim: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları*. Ankara: Vakıf Yayınları.
- KYK. (2018, 09 01). *Kredi Yurtlar Kurumu*. 09 01, 2018 tarihinde Kredi Yurtlar Kurumu İnternet Sitesi: <http://www.kyk.gov.tr> adresinden alındı
- Larousse, B. (1993). *Sözlük ve Ansiklopedisi*. İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Lucas, L. (1996). *American Higher Education: A History*. New York: St. Martin’s Griffin.
- Martin, R., & Etzkowitz, H. (2000). *The Origin And Evolution Of The University Species*. 12 08, 2008 tarihinde Vest13: [Www.Vest-Journal.Net/Mart-Etz.Pdf](http://www.Vest-Journal.Net/Mart-Etz.Pdf) adresinden alındı
- Meclis Tutanakları. (1992). TBMM Tutanak Dergisi (19. Dönem, Yasama Yılı:1, Birleşim: 93).
- Mubahat, T. (1970). Orta Çağ Felsefe Tarihi. *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 20(1), 71-84.

- OECD. (2018, 09 08). Education policy analysis. Paris: OECD. Retrieved from Augustos 2018, <http://www.oecd.org/dataoecd/0/20/35747684>.
- Özarslan, İ., Korkmaz, E., & Batırel, Ö. (1998). *Yükseköğretim Kurumlarının Bölgearası Gelişme Farklılıkları Açısından Önemi ve İşlevleri*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası, Yayınları.
- Özek, H. (2010). Çerkezköy’de Üniversite, Kent Ve Sanayi Etkileşimi. *Tekirdağ İli Değerleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı 18-21 Ekim 2010*, (s. 100-115). Çerkezköy, Tekirdağ.
- Özkul, O. (2006). J.Ortega y Gasset’e Göre Üniversite, Bilim ve Kültür. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(1), 76-82.
- Öztunalı, Ö. (2001). *Üniversiteler Tarihi ve Vakıf Üniversiteleri*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Öztunalı, Ö. (2009). *Üniversiteler Tarihi ve Vakıf Üniversiteleri* (4. b.). İstanbul: Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Öztunalı, Ö. (2009). *Üniversiteler Tarihi ve Vakıf Üniversiteleri*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Öztürk, S. (2006). *Üniversitelerin Yapısal ve İşlevsel Değişiminde Üniversite Özerkliğinin Yeniden Tanımlanması veya Özerklik Kavramı ve Üniversite Özerkliği* (Cilt 10). Üniversite ve Toplum, Yönetim ve Ekonomi Dergisi.
- Özyörük, M. (1969). *1968 Fransız Üniversite Reformu*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Peters, M. (2004). *Universities, Regional Policy And Knowledge Economy*. Ubiquity: Policy Futures In Education.
- Resmi Gazete. (1973). *1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu*. T.C. Resmî Gazete.
- Resmi Gazete. (1981, 11 06). *2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu*. Ankara: T.C. Resmi Gazete.
- Resmi Gazete. (2018, 05 09). *7141 Sayılı Kanun. 7141 Sayılı Yükseköğretim Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*. T.C. Resmi Gazete.

- Rukancı, F., & Anameriç, H. (2004). Ortaçağda İlk Üniversiteler: Studium Generale. *Felesefe Dünyası*(39), 170-186.
- Russell, B. (2001). *Eğitim Üzerine* (5. b.). (N. Bezel, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Sağlamer, G. (2006). Küreselleşen Dünya’da Türk Yükseköğretimi. *Akdeniz Üniversitesi 2005-2006 Akademik Yılı Açış Dersi*.
- Sahin, İ. (1997). *Demokrat Parti Hükümetleri Dönemindeki Eğitim-Kültür Politikaları (1950–1960, Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sargın, S. (2007). *ürkiye’de Üniversitelerin Gelişim Süreci Ve Bölgesel Dağılımı Türkiye’de Yükseköğretim Karşılaştırmalı Bir Analiz*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- SIÜ BESYO. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu İnternet Sitesi: <http://www.besyo.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ ERUHYMYO. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Eruh MYO*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Eruh MYO İnternet Sitesi: <http://www.eruhmyo.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ FEN. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İnternet Sitesi: <http://www.fenedebiyat.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ FEN-BİL. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnternet Sitesi: <http://www.fbe.siirt.edu.tr>2018 adresinden alındı
- SIÜ GSTF. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Web Sitesi: <http://www.gstf.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ Haber. (2013). *Siirt Üniversitesi Haber ve Tanıtım Dergisi*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.

- SIÜ Haber. (2014). *Siirt Üniversitesi Haber ve Tanıtım Dergisi*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜ Haber. (2015). *Siirt Üniversitesi Haber ve Tanıtım Dergisi*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜ Haber. (2016). *Siirt Üniversitesi Haber ve Tanıtım Dergisi*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜ Haber. (2017). *Siirt Üniversitesi Haber ve Tanıtım Dergisi*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜ Haber. (2018). *Siirt Üniversitesi Haber ve Tanıtım Dergisi*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜ İİBF. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi İ.İ.B.F.* 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi İ.İ.B.F İnternet Sitesi: <http://www.iibf.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ İlahiyat. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İnternet Sitesi: www.ilahiyat.siirt.edu.tr adresinden alındı
- SIÜ KURTALANMYO. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Kurtalan MYO*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Kurtalan MYO İnternet Sitesi: <http://www.kurtalanmyo.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ KÜTÜPHANE. (2018, 09 02). *Siirt Üniversitesi Kütüphanesi*. 09 02, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Kütüphanesi İnternet Sitesi: <http://www.kutuphane.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ MÜH-Mİ. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi İnternet Sitesi: <http://www.mmf.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ SAĞ-BİL. (2018, 09 01). 01 09, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Web Sitesi: <http://www.siirt.edu.tr> adresinden alındı

- SIÜ SAĞ-YÜK. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu İnternet Sitesi: <http://www.saglik.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ SBMYO. (2018, 09 01). *Siirt Üniversirtesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversirtesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu İnternet Sitesi: <http://www.sbmyo.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ SHMYO. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu İnternet Sitesi: <http://www.shmyo.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ SOS-BİL. (2018, 09 01). *SIÜ Web Sitesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi İnternet Sitesi: <http://www.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ TBMYO. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Teknik Bilimler MYO*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Teknik Bilimler MYO İnternet Sitesi: <http://www.tbmyo.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ TİOY. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu İnternet Sitesi: <http://www.tioy.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ Veteriner. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Veteriner Fakültesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Veteriner Fakültesi İntenet Sitesi: <http://www.veteriner.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ YDE. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü İnternet Sitesi: <http://www.yde.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SIÜ YD-YÜK. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu İnternet Sitesi: <http://www.yabancidiller.siirt.edu.tr> adresinden alındı

- SİÜ ZİRAAT. (2018, 09 01). *Siirt Üniversitesi Ziraat Fakültesi*. 09 01, 2018 tarihinde Siirt Üniversitesi Ziraat Fakültesi İnternet Sitesi: <http://www.ziraat.siirt.edu.tr> adresinden alındı
- SİÜBFR. (2016). *Siirt Üniversitesi 2015 Yılı Birim Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜFR. (2014). *Siirt Üniversitesi 2013 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜFR. (2015). *Siirt Üniversitesi 2014 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜFR. (2017). *Siirt Üniversitesi 2016 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜFR. (2017). *Siirt Üniversitesi 2016 Yılı İdari Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜFR. (2017). *Siirt Üniversitesi 2017 Yılı İdari Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜİFR. (2016). *Siirt Üniversitesi 2015 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜK. (2018). *Siirt Üniversitesi 2007-2017 Kataloğu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜKİDR. (2016). *Siirt Üniversitesi Kurum İç Değerlendirme Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜPP. (2012). *Siirt Üniversitesi 2013-2017 Stratejik Planı*. Siirt: Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜPP. (2015). *Siirt Üniversitesi 2015 Yılı Performans Programı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SİÜPP. (2016). *Siirt Üniversitesi 2016 Yılı Performans Programı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji geliştirme Daire Başkanlığı.

- SIÜPP. (2017). *Siirt Üniversitesi 2017 Yılı Performans Programı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜPP. (2018). *Siirt Üniversitesi 2018 Yılı Performans Programı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜPYF. (2016). *2012-2016 Siirt Üniversitesi Projeler, Yatırımlar ve Faaliyetler*. Siirt Üniversitesi: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜSGDB. (2018, 09 02). *Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜSGDB. (2018, 09 02). *SIÜ Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜSP. (2012). *Siirt Üniversitesi 2013-2017 Stratejik Planı*. Siirt: Siirt Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- SIÜSP. (2017). *Siirt Üniversitesi 2018-2022 Stratejik Planı*. Siirt: Siirt Üniversitesi.
- SIÜYPİDR. (2018). *Siirt Üniversitesi 2017 Yılı Yatırım Programı İzleme ve Değerlendirme Raporu*. Siirt: Siirt Üniversitesi.
- SIÜYPİDR. (2018). *Siirt Üniversitesi 2017 Yılı Yatırım Programı İzleme ve Değerlendirme Raporu*. Siirt: Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı.
- Subjektif. (2006). *Ortaçağ Üniversite Geleneği, Ortaçağ Felsefesi*. 05 03, 2017 tarihinde <http://www.subjektif.com/felsefe/universite.html> adresinden alındı
- Şahin, M., & Saygılı, R. (1996). *Üniversitelerin Temel Sorunları Çağdaş Eğitim Çağdaş Üniversite Üniversitelerimizin Gelişmişlik Durumu*. Ankara: Başbakanlık Basım Evi .
- Şen, Z. (2013). Türkiye’de Yükseköğretim Sistemi Eleştirileri ve Öneriler. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(1), 1-9.
- Şenesen, Ü. (1997). *Bütçe Ödenekleri Ve Üniversiteler*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları.
- Şentop, M. (2005). *Osmanlı Yargı Sistemi ve Kazaskerlik*. İstanbul: Klasik Yayınevi.
- T.C. 1982 Anayasası. (1982, 09 11). 1982 Anayasası. 17863. T.C.Resmî Gazete.

- Taşçı, D., Gökalp, E., Kumtepe, G., Kumtepe, A., & Toprak, E. (2011). Kentin Üniversite Algısı: Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Örneği. *Amme İdaresi Dergisi*, 44(2), 131-146.
- TBMM. (2005). 22. Dönem. *TBMM Tutanak Dergisi*, 107.
- TDK. (2018). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: TDK Yayınevi.
- Tekeli, İ. (1995). *Eğitim, Cumhuriyet Dönemi, Türkiye Ansiklopedisi* (Cilt 3). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tekeli, İ. (2003). Dünya'da ve Türkiye'de Üniversite Üzerinde Konuşmanın Değişik Yolları. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 97, 123-143.
- Tekeli, İ., & İlkin, S. (1999). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Timur, T. (2000). *Toplumsal Değişme ve Üniversiteler*. Ankara: İmge Kitabevi.
- TÜSİAD. (2003). *Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması: Temel İlkeler*. İstanbul: Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayınları.
- Uzunçarşılı, İ. (1988). *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ülgen, S. (2001). Yeni Ekonomide Rekabet. *Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları*. Ankara.
- Wissem, J. (2009). *Üçüncü Kuşak Üniversitelere Doğru*. (Ö. Üniversitesi, Çev.) İstanbul: Özyeğin Üniversitesi Yayınları.
- Wittrock, B. (1993). *The Modern University: The Three Transformations*. S.Rothblatt, & B.Wittrock. içinde Cambridge: The European And American Üniversitesi.
- Yaman, S. (2005). Türkiye'de Akademik Özgürlük ve Üniversite Özerkliği Tartışmaları: 1993 Darülfünun Örneği, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

- Yayar, R., & Demir, D. (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat İli Ekonomisine Etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(8), 106-122.
- Yıldız, E., & Talih, D. (2011). Üniversitelerin Kalkınmadaki Rolü: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 269-287.
- Yılmaz, M., & Kaynak, S. (2011). Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Üniversitelerin Rolü Ve Yöre Halkının Üniversite'den Beklentileri İle İlgili Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(11), 3-18.
- YÖK . (2007). *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*. Ankara: YÖK Yayınları.
- YÖK İstatistik. (2018). 9 1, 2018 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alındı
- Yücel, İ. (2006). *Türkiye'de Bilim Teknoloji Politikaları Ve İktisadi Gelişmenin Yönü*. Ankara: DPT Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
AD SOYAD	ALİ SAVAŞ ALTUNÇ
DOĞUM YERİ VE TARİHİ	SİİRT / 04.04.1988
EĞİTİM DURUMU	
LİSANS ÖĞRENİMİ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
BİLDİĞİ YABANCI DİLLER	İNGİLİZCE (İNTERMEDİATE)
BİLGİSAYAR BİLGİSİ	
MS Windows (İyi Düzeyde)	
MS Office (İyi Düzeyde)	
MESLEKİ DENEYİMİ	
KASİYER-ANKETÖR	2008-2010
KIRTASIYECİ	2010-2011
GELİR UZMANI	2012-....
İLETİŞİM	
GSM	(0507) 587 19 02
E-POSTA	alisavasaltunc@gmail.com
TARİH	07/09/2018